

Tarieven voor burger en ondernemer

De stadsdelen vergeleken

januari 2007

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Tarieven voor burger en ondernemer

De stadsdelen vergeleken

januari 2007

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Inhoud

Voorwoord	5
-----------	---

Samenvatting	7
--------------	---

1 Inleiding 13

1.1 Afbakening	13
1.2 Centrale probleemstelling	14
1.3 Uitwerking in onderzoeksvragen	14
1.4 Normenkader	14
1.5 Gemeentelijke tarieven: begrippenkader	15
1.6 Verantwoording werkwijze onderzoek	16
1.7 Leeswijzer	17

2 Vergelijking gemeentelijke tarieven 19

2.1 Legestarieven	19
2.2 Tarieven marktplaatsen	22
2.3 Tarieven precariobelasting	22
2.4 Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	23
2.5 Conclusies	25

3 Vergelijking tarieven bouwleges 29

3.1 Lichte bouwvergunning	29
3.2 Reguliere bouwvergunning	30
3.3 Eerste en tweede fase bouwvergunning	31
3.4 Aanlegvergunning	32
3.5 Sloopvergunning	32
3.6 Bijzondere procedures	33
3.7 Overzicht bouwleges	35
3.8 Conclusies	36

4 Doelmatigheid bouwleges 39

4.1 Administratieve organisatie	40
4.2 Kosten	42
4.3 Aantal bouwvergunningen	49
4.4 Kwaliteit dienstverlening	52
4.5 Conclusies over doelmatigheid	54

5 Rechtmatigheid bouwleges 59

5.1 Rapportage en verantwoording	59
5.2 Wettelijk kader en beleidskader kostendekkendheid	63
5.3 Kostendekkendheid	65
5.4 Aanwezigheid egalisatiefonds	67
5.5 Conclusies	68

6	Bevindingen per stadsdeel	71
6.1	Bos en Lommer	71
6.2	De Baarsjes	73
6.3	Geuzenveld-Slotermeer	75
6.4	Oud-West	76
6.5	Slotervaart	79
6.6	Zeeburg	80
6.7	ZuiderAmstel	83
6.8	Zuidoost	85
7	Conclusies en aanbevelingen	89
7.1	Conclusies	89
7.2	Aanbevelingen	93
7.3	Conclusies en aanbevelingen per stadsdeel	94
7.3.1	Bos en Lommer	94
7.3.2	De Baarsjes	95
7.3.3	Geuzenveld-Slotermeer	95
7.3.4	Oud-West	96
7.3.5	Slotervaart	97
7.3.6	Zeeburg	98
7.3.7	ZuiderAmstel	99
7.3.8	Zuidoost	99
8	Bestuurlijke reacties en nawoord	101
8.1	Inleiding	101
8.2	Bestuurlijke reacties	101
8.3	Nawoord	112
	Bijlage 1 – Verordeningen	115
	Bijlage 2 – Legestarieven exclusief bouwleges	121
	Bijlage 3 – Tarieven precariobelasting	125
	Bijlage 4 – Tarieven marktplaatsen	129
	Bijlage 5 – Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	131
	Bijlage 6 – Tarieven bouwleges	133
	Bijlage 7 – Verantwoording selectie tarieven	137
	Bijlage 8 – Berekeningsmethodiek bouwleges	143
	Bijlage 9 – Omschrijving van directe en indirecte kosten	149
	Bijlage 10 – Gemiddelde, hoge en lage tarieven stadsdelen	151
	Bijlage 11 – Vergelijking legestarieven per stadsdeel	153
	Bijlage 12 – Vergelijking bouwleges per stadsdeel	157
	Bijlage 13 – Rangorde per tarief	161
	Bijlage 14 – Toegepaste berekeningen per stadsdeel	165
	Eindnoten	171

Voorwoord

Aan de leden van de deelraden van de acht bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen

Met genoegen bied ik u hierbij ons rapport ‘Tarieven voor burger en ondernemer: de stadsdelen vergeleken’ aan. Hiermee brengen wij als Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam ons eerste stadsdeelvergelijkende onderzoek uit, zoals dit is opgenomen in ons onderzoeksprogramma 2006.

Waarom verschillen de tarieven voor publieke dienstverlening tussen de stadsdelen? Hoe komt het dat burgers voor bijvoorbeeld parkeerplaatsen voor invaliden, kapvergunningen of (woning)splitsingsvergunningen in het ene stadsdeel minder betalen dan in het andere? Waarom betalen ondernemers voor bijvoorbeeld het inzamelen van afvalstoffen of een winkeluitstalling in sommige stadsdelen meer dan in andere? De rekenkamer is in dit eerste stadsdeelvergelijkende onderzoek ingegaan op deze vragen, in het bijzonder voor de tarieven voor de bouwvergunningen. De opbrengsten uit de bouwvergunningen, zoals bijvoorbeeld voor de bouw van dakkapellen, het slopen of de complete nieuwbouw van woningen of kantoren, zijn financieel de belangrijkste bron van opbrengsten voor de stadsdelen uit het totaal van tarieven dat de stadsdelen hanteren.

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer vooral een beroep gedaan op het bestuur en de medewerkers van de acht bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen om informatie te leveren en commentaar te geven. Maar ook hebben betrokkenen van de andere stadsdelen hun medewerking aan dit onderzoek gegeven. De rekenkamer dankt allen die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek.

Het onderzoek werd verricht door: drs. J. de Groot, drs. A. Hardonk, mw. D. Jonker RA, drs. J. van Leuken (projectleider), drs. E. Oppenhuis en mw. drs. D. van der Wiel.

dr. V.L. Eiff
Directeur Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Samenvatting

Inleiding

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam (rekenkamer) heeft de doelmatigheid van de vergunningverlening en de rechtmatigheid van de totstandkoming van de tarieven voor de bouwleges beoordeeld in de Amsterdamse stadsdelen, die aangesloten zijn bij de rekenkamer.¹ Om hierover een uitspraak te kunnen doen, heeft de rekenkamer de hoogte van de verschillende bouwleges vergeleken tussen de stadsdelen. In het onderzoek is vooral ingegaan op verschillen in doelmatigheid en rechtmatigheid.

Daarnaast zijn ook andere tarieven vergeleken, die door de stadsdelen worden vastgesteld. De vergelijking van deze tarieven betreft alle 14 Amsterdamse stadsdelen.

Uitkomsten tarieven

Tariefverschillen bouwleges zijn groot

Bij de tarieven voor de bouwleges wordt onderscheid gemaakt tussen de tarieven voor lichte bouwvergunningen, voor reguliere bouwvergunningen (waarbij verschil wordt gemaakt tussen de eerste en tweede fase), tarieven voor bijzondere procedures (zoals de artikel-19 procedure), aanlegvergunningen en sloopvergunningen. Door de rekenkamer zijn de tarieven voor lichte en reguliere bouwvergunningen vergeleken bij verschillende bouwsommen. Dit is ook gebeurd voor de tarieven voor bijzondere procedures en die voor aanleg- en sloopvergunningen.

Ten aanzien van de verschillen in tarieven van de bouwleges concludeert de rekenkamer het volgende:

- *Zeeburg duurste stadsdeel en Slotervaart goedkoopste stadsdeel.* Geen stadsdeel heeft in alle gevallen het duurste of het goedkoopste tarief. Maar van de bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen is Zeeburg over de vijftien vergeleken tarieven gezien het duurste stadsdeel en Slotervaart het goedkoopste.
- *Factor 4 à 5 tussen laagste en hoogste tarieven.* De tarieven voor bouwleges lopen tussen de stadsdelen sterk uiteen. Bij elk van de tarieven die door de rekenkamer is onderzocht, is sprake van een verschil van minstens een factor 4 à 5 tussen het hoogste en het laagste tarief. Er zijn ook uitschieters waardoor het hoogste tarief meer dan 25 keer zo hoog is als het laagste tarief: dit betreft het tarief voor de eerste fase bouwvergunning, waarbij wordt bekeken of het bouwplan wel past in de voorwaarden, die vanuit de ruimtelijke ordening worden gesteld.
- *Amsterdamse situatie vergelijkbaar met landelijke situatie.* De hoogste tarieven, die door een stadsdeel worden gevraagd, zijn vergelijkbaar met de tarieven van de duurste gemeente in Nederland. Andersom is het stadsdeel met de laagste tarieven vergelijkbaar met de goedkoopste gemeenten. De tariefspreiding in de stadsdelen is dus bijna even groot als de tariefspreiding in Nederland.

Situatie andere tarieven vergelijkbaar met bouwleges

Ook de andere tarieven die de rekenkamer heeft vergeleken lopen sterk uiteen. De spreiding in deze tarieven is vergelijkbaar met of zelfs groter dan de spreiding van de bouwleges. Vooral de tarieven voor kapvergunningen van bomen, ligplaatsen voor woonboten, voor evenementenvergunningen, winkeluitstallingen en huwelijksvoltrekkingen laten grote verschillen zien tussen de stadsdelen. In een enkel geval is het hoogste tarief bijna zeven keer hoger als het gemiddelde tarief dat de stadsdelen hanteren (de kapvergunning voor 25 bomen in stadsdeel De Baarsjes).

¹ De 8 aangesloten stadsdelen zijn: Bos en Lommer, De Baarsjes, Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West, Slotervaart, Zeeburg, ZuiderAmstel en Zuidoost.

Oorzaken verschillen tarieven bouwleges

1. Verschillen tarieven bouwleges niet verklaard door kosten en opbrengsten

De aanzienlijke verschillen tussen de tarieven voor bouwleges zijn niet te verklaren uit verschillen in de kosten die samenhangen met de uitvoering van de vergunningverlening. Ook zijn ze niet terug te voeren op de opbrengsten, zodat hoge opbrengsten niet automatisch tot lage kosten leiden.

Bij de bepaling van de kosten zijn door de rekenkamer zowel de directe kosten (salarissen) als de indirecte kosten (huisvesting, automatisering, ambtelijke leiding) betrokken. De kosten variëren aanzienlijk tussen de stadsdelen, maar zijn niet in verband te brengen met de verschillen in tarieven. Ook de opbrengsten verschillen tussen de stadsdelen; zij zijn vooral afhankelijk van de omvang van de bouwsommen, die jaarlijks bij de vergunningverlening betrokken zijn.

Omdat de verschillen in tarieven niet te relateren zijn aan verschillen in kosten en opbrengsten gaat de rekenkamer er vanuit dat de verschillen zijn terug te voeren op de wijze waarop de stadsdelen hun tarieven jaarlijks hebben verhoogd, de mate waarin de stadsdelen de kosten van de vergunningverlening gedekt willen zien in de tarieven en het politieke draagvlak voor verhoging van de tarieven.

2. Grootschalige bouwprojecten bepalen opbrengsten; opbrengsten bepalen kostendekkendheid

De kostendekkendheid is de verhouding tussen de opbrengsten en de kosten. Bij tarieven die leiden tot een kostendekkendheid van 50% zijn de kosten twee keer zo hoog als de opbrengsten en maakt het stadsdeel verlies. Het wettelijke kader bepaalt dat stadsdelen geen winst mogen maken op de tarieven: die mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Dit geldt voor het geheel van alle tarieven in dezelfde legesverordening. Overigens is een stadsdeel vrij om te bepalen welke tarieven in een verordening worden opgenomen en in de bepaling van het aantal verordeningen.

De mate van kostendekkendheid van de verlening van bouwvergunningen loopt tussen de stadsdelen sterk uiteen.

Tabel 0.1 – Kostendekkendheid bouwvergunningen 2003–2005

	Opbrengsten 2003-2005 realisatie (€ 1.000)	Kosten 2003-2005 realisatie (€ 1.000)	Kostendekkendheid 2003-2005 (gerealiseerd)
Bos en Lommer	2.353	2.234	105%
De Baarsjes	965	1.279	75%
Geuzenveld-Slotermeer	895	1.733	50%
Oud-West	1.440	4.307	33%
Slotervaart	2.685	2.840	93%
Zeeburg	1.400	2.591	37%
ZuiderAmstel	1.422	1.938	73%
Zuidoost	5.970	3.012	198%

De opbrengsten over 2003 tot en met 2005 lopen uiteen van bijna € 900.000 in Geuzenveld-Slotermeer tot bijna € 6 miljoen in Zuidoost. De kosten variëren van ongeveer € 1,3 miljoen in De Baarsjes tot ongeveer € 4,3 miljoen in Oud-West. De rekenkamer concludeert dat de verschillen in opbrengsten groter zijn dan de verschillen in kosten tussen de stadsdelen. Om die reden bepalen vooral de opbrengsten de verschillen in kostendekkendheid. De meeste stadsdelen werken bij de bouwleges niet kostendekkend. De kostendekkendheid varieert van stadsdelen die nog niet de helft van hun kosten wisten te dekken (Oud-West,

Zeeburg) tot stadsdelen waar de opbrengsten bijna twee keer zo hoog waren als de kosten (Zuidoost).

De opbrengsten worden op hun beurt vooral bepaald door de aanwezigheid van grotere bouwprojecten in de stadsdelen, zoals in Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost.

3. Doelmatigheid verschilt tussen de stadsdelen

In de doelmatigheid van de verlening van bouwvergunningen zijn duidelijke verschillen te zien tussen de stadsdelen. Onderstaande tabel geeft een aantal kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van de doelmatigheid weer.

Tabel 0.2 – Overzicht doelmatigheid

	Kwantitatieve aspecten			Kwalitatieve aspecten	
	Totale kosten per fte (in € 1.000)	Totale kosten per vergunning (in € 1.000)	Vergunningen per fte	Kwaliteit administratieve organisatie	Voorwaarden doelmatige uitvoering
Bos en Lommer	111	8	14	Gemiddeld	Goed
De Baarsjes	216	2	96	Laag	Matig
Geuzenveld-Slotermeer	131	7	19	Hoog	Goed
Oud-West	132	3	43	Laag	Redelijk
Slotervaart	183	8	22	Hoog	Matig
Zeeburg	175	5	33	Gemiddeld-Hoog	Redelijk
ZuiderAmstel	153	3	50	Laag	Matig
Zuidoost	113	8	15	Gemiddeld	Redelijk

In bovenstaande tabel zijn de totale (directe en indirecte) kosten uitgedrukt in het aantal ambtenaren (fte) dat betrokken is bij het proces van vergunningverlening en het aantal afgegeven vergunningen. Ook is het aantal afgegeven vergunningen uitgedrukt in het aantal ambtenaren.

De kosten per ambtenaar zijn hoog in De Baarsjes, Slotervaart en Zeeburg en laag in Bos en Lommer en Zuidoost. Per vergunning uitgedrukt zijn de kosten in De Baarsjes, Oud-West en Zuideramstel laag. In deze stadsdelen worden veel vergunningen per ambtenaar afgegeven. Dit wordt veroorzaakt door het grote aantal vergunningen voor kleinere bouwwerken. In Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost zijn de kosten per vergunning hoog. In deze stadsdelen worden per ambtenaar relatief weinig vergunningen afgegeven, omdat er veel grotere bouwwerken zijn gerealiseerd. De vergunningen voor deze bouwwerken zijn complexer en nemen meer tijd in beslag.

In 3 stadsdelen is de administratieve organisatie niet voldoende op orde (De Baarsjes, Oud-West, ZuiderAmstel). In bijna alle stadsdelen ontbreken één of meerdere voorwaarden voor een doelmatige uitvoering zoals een urenregistratiesysteem, een uurtarief, normtijden en inzicht in doorlooptijden.

4. Kostenverschillen zijn ook gevolg van toerekening indirecte kosten

De verschillen in de kosten van de vergunningverlening zijn, naast verschillen in doelmatigheid, toe te schrijven aan de toerekening van de indirecte kosten. Het aandeel van de indirecte kosten in de totale kosten varieert tussen de stadsdelen namelijk van ongeveer 10% (Geuzenveld-Slotermeer) tot bijna 45% (Zuidoost). Verschillen in de wijze van toerekening van de kosten, maar ook de absolute hoogte van de indirecte kosten (als gevolg van bijvoorbeeld de huisvestingskosten van de stadsdeelkantoren) verklaren deze variatie.

Tekortkomingen in de verantwoording van de tarieven

De rekenkamer concludeert dat de stadsdelen niet op alle punten voldoen aan de regelgeving voor de (bouw)leges. Op grond van wettelijke bepalingen dienen de stadsdelen een verordening vast te stellen over het financieel beleid, waarin de grondslagen zijn opgenomen voor de berekening van de tarieven. In de verordeningen op het financieel beleid van de stadsdelen zijn de verplichte onderdelen niet eenduidig opgenomen. In alle stadsdelen bieden ze ruimte voor interpretatie. Op grond van de inhoud ervan is geen beeld te krijgen over de wijze waarop de kosten worden toegerekend en de overhead wordt omgeslagen. Ook moeten de stadsdelen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in hun begroting en rekening een overzicht opnemen van de diverse heffingen. Dit overzicht dient aan bepaalde eisen te voldoen. Slechts 2 van de 8 stadsdelen (Geuzenveld-Slotermeer en ZuiderAmstel) voldoen op alle punten aan de eisen uit het BBV. In de overige stadsdelen doen zich op één of meer van de eisen tekortkomingen voor.

Aanbevelingen

Op grond van de bovenstaande conclusies doet de rekenkamer twee typen aanbevelingen: aanbevelingen die voor alle stadsdelen en specifieke aanbevelingen per stadsdeel. De aanbevelingen volgen onderstaand.

Aanbevelingen voor alle stadsdelen

1. Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges

Een transparante onderbouwing geeft duidelijkheid over de hoogte van de tarieven en de verschillen daarin met andere stadsdelen richting de stadsdeelraad en richting de burgers. In een onderbouwing van de tarieven kan de hoogte in relatie worden gebracht met de kosten, de opbrengsten, de kostendekkendheid en het beleid inzake kostendekkendheid.

2. Stel een egalisatiefonds in

Een egalisatiefonds biedt de mogelijkheid om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. Gezien de schommelingen in de opbrengsten beveelt de rekenkamer om een dergelijk fonds in het leven te roepen.

3. Verken de mogelijkheden van opbrengstenverevening tussen de stadsdelen

Het verschil in kostendekkendheid tussen stadsdelen wordt vooral bepaald door de spreiding van grootschalige bouwprojecten. Als uit wordt gegaan van een meer kostendekkend tarief betekent dit dat burgers (met hun minder omvangrijke bouwaanvragen) meer in rekening wordt gebracht. Dit zal in het bijzonder burgers treffen in stadsdelen zonder grootschalige bouwprojecten. Met een systeem van verevening kan de invloed van opbrengstverschillen tussen de stadsdelen verminderen en kan een duidelijkere relatie ontstaan tussen de tarieven en de kosten.

4. Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan

Een andere wijze om de kostenverschillen tussen de stadsdelen en kostenverschillen in de tijd te verminderen, is via een 'pool' van personeel. Stadsdelen met een tijdelijk groter aanbod aan werk vanwege grotere bouwprojecten kunnen andere stadsdelen benaderen voor het tijdelijk inhuren van medewerkers. Dit kan via de creatie van een pool van personeel dat in verschillende stadsdelen inzetbaar is. Fluctuaties in het aanbod van werk worden zo doelmatiger opgevangen.

5. Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten meer uniform

De basis voor een uniforme wijze van toerekening van indirecte kosten is het advies van de ACAM. Dit wordt in 4 stadsdelen reeds toegepast. De rekenkamer beveelt de overige stadsdelen aan dit ook te gaan doen.

Aanbevelingen per stadsdeel

Bos en Lommer

1. Verbeter de toerekening van de indirecte kosten door de loonkosten van de overhead van het stadsdeel daar in op te nemen.
2. Maak kruissubsidiëring inzichtelijk.
3. Stel een meerjarenbegroting op met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid.
4. Pas de paragraaf lokale heffingen aan in zowel de begroting als de rekening aan de eisen van het BBV. Dit betreft in het bijzonder de geraamde inkomsten in de begroting. De rekening dient in overeenstemming te worden gebracht met de voorschriften uit het BBV.

De Baarsjes

5. Breng de administratieve organisatie in orde voor wat betreft de bouwleges. Het gaat dan ondermeer om: een integrale aanpak waarbij de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens, een goede tijdregistratie zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de invoering van normtijden.
6. Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.
7. Verbeter in de begroting en rekening de paragraaf lokale heffingen bij de geraamde inkomsten, de aanduiding van de lokale lastendruk en de beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Geuzenveld-Slotermeer

8. Onderzoek de oorzaken van de lage doelmatigheid. De rekenkamer heeft geen oorzaak kunnen vinden van de vrij lage doelmatigheid van het stadsdeel. De administratieve organisatie lijkt op orde, terwijl aan een aantal andere voorwaarden voor doelmatigheid ook wordt voldaan. Hierbij kunnen ook de algemene aanbevelingen, die de rekenkamer aan de stadsdelen heeft gedaan, worden betrokken. Normering van werkzaamheden kan een mogelijke oplossing zijn.
9. Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.

Oud-West

10. Koppel de verschillende administratieve systemen aan elkaar: 'systeem bouwvergunningverlening', personele urenregistratie en financieel systeem. Dan pas kan goed bepaald worden voor welke mate van kostendekking het stadsdeel kiest.
11. Breng de administratieve organisatie op orde voor wat betreft de bouwleges. De rekenkamer beveelt hierbij een integrale aanpak aan, waarbij bewaakt wordt dat de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens.
12. Voer een goede tijdregistratie in, zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de kostendekkendheid van tarieven. Hierdoor kan het stadsdeel betere sturings- en verantwoordingsinformatie opstellen. Dan kan ook daadwerkelijk gestuurd worden op doelmatigheid.
13. Neem in de begroting en rekening in de paragraaf lokale heffingen een passage

Slotervaart

14. Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren. Gezien het verschil in hoogte van de tarieven met de andere stadsdelen is hiervoor ruimte.
15. Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen. Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verbeteren.
16. Laat de begroting en rekening voldoen aan de eisen aan het BBV. Slotervaart is voor wat betreft de begroting en rekening niet rechtmatig bezig: het houdt zich niet aan wettelijke richtlijnen.

Zeeburg

17. Overweeg de tarieven weer te laten stijgen om de kostendekkendheid te bevorderen. Het stadsdeel krijgt daardoor wel extreem hoge tarieven.
18. Verhoog de kostendekkendheid door de kosten te beperken. Dit betekent dat het stadsdeel doelmatiger zou moeten gaan werken. In vergelijking met andere stadsdelen is daarvoor beperkt ruimte. Wellicht bestaat de mogelijkheid om de kosten van inhuur te verminderen.
19. Geef een aanduiding in de paragraaf over de lokale heffingen van de lokale lastendruk. In deze paragraaf kan meer in het bijzonder worden ingegaan op de opbrengsten en kosten die in verband staan met bouwvergunningen.

ZuiderAmstel

20. Verbeter de administratieve organisatie voor wat betreft de bouwleges. Hierdoor kan gericht gestuurd worden op doelmatigheid en kan goede verantwoordingsinformatie worden opgesteld.
21. Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen. Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verder vergroten.

Zuidoost

22. Overweeg een verlaging van de tarieven voor bouwvergunningen. Bij een blijvend hoge kostendekkendheid van meer dan 100% zal sprake zijn van onrechtmatigheid.
23. Verbeter de paragraaf lokale heffingen in de begroting en rekening.
24. Verbeter de controle op de invulling van het urenregistratiesysteem waardoor een betere sturing mogelijk is op doelmatigheid van het proces van vergunningverlening.

Bestuurlijke reactie en nawoord

De rekenkamer heeft van de Dagelijkse Besturen van de Stadsdelen Bos en Lommer, De Baarsjes, Zeeburg, ZuiderAmstel en Zuidoost een reactie ontvangen op de conclusies en aanbevelingen. Van Geuzenveld-Slotermeer is een concept-reactie ontvangen. In het algemeen waarderen zij het rapport; tevens geven zij aan een groot aantal aanbevelingen te willen overnemen. In een aantal stadsdelen worden al acties ondernomen. Tevens blijkt uit de reacties dat er bij de besturen van de stadsdelen bereidheid bestaat om gezamenlijk naar verbeteringen te streven, in het bijzonder inzake de uniformering van de wijze van kostentoerekening.

1 Inleiding

Bij het opstellen van haar onderzoeksprogramma 2006 heeft de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam (rekenkamer) het maatschappelijke en politieke belang van onderwerpen op verschillende beleidsterreinen gewogen. Centraal hierbij stond de vraag op welke terreinen zich substantiële risico's voordoen in doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. De door de stadsdelen vastgestelde gemeentelijke tarieven zijn bij de analyse als een risicodragend thema naar voren gekomen. Aan de keuze liggen overwegingen ten grondslag op het gebied van risicodragendheid, substantieel belang, urgentie en toegevoegde waarde:

- *Risicodragend.* De wijze waarop gemeentelijke tarieven worden vastgesteld kenmerkt zich niet door een grote mate van transparantie. In de afgelopen jaren hebben onderzoeken naar de transparantie en de kostendeckendheid van de tarieven plaatsgevonden. Het gebrek aan transparantie brengt risico's met zich mee op het terrein van rechtmatigheid, omdat niet duidelijk is in hoeverre de tarieven volgens de regels en de daarbij behorende jurisprudentie worden vastgesteld. Het gebrek aan inzichtelijkheid levert ook onvoldoende prikkels op voor een doelmatige uitvoering van gemeentelijke diensten en vormt dus een doelmatigheidsrisico.
- *Substantieel belang.* Voor de stadsdelen is sprake van een substantieel financieel belang dat met de gemeentelijke tarieven is gemoeid. De middelen die door de leges binnenkomen zijn groot. De bouwleges maken daarvan een fors deel uit. Vanuit het perspectief van burgers en ondernemers is de vraag van belang waarom de stadsdelen verschillende tarieven hanteren. Voor burgers en ondernemers zijn de verschillen lastig te begrijpen.
- *Urgentie.* De gemeentelijke tarieven zijn onderwerp van politieke en maatschappelijke discussie, zoals onder andere blijkt uit de berichtgeving in de media. De hoogte van de tarieven, de verschillen tussen de stadsdelen, de oorzaken hiervan en de mate van kostendeckendheid zijn onderwerpen die hierin regelmatig zijn terug te vinden.
- *Toegevoegde waarde.* Door het onderzoek van de rekenkamer kan meer inzicht ontstaan in de wijze waarop de gemeentelijke tarieven worden vastgesteld. Mogelijke oorzaken voor de verschillen kunnen daarbij in kaart gebracht worden. De rekenkamer meent door middel van het onderzoek een bijdrage te kunnen leveren aan een meer doelmatige uitvoering van gemeentelijke diensten en daarmee aan een doelmatiger gebruik van publieke middelen.

1.1 Afbakening

Het doel van dit benchmarkonderzoek is om de hoogte van de tarieven van de stadsdelen te vergelijken en de verschillen in hoogte van de tarieven te verklaren en te beoordelen. De stadsdelen hanteren een groot aantal verschillende tarieven.

Gezien de beschikbare onderzoekstijd maakt de rekenkamer daarom in het onderzoek onderscheid tussen een algemeen en een specifiek deel:

- In het algemene deel worden de verschillende tarieven van de stadsdelen geïnventariseerd en met elkaar vergeleken.
- Specifiek wordt nader onderzoek gedaan naar de achtergronden van de verschillen in tarieven van een deel van de leges, namelijk de bouwleges.

De keuze voor een nader onderzoek naar de bouwleges is op grond van een aantal argumenten genomen. De belangrijkste hiervan zijn de financiële betekenis die de opbrengsten uit de bouwleges voor de stadsdelen hebben, de relevantie van de bouwleges voor zowel particulieren als ondernemers, de mate van verschil in tarieven van bouwleges, zoals uit verschillende publicaties blijkt en de beïnvloedbaarheid van de hoogte van de tarieven door de stadsdelen.

1.2 Centrale probleemstelling

De centrale probleemstelling van dit onderzoek is als volgt geformuleerd:

1. Welke verschillen zijn er tussen de (belangrijkste) tarieven die de Amsterdamse stadsdelen hanteren?
2. Welke verschillen zijn er in de tarieven van de stadsdelen bij de bouwleges?
3. Welke verklaringen zijn er voor de verschillen in de tarieven voor de bouwleges en hoe kunnen die worden beoordeeld?

1.3 Uitwerking in onderzoeksvragen

Bij het zoeken naar verklaringen voor de verschillen in de tarieven voor de bouwleges staan in dit onderzoek een aantal invalshoeken centraal. Dit zijn de rechtmatigheid van de totstandkoming van de bouwleges, de doelmatigheid van de organisatie van de uitgifte van de vergunningen en de kwaliteit van de geleverde dienstverlening. Rekeninghoudend met deze aspecten is een nadere detaillering van de onderzoeksvragen gemaakt:

1. Hoe doelmatig is de uitgifte van bouwvergunningen georganiseerd?
 - a. Hoe verhouden zich de kosten tot de opbrengsten en wat zijn de verschillen in productie (van bijvoorbeeld vergunningen)?
 - b. Hoe doelmatig is de organisatie?
 - c. Wat is de kwaliteit van de dienstverlening?
2. Hoe rechtmatig komen de bouwleges tot stand?
 - a. In welke mate wordt voldaan aan landelijke regelgeving?
 - b. In welke mate wordt voldaan aan legesverordeningen en raadsbesluiten?

1.4 Normenkader

De rekenkamer hanteert voor dit onderzoek het volgende normenkader.

Tabel 1.1 – Normenkader

Norm	Definitie	Toetsaspecten
Doelmatigheid organisatie (onderzoeksvraag 1)	De mate waarin een organisatie er in slaagt om bouwvergunningen te verlenen tegen zo laag mogelijke kosten en zo hoog mogelijke kwaliteit	• Omvang directe kosten • Typering directe kosten • Omvang (toegerekende) indirecte kosten • Typering (toegerekende) indirecte kosten • Kostendekkendheid (bouw)leges • Systematiek van kostentoedeling: relatie met werkelijkheid, inzicht in kosten van (toegerekende) processen, inzicht in totale kosten • Aanwezigheid (productie)normen • Aantal afgegeven bouwvergunningen naar type • Doorlooptijd • Aantal bezwaarschriften • Aantal gehonoreerde bezwaarschriften

Norm	Definitie	Toetsaspecten
Rechtmatigheid bouwleges (onderzoeksvraag 2)	De mate waarin de tariefstelling van bouwleges voldoet aan landelijke wetgeving, legesverordeningen en raadsbesluiten	• Hoogte bouwleges • Systematiek van kostentoedeling • Wijze van begroten van opbrengsten en kosten • Ontwikkeling egalisatiefonds / vereveningsfonds (bouw)leges • Uitgaven gedaan uit egalisatiefonds • Kruissubsidie • Aansluiting op stadsdeelspecifieke eisen afkomstig uit legesverordening en raadsbesluiten

Toetsing van een rechtmatige werkwijze en een doelmatige organisatie staat centraal in het onderzoek. Naast de geformuleerde normen en toetsaspecten zal de rekenkamer in het onderzoek rekening houden met omgevingsfactoren die invloed hebben op de tariefsbepaling. Daarbij is te denken aan verschillen in samenstelling van de woningvoorraad, kostenstructuur of het voorkomen van veel nieuwbouw of renovatie van woningen.

1.5 Gemeentelijke tarieven: begrippenkader

Om algemene uitgaven te bekostigen, kunnen gemeenten eigen belastingen heffen. Daarnaast kunnen gemeenten voor de levering van producten en diensten een bijdrage van de burgers en ondernemers vragen in de vorm van leges. Voor het heffen van belastingen en leges zijn tarieven ingevoerd: de gemeentelijke tarieven. De tarieven zijn opgenomen in verordeningen of in regelingen op grond waarvan een aanvraag voor een vergunning wordt behandeld.

Voor het scheppen van een duidelijk kader waarbinnen het onderzoek naar de gemeentelijke tarieven plaatsvindt, worden in deze paragraaf enkele essentiële begrippen, definities en (wettelijke) kaders beschreven die in het onderzoek gebruikt worden.

Onderscheid tussen belastingen en leges

Door landelijke wet- en regelgeving is bepaald welke heffingen door overheden kunnen worden ingesteld. Bij heffingen wordt een onderscheid gemaakt tussen belastingen en retributies (ook wel rechten genoemd):

- *Belastingen*: bij alle belastingplichtigen zonder directe tegenprestatie.
- *Retributie*: bij verkrijgers van geleverde producten of diensten.

Belastingen worden door de overheid opgelegd aan belastingplichtigen ('gedwongen betalingen'), zonder dat daarvoor een directe, individuele tegenprestatie van de overheid tegenoverstaat. Een bekend voorbeeld van een gemeentelijke belasting is de onroerend zaakbelasting.

Retributies betreffen betalingen voor door de overheid geleverde producten of diensten. Bekende voorbeelden zijn die voor het verkrijgen van een paspoort of een bouwvergunning. In de dagelijkse praktijk worden retributies ook wel leges genoemd. Dit is niet geheel juist. Retributies worden onderscheiden in gebruiksrechten, genotsrechten en vermakelijheidsrechten. Leges zijn genotsrechten en zijn dus in de strikte zin een onderdeel van retributies. In dit onderzoek sluit de rekenkamer zich aan bij het spraakgebruik waarin leges aan retributies gelijk worden gesteld.

Onder een tarief verstaat de rekenkamer in dit onderzoek het bedrag dat voor een belasting of een retributie moet worden betaald. Onder gemeentelijke tarieven worden dus zowel tarieven voor belastingen als retributies (leges) verstaan.

Voor wat betreft de kostendekkendheid van leges is de kern van de wetgeving dat gegenereerde opbrengsten uit de leges uit legesverordening niet de kosten verbonden aan die leges mag overstijgen. Vrij vertaald: er mag geen ‘winst’ worden gemaakt met de leges. In hoofdstuk 5 wordt kostendekkendheid nader omschreven.

Gemeentelijke tarieven in de centrale stad en de stadsdelen

Landelijke richtlijnen voor de gemeentelijke tarieven zijn vooral opgenomen in de regelgeving in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Dit komt verder aan de orde in hoofdstuk 5.

In de A-lijst van de Verordening op de Stadsdelen is bepaald welke heffingen door de centrale stad worden uitgevoerd. Dit betreft alle gemeentelijke belastingen, behalve de precariobelasting en de afvalstoffenheffing. Ook leges met betrekking tot niet aan de stadsdelen overgedragen bevoegdheden worden door de stad vastgesteld.

In onderstaande overzicht zijn belastingen en leges opgenomen die de stadsdelen kunnen vaststellen.

Tabel 1.2 - Overzicht belastingen en leges stadsdelen

Belastingen	Leges
• Precariobelasting • Afvalstoffenheffing	• Reinigingsrecht • Markttarieven • Bouwleges, bijvoorbeeld bouwvergunning • Verkeer en vervoer, bijvoorbeeld invalide parkeerplaats • Openbare ruimte, bijvoorbeeld opbrekvergunning

Voor dit onderzoek is een inventarisatie gemaakt van tarieven van alle belastingen en leges die door de stadsdelen worden vastgesteld.

1.6 Verantwoording werkwijze onderzoek

Algemeen: gemeentelijke tarieven

Het onderzoek kent een algemeen en een specifiek deel. In het algemene deel van het onderzoek is nagegaan wat de tarieven zijn van de stadsdelen en hoe groot de verschillen tussen de stadsdelen zijn. Daarbij is het jaar 2006 als uitgangspunt genomen.

Bij de inventarisatie van de hoogte van de tarieven is het – gezien het aantal – niet mogelijk alle tarieven te betrekken. Er is een keuze gemaakt van te vergelijken tarieven. Bij de keuze heeft de nadruk gelegen op de meest gebruikte en de belangrijkste tarieven (naar aantal betrokken personen en naar financiële omvang).

Voor de vergelijking van de tarieven is uitgegaan van de (leges)verordeningen van de stadsdelen en de daarbij behorende tabellen met tarieven. Voor alle Amsterdamse stadsdelen zijn de tarieven van de leges geïnventariseerd. Op grond daarvan is een gemiddelde bepaald. Voor de 8 stadsdelen die aangesloten zijn bij de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam zijn de

onderlinge verschillen in beeld gebracht en het verschil met het gemiddelde van alle Amsterdamse stadsdelen.

Specifiek: bouwleges

Ook de tarieven voor de bouwleges zijn geïnventariseerd. Hierbij is een afbakening gemaakt, waardoor de volgende tarieven tot de bouwleges zijn gerekend.

Tabel 1.2 - Overzicht tarieven bouwvergunningen

Type bouwvergunning	Kern
Lichte bouwvergunning (art. 44 Woningwet)	Voor een bouwwerk van beperkte afmetingen
Reguliere bouwvergunning (art. 40, 44 Woningwet)	Voor overige bouwwerken
Bouwvergunning 1 ^e fase (art. 56a Woningwet)	Voor gefaseerde aanvraag reguliere bouwvergunning
Bouwvergunning 2 ^e fase (art. 56a Woningwet)	
Aanlegvergunning (art. 14, 21, 16, 46 WRO (Wet op Ruimtelijke Ordening))	Voor bouwen in beschermd gebied
Sloopvergunning (Bouwverordening Amsterdam 2003)	Voor slopen en verwijderen asbest
Bijzondere procedures: art. 15 WRO art. 17 WRO art. 19.1 WRO art. 19.2 WRO art. 19.3 WRO	Voor vrijstelling op Wet Ruimtelijke Ordening volgens een aantal artikelen

In hoofdstuk 3 is een toelichting opgenomen op de inhoud van deze vergunningen. Bij de inventarisatie van de tarieven voor bouwvergunningen is uitgegaan van 2006 als basisjaar.

Langs een aantal wegen zijn gegevens verzameld om de gestelde onderzoeksvragen te beantwoorden. Er is een lijst van benodigde gegevens vastgesteld, die door de stadsdelen is ingevuld. Door middel van interviews en telefonische contacten met vertegenwoordigers van de stadsdelen heeft de rekenkamer een beeld gekregen van de achtergronden van de geconstateerde verschillen in tarieven. Verder heeft de rekenkamer gebruik gemaakt van begrotingen, rekeningen en overige relevante documenten van de stadsdelen en door derden uitgevoerde onderzoeken.

1.7 Leeswijzer

In het rapport komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

In hoofdstuk 2 wordt een overzicht gegeven van de voor het onderzoek geselecteerde gemeentelijke tarieven van de stadsdelen (met uitzondering van die voor de bouwvergunningen). De tarieven voor de bouwvergunningen staan centraal in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 gaat in op de doelmatigheid van de uitgifte van bouwvergunningen. In hoofdstuk 5 komt de rechtmatigheid van de tot stand gekomen bouwleges aan de orde. In hoofdstuk 6 worden de belangrijkste bevindingen per stadsdeel kort weergegeven. Tenslotte worden in hoofdstuk 7 de conclusies en aanbevelingen gepresenteerd.

2 Vergelijking gemeentelijke tarieven

In dit hoofdstuk vergelijken we de hoogte van verschillende gemeentelijke tarieven van de Amsterdamse stadsdelen. Voor de vergelijking is gekeken naar de tarieventabellen behorende bij de legesverordeningen, marktplaatsenverordeningen, precariobelastingverordeningen, de afvalstoffenheffingverordeningen en reinigingsrechten van de stadsdelen. De tarieventabellen van 2006 zijn hierbij als uitgangspunt genomen. De gepresenteerde vergelijkingen zijn gemaakt op basis van het aangeleverde cijfermateriaal van de stadsdelen. Het cijfermateriaal is, indien dit noodzakelijk was, omwille van de vergelijkbaarheid bewerkt. Er is alleen een kwantitatieve vergelijking gemaakt en er is niet dieper ingegaan op de gevonden verschillen. In hoofdstuk 3 zal dit bij de vergelijking van bouwleges wel gebeuren.

Nadat in afzonderlijke paragrafen de vergelijking van de verschillende tarieven is behandeld, worden in een slotparagraaf de belangrijkste conclusies weergegeven.

2.1 Legestarieven

Tabel 2.1 – Overzicht geselecteerde legestarieven

Vergunning	Aanvrager	Ten behoeve van
Aanleg invalide parkeerplaats	Gehandicapte burger	Aanleg gehandicaptenparkeerplaats bij woning
Kapvergunning, voor: • 1 boom • 25 bomen	Burger/ondernemer	Kappen boom/bomen
Ligplaatsvergunning woonschepen	Burger	Afmeren woonschip
Drankvergunning	Ondernemer/vereniging	Drank schenken horecagelegenheid
Exploatievergunning	Ondernemer	Exploiteren horecabedrijf
Evenementenvergunning, voor: • Open lucht 300 bezoekers • Open lucht 2.500 bezoekers	Burger/ondernemer	Buurtfeest, kermis, ander publieksevenement
Huwelijksvoltrekking, op vrijdag 14.00 uur op stadsdeelkantoor	Burger	Huwelijksvoltrekking
Splitsingsvergunning, voor: • 5 appartementsrechten • 25 appartementsrechten • 90 appartementsrechten	Burger/projectontwikkelaar	Splitsen in meerdere appartementen
Gebruiksvergunning, voor: • Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, 200 personen • Hotel met 50 bedden/personen	Ondernemer/instelling	Verklaring brandveilig
Winkeluitstalling	Ondernemer	Uitstalling goederen op straat

Gezien het aantal gemeentelijke legestarieven is het niet mogelijk alle tarieven te vergelijken. De rekenkamer heeft een keuze gemaakt van te vergelijken tarieven, waarbij de nadruk ligt op de meest gebruikte en meest belangrijke tarieven naar aantal aanvragers en naar financiële omvang.

In tabel 2.1 is een overzicht opgenomen van de geselecteerde tarieven. In bijlage 7 is een toelichting gegeven op de selectiewijze.

In tabel 2.2 en 2.3 zijn overzichten opgenomen van de geselecteerde vergunningen en de tarieven die daarbij worden gehanteerd. Daarin is per tarief het gemiddelde van alle stadsdelen opgenomen, het hoogste tarief (rood), het laagste tarief (groen) en het spreidingsper-

centage. De hoogte van de tarieven is vermeld als percentage van het gemiddelde tarief (100%) van alle stadsdelen¹. Het spreidingspercentage geeft de mate van spreiding van de tarieven aan. Het betreft hier de standaarddeviatie: 'de gemiddelde afstand tot het gemiddelde'. Hoe hoger het percentage hoe groter de variatie in tarieven.

Uit de tabel 2.2 en 2.3 blijkt het volgende:

- De hoogte van de tarieven van de stadsdelen loopt zeer uiteen. De spreiding van de hoogte van de tarieven varieert van 11% (gebruiksvergunning hotel) tot 176% (kapvergunning voor 25 bomen). Zelfs bij tarieven met een gemiddelde spreiding (van 30% tot 50%) bedraagt het verschil tussen het stadsdeel met het hoogste en dat met het laagste tarief een factor 3 à 4.
- De grootste uitschieter naar boven is de kapvergunning voor 25 bomen in stadsdeel De Baarsjes. Het tarief bedraagt 688% van het gemiddelde tarief over alle stadsdelen van € 140,33. De aanvrager betaalt in De Baarsjes € 966,10 voor deze vergunning.
- Andere, uitschieters naar boven, zijn de tarieven voor de kapvergunning voor 1 boom in Oud-Zuid (242%) en een ligplaatsvergunning in ZuiderAmstel (296%). De overige hogere tarieven blijven onder de 200% ten opzichte van het gemiddelde.
- De grootste uitschieter naar beneden is het tarief voor een kapvergunning (1 en 25 bomen). Het gemiddelde tarief voor 1 boom is € 41,35 en voor 25 bomen € 140,33. In de stadsdelen Bos en Lommer, Slotervaart, Centrum en Oost-Watergraafsmeer is het tarief € 0,-.
- De overige, uitschieters naar beneden, zijn de tarieven voor een ligplaats (32% van het gemiddelde) in stadsdeel Zuidoost en Oost-Watergraafsmeer, de splitsingsvergunningen voor 25 en 90 appartementen (31% en 10%) in Zeeburg en Centrum en het tarief voor een winkeluitstalling in De Baarsjes (48%). De overige lagere tarieven bedragen meer dan 50% van het gemiddelde tarief.

Tabel 2.2 – Overzicht legestarieven, deel 1; gemiddeld tarief is 100%

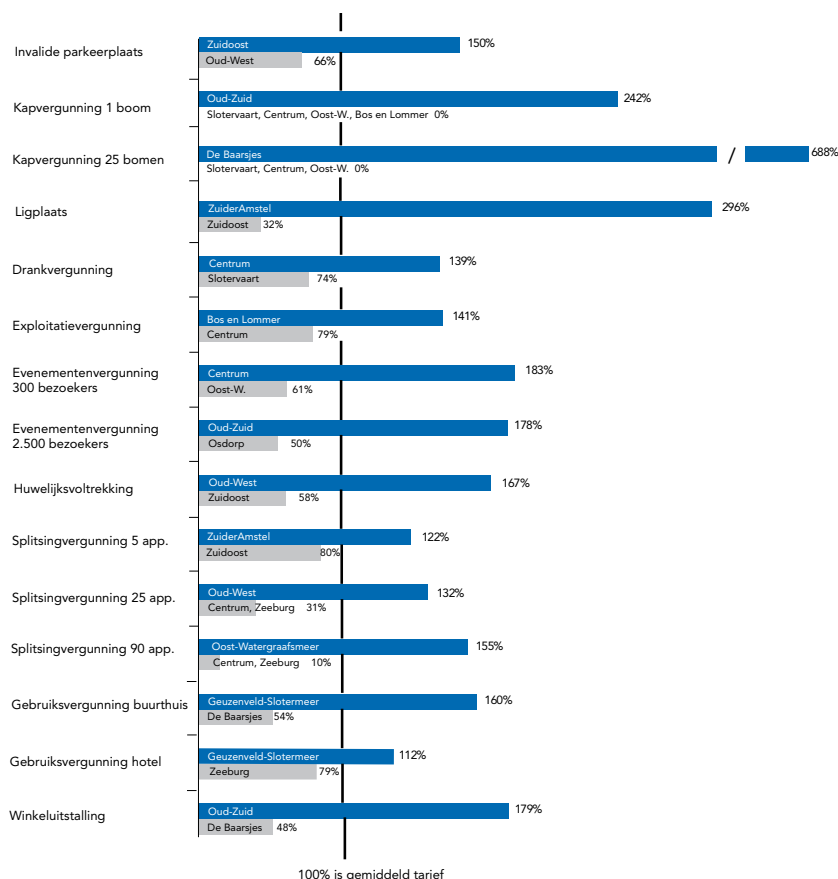
	Invalide parkeer- plaats	Kapvergunning (# bomen)		Ligplaats	Drank- vergunning	Explo- itatie vergunning	Evenementen- vergunning (# bezoekers)	
		1	25				300	2.500
Bos en Lommer	96%	0%	0%	53%	127%	141%	106%	95%
De Baarsjes	115%	117%	688%	–	132%	94%	89%	–
Geuzenveld-S.	114%	145%	68%	148%	76%	92%	63%	65%
Oud-West	66%	205%	85%	283%	136%	96%	62%	83%
Slotervaart	94%	0%	0%	–	74%	90%	61%	64%
Zeeburg	99%	197%	85%	35%	114%	84%	151%	103%
ZuiderAmstel	100%	81%	69%	296%	98%	85%	127%	81%
Zuidoost	150%	183%	54%	32%	76%	94%	102%	84%
Centrum	–	0%	0%	35%	139%	79%	183%	176%
Noord	105%	65%	157%	39%	94%	128%	64%	68%
Oost-W.	98%	0%	0%	32%	74%	109%	61%	105%
Osdorp	86%	50%	23%	141%	92%	90%	96%	50%
Oud-Zuid	68%	242%	107%	70%	87%	117%	90%	178%
Westerpark	109%	114%	63%	35%	81%	95%	144%	149%
Gemiddeld	€ 307	€ 41	€ 140	€ 135	€ 311	€ 531	€ 122	€ 949
Spreiding	21%	85%	176%	98%	25%	18%	39%	42%

Tabel 2.3 – Overzicht legestarieven, deel 2; gemiddeld tarief is 100%

	Huwelijks- voltrekking	Splitsingsvergunning (# appartementen)			Gebruiksvergunning (type gebruik)		Winkel uitstalling
		5	25	90	Buurthuis	Hotel	
Bos en Lommer	94%	97%	99%	87%	66%	112%	175%
De Baarsjes	58%	98%	112%	117%	54%	101%	48%
Geuzenveld-S.	61%	97%	99%	87%	160%	88%	91%
Oud-West	167%	102%	116%	120%	57%	88%	92%
Slotervaart	63%	-	-	-	139%	85%	86%
Zeeburg	98%	97%	31%	10%	156%	79%	83%
ZuiderAmstel	77%	122%	124%	109%	126%	-	62%
Zuidoost	58%	80%	101%	119%	59%	110%	82%
Centrum	174%	115%	31%	10%	142%	106%	123%
Noord	150%	100%	127%	149%	122%	100%	93%
Oost-W.	92%	103%	132%	155%	60%	106%	102%
Osdorp	75%	80%	101%	119%	57%	107%	96%
Oud-Zuid	163%	113%	115%	101%	144%	107%	179%
Westerpark	69%	97%	112%	116%	59%	110%	89%
Gemiddeld	€ 239	€ 4.110	€ 16.142	€ 49.476	€ 1.412	€ 1.891	€ 123
Spreiding	44%	12%	32%	44%	44%	11%	37%

In figuur 2.1 zijn per tarief de afwijking ten opzichte van het gemiddelde opgenomen van het hoogste en het laagste tarief².

Figuur 2.1 – Overzicht stadsdelen met grootste afwijking legestartief t.o.v. gemiddelde

2.2 Tarieven marktplaatsen

Onder de naam marktgelden worden rechten geheven om een plaats in te nemen dan wel een vaste plaats te hebben op een markt. De tarieven voor deze plaatsen zijn opgenomen in de Verordening Marktgelden.

Bij de markten wordt een onderscheid gemaakt in twee soorten markten: de dagmarkt en de weekmarkt. Dagmarkten zijn te vinden in stadsdelen Bos en Lommer, Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West, Zuidoost, Centrum, Noord, Oost-Watergraafsmeer en in Oud-Zuid. De weekmarkten worden gehouden in stadsdeel De Baarsjes, Centrum en in Osdorp. In de stadsdelen Slotervaart, Zeeburg, ZuiderAmstel en Westerpark zijn geen markten³.

De dagmarkten komen het meeste voor. Ten behoeve van de vergelijking markttarieven is daarom gekozen voor het tarief dat geheven wordt bij de dagmarkten. Daarbij zijn 2 tarieven in de vergelijking betrokken; het tarief per dag van een plaats op de markt van 4 meter en het tarief van een plaats per kwartaal van 4 meter.

Tabel 2.4 – Tarieven marktplaatsen (inclusief elektra); gemiddeld tarief is 100%

Stadsdeel	Dagmarkt per dag	Dagmarkt per kwartaal
Bos en Lommer	86%	93%
De Baarsjes	–	–
Geuzenveld-Slotermeer	75%	83%
Oud-West	152%	159%
Slotervaart	–	–
Zeeburg	–	–
ZuiderAmstel	–	–
Zuidoost	82%	101%
Centrum	107%	112%
Noord	65%	71%
Oost-Watergraafsmeer	–	36%
Osdorp	–	–
Oud-Zuid	125%	133%
Westerpark	–	–
Gemiddeld	€ 13,34	€ 407,00
Spreiding	31%	40%

Uit de tabel blijkt dat het tarief van een marktplaats per dag het hoogste is in Oud-West, namelijk € 20,35 per dag. Dit tarief is 152% van het gemiddelde tarief van € 13,34 voor alle stadsdelen. Het laagste tarief van € 8,65 wordt geheven in stadsdeel Noord; ten opzichte van het gemiddelde is dit 65%.

Voor een marktplaats per kwartaal wordt ook in Oud-West het meeste betaald; 159% van het gemiddelde tarief van € 407,00 voor alle stadsdelen. Het tarief van € 146,40 in Oost-Watergraafsmeer is het laagste; namelijk 36% van het gemiddelde tarief.

2.3 Tarieven precariobelasting

Op basis van artikel 228 van de Gemeentewet kan precariobelasting worden geheven. Precariobelasting is de belasting die wordt geheven voor het gebruik van de openbare gemeentegrond (zowel daarop, er boven als er onder). Er wordt bijvoorbeeld precariobelasting geheven voor ligplaatsen, terrassen, luifels en motorbrandstofpunten (bijvoorbeeld benzinepompen).

De centrale stad voert het vaststellen en uitvoeren van de precariobelasting voor kabels en leidingen uit die de stadsdeelgrenzen overschrijden. Stadsdelen kunnen zelf de precariobelasting vaststellen en heffen voor de kabels en de leidingen die zich binnen de stadsdeelgrenzen bevinden en voor de overige onderdelen waar deze belasting betrekking op heeft⁴.

In deze paragraaf worden de tarieven van de verschillende onderdelen van de precariobelasting met elkaar vergeleken. Het gaat hierbij om een tiental onderdelen met ongeveer 20 verschillende tarieven.

De tarieven die de stadsdelen hebben vastgesteld voor de precariobelasting zijn opgenomen in bijlage 3. Hierin zijn bijna alle tarieven opgenomen, maar een uitzondering is gemaakt voor de standplaatsentarieven. Deze precariobelasting komt niet in alle stadsdelen voor en wordt niet op eenzelfde manier bepaald, waardoor een goede vergelijking moeilijk is⁵.

Hieronder noemt de rekenkamer een aantal opvallende punten uit de vergelijking van de tarieven:

- Bij het algemeen tarief en het bouwtarief is Westerpark het duurst (zowel per jaar als per week), terwijl Geuzenveld-Slotermeer (per jaar) en Noord (per week) het goedkoopste zijn.
- Voor leidingen is Westerpark per jaar eveneens het duurst, maar per week is dit Zuider-Amstel. Stadsdeel Westerpark heft ook het hoogste tarief voor kabels.
- Westerpark is eveneens het duurste stadsdeel voor motoraftappunten, motorbrandstofpunten en het plaatsen van een aansluiting.
- Stadsdeel Centrum is het duurst voor de meeste objecten op straat, zoals toonkasten, automaten en (on)overdekte terrassen. Overdekte terrassen en automaten zijn het goedkoopst in Geuzenveld-Slotermeer.
- In stadsdeel Centrum zijn de tarieven voor ligplaatsen eveneens het hoogst en in De Baarsjes en Osdorp zijn deze het laagst.
- Een opvallende uitschieter qua hoogte is het tarief voor 'parkeerapparatuurplaats'. In stadsdeel Centrum is dit 328% van het gemiddelde van alle stadsdelen.

Bij de aangesloten stadsdelen komen de hoogste tarieven voor precariobelasting in Bos en Lommer voor, de laagste tarieven komen in De Baarsjes voor. Van alle stadsdelen hanteert stadsdeel Centrum de hoogste tarieven en stadsdeel De Baarsjes gemiddeld de laagste tarieven. De spreiding van alle tarieven (standaarddeviatie) voor precariobelasting samen is gemiddeld 21%. In het algemeen is de spreiding bij de tarieven voor precariobelasting kleiner dan die bij de legestarieven.

2.4 Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Afvalstoffenheffing

Op grond van de Wet Milieubeheer is de gemeente wettelijk verplicht om afval in te zame-len. Voor de bekostiging van deze werkzaamheden kan de gemeente een afvalstoffenheffing instellen. Wettelijk is tevens bepaald dat de heffing per perceel moet worden vastgesteld en dat de feitelijke gebruiker van een perceel de heffing verschuldigd is aan de gemeente. De tarieven voor de afvalstoffenheffing worden in Amsterdam door de stadsdelen vastgesteld. Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de tarieven voor de afvalstoffenheffing van de stadsdelen⁶.

De rekenkamer wijst er op dat er door ACAM-advies in 2005 onderzoek is gedaan naar de tarieven van de stadsdelen voor de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht, alsmede naar de oorzaken van de verschillen⁷. Daarom beperkt de rekenkamer zich hier tot het geven van een overzicht van de vergelijking van de huidige tarieven.

Tabel 2.5 – Tarieven afvalstoffenheffing; gemiddeld tarief is 100%

Stadsdeel	Eenpersoons huishouden	Meerpersoonshuishouden
Bos en Lommer	110%	112%
De Baarsjes	105%	107%
Geuzenveld-Slotermeer	88%	90%
Oud-West	115%	104%
Slotervaart	85%	87%
Zeeburg	94%	96%
ZuiderAmstel	110%	112%
Zuidoost	120%	108%
Centrum	95%	97%
Noord	103%	105%
Oost-Watergraafsmeer	119%	122%
Osdorp	85%	86%
Oud-Zuid	86%	88%
Westerpark	84%	85%
Gemiddeld	€ 216,49	€ 282,93
Spreiding	13%	12%

In 2006 is Westerpark het goedkoopste stadsdeel voor de afvalstoffenheffing (eenpersoonshuishouden € 180,96, meerpersoonshuishouden € 241,32). Het duurste is stadsdeel Zuidoost voor een eenpersoonshuishouden (€ 260,76). Voor meerpersoonshuishoudens is dit stadsdeel Oost-Watergraafsmeer (€ 344,69). Het verschil tussen het hoogste en laagste tarief voor de afvalstoffenheffing is bij eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens vrijwel gelijk, namelijk ongeveer € 80. Het gemiddelde tarief voor eenpersoonshuishoudens is voor alle stadsdelen € 216,49. Het gemiddelde tarief voor de aangesloten stadsdelen ligt hier met € 224,12 niet ver vanaf. Het gemiddelde tarief voor meerpersoonshuishoudens is bij de aangesloten stadsdelen € 288,91. Ook dit is iets hoger dan dat van alle stadsdelen (€ 282,93).

Reinigingsrecht

Het wettelijke kader van het reinigingsrecht is anders dan dat van de afvalstoffenheffing. Het reinigingsrecht is een zogenaamde gebruiksretributie. Het gaat hierbij om een betaling voor een individueel aanwijsbare prestatie van de overheid, namelijk het inzamelen van afvalstoffen (meestal van bedrijven), waartoe de overheid niet verplicht is. Als een betrokkene kan aantonen dat hij geen gebruik maakt van de gemeentelijke inzameldienst, dan hoeft hij geen reinigingsrecht te betalen. Gemeenten (en stadsdelen) kunnen er toe besluiten om het inzamelen van afvalstoffen van bedrijven niet op zich te nemen. Dit is bijvoorbeeld het geval in het stadsdeel Zeeburg, dat daarom geen tarief heeft voor afvalstoffen.

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de tarieven voor het reinigingsrecht (zie ook bijlage 5). Voor het overige verwijst de rekenkamer naar de opmerkingen die er over het rapport van ACAM-Advies bij het tarief voor de afvalstoffenheffing zijn gemaakt.

Tabel 2.6 – Tarieven reinigingsrecht; gemiddeld tarief is 100%

Stadsdeel	Tarief tot 4hl
Bos en Lommer	66%
De Baarsjes	125%
Geuzenveld-Sloterveer	74%
Oud-West	118%
Slotervaart	93%
Zeeburg	-
ZuiderAmstel	96%
Zuidoost	78%
Centrum	95%
Noord	113%
Oost-Watergraafsmeer	149%
Osdorp	90%
Oud-Zuid	97%
Westerpark	105%
Gemiddeld	€ 613,75
Spreiding	22%

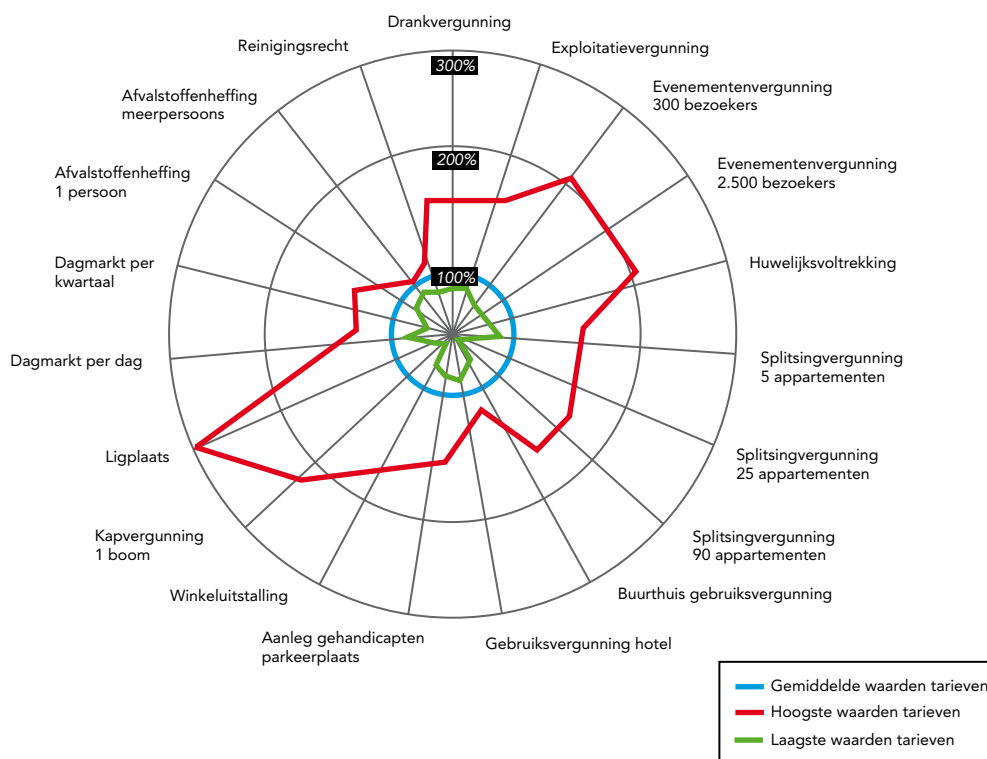
Uit het overzicht blijkt dat stadsdeel Bos en Lommer het laagste tarief heeft (€ 405,84). In stadsdeel Oost-Watergraafsmeer betaalt de ondernemer met € 915,81 het meeste voor de afvalinzameling.

Het gemiddelde voor alle stadsdelen is € 613,75 en het gemiddelde voor de aangesloten stadsdelen is € 570,34. De laagste tarieven zijn dan ook te vinden bij de aangesloten stadsdelen (Bos en Lommer € 405,84, Geuzenveld-Sloterveer € 452,76 en Zuidoost € 480,96). De spreiding tussen de tarieven is bij het reinigingsrecht groter dan bij de afvalstoffenheffing.

2.5 Conclusies

De tarieven bij de stadsdelen lopen sterk uiteen. Dit is het geval bij de legestarieven, de tarieven voor marktplaatsen, bij de precariobelasting en bij de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht. In onderstaande figuur is een overzicht opgenomen van alle gemiddelde tarieven (blauw), de laagste tarieven (groen) en hoogste tarieven (rood). De figuur laat zien bij welke tarieven de grootste afwijkingen zijn te constateren ten opzichte van het gemiddelde; zowel naar boven als naar beneden⁸.

Figuur 2.2 – Alle tarieven; gemiddeld tarief is 100%

Doordat de tarieven zo uiteenlopen is de spreiding van de hoogte van de tarieven groot. De gemiddelde spreiding van de tarieven is bij de aangesloten stadsdelen 42%; voor alle stadsdelen is het percentage nagenoeg hetzelfde⁹. De spreiding is het grootst bij de legestarieven en minder groot bij de precariobelasting, de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht.

Op basis van de hoogte van alle tarieven is een rangorde van de stadsdelen gemaakt. Hiervoor is per type vergunning de positie van de stadsdelen bekeken en zijn punten toegekend; het stadsdeel met het hoogste tarief krijgt 1 punt en het stadsdeel met het laagste tarief 14 punten. Vervolgens is per stadsdeel het gemiddelde berekend van deze scores bij de betreffende tarieven.

In onderstaande tabel is deze rangorde van de stadsdelen opgenomen. De aangesloten stadsdelen zijn, naast de naamgeving, te herkennen doordat deze 'dikgedrukt' zijn in de tabel.

Tabel 2.7 - Rangorde stadsdelen van hoog naar laag

Stadsdeel	Rangorde: van hoog naar laag
Oud-Zuid	1
Oud-West	2
Noord	3
Centrum	4
ZuiderAmstel	5
Oost-Watergraafsmeer	6
Bos en Lommer	7
De Baarsjes	8
Zuidoost	9
Zeeburg	10
Westerpark	11
Geuzenveld-Slotermeer	12
Osdorp	13
Slotervaart	14

Uit deze rangorde blijkt dat van de aangesloten stadsdelen Oud-West gemiddeld de hoogste tarieven hanteert. Het stadsdeel staat op de tweede plaats. In mindere mate geldt dit voor het stadsdeel ZuiderAmstel.

Stadsdeel Slotervaart blijkt op basis van deze rangorde relatief de laagste tarieven te vragen ten opzichte van het gemiddelde van alle stadsdelen. Ook de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer en Zeeburg vragen lagere tarieven dan gemiddeld.

De tarieven van stadsdelen Zuidoost, De Baarsjes en Bos en Lommer kunnen gemiddeld genoemd worden.

3 Vergelijking tarieven bouwleges

In dit hoofdstuk vergelijken wij de tarieven van de bouwleges van de stadsdelen. In de komende paragrafen komen de tarieven aan bod voor de volgende typen bouwvergunningen:

- lichte bouwvergunning;
- reguliere bouwvergunning;
- eerste fase bouwvergunning;
- tweede fase bouwvergunning;
- aanlegvergunning;
- sloopvergunning;
- bijzondere procedures.

Per tarief of type bouwvergunning geeft de rekenkamer in de volgende paragrafen voor zowel de aangesloten stadsdelen als voor alle stadsdelen het gemiddelde tarief, het laagste tarief en het hoogste tarief. Voor een overzicht van alle tarieven verwijzen wij naar bijlage 6. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk trekt de rekenkamer de conclusie over de hoogte van de bouwleges.

3.1 Lichte bouwvergunning

De Woningwet kent drie categorieën bouwwerken: bouwvergunningvrij, licht bouwvergunningplichtig en regulier bouwvergunningplichtig. Volgens de Woningwet is bouwen zonder vergunning in principe niet toegestaan. Er zijn echter drie uitzonderingen hierop (bouwvergunningvrij):

- bouwen ingevolge een aanschrijving van burgemeester en wethouders;
- bouwen dat tot het gewone onderhoud behoort;
- bouwen dat bij algemene maatregel van bestuur is aangemerkt als bouwen van beperkte betekenis.

Het Besluit bouwvergunningvrije en lichte bouwvergunningplichtige bouwwerken geeft een aantal gedetailleerde kenmerken waaraan bouwwerken en verbouwingen moeten voldoen wil het vergunningsvrij zijn. In feite gaat het daarbij om bouwen van beperkte betekenis (derde bullet). De voorwaarden hebben te maken met de afmeting en de plaats van het bouwwerk. Zo mag bijvoorbeeld het zij- of achtererf niet voor meer dan de helft bebouwd zijn, een dakkapel of dakraam moet tenminste 0,5 meter van de dakrand liggen etc.

Bij een lichte bouwvergunning gelden ook voorwaarden voor afmetingen van het bouwwerk. De afmetingen zijn beperkt groter dan die voor de niet-bouwvergunningsplichtige bouwwerken. Daarnaast is een lichte bouwvergunning nodig indien het voorgenomen bouwen plaatsvindt in, op of bij een monument (Monumentenwet, provinciale of gemeentelijke monumentenverordening) of beschermd stads- of dorpsgezicht.

Indien een bouwwerk niet voldoet aan de voorwaarden van Besluit bouwvergunningvrije en lichte bouwvergunningplichtige bouwwerken dan is een reguliere bouwvergunning nodig. Deze is ook nodig als het betreffende bouwwerk niet genoemd wordt in het Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken.

Onderstaande tabel geeft voor de stadsdelen het hoogste, laagste en gemiddelde tarief voor een lichte bouwvergunning. In de tabel wordt voor de vergelijkbaarheid uitgegaan van een bouwsom van € 10.000,- (bijvoorbeeld een dakkapel). Hiermee sluit de rekenkamer aan op het onderzoek van de Vereniging Eigen Huis (VEH).

Tabel 3.1 – Lichte bouwvergunning

Bouwsom € 10.000	
Aangesloten acht stadsdelen	
Gemiddeld tarief	€ 160,24
Hoogste tarief/stadsdeel	€ 277,40/Oud-West
Laagste tarief /stadsdeel	€ 75,-/Slotervaart
Alle stadsdelen	
Gemiddeld tarief	€ 202,52
Hoogste tarief/stadsdeel	€ 450,-/Oost-Watergraafsmeer
Laagste tarief/stadsdeel	€ 75,-/Slotervaart

Uit de tabel blijkt dat Slotervaart het laagste tarief kent voor een lichte bouwvergunning. Het tarief van stadsdeel Oost-Watergraafsmeer is een factor 6 hoger dan in Slotervaart. Hiermee heeft dit stadsdeel het hoogste tarief. Gemiddeld komen de tarieven uit op € 160,24 voor de aangesloten stadsdelen en € 202,52 voor alle stadsdelen.

3.2 Reguliere bouwvergunning

Voor alle overige bouwwerken en verbouwingen (dus niet zijnde bouwwerken waar een lichte bouwvergunning voor nodig is) is een reguliere bouwvergunning noodzakelijk. Het stadsdeel toetst de bouwwerken aan het bestemmingsplan, de welstandseisen, de vereisten uit de monumentenvergunning en de gemeentelijke bouwverordening. Verder beoordeelt het stadsdeel vooraf of het plan aan alle technische eisen uit het Bouwbesluit voldoet.

Onderstaande tabel toont het gemiddelde, laagste en hoogste tarief voor de aangesloten stadsdelen en voor alle stadsdelen. Hierbij heeft de rekenkamer meerdere bouwsommen vergeleken. De twee laagste bouwsommen zijn vergelijkbaar met het jaarlijkse onderzoek van de VEH: € 45.500,- (uitbouw) en € 130.000,- (nieuwbouwwoning). De drie hoogste tarieven hebben betrekking op grotere bouwprojecten en gelden dus voor bijvoorbeeld projectontwikkelaars.

Tabel 3.2 – Reguliere bouwvergunning bij verschillende bouwsommen

	€ 45.500	€ 130.000	€ 1 mln	€ 5 mln	€ 10 mln
Aangesloten acht stadsdelen					
Gemiddeld tarief	€ 976,54	€ 2.678,50	€ 19.518,75	€ 92.943,75	€ 178.943,75
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 1.592,50/ Zeeburg	€ 3.750,-/ Zeeburg	€ 23.900,-/ ZuiderAmstel	€ 119.500,-/ ZuiderAmstel	€ 239.000,-/ ZuiderAmstel
Laagste tarief / stadsdeel	€ 682,50/ Slotervaart	€ 1.950,-/ Slotervaart	€ 15.000,-/ Slotervaart	€ 60.000,-/ Slotervaart	€ 105.500,-/ Zeeburg
Alle stadsdelen					
Gemiddeld tarief	€ 1.018,75	€ 2.821,97	€ 20.748,94	€ 100.034,65	€ 193.695,36
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 1.932,50/ Oost-W'meer	€ 4.890,-/ Oost-W'meer	€ 35.340,-/ Oost-W'meer	€ 175.340,-/ Oost-W'meer	€ 350.340,-/ Oost-W'meer
Laagste tarief/ stadsdeel	€ 430,45/ Noord	€ 1.081,10/ Noord	€ 7.780,10/ Noord	€ 38.580,10/ Noord	€ 77.080,10/ Noord

De gemiddelde tarieven van de aangesloten stadsdelen liggen bij de 5 vergeleken bouwsommen lager dan het gemiddelde van alle Amsterdamse stadsdelen. Verder valt op dat de tarieven van Slotervaart de laagste zijn van de aangesloten stadsdelen (buiten de bouwsom van € 10 mln). ZuiderAmstel heeft steeds de hoogste tarieven bij de hoge bouwsommen (vanaf € 1 mln). Zeeburg heeft hoge tarieven bij de lage bouwsommen, maar lage tarieven bij de hoge bouwsommen (vanaf € 5 mln). Lage bouwsommen zullen eerder voorkomen bij bouwaanvragen van burgers, terwijl hoge bouwsommen voorkomen bij het bedrijfsleven.

Wanneer wij kijken naar alle Amsterdamse stadsdelen is het duidelijk dat stadsdeel Noord de laagste en stadsdeel Oost-Watergraafsmere de hoogste tarieven kent. Het verschil in hoogste en laagste tarief is steeds een factor 4 à 5.

3.3 Eerste en tweede fase bouwvergunning

Een reguliere bouwvergunning kan ook gefaseerd aangevraagd worden. In de eerste fase bekijkt het stadsdeel of er ruimtelijke en welstandstechnische bezwaren zijn. Er wordt dan getoetst aan het bestemmingsplan, de stedenbouwkundige voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordening, de welstandseisen en de bepalingen van de Monumentenwet. In de tweede fase toetst het stadsdeel het bouwwerk op de bouwtechnische aspecten. Op deze manier maakt de burger geen onnodige kosten als blijkt dat het bouwplan ruimtelijk niet inpasbaar is.

Tabel 3.3 geeft de tarieven in Amsterdam (gemiddelde, hoogste, laagste) van een eerste fase bouwvergunning, en een tweede fase bouwvergunning bij een bouwsom van € 130.000,-.

Tabel 3.3 – Eerste en tweede fase bouwvergunning

	Bouwsom € 130.000	
	Eerste fase	Tweede fase
Aangesloten acht stadsdelen		
Gemiddeld tarief	€ 745,07	€ 2.201,29
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 1.860,30/ Oud-West	€ 3.375,00/ Zeeburg
Laagste tarief / stadsdeel	€ 390,00/ Slotervaart	€ 868,14/ Oud-West
Alle stadsdelen		
Gemiddeld tarief	€ 1.318,49	€ 2.300,62
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 4.790,00/ Oost-Watergraafsmere	€ 4.790,00/ Oost-Watergraafsmere
Laagste tarief/ stadsdeel	€ 171,10/ Noord	€ 868,14/ Oud-West

Uit de tabel blijkt dat de aangesloten stadsdelen gemiddeld minder hoge tarieven kennen dan de gemiddelde tarieven van alle Amsterdamse stadsdelen. Met name bij de eerste fase bouwvergunning is een aanmerkelijk verschil te zien. Het hoge gemiddelde voor alle stadsdelen wordt veroorzaakt door de relatief hoge tarieven van stadsdeel Centrum en stadsdeel Oost-Watergraafsmere. De eerste fase bouwvergunning in stadsdeel Centrum is bijvoorbeeld een factor 27 hoger dan een eerste fase bouwvergunning stadsdeel Noord.

Het tarief voor de eerste en tweede fase gezamenlijk ligt bij de aangesloten stadsdelen steeds 10% hoger dan een reguliere bouwvergunning. Opvallend daarbij is dat Oud-West een hoog tarief kent voor de eerste fase en een laag tarief voor de tweede fase. Bij de andere aangesloten stadsdelen is het juist omgekeerd.

Bij de niet-aangesloten stadsdelen rijst een ander beeld. Het verschil tussen de eerste en tweede fase gezamenlijk en de reguliere bouwvergunning is in de stadsdelen Oud-Zuid en Noord juist minder dan 10%, namelijk 0% en circa 5%. Daarentegen is dit verschil bij de stadsdelen Centrum en Oost-Watergraafsmere aanmerkelijk groter: circa 33% en circa 96%.

3.4 Aanlegvergunning

Voor de bescherming van gebieden met een landschappelijke of cultuurhistorische waarde kan de gemeente in het bestemmingsplan opnemen dat het verboden is om zonder vergunning werken of werkzaamheden uit te voeren, die blijvende invloed hebben op de bestemming van dat gebied. Voorbeelden van deze werken zijn: het aanleggen van wegen, het opheffen van wallen, het planten en rooien van bomen en het graven van sloten. De aanlegvergunning maakt werken en werkzaamheden in een dergelijk gebied mogelijk. De aanlegvergunning geldt alleen voor werken, niet voor bouwwerken.

Tabel 3.4 geeft de hoogste, laagste en gemiddelde tarieven weer voor een aanlegvergunning in Amsterdamse stadsdelen indien de aanlegkosten € 10.000,- bedragen.

Tabel 3.4 – Aanlegvergunning

Aanlegkosten € 10.000	
Aangesloten acht stadsdelen	
Gemiddeld tarief	€ 260,88
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 683,20/ ZuiderAmstel
Laagste tarief / stadsdeel	€ 60,25/ Bos en Lommer
Alle stadsdelen	
Gemiddeld tarief	€ 283,94
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 683,20/ ZuiderAmstel
Laagste tarief/ stadsdeel	€ 60,25/ Bos en Lommer

De tabel laat zien dat stadsdeel ZuiderAmstel het hoogste tarief kent (zowel van de aangesloten stadsdelen als van de gehele stad) en stadsdeel Bos en Lommer het laagste tarief. Tussen beide tarieven zit een factor 11.

3.5 Sloopvergunning

Als men wil slopen of asbest wil verwijderen, is er in veel gevallen een sloopvergunning nodig. Een sloopvergunning moet worden aangevraagd om de openbare orde en veiligheid te beschermen en ongewenste afbraak tegen te gaan. De stadsdelen geven de vergunning af en kunnen bij de verordening nadere regels vaststellen. Daarin kan bijvoorbeeld worden bepaald wanneer er een sloopvergunning nodig is en wanneer kan worden volstaan met een melding. In Amsterdam is dit geregeld in de Bouwverordening 2003 Amsterdam.

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde, hoogste en laagste tarieven voor een sloopvergunning in Amsterdam.

Tabel 3.5 – Sloopvergunning

	Tarief sloopvergunning
Aangesloten acht stadsdelen	
Gemiddeld tarief	€ 902,59
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 1.750,00/ Zeeburg
Laagste tarief / stadsdeel	€ 601,20/ Oud-West
Alle stadsdelen	
Gemiddeld tarief	€ 804,38
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 1.750,00/ Zeeburg
Laagste tarief/ stadsdeel	€ 255,00/ Centrum

Uit de tabel blijkt dat stadsdeel Zeeburg het hoogste tarief kent voor een sloopvergunning. Het laagste tarief in Amsterdam is van stadsdeel Centrum en van de aangesloten stadsdelen is dat stadsdeel Oud-West. Net als bij de andere tarieven geldt dat het verschil tussen het hoogste en laagste tarief substantieel is. In dit geval een sloopvergunning in stadsdeel Zeeburg circa 7 keer zo duur als in stadsdeel Centrum.

3.6 Bijzondere procedures

Voor het kunnen verlenen van de bouwvergunning kan het mogelijk zijn dat een stadsdeel bijzondere procedures moet verrichten. Ook hierover worden leges geheven. De rekenkamer vergelijkt in deze paragraaf regelmatig voorkomende bijzondere procedures en de bijbehorende leges, namelijk 5 vrijstellingen op de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO)¹⁰.

In sommige gevallen is het noodzakelijk om een vrijstelling op de WRO te verkrijgen en daarmee op de geldende regels van het bestemmingsplan:

- Vrijstelling volgens artikel 15 WRO. De vrijstellingen van de bepalingen die in een bestemmingsplan zijn opgenomen volgens artikel 15 WRO zijn zogenaamde ‘binnenplanse’ vrijstellingen. In de voorschriften van het bestemmingsplan zelf is opgenomen waarvoor, op welke manier, en tot welke grenzen vrijstelling gegeven kan worden op sommige bepalingen in dat bestemmingsplan. Door in het bestemmingsplan al vrijstellingsmogelijkheden op te nemen wordt voorkomen dat het bestemmingsplan star wordt. Aan de hand van een voorbeeld wordt dit duidelijk gemaakt. Stel dat een bestemmingsplan voorschrijft dat een garage maximaal 3,00 meter hoog mag worden gebouwd. De goot van het huis van de burens is echter 3,10 meter hoog en het is mooier en technisch makkelijker als de garage ook 3,10 meter hoog wordt gebouwd. Met een binnenplanse vrijstelling (als die is opgenomen) kan dat worden toegestaan.
- Vrijstelling volgens artikel 17 WRO. Met dit artikel kan van de bepalingen van een bestemmingsplan voor een beperkte termijn vrijstelling worden verleend. De maximale termijn waarvoor vrijstelling kan worden gegeven is 5 jaar. Vrijstelling kan worden verleend op de gebruiksbepalingen van het bestemmingsplan en op de bouwbeperkingen. Bijvoorbeeld het parkeren in een weiland bij een groot evenement voor de termijn van één week, of het bouwen van een opslagloods ten behoeve van een groot bouwproject voor 3 jaar. Het onderwerp waarvoor vrijstelling wordt verleend moet natuurlijk wel een tijdelijk karakter hebben.
- Vrijstelling volgens artikel 19 WRO. De artikel 19-procedure is de laatste vrijstellingsprocedure die de WRO geeft. Er kan met deze procedure vrijstelling gegeven worden op de bepalingen van een bestemmingsplan voor ‘projecten’. Een project kan een tuinhuis-

je zijn, maar ook een hele woonwijk. Met deze vrijstelling kan sneller meegewerkt worden aan een bepaald project dan wanneer eerst een procedure doorlopen moet worden om het bestemmingsplan te herzien. In artikel 19 WRO worden 3 verschillende procedures onderscheiden:

- Artikel 19 lid 1 voor alle projecten die niet onder de volgende twee vallen.
- Artikel 19 lid 2 voor die projecten waarvan de provincie heeft aangegeven dat een lichtere procedure geldt dan voor artikel 19 lid 1. De provincie kan verklaren dat voor sommige projecten de gemeente een artikel 19 lid 2 procedure mag voeren. Afhankelijk van het provinciale beleid zijn de gemeentelijke mogelijkheden ruimer of beperkter. De vrijstellingsprocedure voor artikel 19 lid 2 is identiek aan de te volgen procedure bij een artikel 19 lid 1 procedure alleen is er niet altijd een gang langs de provincie nodig.
- Artikel 19 lid 3 voor kleinere projecten die bij wet zijn aangegeven (Besluit op de Ruimtelijke Ordening 1985, artikel 20). Dit betekent bijvoorbeeld dat de uitbreiding lager is dan 5 meter en kleiner is dan 25m² bruto vloeroppervlak¹¹.

Onderstaande tabel geeft voor deze vrijstellingen het hoogste, laagste en het gemiddelde tarief.

Bij de vergelijking gaan wij steeds uit van een bouwsom van € 45.500,- (bouwsom voor een uitbouw). Hierbij kijken wij naar een vrijstellingsverzoek in combinatie met een bouwvergunning^{12 13}.

Tabel 3.6 – Bijzondere procedures

Bouwsom € 45.500					
	Artikel 15	Artikel 17	Artikel 19.1	Artikel 19.2	Artikel 19.3
Aangesloten acht stadsdelen					
Gemiddeld tarief	€ 90,21	€ 399,29	€ 1.057,62	€ 582,68	€ 399,29
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 240,70/ ZuiderAmstel	€ 1.625,00/ Zeeburg	€ 2.577,83/ Oud-West	€ 1.625,00/ Zeeburg	€ 1.625,00/ Zeeburg
Laagste tarief / stadsdeel	€ 0,00/ Slotervaart, Zuidoost	€ 0,00/ Zuidoost	€ 0,00/ Zuidoost	€ 0,00/ Zuidoost	€ 0,00/ Zuidoost
Alle stadsdelen					
Gemiddeld tarief	€ 153,73	€ 352,08	€ 1.262,69	€ 865,01	€ 368,29
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 500,00/ Oost-W'meer	€ 1.625,00/ Zeeburg	€ 2.860,00/ Oud-Zuid	€ 2.230,00/ Oud-Zuid	€ 1.625,00/ Zeeburg
Laagste tarief/ stadsdeel	€ 0,00/ Slotervaart, Zuidoost, Noord, Westerpark	€ 0,00/ Zuidoost, Noord, Westerpark	€ 0,00/ Zuidoost	€ 0,00/ Zuidoost	€ 0,00/ Zuidoost

De tariefverschillen tussen de stadsdelen zijn aanmerkelijk. Stadsdeel Zuidoost heft geen leges voor alle vijf vrijstellingsverzoeken. Voor wat betreft artikel 15 en 17 geldt dit ook voor de stadsdelen Slotervaart, Noord en Westerpark. De hoogste tarieven worden door de stadsdelen Zeeburg en Oud-Zuid gehanteerd.

De wijze van berekenen verschilt per stadsdeel. Er zijn 3 berekeningsmethoden: een vast tarief (onafhankelijk van de bouwsom), een variabel tarief (percentage van de bouwsom) en een tarief bestaande uit een vast en een variabel deel. Stadsdelen Zeeburg en Oud-Zuid kennen een vast tarief. Hierdoor is dit tarief relatief hoog bij lagere bouwsommen voor bijvoorbeeld burgers, zoals in de hierboven gepresenteerde tabel bij een bouwsom van

€ 45.500,-. Ook bij een bouwsom van € 130.000,- zijn de tarieven van deze twee stadsdelen nog de hoogste. Pas bij bouwsommen van € 1 mln of meer zijn de tarieven van de stadsdelen met een (gedeeltelijk) variabel tarief hoger.

3.7 Overzicht bouwleges

Rangorde stadsdelen

Voor de tarieven van de bouwleges van de stadsdelen is door de rekenkamer een rangorde opgesteld op een vergelijkbare wijze als bij de andere legestarieven in hoofdstuk 2 is gebeurd. Per type vergunning is de positie van de stadsdelen bepaald en op grond hiervan zijn punten toegekend. Het stadsdeel met het hoogste tarief verkreeg hierbij 1 punt en het stadsdeel met het laagste tarief 14 punten. Voor alle onderzochte tarieven samen leidt dat tot de volgende rangorde van stadsdelen waarbij de aangesloten stadsdelen ‘dikgedrukt’ zijn weergegeven.

Tabel 3.7 – Rangorde stadsdelen van hoog naar laag

Stadsdeel	Rangorde: van hoog naar laag
Oost-Watergraafsmeer	1
Centrum	2
Oud-Zuid	3
Zeeburg	4
ZuiderAmstel	5
Geuzenveld-Slotermeer	6
Oud-West	7
Zuidoost	8
Westerpark	9
Osdorp	10
Bos en Lommer	11
De Baarsjes	12
Slotervaart	13
Noord	14

Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer heeft gemiddeld de hoogste tarieven en stadsdeel Noord de laagste.

Van de aangesloten stadsdelen scoort Zeeburg het hoogst en Slotervaart het laagst. Zeeburg is over vrijwel de gehele linie een duur stadsdeel. Voor bijna alle tarieven is dat van Zeeburg het hoogste van de aangesloten stadsdelen, met uitzondering van de vergunningen voor een bouwsom van € 10.000,- en meer dan € 1 mln., de eerste fase van de reguliere vergunning, de aanlegvergunning en de procedures ex artikel 15 en ex 19.1 WRO.

Het beeld voor Slotervaart is juist omgekeerd. Slotervaart heeft alleen voor de aanlegvergunning en de bijzondere procedures niet het laagste tarief.

ZuiderAmstel en Geuzenveld-Slotermeer hebben meer dan gemiddeld hoge tarieven. De tarieven van ZuiderAmstel zijn over het algemeen iets hoger dan gemiddeld, met uitzondering van die voor de bijzondere procedures, die vrij laag zijn. De tarieven van Geuzenveld-Slotermeer zijn laag voor de kleinere bouwsommen, maar nemen relatief toe voor de grotere.

De tarieven van De Baarsjes en Bos en Lommer zijn minder dan gemiddeld. Voor bijna alle lichte en reguliere bouwvergunningen ontlopen ze elkaar nauwelijks. Alleen voor de aan-

legvergunning en de bijzondere procedures zijn de tarieven verschillend. Vooral de tarieven voor de bijzondere procedures zijn in Bos en Lommer duurder.

Zuidoost en Oud-West komen over alle tarieven gemiddeld uit. Wat betreft Oud-West is dat echter het gevolg van enerzijds hoge tarieven en anderzijds enkele lage tarieven. De tarieven van Zuidoost zijn – net als die van Geuzenveld-Slotermeer – laag voor de kleinere bouwsommen, maar relatief hoger voor de grotere. Voor de bijzondere procedures vraagt dit stadsdeel geen tarief.

Vergelijking met landelijke gegevens

Door de VEH worden elk jaar gegevens gepubliceerd over de hoogte van de tarieven voor bouwvergunningen voor bouwsommen van € 10.000,-, € 45.500,- en € 130.000,-. De eerste betreft een lichte bouwvergunning en de twee laatste een reguliere bouwvergunning. De gegevens van de VEH betreffen de tarieven van 40 gemeenten, verspreid over Nederland en verschillend in bevolkingsomvang. De tarieven van de bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen zijn in tabel 3.8 vergeleken met die uit het VEH onderzoek.

Tabel 3.8 – Tarieven aangesloten stadsdelen en gemeenten VEH

	Bouwsommen		
	€ 10.000	€ 45.500	€ 130.000
Aangesloten acht stadsdelen			
Gemiddeld tarief	€160,24	€ 976,54	€ 2.678,50
Hoogste tarief/ stadsdeel	€ 277,40/ Oud-West	€ 1.592,50/ Zeeburg	€ 3.750,00/ Zeeburg
Laagste tarief / stadsdeel	€ 75,00/ Slotervaart	€ 682,50/ Slotervaart	€ 1.950,00/ Slotervaart
Gemeenten VEH			
Gemiddeld tarief	€220,63	€ 1.069,28	€ 2.928,43
Hoogste tarief/ gemeente	€479,00/ Rijnwoude	€ 2.072,20/ Rijnwoude	€ 5.714,00/ Rijnwoude
Laagste tarief/ gemeente	€101,00/ Albrandswaard	€ 659,75/ Terneuzen	€ 1.885,00/ Terneuzen

Uit het overzicht blijkt dat het gemiddelde tarief in de aangesloten stadsdelen bij elk van de drie bouwsommen onder het gemiddelde tarief ligt dat de VEH vond in veertig gemeenten in Nederland. De stadsdelen zijn daarmee goedkoop te noemen.

Slotervaart is het stadsdeel met de laagste tarieven en ligt steeds iets boven of onder het landelijk laagste tarief. In de stadsdelen met de hoogste tarieven (Oud-West en Zeeburg) ligt dit onder het hoogste tarief van een gemeente (Rijnwoude). Hierbij moet worden opgemerkt dat de tarieven van deze gemeente landelijk een absolute uitschieter vormen. Het tarief van het stadsdeel Zeeburg is in vergelijking met de 40 gemeenten voor een bouwsom van € 45.500,- na Rijnwoude het hoogste en voor een bouwsom van € 130.000,- het één na hoogste.

De spreiding van de hoogte van de tarieven bij de stadsdelen is dus bijna even groot als de landelijke spreiding.

3.8 Conclusies

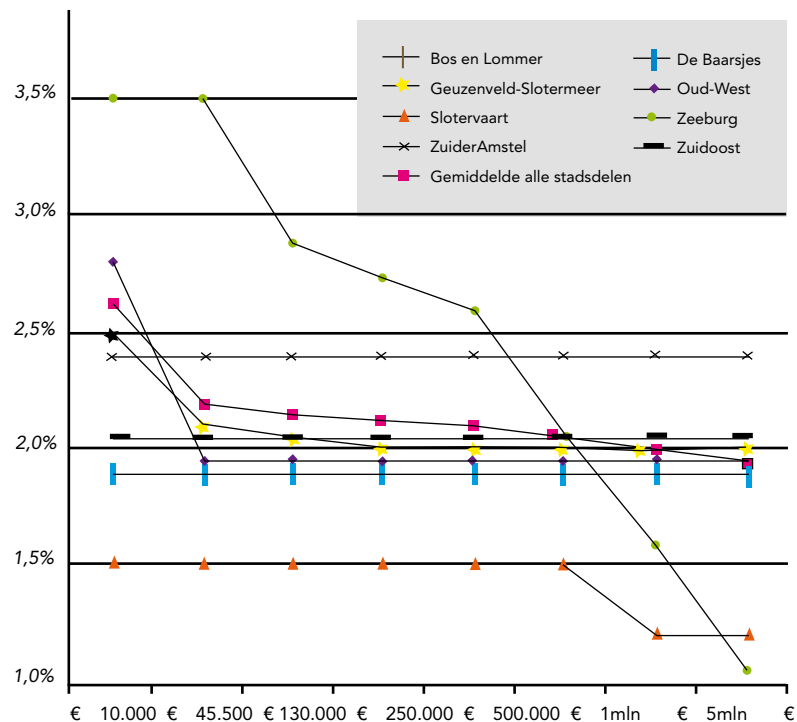
De tarieven voor bouwleges lopen – net als die voor die overige legestarieven – tussen de stadsdelen sterk uiteen. Bij elk van de tarieven die door de rekenkamer zijn onderzocht, is sprake van een verschil van minstens een factor 4 à 5 tussen het hoogste en het laagste ta-

rief. Maar er zijn ook uitschieters waardoor het hoogste tarief meer dan 25 keer zo hoog is als het laagste tarief (de eerste fase bouwvergunning).

Van de bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen is Zeeburg over de gehele linie gezien het duurste stadsdeel en Slotervaart het goedkoopste. ZuiderAmstel en Geuzenveld-Slotermeer hebben bovengemiddelde tarieven.

Onderstaande figuur geeft ter illustratie de bouwleges als percentage van de bouwsom¹⁴.

Figuur 3.1 - Bouwleges als percentage van de bouwsom

De tarieven van De Baarsjes en Bos en Lommer zijn minder dan gemiddeld, terwijl die van Zuidoost en Oud-West ongeveer gemiddeld zijn.

Het gemiddelde tarief van de stadsdelen is lager dan het gemiddelde tarief van 40 gemeenten in Nederland (VEH onderzoek). De hoogste tarieven, die door een stadsdeel worden gevraagd, zijn vergelijkbaar met de tarieven van de duurste gemeente. Andersom is het stadsdeel met de laagste tarieven vergelijkbaar met de goedkoopste gemeenten. De spreiding van de tarieven in de stadsdelen is dus bijna even groot als de spreiding van de tarieven tussen deze 40 gemeenten.

4 Doelmatigheid bouwleges

In het vorige hoofdstuk is geconstateerd dat de stadsdelen verschillen kennen in de bouwleges. In de hoofdstukken 4 en 5 worden de mogelijke verklaringen voor de verschillen onderzocht. Allereerst gaat de rekenkamer in dit hoofdstuk in op de doelmatigheid van de verlening van bouwvergunningen in de 8 aangesloten stadsdelen. De doelmatigheid bepaalt de rekenkamer aan de hand van een aantal aspecten: de administratieve organisatie, de kosten, het aantal verstrekte vergunningen en de kwaliteit van de dienstverlening. In de laatste paragraaf verbindt de rekenkamer de uitkomsten op deze onderwerpen en trekt op basis daarvan conclusies over de doelmatigheid.

Ter illustratie volgt hier een korte beschrijving van het uitvoeringsproces van de verlening van een bouwvergunning.

Uitvoeringsproces verlenen bouwvergunningen

In het uitvoeringsproces voor het verlenen van bouwvergunningen zijn de volgende stappen te onderscheiden:

0. Schetsontwerp: voorafgaand aan de eigenlijke aanvraag kan de aanvrager een schetsontwerp indienen. Aan de hand hiervan kan een eerste indruk ontstaan van de te kiezen procedure.
1. Bevestiging en administratie: na ontvangst van de aanvraag tot vergunning wordt dit geregistreerd en aan de aanvrager een ontvangstbevestiging gestuurd. Er wordt een berekening van de leges opgesteld en naar de aanvrager een legesbrief gestuurd met bijbehorende documenten.
2. Advisering: de aanvraag wordt ter advisering voorgelegd aan de brandweer en de welstandscommissie. Tevens wordt de aanvraag ter kennisname verstuurd naar een aantal instellingen (b.v. politie, waterschap, verkeerscommissie), die zo nodig kunnen reageren, en naar de inspectie.
3. Keuze van de procedure: op grond van de aanvraag wordt een keuze voor de te volgen procedure (lichte of reguliere bouwaanvraag; eerste en tweede fase) gemaakt.
4. Afwikkeling van de procedure: na zonodig aanvullende informatie te hebben verkregen, vindt de toetsing van de aanvraag aan het bestemmingsplan plaats. Hierna wordt de aanvraag ter advisering voorgelegd aan de juridische vakafdeling. Nagegaan wordt of een vrijstelling nodig is op grond van één van de artikelen uit de WRO. Voor aanvragen voor een eerste fase vergunning wordt op grond van de toetsing aan het bestemmingsplan een pre-advies opgesteld, dat voorgelegd wordt aan de juridische vakafdeling. Zonodig wordt een weigeringsprocedure gestart. Hierna kan de eerste fase vergunning worden verleend. In tweede fase volgt een nieuwe toetsing aan het bestemmingsplan.
5. Afhandeling: na het verkrijgen van de adviezen wordt een beschikking aangeemaakt, geadministreerd en verzonden.
6. Bezwaar: de beschikking wordt gepubliceerd en hiertegen kan bezwaar worden gemaakt.
7. Controle: na verlening van de vergunning start de procedure van de eerste controle van het bouwwerk door de buitendienstinspectie.

4.1 Administratieve organisatie

De kwaliteit van de administratieve organisatie is een belangrijk aspect in de doelmatigheid van een stadsdeel. Indien een administratieve organisatie juiste, volledige en actuele informatie bevat, kan het management doeltreffend richting geven aan het proces van vergunningverlening. Tevens is de administratieve organisatie van belang voor een doelmatige uitvoering en informatievoorziening. Tot slot kan alleen bij een adequate administratieve organisatie de deelraad vooraf kaders stellen en achteraf controleren.

In een goede administratieve organisatie vindt een juiste matching plaats tussen de verschillende administratieve systemen ('systeem bouwvergunningverlening', personele urenregistratie en financieel systeem). De kosten (directe kosten, kosten afdelings- en algemene overhead) worden correct toegerekend. Dit maakt het mogelijk een keuze te maken voor de mate van kostendekking en een onderbouwing van het tarief tot stand te brengen.

De rekenkamer heeft geen onderzoek in detail uitgevoerd naar de administratieve organisatie van de 8 stadsdelen. In het kader van het onderzoek is wel een groot aantal gegevens over de bouwleges bij de stadsdelen opgevraagd. De kwaliteit (volledigheid en betrouwbaarheid) van ontvangen informatie ziet de rekenkamer als een graadmeter voor de kwaliteit van de administratieve organisatie. Om tot een oordeel te komen, zijn aanvullend documenten van het stadsdeel en van de VROM inspectie over de administratieve organisatie betrokken.

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de kwaliteit van de informatie die de rekenkamer heeft opgevraagd bij de stadsdelen in het kader van het onderzoek. Kwaliteit valt daarbij uiteen in twee aspecten:

- *Volledigheid*: in hoeverre dekt de informatie de vragen die de rekenkamer heeft gesteld?
- *Betrouwbaarheid*: in hoeverre komt de informatie overeen met verantwoordingsdocumenten, in hoeverre heeft verder doorvragen van de rekenkamer geleid tot aanpassing van eerder ontvangen informatie, in hoeverre wordt gewerkt met een urenregistratie en normtijden?

Tabel 4.1 – Kwaliteit van ontvangen informatie

	Volledigheid	Betrouwbaarheid
Bos en Lommer	±	±
De Baarsjes	–	–
Geuzenveld-Sloterveer	+	+
Oud-West	–	–
Slotervaart	+	+
Zeeburg	+	±
ZuiderAmstel	–	–
Zuidoost	±	+

+ Voldoende / ± Redelijk / – Onvoldoende

Volledigheid van informatie

De tabel laat zien dat 3 stadsdelen zo goed als volledige informatie hebben verstrekt aan de rekenkamer, namelijk Geuzenveld-Sloterveer, Slotervaart en Zeeburg. Hierdoor kan de rekenkamer een redelijk accuraat beeld schetsen van deze stadsdelen. Slechts voor een beperkt aantal aspecten is geen informatie voorhanden; bijvoorbeeld over de exacte doorlooptijden in Zeeburg.

Bos en Lommer en Zuidoost hebben redelijk volledige informatie aangeleverd. Op een aantal – toch belangrijke – punten ontbreekt informatie. Bij Zuidoost ontbreekt bijvoorbeeld

het inzicht in de bezwaarschriften, het aantal verstrekte vergunningen naar de categorieën die de rekenkamer hanteert, en de doorlooptijden. Bij stadsdeel Bos en Lommer is er ondermeer enige onduidelijkheid omtrent het aantal en de typering van de fte's betrokken bij het bouwvergunningproces.

De Baarsjes, Oud-West en ZuiderAmstel hebben de minst volledige informatie verstrekt. Bij De Baarsjes en Oud-West gaat het daarbij bijvoorbeeld om het aantal fte dat is toe te rekenen aan het bouwvergunningproces. Bij ZuiderAmstel ontbreekt ondermeer informatie over de typering van de indirecte kosten, de typering van de verstrekte vergunningen en op meerdere punten is er geen informatie ontvangen over de jaren 2003 en 2004.

Betrouwbaarheid van informatie

De rekenkamer heeft voor twee stadsdelen geen aanwijzingen gevonden dat de informatie niet betrouwbaar zou zijn. Het betreft Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart. Bij verder doorvragen door de rekenkamer zijn eerder ontvangen cijfers niet aangepast, maar heeft slechts een nadere detaillering plaatsgevonden. Dit wordt in zekere mate bevestigd door rapporten van de VROM inspectie. In Slotervaart heeft over 2004 een onderzoek plaatsgevonden¹⁵. Ten aanzien van de bouwleges werd door het stadsdeel redelijk goed 'gescoord'. Over de gehele administratieve organisatie met betrekking tot 'bouwen' was de VROM inspectie overigens minder positief.

Een dergelijk onderzoek heeft in 2002 plaatsgevonden in Geuzenveld-Slotermeer¹⁶ en is daarom minder actueel. Geuzenveld-Slotermeer 'scoorde' redelijk in dat onderzoek.

Zeeburg en Bos en Lommer hebben volgens de rekenkamer over het algemeen betrouwbare gegevens opgeleverd. Voor Zeeburg zijn de aanvankelijk ingeleverde advieskosten bijgesteld. Verder bleek dat Zeeburg geen indirecte kosten toerekent aan de verlening van bouwvergunningen. Het stadsdeel kon deze echter wel berekenen. Bij stadsdeel Bos en Lommer ontbreken ondermeer betrouwbare cijfers over de opbrengsten in 2004 en de raming van de opbrengsten in 2006.

De 3 stadsdelen die minder volledige informatie aangeleverd hebben, zijn ook de stadsdelen waarbij de rekenkamer het meeste twijfelt aan de betrouwbaarheid. In ZuiderAmstel wordt bijvoorbeeld geen gebruik gemaakt van een urenregistratiesysteem. Het stadsdeel geeft daarnaast zelf aan dat het registratiesysteem voor de bouwvergunningen niet accuraat is bijgehouden en niet wordt gecontroleerd. In de loop van 2006 is de administratieve organisatie wel verbeterd, waardoor voor 2006 en deels ook voor 2005 betrouwbare gegevens zijn ontvangen.

Voor Oud-West ontbreekt ondermeer een betrouwbaar beeld van het aantal fte dat direct betrokken is bij de bouwvergunningen. Daarnaast twijfelt de rekenkamer aan de betrouwbaarheid van de aangeleverde cijfers met betrekking tot de totale kosten. Bij navraag door de rekenkamer is geen informatie verstuurd die openstaande vragen beantwoordt. Het stadsdeel geeft zelf aan dat de cijfers onverklaarbare verschillen aan het daglicht brengen. De VROM inspectie¹⁷ oordeelt overigens positiever over de administratieve organisatie en stelt dat deze adequaat zou zijn. Ten aanzien van bouwvergunningen oordeelt de VROM inspectie dat deze redelijk is.

Stadsdeel De Baarsjes kan geen betrouwbare cijfers aanleveren over ondermeer de kosten. Pas na oplevering van de Nota van bevindingen zijn van het stadsdeel gegevens ontvangen over het aantal verstrekte vergunningen, de opbrengsten en het aantal fte betrokken bij de bouwvergunningen. De rekenkamer heeft de validiteit van deze gegevens niet kunnen con-

troleren. De conclusies over de doelmatigheid van De Baarsjes hebben daarom een voorlopig karakter.

Inzake de kosten is in een rapportage van BMC¹⁸ van begin 2006 geconstateerd: “dat volledige toerekening en inzicht in de kosten door het gebrek aan een volledige toerekening als onjuist wordt gekenschetst”. Geconcludeerd wordt door BMC: “dat in de begroting, administratie en jaarrekening voor belangrijke kosten niet wordt vastgelegd hoe hoog deze zijn voor de bouwleges”. Ook over het jaar 2002 oordeelt de VROM inspectie¹⁹ al negatief over de bouwvergunningen. Het verbaast de rekenkamer dat deze constatering niet hebben geleid tot zichtbare verbeteringen.

Gezien de scores op volledigheid en betrouwbaarheid concludeert de rekenkamer dat de kwaliteit van de administratieve organisatie tussen de stadsdelen sterk verschilt. Dit is opmerkelijk omdat alle stadsdelen op na hetzelfde systeem voor het bouwvergunningproces gebruiken (SVIS). Verwacht zou mogen worden dat de aangeleverde informatie in redelijke mate overeenkomt voor wat betreft betrouwbaarheid en volledigheid. Geuzenveld-Slotermeer en Slotervaart lijken de administratieve organisatie het best op orde te hebben. Zuidoost, Zeeburg en Bos en Lommer kennen een redelijke tot goede kwaliteit. Bij drie stadsdelen concludeert de rekenkamer dat er duidelijke aanwijzingen zijn dat de administratieve organisatie nog niet voldoende is. Dit zijn De Baarsjes, Oud-West en ZuiderAmstel.

Hoe is de rekenkamer omgegaan met minder betrouwbare en minder volledige informatie?

Daar waar informatie niet volledig was, heeft de rekenkamer deze zoveel mogelijk aangevuld met informatie uit verantwoordingsdocumenten (jaarverslagen, begrotingen) en informatie uit rapportages van derden. Indien noodzakelijk is deze informatie geconverteerd naar de (ingeschatte) gegevens die voor de vergelijking nodig waren. Zo zijn enkele cijfers gebaseerd op gemiddelden uit voorgaande jaren, zijn cijfers gecorrigeerd voor inflatie en is in een enkel geval het gemiddelde gehanteerd van de stadsdelen die wel volledige informatie op dat punt hebben aangeleverd.

Daar waar de rekenkamer twijfelt aan de betrouwbaarheid van informatie zijn aannames en berekeningen gedaan om de informatie te toetsen. Die heeft in een aantal gevallen geleid tot aanpassingen van de aangeleverde informatie.

Indien informatie zowel minder betrouwbaar als minder volledig is, is het moeilijk om harde conclusies te trekken. Waar dit het geval is, geeft de rekenkamer dat aan in de tekst. Daarnaast kunnen de cijfers invloed hebben op het gemiddelde van de stadsdelen. Gemiddelden wil de rekenkamer zo zuiver mogelijk houden, omdat deze vaak een basis vormen voor analyses en conclusies. Om die reden is in een enkel geval het gemiddelde ook gegeven zonder de mogelijke ‘vervuiling’. De toegepaste aannames en berekeningen zijn in bijlage 14 per stadsdeel beschreven.

4.2 Kosten

In deze paragraaf wordt ingegaan op de kosten die verbonden zijn aan de verlening van bouwvergunningen. Allereerst geeft de rekenkamer achtergrondinformatie ten aanzien van de toerekening van kosten aan de bouwvergunningen. Vervolgens worden zowel de directe kosten als de indirecte kosten vergeleken. Daarnaast zullen in deze paragraaf de kosten gerelateerd worden aan een aantal kenmerken van het stadsdeel en van de vergunningverlening. Het doel hiervan is om de kosten in een vergelijkend perspectief te plaatsen. Tenslotte

wordt per stadsdeel gezien in hoeverre de vergunningverlening voldoet aan een aantal voorwaarden voor doelmatige uitvoering.

Toerekening van kosten

De rekenkamer gaat bij de bepaling van de doelmatigheid van de stadsdelen uit van de kosten die kunnen en mogen worden toegerekend aan het product c.q. de dienstverlening bouwvergunningverlening. Over de vraag welke kosten juridisch gezien toegerekend mogen worden bestaat discussie. In een aantal onderzoeken wordt hierover uitgebreid gerapporteerd²⁰. Het ligt niet in de rede van onderliggend onderzoek om daar uitvoerig op in te gaan.

De kosten die de rekenkamer toerekent aan de verlening van bouwvergunningen zijn ontleend aan de zogenaamde kruisjeslijst van de ACAM. Dit is een lijst van kostensoorten waarover binnen de gemeente Amsterdam in redelijke mate overeenstemming bestaat en welke behoort bij het rapport *Begripsbepaling en uniformering bouwleges* van de ACAM²¹. In bijlage 9 is de omschrijving opgenomen van de betreffende kostenposten.

Onderstaande opsomming geeft op hoofdlijnen de kosten weer die door de rekenkamer zijn toegerekend aan het proces van bouwvergunningverlening:

- *Directe kosten*: kosten die direct samenhangen met de door de stadsdelen verrichte dienstverlening, zoals de beoordeling van de bouwaanvraag en het afgeven van de beschikking.
- *Indirecte kosten*: kosten die niet direct samenhangen met de dienstverlening. Onderscheid wordt daarbij gemaakt in indirecte kosten die wel in enig verband staan met de dienstverlening en indirecte kosten die geen verband hebben met de specifieke dienstverlening. Alleen de kosten die in enig verband staan worden toegerekend, zoals de kosten van huisvesting en informatiseringskosten. De kosten van beleidsvoorbereiding en de kosten van inspraak, bezwaar en beroepsprocedures mogen niet doorberekend worden in de externe tarieven (moeten komen uit de algemene middelen).

Directe kosten

In tabel 4.2 zijn de directe kosten opgenomen van het proces van de verlening van bouwvergunningen. De cijfers betreffen het kalenderjaar 2005.

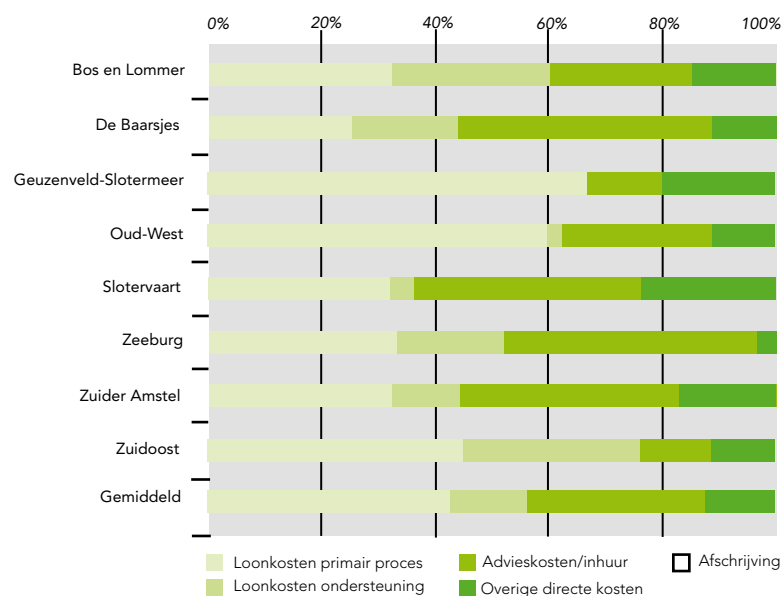
Tabel 4.2 – Directe kosten in 2005 in € 1.000

(totale directe kosten in € 1.000)	Loonkosten primair proces		Loonkosten ondersteuning		Advieskosten/ inhuur		Afschrijving/ Reserverings- kosten		Overige directe kosten	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
Bos en Lommer* (555)	173	31%	161	29%	123	22%	0	0%	98	18%
De Baarsjes (372)	90	24%	67	18%	181	49%	0	0%	35	9%
Geuzenveld-S. (535)	359	67%	69	13%	107	20%	0	0%	0	0%
Oud-West	614	59%	26	2%	295	28%	0	0%	113	11%
Slotervaart (816)	260	32%	36	4%	321	39%	0	0%	199	24%
Zeeburg (612)	203	33%	107	17%	281	46%	0	0%	21	3%
ZuiderAmstel (316)	124	30%	58	14%	59	38%	0	0%	77	18%
Zuidoost* (587)	270	46%	175	30%	69	12%	0	0%	73	12%
Gemiddeld (618)	262	42%	87	14%	192	31%	0	0%	77	12%

De tabel laat zien dat er aanzienlijke verschillen bestaan in de hoogte van de directe kosten. Het blijkt bijvoorbeeld dat de directe kosten van Oud-West een factor 3 hoger liggen dan die van ZuiderAmstel. Vier andere stadsdelen liggen daarentegen dicht bij elkaar: tussen € 535.000,- en € 620.000,-.

De volgende figuur geeft de verdeling van de directe kosten voor de stadsdelen grafisch weer.

Figuur 4.1 – Verdeling directe kosten in 2005

De relatieve verdeling van de directe kosten over de verschillende kostenposten laat een grotere spreiding zien dan de spreiding in de totale directe kosten. De primaire loonkosten liggen tussen 24% en 67% van de directe kosten. De loonkosten voor de ondersteuning tussen 2% en 30%. De advieskosten tussen 12% en 49% en de overige directe kosten tussen 0% en 24%.

Opvallende uitkomsten zijn ondermeer:

- Het lage aandeel primaire loonkosten van Bos en Lommer, De Baarsjes, Slotervaart, Zeeburg en Zuideramstel: van ongeveer 25% tot ongeveer 30%. In Bos en Lommer zijn de loonkosten voor de ondersteuning nagenoeg gelijk aan de loonkosten voor het primaire proces. In De Baarsjes en Zeeburg zijn de advieskosten hoger dan de primaire loonkosten.²²
- Het hoge aandeel loonkosten voor ondersteuning bij Zuidoost (circa 75% van de primaire loonkosten).
- Het hoge aandeel advieskosten bij Slotervaart. Dit heeft te maken met het opvangen van fluctuaties in de complexiteit van bouwaanvragen; ondermeer supervisie stedelijke vernieuwingsprojecten en welstandsadvisering.
- Het hoge aandeel advieskosten bij Zeeburg. Dit heeft te maken met het feit dat het stadsdeel in 2005 relatief veel heeft ingehuurd bij DMB voor de inhoudelijke behandeling van bouwaanvragen.

Indirecte kosten

De volgende tabel geeft de indirecte kosten en de verdeling over de diverse kostenposten weer.

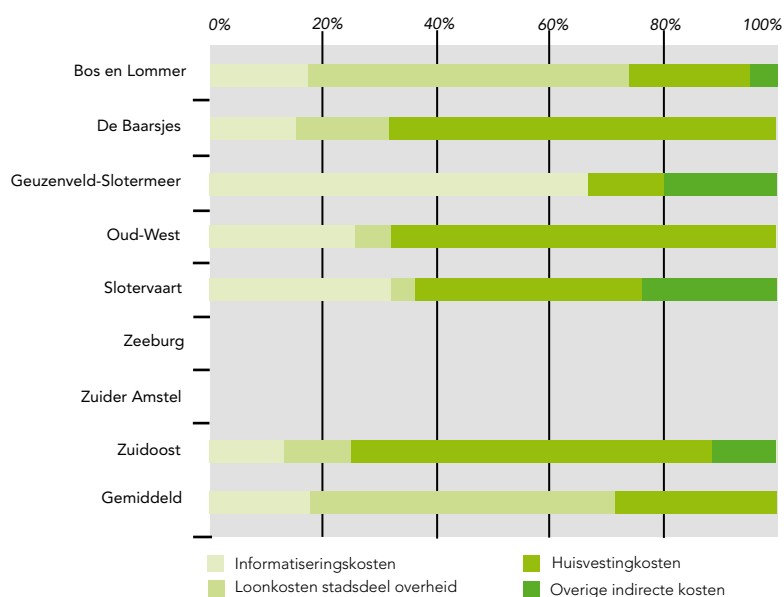
Tabel 4.3 – Indirecte kosten in 2005 in € 1.000

(totale indirecte kosten in € 1.000)	Informatiserings- kosten		Huisvestings- kosten		Loonkosten stadsdeel overhead		Overige indirecte kosten	
	€	%	€	%	€	%	€	%
Bos en Lommer (201)	33	16%	113	56%	44	22%	11	5%
De Baarsjes (61)	9	15%	9	15%	43	70%	0	0%
Geuzenveld-S. (65)	18	28%	16	25%	31	48%	0	0%
Oud-West (410)	98	24%	18	4%	0	0%	294	72%
Slotervaart (162)	24	15%	38	23%	76	47%	24	15%
Zeeburg ²³ (265)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
ZuiderAmstel (238)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Zuidoost (433)	42	10%	49	11%	285	66%	58	13%
Gemiddeld (222)	39	18%	39	18%	80	36%	64	29%

De spreiding in de indirecte kosten is groter dan de spreiding in de directe kosten. Het verschil tussen het stadsdeel met de hoogste indirecte (Zuidoost) kosten en het stadsdeel met de laagste indirecte kosten (De Baarsjes) bedraagt een factor 6,5. Voor de directe kosten bedraagt deze factor 3.

Figuur 4.2 toont de verdeling in de indirecte kosten.

Figuur 4.2 – Verdeling indirecte kosten in 2005

Naast de grote spreiding in de hoogte van de indirecte kosten is ook een groot verschil te zien in de verdeling van de indirecte kosten over de verschillende kostenposten. Vooral in de huisvestingskosten en de loonkosten stadsdeel overhead verschillen de stadsdelen aanzienlijk:

- De Baarsjes kent volgens de eerder genoemde BMC rapportage een hoog aandeel loonkosten stadsdeel overhead²⁴.
- Bij Bos en Lommer zijn in de aangeleverde cijfers juist geen loonkosten stadsdeel overhead opgenomen, terwijl de huisvestingskosten aanzienlijk zijn. Het stadsdeel geeft aan dat loonkosten overhead centraal eigenlijk wel in de kosten moeten worden opgenomen, maar dat deze niet uit de administratie van het stadsdeel te herleiden zijn. Om die reden heeft de rekenkamer een inschatting gemaakt van de loonkosten stadsdeel overhead, zodat er geen sprake is van een onderschatting van de indirecte kosten.
- Zuidoost kent net als De Baarsjes een groot aandeel loonkosten stadsdeel overhead toe aan de indirecte kosten: 66%.

Sommige stadsdelen hebben, zoals blijkt uit bovenstaande, loonkosten stadsdeel overhead expliciet meegenomen en andere niet. De oorzaak van de grote verschillen in omvang en verdeling van indirecte kosten heeft dus ondermeer te maken met de wijze waarop de stadsdelen de indirecte kosten toerekenen. Daarmee is de toerekening van indirecte kosten deels bepalend voor de verschillen in de totale kosten. De omvattendheid van dit onderzoek reikt niet zo ver dat de rekenkamer de wijze van toerekening van indirecte kosten heeft bekeken²⁵.

Totale kosten

Op basis van de vorige tabellen en figuren kunnen we de totale kosten voor de verlening van bouwvergunningen bepalen per stadsdeel. Tabel 4.4 geeft de totale kosten voor 2005. Tevens is het aandeel directe kosten en het aandeel indirecte kosten in de tabel opgenomen.

Tabel 4.4 – Totale kosten in 2005

	Totale kosten (€ 1.000)	Aandeel directe kosten	Aandeel indirecte kosten
Bos en Lommer	756	73%	27%
De Baarsjes	433	86%	14%
Geuzenveld-Slotermeer	600	89%	11%
Oud-West	1.458	72%	28%
Slotervaart	978	83%	17%
Zeeburg	877	70%	30%
ZuiderAmstel	656	64%	36%
Zuidoost	1.019	58%	42%
Gemiddeld	840	74%	26%

De totale kosten zijn het hoogst in Oud-West (70% boven het gemiddelde) en het laagst in De Baarsjes (50% onder het gemiddelde). De totale kosten in Oud-West zijn daarmee een factor 3 hoger dan in De Baarsjes. De spreiding in de totale kosten is dus even groot als de spreiding in de directe kosten (factor 3), maar lager dan die van de indirecte kosten (factor 7).

Er zijn vrij grote verschillen tussen de stadsdelen in de verdeling van directe kosten en indirecte kosten. Het stadsdeel met het hoogste aandeel directe kosten is Geuzenveld-Slotermeer met 89%. Dit komt, omdat het stadsdeel op alle indirecte kostenposten de laagste kosten toerekent aan de bouwvergunningen. Mogelijk is hier sprake van een onderschatting van de indirecte kosten. Ook voor de stadsdelen De Baarsjes en Slotervaart lijkt het lage aandeel indirecte kosten te wijzen op een onderschatting.

Kosten in perspectief

Om de kosten beter te kunnen vergelijken tussen de 8 stadsdelen heeft de rekenkamer de kosten gerelateerd aan een aantal aspecten. Deze aspecten weerspiegelen de kenmerken van het proces van vergunningverlening van het stadsdeel:

- Het aantal fte dat toegerekend mag worden.
- Het aantal verstrekte vergunningen.
- De samenstelling van de verstrekte vergunningen (kenmerken bebouwde omgeving).
- De samenstelling van de formatie naar takenpakket.
- De aanwezigheid van een urenregistratiesysteem, normtijden en bewaking van de vergunningverlening.

De eerste twee aspecten zijn in onderstaande tabel opgenomen. Het derde aspect is niet kwantitatief uit te drukken en is daarom niet in de tabel opgenomen, maar is wel als verklaring meegenomen voor de verschillen in onderstaande tabel.

Tabel 4.5 – Totale kosten per fte en per vergunning in 2005

	Kosten per fte (€ 1.000)	Kosten per vergunning (€ 1.000)
Bos en Lommer	110	7,8
De Baarsjes	216	2,2
Geuzenveld-Slotermeer	131	6,9
Oud-West	132	3,1
Slotervaart	183	8,4
Zeeburg	175	5,4
ZuiderAmstel	153	3,0
Zuidoost	113	7,6
Gemiddeld	152	4,6

De kosten per fte liggen meer in lijn dan de totale kosten (tabel 4.4). De laagste kosten per fte worden gevonden in Bos en Lommer met € 110.000 (27% onder het gemiddelde) en de hoogste kosten per fte in De Baarsjes met € 216.000 (42% boven het gemiddelde). De gegevens voor De Baarsjes zijn voorlopig. De hoge kosten per fte van Slotervaart en Zeeburg worden onder andere verklaard doordat zij relatief veel extern inhuren. Zoals ook bleek uit figuur 4.1.

De stadsdelen met de hoogste kosten per vergunning zijn Slotervaart, Zuidoost en Bos en Lommer. Dit is te verklaren uit de complexiteit en de omvang van de vergunningen die deze stadsdelen in 2005 verstrekten. In deze 3 stadsdelen worden grootschalige nieuwbouwprojecten gerealiseerd. Grootschalige nieuwbouwprojecten leveren vooral bouwaanvragen op die omvangrijk en complex zijn. De kosten die met de verlening van de bouwvergunningen zijn gemoeid, zijn daarom hoger in deze stadsdelen. Het beeld wordt bevestigd door de opbrengsten van de 3 stadsdelen (zie hoofdstuk 5) en door het aandeel verstrekte vergunningen met een hoge bouwsom.

De kosten per vergunning zijn het laagst in de stadsdelen De Baarsjes, ZuiderAmstel en Oud-West. Dit zijn ook de stadsdelen die de meeste vergunningen verstrekken. Voor ZuiderAmstel geldt dat zij ook nog eens het minste aantal fte inzet voor de verlening van bouwvergunningen.

In stadsdeel Oud-West wordt het hoge aantal vergunningen veroorzaakt door het hoge aantal splitsingsvergunningen in 2005. Splitsing van woningen leidt tot meer bouw-aanvragen. Verlening van bouwvergunningen die voortkomen uit splitsingsvergunningen kan daarentegen eenvoudiger en sneller worden afgehandeld. Oud-West verantwoordt dit in haar jaarverslag en begroting.

Over de samenstelling van de formatie van de stadsdelen, die bij het uitvoeren van het verlenen van bouwvergunningen is betrokken kan een aantal opmerkingen worden gemaakt. Opvallend is het verschil in verdeling van de formatie over het takenpakket. Gemiddeld is ongeveer de drievijfde van de formatie (64%) van de stadsdelen bezig met de eigenlijke vergunningtoetsing. Ongeveer een vijfde (21%) doet de eerste controle. De rest is actief bij voorlichting (5%) en in ondersteuning (10%). Een aantal stadsdelen wijkt hier vanaf. In Oud-West is bijna de volledige formatie betrokken bij de vergunningtoetsing. De formatie in de controle van de buitendienst is relatief klein (8%). In ZuiderAmstel is 70% van de formatie bezig met vergunningtoetsing. Opvallend is dat dit de stadsdelen zijn met respectievelijk de grootste (Oud-West) en de kleinste (ZuiderAmstel) formatie en de stadsdelen met het hoogste aantal afgegeven vergunningen. Bij de rekenkamer bestaat de indruk dat in

beide stadsdelen het grote aantal aanvragen een grote werkdruk veroorzaakt op het proces van vergunningtoetsing. Dit kan minder aandacht voor controle met zich meebrengen. In Zeeburg (30%) en in Bos en Lommer (29%) is het aandeel van medewerkers in de buitendienst juist relatief hoog. In Zeeburg wordt dit voor een deel veroorzaakt door de inhuur van medewerkers voor de vergunningtoetsing (waardoor het totaal aantal fte laag is).

Voorwaarden voor een doelmatige uitvoering

Tenslotte kan naast de cijfers over kosten worden gezien in hoeverre de uitvoering voldoet aan voorwaarden voor een doelmatige uitvoering. Hiervoor is nagegaan of stadsdelen een urenregistratiesysteem hebben, een gemiddeld intern uurtarief hanteren, normtijden of andere prestatienormen hebben vastgesteld en doorlooptijden kunnen opgeven over de voortgang van de vergunningverlening. In het onderstaande overzicht is dit opgenomen.

Tabel 4.6 – Aanwezigheid indicatoren doelmatigheid

	Urenregistratie Aanwezig	Uurtarief Aanwezig	Normtijden aanwezig	Doorlooptijden opgegeven
Bos en Lommer	✓	✓	✓	–
De Baarsjes	–	✓	–	–
Geuzenveld-Slotermeer	✓	✓	–	✓
Oud-West	✓	✓	–	–
Slotervaart	✓	–	–	–
Zeeburg	✓	✓	–	–
ZuiderAmstel	–	–	–	✓
Zuidoost	✓	–	–	✓

✓ Aanwezig / – Niet aanwezig

Uit het overzicht blijkt dat de meeste stadsdelen een urenregistratiesysteem hebben. Alleen in De Baarsjes en ZuiderAmstel ontbreekt dit. Een intern uurtarief wordt niet gehanteerd door Slotervaart, ZuiderAmstel en Zuidoost. Normtijden worden alleen gehanteerd door Bos en Lommer en doorlooptijden konden alleen worden opgegeven door Geuzenveld-Slotermeer, ZuiderAmstel en Zuidoost.

Per saldo duiden de indicatoren er op dat de doelmatigheid in ZuiderAmstel en De Baarsjes laag is. Dit komt overeen met de bevindingen inzake de administratieve organisatie. In Bos en Lommer en Geuzenveld-Slotermeer duiden de bovenstaande indicatoren op betere doelmatigheid dan in de andere stadsdelen.

4.3 Aantal bouwvergunningen

In deze paragraaf vergelijkt de rekenkamer de stadsdelen op het aantal verstrekte bouwvergunningen in 2005. Om een uitspraak te kunnen doen over de doelmatigheid is het – zo blijkt uit de vorige paragraaf – ook van belang om de ‘productie’ van het stadsdeel in termen van aantal en type verstrekte vergunningen mee te nemen. Pas dan ontstaat een compleet beeld over de doelmatigheid. Om die reden maken we een onderscheid in het aantal vergunningen naar type bouwvergunning (tabel 4.6) en het aantal vergunningen per bouwsom (tabel 4.7).

Aantal bouwvergunningen naar type bouwvergunning

In tabel 4.7 beperken we ons tot de belangrijkste bouwvergunningen. Om die reden worden de sloopvergunning en aanlegvergunning niet meegenomen in de vergelijking. De overige bouwvergunningen hebben betrekking op de eerste en tweede fase bouwvergunning en op de bijzondere procedures.

Tabel 4.7 – Verstrekte bouwvergunningen naar type in 2005

	Verstrekte bouwvergunningen	Lichte bouwvergunning	Reguliere bouwvergunning	Overige bouwvergunning
	#	%	%	%
Bos en Lommer	97	36%	64%	0%
De Baarsjes	193	n.b.	n.b.	n.b.
Geuzenveld-Slotermeer	87	21%	79%	0%
Oud-West	476	21%	78%	1%
Slotervaart	117	21%	69%	9%
Zeeburg	163	12%	83%	5%
ZuiderAmstel	216	n.b.	n.b.	n.b.
Zuidoost	134	31%	43%	26%
Gemiddeld	185	22%	72%	7%

De tabel brengt het volgende aan het licht:

- Stadsdeel Oud-West verstrekte in 2005 duidelijk het meeste aantal bouwvergunningen. Meer dan 2,5 keer zoveel als het daaropvolgend stadsdeel, ZuiderAmstel.
- De stadsdelen verstrekken gemiddeld 185 bouwvergunningen in 2005. Exclusief Oud-West was dit aantal 144. Bos en Lommer en Geuzenveld-Slotermeer verstrekten in 2005 beduidend minder vergunningen.
- Het merendeel van de bouwvergunningen betreft de reguliere bouwvergunningen.
- Opvallend is dat Zuidoost als enige stadsdeel in 2005 een behoorlijk aantal eerste en tweede fase bouwvergunningen kende (Overige bouwvergunningen). Bij de meeste andere stadsdelen bleef het aantal overige bouwvergunningen beperkt.
- De stadsdelen is ook gevraagd de raming op te geven voor 2006. Hieruit blijkt dat Geuzenveld-Slotermeer in 2006 de verstrekking van circa 150 bouwvergunningen verwacht. Dit is een toename van 72% ten opzichte van 2005. Slotervaart daarentegen verwacht bijna een halvering van het aantal bouwvergunningen. Deze uitkomsten laten zien dat het aantal vergunningen en daarmee ook de opbrengsten uit de vergunningen jaarlijks sterk kunnen fluctueren.

Aantal bouwvergunningen naar bouwsom

Tabel 4.8 geeft inzicht in het aantal bouwvergunningen naar de bouwsom van de vergunningaanvraag in 2005. Dit geeft aan of er sprake is van relatief omvangrijke of minder omvangrijke bouwprojecten. Omvangrijke bouwprojecten genereren per vergunning meer opbrengsten, maar daar staat tegenover dat de kosten per vergunning hoger zijn.

Tabel 4.8 – Aantal verstrekte vergunningen naar bouwsom in 2005

(bouwsom per vergunning in € 1.000)	< € 10.000		€ 10.000- € 50.000		€ 50.000- € 100.000		€ 100.000- € 500.000		> € 500.000	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
Bos en Lommer (835)	41	42%	30	31%	6	6%	12	12%	8	8%
De Baarsjes (n.b.)	79	41%	86	45%	12	6%	12	6%	4	2%
Geuzenveld-S. (230)	50	57%	24	28%	0	0%	9	10%	4	5%
Oud-West ²⁶ (n.b.)	170	36%	182	38%	60	13%	47	10%	17	4%
Slotervaart (1.855)	29	25%	44	38%	11	9%	14	12%	19	16%
Zeeburg (454)	35	22%	94	60%	8	5%	12	8%	7	4%
ZuiderAmstel ²⁷ (171)	90.	42%	73	34%	27	13%	21	10%	5	2%
Zuidoost (1.224)	20	15%	79	59%	2	1%	13	10%	20	15%
Gemiddeld (459)	64	35%	77	41%	16	8%	18	9%	11	6%

De relatief lage bouwsom per vergunning in Geuzenveld-Slotermeer in tabel 4.8 komt overeen met de constatering dat het stadsdeel een groot aandeel bouwvergunningen voor lage bouwsommen verstrekt. De tabel laat ook zien dat 3 stadsdelen relatief meer omvangrijke bouwvergunningen verstrekten in 2005. Dit waren: Slotervaart, Zuidoost en Bos en Lommer. Ook de bouwsom per bouwvergunning was in deze 3 stadsdelen het hoogst. Met name Slotervaart en Zuidoost kenden enkele zeer omvangrijke bouwvergunningen in 2005. In Slotervaart was de totale bouwsom € 217 miljoen en in Zuidoost € 164 miljoen. Het gemiddelde van alle stadsdelen lag op € 85 miljoen. De constatering komt overeen met de gemiddeld hogere kosten van de verlening van bouwvergunningen (zie vorige paragraaf).

Aantal vergunningen per fte

Het aantal vergunningen dat per fte wordt verstrekt, is een maatstaf voor de doelmatigheid. Indien er relatief veel werk wordt verricht door relatief weinig mensen, kan verondersteld worden dat een organisatie doelmatiger is dan een organisatie waar het tegenovergestelde het geval is. In het geval van de bouwvergunningen dient in ogenschouw te worden genomen dat het 'werk' kan verschillen in de stadsdelen: sommige stadsdelen hebben complexere vergunningen te beoordelen dan andere stadsdelen. De volgende tabel geeft het overzicht van het aantal bouwvergunningen per fte dat kan worden toegerekend aan het bouwvergunningproces.

Tabel 4.9 – Aantal verstrekte bouwvergunningen per fte in 2005

	Aantal fte	Aantal bouwvergunningen per fte
Bos en Lommer	6,9	14,1
De Baarsjes	2,0	96,3
Geuzenveld-Slotermeer	4,6	19,0
Oud-West	11,0	43,2
Slotervaart	5,4	21,8
Zeeburg	5,0	32,6
ZuiderAmstel	4,3	50,4
Zuidoost	9,0	14,8
Gemiddeld	5,9	31,4

De Baarsjes, Oud-West en ZuiderAmstel zijn de stadsdelen die de meeste vergunningen per fte verstrekken. In De Baarsjes en ZuiderAmstel is dit een gevolg van zowel een hoog aantal verstrekte bouwvergunningen als een laag aantal fte dat toegerekend kan worden aan de bouwvergunningverlening²⁸. In Oud-West is alleen sprake van een groot aantal verstrekte bouwvergunningen. Zoals eerder geconstateerd kent Oud-West een relatief groot aantal eenvoudigere bouwvergunningen voortkomend uit splitsingsvergunningen.

De stadsdelen met het laagste aantal verstrekte bouwvergunningen per fte zijn die stadsdelen die grote nieuwbouwprojecten kennen: Zuidooost en Bos en Lommer. Deze stadsdelen verlenen circa 14 bouwvergunningen per fte. Ook Slotervaart kan tot deze groep worden gerekend, ook al ligt het gemiddelde per fte hier iets hoger (22).

Ook in Geuzenveld-Slotermeer is het aantal verleende vergunningen per fte laag te noemen (19). In dit stadsdeel zijn weinig grote bouwprojecten geweest. Stadsdelen met een vergelijkbaar hoog aandeel vergunningen voor kleine bouwsommen en laag aandeel voor vergunningen voor grote bouwsommen, zoals Oud-West en ZuiderAmstel, scoren veel hoger. Ook Zeeburg is in samenstelling van de vergunningen naar bouwsommen met deze stadsdelen te vergelijken. Zeeburg heeft een aantal vergunningen per fte, dat weinig afwijkt van het gemiddelde van de stadsdelen. Het resultaat van Zeeburg wordt verklaard door de hoge advieskosten dat stadsdeel en het daardoor lage aantal fte.

In 2001 heeft Research voor Beleid²⁹ onderzoek gedaan naar bouwleges in verschillende gemeenten. Het gemiddelde aantal aangevraagde bouwvergunningen per fte bedroeg in deze gemeenten 36. De stadsdelen liggen (gemiddeld genomen) dus ruim hieronder. In de cijfers van Research voor Beleid weegt Den Haag zwaar mee (15 aanvragen per FTE). Indien we voor Den Haag abstraheren dan is het gemiddelde 51 aanvragen per FTE. Research voor Beleid stelt dat het lage gemiddelde van Den Haag voortvloeit uit de complexiteit van bouwprojecten in deze stad. Dit zou ook voor de Amsterdamse stadsdelen kunnen gelden.

4.4 Kwaliteit dienstverlening

Om de doelmatigheid van de vergunningverlening te bepalen, is ook de dienstverlening van belang. De gedachte is dat een hogere kwaliteit van dienstverlening mogelijk leidt tot hogere kosten voor de verlening bouwvergunningen. Om hierover een uitspraak te kunnen doen, gaan wij in deze paragraaf in op een aantal aspecten dat de kwaliteit van de dienstverlening typeert.

Aantal bezwaarschriften

Het aantal bezwaarschriften geeft mogelijk een indicatie van de zorgvuldigheid waarmee de vergunningen worden verstrekt. Met name de bezwaarschriften die worden gehonoreerd zijn daarvoor relevant. Immers, deze laten zien of in de verstrekking van de bouwvergunningen fouten zijn gemaakt. Tabel 4.10 geeft het overzicht van het aantal bezwaarschriften.

Tabel 4.10 – Aantal bezwaarschriften op bouwvergunningen in 2005

	Aantal bezwaar- schriften	Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	Bezwaarschriften per verstrekte bouw- vergunning
Bos en Lommer	11	0	11%
De Baarsjes	6	0	3%
Geuzenveld-Slotermeer	1	0	1%
Oud-West	67	1	14%
Slotervaart	17	2	15%
Zeeburg	16	0	10%
ZuiderAmstel	31	2	14%
Zuidoost	n.b.	n.b.	n.b.
Gemiddeld	18	1	10%

Het valt op dat de stadsdelen een uniform beeld laten zien waar het gaat om het aandeel bouwvergunningen dat leidt tot een bezwaarschrift: circa 13%. Het aantal bezwaarschriften is het hoogst in Oud-West. Daar staat tegenover dat dit stadsdeel de meeste bouwvergunningen verstrekt. Daarmee komt het stadsdeel toch uit op een gemiddeld aantal bezwaarschriften per bouwvergunning. Geuzenveld-Slotermeer valt in positieve zin op met 1 bezwaarschrift in 2005. In voorgaande jaren is dit trouwens hoger geweest. Zo zijn in 2004 7 bezwaarschriften ingediend.

Bezwaarschriften worden ingediend op verschillende gronden. Ongeveer de helft van de bezwaarschriften heeft betrekking op de bouwtechnische toets van de stadsdelen en 7% heeft betrekking op de hoogte van de leges.

Openstellingstijden

Een tweede aspect dat de kwaliteit van de dienstverlening bepaalt, zijn de openstellingstijden. Hierbij heeft de rekenkamer gekeken naar de tijden van de *front office*. Dit is de balie in het stadsdeelhokantoor welke vooral gebruikt wordt voor Burgerzaken. Er blijken geen grote verschillen te zijn in de openingstijden van de front office. De front offices van de stadsdelen zijn in de kantooruren geopend. Oud-West valt op omdat het ook iedere avond geopend is, terwijl voor de meeste stadsdelen dat voor maar één avond geldt.

Naast de front office is de bereikbaarheid van de betrokken afdeling relevant om te betrekken in de kwaliteit van de dienstverlening. De burgers en ondernemers die bouwvergunningen aanvragen zullen voor meer inhoudelijke vragen bij de afdeling moeten zijn. Bij de stadsdelen kunnen de mensen telefonisch en per email vragen stellen. Daarnaast zijn er inlooppreekuren (een aantal uur in de week) of afspraken te maken met de individuele ambtenaren.

Al met al heeft de rekenkamer de indruk dat de openingstijden van de front office en bereikbaarheid van de afdeling tussen de stadsdelen niet uiteenlopen.

Dienstverlening via Internet

De stadsdelen bieden via het Internet dienstverlening aan. Het blijkt dat de stadsdelen elkaar niet veel onttopen voor wat betreft de online dienstverlening. Het aanvragen en downloaden van een bouwvergunningformulier is in elk stadsdeel mogelijk. Meestal betreft dit een link naar Loket Amsterdam en de site van het ministerie van VROM. Daarnaast is het via de websites over het algemeen mogelijk om digitaal contact op te nemen en vragen te

stellen. Deze vragen kunnen uiteraard ook over bouwvergunningen gaan. Slotervaart is het enige stadsdeel waar de bouwvergunning via het Internet kan worden ingediend. Dit stadsdeel is voor wat betreft de bouwvergunningen daarmee verder in de dienstverlening via het Internet.

Doorlooptijden

Bij een lichte bouwvergunning moet een stadsdeel binnen 6 weken na aanvraag laten weten of er gebouwd mag worden of niet. Voor een reguliere bouwvergunning ligt deze termijn op 12 weken. Deze kan eenmalig worden verlengd met 6 weken. Voor zowel de eerste als tweede fase bouwvergunning geldt dat de behandeltermijn 6 weken is en eenmalig met 6 weken kan worden verlengd. Deze verlenging kan alleen plaatsvinden voor de eerste of tweede fase.

De rekenkamer heeft de stadsdelen gevraagd naar de gemiddelde doorlooptijd van de belangrijkste bouwvergunningen. We constateren dat de stadsdelen beperkt zicht hebben op de doorlooptijd van de bouwvergunningen. Van de 8 stadsdelen kunnen slechts 3 stadsdelen de doorlooptijden geven. Anderen stellen dat er geen bouwvergunningen van rechtswege worden verstrekt en dat daarom de doorlooptijd gelijk is aan de wettelijke termijn.

4.5 Conclusies over doelmatigheid

Verschillen in doelmatigheid

De stadsdelen verschillen op het eerste oog onderling behoorlijk op bijna alle aspecten van doelmatigheid. Alleen de kwaliteit van de dienstverlening staat bij de stadsdelen op hetzelfde niveau. De dienstverlening via het Internet, de bereikbaarheid en het relatieve aantal bezwaarschriften verschillen nauwelijks. Over de doorlooptijden van de verlening van bouwvergunningen zijn te weinig cijfers ontvangen om hierover te kunnen oordelen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste onderscheidende aspecten die betrekking hebben op doelmatigheid. De gegevens van de 5 kolommen tussen de dikkere strepen in heeft de rekenkamer in het bijzonder gehanteerd om te oordelen over de doelmatigheid. De laatste kolom geeft het oordeel. Hierbij is eerst een oordeel gegeven op basis van de kosten per vergunning, de kosten per fte en het aantal vergunningen per fte. Vervolgens is een oordeel gegeven op basis van de kwaliteit van de administratieve organisatie en de mate waarin de stadsdelen voldoen aan de voorwaarden voor een doelmatige uitvoering. De grijs gearceerde stadsdelen zijn de stadsdelen met grootschalige nieuwbouwprojecten.

Tabel 4.11 – Overzicht van bevindingen per stadsdeel

	Totale kosten	Aandeel indirecte kosten	Aantal vergunningen	Aantal fte	Kosten per vergunning	Kosten per fte	Vergunningen per fte	Kwaliteit AO	Voorwaarde doelmatige uitvoering	Oordeel
Bos en Lommer	G	G	L	G	H	L	L	G	Goed	0/+
Slotervaart	H	L	G	G	H	L	L	H	Matig	0/+
Zuidoost	H	H	G	H	H	L	L	G	Redelijk	0/+
De Baarsjes	L	L	H	L	L	H	H	L	Matig	0/-
Geuzenveld-S.	L	L	L	L	H	L	L	H	Goed	-/+
Oud-West	H	G	H	H	L	L	H	L	Redelijk	+/-
Zeeburg	G	G	H	L	G	H	G	G	Redelijk	0/0
ZuiderAmstel	L	H	H	L	L	G	H	L	Matig	+/-

H Hoog / L Laag / G gemiddeld

+ Bovengemiddeld / 0 Gemiddeld / - Onder gemiddeld

Wanneer de rekenkamer de aspecten van doelmatigheid beziet en deze met elkaar verbindt dan blijkt dat er een tweedeling te maken is: de stadsdelen met grootschalige nieuwbouwprojecten en de stadsdelen zonder grootschalige nieuwbouwprojecten. De stadsdelen met grote nieuwbouwprojecten zorgen voor de uitschieters naar boven en naar beneden op de aspecten van doelmatigheid. De uitschieters zijn te verklaren uit de specifieke situatie waarin de stadsdelen zich bevinden: relatief veel omvangrijke en complexe bouwvergunningen. Met de verstrekking van deze vergunningen is meer tijd en geld gemoeid. De andere stadsdelen kennen een meer gelijkmatig beeld en een meer gelijkmatige score op de aspecten van doelmatigheid.

Stadsdelen met grootschalige nieuwbouwprojecten

De stadsdelen met grootschalige nieuwbouwprojecten zijn Zuidoost, Slotervaart en Bos en Lommer. Deze stadsdelen verschillen nauwelijks op de meeste aspecten van doelmatigheid, namelijk:

- De kosten per vergunning: tussen € 7.300,- en € 8.400,-.
- De kosten per fte: tussen: Bos en Lommer € 110.000 en Zuidoost € 113.000. Slotervaart is hierin een uitzondering (€ 183.000).
- Het aantal vergunningen per fte: tussen 14 en 22.

De stadsdelen verschillen wel op de kwaliteit van de administratieve organisatie en de mate waarin de stadsdelen voldoen aan de voorwaarden voor een doelmatige uitvoering. Ook hier zijn de verschillen overigens niet groot. De rekenkamer beschouwt Slotervaart als meest doelmatig stadsdeel; direct gevolgd door Bos en Lommer en Zuidoost. In dit oordeel laat de rekenkamer de kwaliteit van de administratieve organisatie zwaarder meewegen.

Stadsdelen zonder grootschalige nieuwbouwprojecten

De 5 overige stadsdelen – De Baarsjes, Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West, Zeeburg en ZuiderAmstel – verschillen onderling in de aspecten van doelmatigheid. Een vergelijking tussen de 5 stadsdelen is lastig te maken gezien de minder volledige en betrouwbare cijfers die De Baarsjes, Oud-West en ZuiderAmstel hebben aangeleverd. Per stadsdeel bespreekt de rekenkamer navolgend de doelmatigheid.

ZuiderAmstel valt op doordat zij relatief weinig fte betreft in het bouwvergunningproces, terwijl het aantal verstrekte bouwvergunningen relatief hoog is. De totale kosten en de kosten per vergunning zijn laag en het aantal verstrekte bouwvergunningen per fte is hoog. Anderzijds zijn de kosten per fte gemiddeld. Dit vloeit onder meer voort uit de kleine formatie. Dit kan betekenen dat de werkdruk relatief hoog is. Daarmee kan geconcludeerd worden – op basis van de aangeleverde cijfers – dat ZuiderAmstel een doelmatige bedrijfsvoering kent. Dit is een opvallende conclusie omdat de administratieve organisatie op de rekenkamer geen goede indruk maakt en er slechts op matige wijze wordt voldaan aan de voorwaarden voor een doelmatige uitvoering. Wel is het stadsdeel bezig met het aanbrengen van verbeteringen in de administratieve organisatie.

Oud-West kenmerkt zich door het hoogste aantal fte en de hoogste kosten die toegerekend kunnen worden aan het bouwvergunningproces. Aan de andere kant verstrekt het stadsdeel de meeste bouwvergunningen en kent het stadsdeel het hoogste aantal verstrekte vergunningen per fte. Op basis van deze kenmerken kan geconcludeerd worden dat de doelmatigheid bovengemiddeld is en vergelijkbaar met ZuiderAmstel. Oud-West is ook vergelijkbaar met ZuiderAmstel op het punt van de kwaliteit van de administratieve organisatie. Deze is in de ogen van de rekenkamer niet voldoende.

Geuzenveld-Slotermeer geeft op het eerste gezicht de indruk een benedengemiddeld stadsdeel te zijn voor wat betreft de doelmatigheid. De kosten per vergunning zijn relatief hoog te noemen, terwijl het aantal verstrekte vergunningen per fte relatief laag is. Mogelijk komen de kosten per fte hoger uit, omdat het aandeel indirecte kosten aanmerkelijk lager is dan in de andere stadsdelen. Er zijn dus mogelijk onvoldoende indirecte kosten toegerekend. Het oordeel van de rekenkamer is echter positiever dan direct uit de cijfers kan worden afgeleid. De kwaliteit van de administratieve organisatie is goed en er wordt voldaan aan de meeste voorwaarden voor een doelmatige uitvoering.

Stadsdeel Zeeburg maakt een gemiddelde indruk op de rekenkamer voor wat betreft de doelmatigheid. De totale kosten en de kosten per vergunning zijn gemiddeld. Het aantal verstrekte vergunningen per fte is hoog. Opvallend aan Zeeburg zijn de lage loonkosten en de hoge advieskosten. Ten opzichte van de andere stadsdelen worden blijkbaar relatief meer werkzaamheden uitbesteed aan derden. Hierdoor zijn er minder fte nodig. Indien we daarvoor corrigeren, blijkt het stadsdeel een gemiddelde doelmatigheid te kennen. De gemiddelde doelmatigheid wordt bevestigd door een redelijke tot goede kwaliteit van de administratieve organisatie en het feit dat het stadsdeel in redelijke mate voldoet aan de voorwaarden voor een doelmatige organisatie.

De Baarsjes heeft geen volledige cijfers aangeleverd aan de rekenkamer. Pas na het uitbrengen van de Nota van Bevindingen zijn door het stadsdeel gegevens aan de rekenkamer verstrekt. Deze konden nog niet op hun validiteit worden beoordeeld. Het oordeel over de doelmatigheid van dit stadsdeel kan daarom slechts voorlopig zijn.

Een aanmerkelijk minder positief oordeel velt de rekenkamer over de kwaliteit van de administratieve organisatie: deze is duidelijk niet op orde. De rekenkamer vindt het daarbij opvallend dat eerder onderzoek en advies waarin het functioneren van de afdeling is betrokken niet heeft geleid tot zichtbare resultaten.

Verschillen in doelmatigheid geen verklaring voor verschillen in tarieven

Tabel 4.12 zet de rangorde van tarieven (hoofdstuk 3) naast het oordeel over de doelmatigheid.

Tabel 4.12 - Kwaliteit van ontvangen informatie

	Rangorde tarieven alle stadsdelen	Oordeel doelmatigheid
Zeeburg	4	0/0
ZuiderAmstel	5	+/-
Geuzenveld-Slotermeer	6	-/+
Oud-West	7	+/-
Zuidoost	8	0/+
Bos en Lommer	11	0/+
De Baarsjes	12	0/-
Slotervaart	13	0/+

De rekenkamer concludeert dat de verschillen in de tarieven voor de bouwleges zoals geconstateerd in hoofdstuk 3 niet voortkomen uit de verschillen in doelmatigheid. Er is namelijk geen relatie gevonden tussen de hoogte van de tarieven en de mate van doelmatigheid. Ter illustratie:

- De 3 stadsdelen die qua type bouwvergunningen en qua doelmatigheid het meest op elkaar lijken (Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost) hanteren verschillende tarieven. Bos en Lommer en Zuidoost liggen voor wat betreft de rangorde in de hoogte van tarieven nog dicht bij elkaar. Echter, Slotervaart kent voor nagenoeg alle type bouwvergunningen de laagste tarieven.
- ZuiderAmstel en Zeeburg heffen relatief hoge tarieven, terwijl de doelmatigheid van het proces van de verlening van bouwvergunningen verschilt.

5 Rechtmatigheid bouwleges

In dit hoofdstuk gaat de rekenkamer na hoe rechtmatig de bouwleges in de 8 onderzochte stadsdelen tot stand komen. Daarbij worden 2 onderwerpen onderscheiden. Eerst wordt nagegaan in hoeverre de stadsdelen voldoen aan de landelijke regelgeving over de rapportage en verantwoording van leges en in het bijzonder de bouwleges. Vervolgens gaat de rekenkamer na welk beleid de 8 onderzochte stadsdelen over kostendekkendheid van bouwleges voeren, of de bouwleges in de 8 onderzochte stadsdelen kostendekkend zijn en of de stadsdelen hiermee in de pas lopen met de landelijke regelgeving.

5.1 Rapportage en verantwoording

Het begrip rechtmatigheid wil zeggen dat er wordt voldaan aan wet- en regelgeving zoals vastgelegd in wetten, verordeningen, beleidsregels en raadsbesluiten. Zowel in de Gemeentewet als in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staan artikelen opgenomen die betrekking hebben op de wijze van begroten van en verantwoorden over lokale heffingen. De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de stadsdelen deze regelgeving – verbandhoudend met bouwleges – naleven.

Gemeentewet

Artikel 212 van de Gemeentewet schrijft voor dat de raad een verordening opstelt over het financiële beleid, financiële beheer en financiële organisatie. Het doel van dit artikel is dat de raad de uitgangspunten vastlegt van de financiële functie. Dit is van belang voor het functioneren van een gemeente of stadsdeel. Zonder een goede financiële organisatie, een adequaat financieel beheer en een degelijke controle kan een gemeente of stadsdeel niet verantwoord omgaan met het geld van de burgers. De tekst van artikel 212 van de Gemeentewet luidt:

Gemeentewet – Hoofdstuk XIV – De administratie en de controle, Artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening dient te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
 - a. regels voor waardering en afschrijving van activa;
 - b. grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt geheven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
 - c. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

De bouwleges zijn onderdeel van de heffingen zoals genoemd in artikel 212 lid 2b.

Alle onderzochte stadsdelen hebben een verordening vastgesteld op de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van het stadsdeel. Deze verordening van de diverse stadsdelen wordt

door de gemeenteraad van de centrale stad vastgesteld. De Gemeentewet laat namelijk niet toe dat deze bevoegdheid aan de stadsdelen wordt overgedragen. De vaststelling van de verordeningen is vanwege decentralisatie van de stadsdelen en de daaraan gekoppelde bevoegdheden echter een formaliteit met een marginale toets op naleving van de wettelijke bepalingen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze verordeningen.

Tabel 5.1 – Overzicht verordeningen op het financieel beleid per stadsdeel

	Verordening aanwezig	Datum inwerking	a. Regels waardering	b. Grondslagen berekening	c. Regels AO/IC
De Baarsjes	✓	15/11/03	✓	✓	✓
Bos en Lommer	✓	15/11/03	✓	✓	✓
Geuzenveld- Slotermeer	✓	1/1/04	✓	✓	✓
Oud-West	✓	15/11/03	✓	✓	✓
Slotervaart	✓	1/1/04	✓	✓	✓
Zeeburg	✓	15/11/03	✓	✓	✓
ZuiderAmstel	✓	16/12/03	✓	✓	✓
Zuidoost	✓	15/11/03	✓	✓	✓

✓ Aanwezig

In alle aangetroffen verordeningen zijn de verplichte onderdelen weliswaar opgenomen, maar zeer summier en slechts op hoofdlijnen. In alle gevallen wordt voor de details verwezen naar aparte beleidsnotities, legesverordeningen en besluiten. Als voorbeeld staat hieronder tekst uit de verordening van stadsdeel Zeeburg opgenomen:

Bij de kostentoerekening worden meegenomen de bijdragen aan reserves voor de noodzakelijke vervanging van betrokken activa, de kapitaalslasten van de in gebruik zijnde activa en voor rioolrechten, reinigingsrechten en van afvalstoffenheffing de compensabele BTW. De omslagrente voor de rentetoerekening van de kapitaalslasten wordt bepaald op basis van het rentetotaal van de uitstaande leningen en bij begroting vastgesteld. Naast directe kosten worden ook indirecte kosten die samenhangen met de vervaardiging van het product meegenomen in de kostprijsberekening. Dus niet de salariskosten voor de stadsdeelvoorzitter maar wel het toe te rekenen deel van de overhead van de betrokken sector van het stadsdeel.

Dergelijke grondslagen bieden veel ruimte voor interpretatie en invulling. Want voor de hoogte van de door het stadsdeelbestuur in rekening te brengen prijzen en tarieven van rechten en heffingen is het van belang welke componenten deel uitmaken van de berekening. Dus: hoe hoog zijn de bijdragen aan de reserves en voorzieningen en hoe wordt bepaald welk deel van de overhead wordt toegerekend?

BBV en de programmabegroting

Vanaf 2004 is het verplicht om in de programmabegroting een paragraaf Lokale Heffingen op te nemen. Deze paragraaf dient een overzicht op hoofdlijnen te geven van de diverse heffingen van het stadsdeel. De informatie hierover was voorheen op verschillende plaatsen in de begroting terug te vinden, waarbij een zekere versnippering onvermijdelijk was. Door de informatie nu te concentreren in een specifieke paragraaf, wordt het mogelijk gemaakt om sneller en beter inzicht en overzicht te krijgen in het onderwerp. Hierdoor heeft de stadsdeelraad een extra instrument om de beleidskaders vast te stellen en de uitvoering te controleren.

In het BBV staat het volgende opgenomen met betrekking tot de paragraaf lokale heffingen:

BBV – Hoofdstuk II – De begroting en de toelichting, Titel 2.2 Het programmaplan, Artikel 10

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat tenminste:

- a. de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de aangesloten stadsdelen in hun programmabegroting over 2006 voldoen aan het gestelde in dit artikel.

Tabel 52 - Overzicht paragraaf lokale heffingen in programmabegroting 2006

	Geraamde inkomsten	Beleid lokale heffingen*	Overzicht op hoofdlijnen	Aanduiding lokale lastendruk	Beschrijving kwijtscheldingsbeleid	Voldoet stadsdeel hiermee aan BBV?
De Baarsjes	–	✓	✓	–	–	Nee
Bos en Lommer	±	✓	✓	✓	–	Nee
Geuzenveld-Slotermeer	✓	✓	✓	✓	✓	Ja
Oud-West	±	✓	✓	–	✓	Nee
Slotervaart	–	–	–	–	–	Nee
Zeeburg	✓	✓	✓	–	✓	Nee
ZuiderAmstel	✓	✓	✓	✓	✓	Ja
Zuidoost	±	✓	✓	–	✓	Nee

* De tarieven voor de heffingen (waaronder bouwleges) die de stadsdelen in rekening brengen worden in een aparte legestabel onderbouwd. De paragraaf lokale heffingen geeft slechts de hoofdlijnen van het beleid aan

✓ Voldoende informatie

± Wel informatie maar onvoldoende

– Geen informatie

Uit het overzicht blijkt dat slechts 2 van de 8 stadsdelen aan de regelgeving in het BBV voldoen. Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer beschrijft bijvoorbeeld in de programmabegroting slechts de lokale heffingen op hoofdlijnen. Voor een uitvoeriger beschrijving van de lokale heffingen wordt verwezen naar de 'Nota lokale heffingen'. Hetzelfde geldt voor stadsdeel Slotervaart dat verwijst naar de nota 'vaststelling legestarieven 2006'. Dit ondanks dat het stadsdeel in haar verordening op het financieel beleid stelt dat het Dagelijks Bestuur in de paragraaf lokale heffingen verslag dient te doen van de opbrengsten per lokale heffing, het volume en bedrag aan kwijtscheldingen, de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en de (ontwikkeling van de) lokale lastendruk.

Bouwleges maken beperkt deel uit van het totaal van lokale heffingen. In de paragraaf in de programmabegroting worden de bouwleges veelal slechts summier behandeld. De paragraaf betreffende de lokale heffingen dient echter tenminste de geraamde inkomsten te bevatten waaronder die inzake bouwleges.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de geraamde inkomsten die de stadsdelen hebben opgenomen in deze paragraaf in hun programmabegroting 2006.

Tabel 53 - Overzicht geraamde inkomsten lokale heffingen in programmabegroting 2006

	Geraamde inkomsten lokale heffingen	Geraamde inkomsten bouwvergunningen	Voldoet stadsdeel hiermee aan BBV?
De Baarsjes	–	–	Nee
Bos en Lommer	–	4.410.000	Nee
Geuzenveld-Slotermeer	5.983.000	716.000	Ja
Oud-West*	±	–	Nee
Slotervaart	–	–	Nee
Zeeburg	10.735.000	647.000	Ja
ZuiderAmstel	14.800.000	600.000	Ja
Zuidoost	–	1.800.000	Nee

* Stadsdeel Oud-West geeft informatie over de inkomsten van een deel van de heffingen, maar niet over de leges en dus ook niet over de bouwleges

– Geen informatie

Uit de tabel blijkt dat slechts drie van de acht aangesloten stadsdelen in de Programmabegroting 2006 inzicht bieden in het totaal van geraamde inkomsten uit lokale heffingen. Vijf van de acht stadsdelen geven informatie over de geraamde inkomsten aan bouwleges, waarbij stadsdeel Zuidoost de meeste informatie verschaft.

BBV en de jaarrekening

Ook in de jaarrekening is het verplicht om een paragraaf inzake de lokale heffingen op te nemen:

BBV – Hoofdstuk IV – De jaarstukken en de toelichting, Titel 4.3 De paragrafen, Artikel 26

Het jaarverslag bevat de paragrafen die ingevolge artikel 9 in de begroting zijn opgenomen. Ze bevatten de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

Hierna volgt een overzicht van wat de rekenkamer aan informatie aangetroffen heeft in de jaarrekeningen van de stadsdelen over 2005.

Tabel 54 - Overzicht paragraaf lokale heffingen in jaarrekening 2005

	Werkelijke inkomsten heffingen	Werkelijke inkomsten bouwleges	Beleid lokale heffingen	Overzicht op hoofdpijnen	Aanduiding lokale lastendruk	Beschrijving kwijtschel- dingsbeleid	Voldoet stadsdeel hiermee aan BBV?
Bos en Lommer	–	–	✓	✓	–	–	Nee
De Baarsjes	–	–	–	–	–	–	Nee
Geuzenveld-S.	4.903	476	✓	✓	✓	✓	Ja
Oud-West	14.046	1.427	✓	✓	–	✓	Nee
Slotervaart	–	–	–	–	–	–	Nee
Zeeburg	±	558	–	–	–	–	Nee
ZuiderAmstel	14.400	600	✓	✓	✓	✓	Ja
Zuidoost	–	–	✓	–	–	✓	Nee

✓ Voldoende informatie

± Wel informatie maar onvoldoende

– Geen informatie

Uit het overzicht blijkt dat slechts 2 van de 8 stadsdelen wat betreft de jaarrekening voldoen aan het BBV. Over de inkomsten van bouwleges is door 4 stadsdelen gerapporteerd.

5.2 Wettelijk kader en beleidskader kostendekkendheid

Wettelijk kader

Kostendekkendheid is de mate waarin de kosten worden gedekt door de opbrengsten van in dit geval de bouwleges. In de gemeentewet is het volgende opgenomen over kostendekkendheid:

Gemeentewet – Hoofdstuk XV – De gemeentelijke belastingen, Artikel 229b

0. In verordeningen op grond waarvan rechten als bedoeld in artikel 229, eerste lid, onder a en b, worden geheven, worden de tarieven zodanig vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake.
1. Onder de in het eerste lid bedoelde lasten worden mede verstaan:
 - a. bijdragen aan bestemmingsreserves en voorzieningen voor noodzakelijke vervanging van de betrokken activa;
 - b. de omzetbelasting die ingevolge de Wet op het BTW-compensatiefonds recht geeft op een bijdrage uit het fonds.

Volgens bovenstaand artikel mogen de opbrengsten van alle leges uit een legesverordening niet groter zijn dan de kosten die gemoeid zijn met het verstrekken van de vergunningen. Het uitgangspunt is dat geen winst mag worden gemaakt op de (geraamde) leges die een stadsdeel heft (maximaal 100% kostendekkend). Uit de parlementaire behandeling van de desbetreffende wetsvoorstellen blijkt overigens dat de opbrengstnorm niet strikt rekenkundig hoeft te worden toegepast. Overschrijden van de norm zou alleen dan tot onverbindendheid van de verordening moeten leiden, als er sprake is van onredelijke en willekeurige belastingheffing. Hoewel het standpunt van de wetgever duidelijk is, is er nadien – mede naar aanleiding van een aantal rechtelijke uitspraken – discussie gevoerd over de toepassing van het voorschrift³⁰.

Het uitgangspunt van de opbrengstnorm betreft een verordening in haar geheel, dat wil zeggen voor het totaal van alle daarin opgenomen diensten. Dit betekent dat een stadsdeel kruissubsidie mag toepassen door winst te maken op leges A waarmee verliezen op leges B worden goed gemaakt. Voorwaarde daarbij is dat zowel leges A als leges B onderdeel vormen van dezelfde legesverordening.

Beleidskader

In hun programmabegrotingen voor 2006 nemen de stadsdelen het volgende op over hun beleid wat betreft kostendekkendheid.

Tabel 5.5 - Overzicht beleid kostendekkendheid in programmabegroting 2006

	Beleid
Bos en Lommer	De nominale verhoging van de tarieven is op 1,25% vastgesteld. Tarieven die kostendekkend zijn worden nominaal verhoogd, de tarieven die nog niet kostendekkend zijn worden naar aanleiding van beleidswensen over de kostendekkendheid verhoogd. Voor de legestarieven 2006 heeft wederom een analyse plaatsgevonden van de kostenopbouw en de toe te rekenen activiteiten.
De Baarsjes	Uitgangspunt voor de heffingen en leges is, dat ze kostendekkend zijn. In 2005 is gestart met een onderzoek naar de mate van kostendekkendheid van de leges.
Geuzenveld-Slotermeer	Het stadsdeel voert het beleid dat er met inachtneming van de wettelijke bepalingen en de gemeentelijke afspraken een aanvaardbare heffing wordt geheven die in de pas loopt met de andere stadsdelen. Het uitgangspunt is dat de heffingen ten hoogste kostendekkend mogen zijn en jaarlijks niet meer stijgen dan de inflatie.
Oud-West	Belangrijk uitgangspunt is dat het stadsdeel zoveel mogelijk kostendekkende tarieven wil hanteren voor de levering van haar diensten. De tarieven die bij burgers en bedrijven in rekening gebracht worden dienen zowel kostendekkend als zo laag mogelijk te zijn. Getracht wordt de tarieven met niet meer dan de inflatie te laten stijgen. Indien beide uitgangspunten met elkaar in conflict komen wordt eerst getracht kostenreducties te plegen. Hiervan kan slechts worden afgeweken indien er aantoonbare, door de burger gewenste kwaliteitsverbeteringen worden bereikt.
Slotervaart	In de programmabegroting is over het beleid over kostendekkendheid niets opgenomen. Verwezen wordt naar de nota vaststelling legestarieven 2006. Hierin is wel de aanpassing van de tarieven opgenomen, maar niets over kostendekkendheid.
Zeeburg	Het beleid ten aanzien van lokale heffingen is gebaseerd op het uitgangspunt dat de jaarlijkse stijging van de tarieven gelijke tred houdt met de stijgingspercentages zoals de centrale stad die jaarlijks berekent. In beginsel zullen de tarieven voor leges niet hoger zijn dan de kosten die voor levering gemaakt moeten worden. Bij het begroten van de opbrengst bouwleges is rekening gehouden met de aanbevelingen die de ACAM heeft gedaan m.b.t. de onderbouwing en kostendekkendheid van de tarieven.
ZuiderAmstel	De leges die niet via de kostprijs worden verhoogd worden jaarlijks aangepast met de nominale kostenverhoging; voor 2006 geprognosticeerd op 2%. Er is geen beleid inzake kostendekkendheid geformuleerd.
Zuidoost	Voor de activiteiten die het stadsdeel verricht die (mede) bekostigd worden uit de heffingen geldt dat volledige toerekening van de kosten plaatsvindt. Niet in alle gevallen blijken de heffingen ook volledig de kosten te dekken. Als kader voor de hoogte van de heffingen geldt dat het geheel aan heffingen niet meer dan kostendekkend mag zijn.

Uit het overzicht blijkt dat 6 van de 8 stadsdelen expliciet beleid hebben inzake kostendekkendheid van leges, zij het dat sommige dit formuleren als uitgangspunt en anderen als 'zo mogelijk' of als 'niet meer dan'. Van twee stadsdelen (Slotervaart en Zuideramstel) is geen (expliciet) beleid over kostendekkendheid van leges bekend.

Behandeling bouwleges in de stadsdeelraden

Door de rekenkamer is onderzocht op welke wijze de bouwleges beleidsmatig in de vergaderingen van de stadsdeelraden behandeld zijn. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de verslagen van de vergaderingen van de stadsdeelraden over de jaren 2002 tot en met 2005³¹.

Uit de verslagen blijkt dat in alle stadsdelen bouwleges als onderdeel van de leges worden behandeld. De leges worden in bijna alle gevallen in de stadsdeelraad vastgesteld conform het voorstel van het dagelijkse bestuur en zijn in de meeste gevallen een hamerstuk. In de andere gevallen zijn er vanuit de deelraad vragen over de hoogte van de stijging of de correctheid van de cijfers.

Als onderwerp zijn bouwleges wel enkele keren behandeld in relatie tot de begroting 2005 (Bos en Lommer), de jaarlijkse nominale verhogingen van de tarieven (Slotervaart) en een rapportage over de berekening bouwleges 2004 in Zeeburg. Dit laatste onderzoek heeft in 2006 geleid tot een verlaging van de tarieven.

Bouwleges blijken in de deelraadsvergaderingen geen onderwerp te zijn waarvan de beleidskaders in de afgelopen periode ter discussie werden gesteld. Op basis van de verslagen blijkt dat het beleid over bouwleges (inclusief de kostendekkendheid) door de stadsdeelraad wordt geaccepteerd en niet heeft geleid tot inhoudelijke discussies en bijstelling van beleid.

5.3 Kostendekkendheid

Opbrengsten uit bouwleges

Om de kostendekkendheid te kunnen bepalen, is het noodzakelijk dat er inzicht is in de opbrengsten uit bouwleges. Onderstaande tabel geeft de opbrengsten uit de periode tussen 2003 en 2006.

Tabel 5.6 – Opbrengsten uit bouwleges (2003-2006)

	In 2003 (€ 1.000)	In 2004 (€ 1.000)	In 2005 (€ 1.000)	In 2006 (raming) (€ 1.000)
Bos en Lommer	73	763	1.517	1.517
De Baarsjes	549	204	212	322
Geuzenveld-Slotermeer	64	418	413	413
Oud-West	272	737	431	549
Slotervaart	453	422	1.810	658
Zeeburg	173	430	365	610
ZuiderAmstel	420	425	577	611
Zuidoost	905	2.696	2.369	1.800
Gemiddeld	328	740	977	861

Uit het overzicht blijkt dat Zuidoost, Slotervaart en Bos en Lommer in 2005 de hoogste opbrengsten uit bouwleges hadden en De Baarsjes en Zeeburg de laagste.

De opbrengsten kunnen tussen de jaren sterk fluctueren. Zo realiseerde Bos en Lommer in 2005 een opbrengst die 20 keer hoger was dan die in 2003. Bos en Lommer verwacht voor 2006 een ongeveer even hoge opbrengst te halen als in 2005. Ook Slotervaart kende een uitzonderlijk hoge opbrengst in 2005. Voor 2006 raamt dit stadsdeel weer een veel lagere opbrengst. Het stadsdeel Zuidoost heeft in alle jaren de hoogste opbrengst gehaald, maar zag die van 2003 naar 2004 ook sterk toenemen. Voor 2006 raamt dit stadsdeel een wat lagere opbrengst te halen.

Bij de andere stadsdelen zijn de fluctuaties tussen de jaren in absolute bedragen kleiner, maar relatief gezien toch omvangrijk. Alleen stadsdeel ZuiderAmstel heeft een min of meer constante hoeveelheid inkomsten.

Opbrengsten en kosten: kostendekkendheid

Om de kostendekkendheid voor wat betreft de bouwvergunningen te bepalen, confronteren we de opbrengsten uit tabel 5.6 met de kosten voor de verlening van bouwvergunningen uit tabel 4.3. Om de invloed van incidentele fluctuaties in de opbrengsten zo beperkt mogelijk te maken, gaat de rekenkamer daarbij uit van de opbrengsten in periode 2003-2006.

Voor de kosten gaat de rekenkamer uit van de realisatie over 2005. Voor 2003, 2004 en 2006 hanteren we als basis de kosten in 2005 welke vervolgens zijn gecorrigeerd voor de inflatie. De rekenkamer gaat er hierbij vanuit dat in de omvang van de kosten geen (al te) grote veranderingen in de tijd optreden.

Tabel 5.7 – Kostendekkendheid bouwvergunningen 2003-2006

	Opbrengsten 2003-2005 (€ 1.000) Realisatie	Kosten 2003-2005 (€ 1.000) Realisatie	Kostendekkend- heid 2003-2005 (opbrengsten/ kosten) Realisatie	Kostendekkend- heid 2006 (opbrengsten/ kosten) Raming
Bos en Lommer	2.353	2.234	105%	198%
De Baarsjes	965	1.279	75%	74%
Geuzenveld-Slotermeer	895	1.733	50%	68%
Oud-West	1.440	4.307	33%	37%
Slotervaart	2.685	2.840	93%	67%
Zeeburg	1.400	2.591	54%	59%
ZuiderAmstel	1.422	1.938	73%	92%
Zuidoost	5.970	3.012	198%	175%
Gemiddeld	2.045	2.503	82%	101%

De kostendekkendheid van de bouwvergunningen in de periode 2003 – 2005 loopt tussen de stadsdelen sterk uiteen: van 33% in Oud-West tot 198% in Zuidoost.

De hoge kostendekkendheid in de periode tussen 2003 en 2005 in Zuidoost wordt vooral veroorzaakt door de sinds 2004 sterk toegenomen opbrengsten. De opbrengsten zijn de jaren erna constant hoog gebleven. Voor 2006 is eveneens een grote opbrengst geraamd. Overigens voorziet het stadsdeel dat deze niet gehaald zal worden.

In ZuiderAmstel is kostendekkendheid 73%, maar deze bedroeg in 2005 88% en wordt 2006 op 92% geraamd. In dit stadsdeel is sprake van een jaarlijks vergelijkbare omvang van opbrengsten en kosten, zodat van een stabiele situatie kan worden gesproken.

In Bos en Lommer komt de kostendekkendheid voor de hele periode 2003 – 2005 boven 100% uit. De uitkomst is vooral bepaald door de extreem hoge kostendekkendheid in 2005. Deze wordt veroorzaakt door de hoge opbrengst in dit jaar. Voor 2006 wordt een vergelijkbaar hoge kostendekkendheid geraamd.

In de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West en Zeeburg schommelt de kostendekkendheid rond de 50%. Hoewel tussen de jaren van enige verschillen sprake is, zijn die niet bijzonder groot. In De Baarsjes is de uitkomst voorlopig; wel kan gesteld worden dat ze vooral positief wordt beïnvloed door de opbrengst in 2003. In 2004 en 2005 waren de opbrengsten veel lager en daarmee ook de kostendekkendheid (schatting: rond 50%).

In het stadsdeel Slotervaart is sprake van een hoge piek van opbrengsten in 2005, waardoor de kostendekkendheid in dit stadsdeel voor de hele periode nog vrij dicht bij 100% uitkomt. Als 2005 echter buiten beschouwing wordt gelaten, dan komt de kostendekkendheid in Slotervaart ook rond de 50% uit.

Indien de uitkomsten van de kostendekkendheid in verband worden gebracht met de eerder gepresenteerde resultaten over de opbrengsten en de samenstelling van de bouwprojecten en bouw aanvragen in stadsdelen kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt:

- De kostendekkendheid is hoog in die stadsdelen, waar in de afgelopen jaren sprake is van een behoorlijk aantal grote bouwprojecten. Dit is het geval in Zuidoost, waar een min of meer constante stroom grotere projecten wordt uitgevoerd. Het is ook het geval in Bos en Lommer en Slotervaart, die – misschien tijdelijk- kunnen profiteren van de opbrengsten uit vergunningen voor grotere projecten.
- In de andere stadsdelen wordt niet kostendekkend gewerkt. In deze stadsdelen worden weinig grote projecten uitgevoerd.
- In het vorige hoofdstuk is geconstateerd dat het grote aantal afgegeven bouwvergunningen in stadsdeel Oud-West mede een gevolg is van het grote aantal afgegeven splitsingsvergunningen. Daardoor wordt in dit stadsdeel de lage kostendekkendheid bij bouwvergunningen deels gecompenseerd door de (hoge) opbrengsten, die het gevolg zijn van het grote aantal afgegeven splitsingsvergunningen. Het is de vraag in hoeverre het splitsingsbeleid in de komende jaren kan worden voortgezet en wat dit voor gevolgen heeft voor de kostendekkendheid.
- Zuidoost is van de hier onderzochte stadsdelen het meest omvangrijk. De vraag kan gesteld worden of de omvang van het stadsdeel tot een vrij constante stroom van grotere bouwprojecten leidt of dat eerder mogelijk maakt. In dat geval zou Zuidoost ten opzichte van de andere stadsdelen profiteren van een schaalvoordeel.

Beoordeling rechtmatigheid kostendekkendheid

In de 6 van de 8 stadsdelen is de uitvoering van het bouwvergunningproces dus niet kostendekkend. Door deze stadsdelen wordt niet voldaan aan de doelstellingen van hun beleid dat van kostendekkendheid uitgaat. Uitzondering hierop is Slotervaart, waar dit doel niet is geformuleerd.

In één stadsdeel (Bos en Lommer) is sprake van een waarschijnlijk tijdelijke situatie van kostendekkendheid. In stadsdeel Zuidoost is in de afgelopen jaren ruim meer dan kostendekkend gewerkt. Aan het begin van dit hoofdstuk is uiteen gezet dat het uitgangspunt in het wettelijk kader is dat geen winst mag worden gemaakt op de (geraamde) leges die een stadsdeel heft (maximaal 100% kostendekkend). Hoewel de hierboven vastgestelde kostendekkendheid is gebaseerd op de werkelijke opbrengsten en niet op de begroting, kunnen bij een blijvend hoge kostendekkendheid in dit stadsdeel vragen ontstaan over de rechtmatigheid van de tarieven. Overigens zijn de tarieven in Zuidoost voor 2006 (en 2007) niet verhoogd, onder andere vanwege de hoge mate van kostendeckking. Een ander argument was dat het stadsdeel er vanuit gaat dat de indexering van de prijzen plaatsvindt in de stijging van de bouwsommen en de tarieven daarom niet afzonderlijk hoeven te worden verhoogd.

5.4 Aanwezigheid egalisatiefonds

Het wettelijk kader biedt gemeenten de mogelijkheid een egalisatie- of vereveningsfonds in het leven te roepen voor uitgavenposten waar de opbrengsten en/of de uitgaven jaarlijks sterk kunnen veranderen. Een dergelijk fonds biedt de mogelijkheid om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. Middelen uit een dergelijke voorziening mogen alleen uitgegeven worden voor de uitgavencategorie, waaruit de opbrengsten zijn gekomen. Met de middelen mogen dus geen tekorten op andere kostenposten worden aangevuld.

Hierboven is aangegeven dat de opbrengsten van bouwleges jaarlijks sterk kunnen veranderen in de stadsdelen. Door de rekenkamer is nagegaan welke stadsdelen een egalisatie- of vereveningsfonds hebben ingesteld voor bouwvergunningen. Dit blijkt alleen het geval te zijn in stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer. De andere stadsdelen hebben geen egalisatiefonds bouwvergunningen. De rekenkamer acht dit merkwaardig, omdat er bij bouwvergunningen juist sprake is van (grote) schommelingen in opbrengsten die de instelling van een egalisatiefonds rechtvaardigen.

5.5 Conclusies

Op lang niet alle punten wordt er door de stadsdelen voldaan aan de regelgeving over de leges en in het bijzonder de bouwleges.

In de verordeningen over het financieel beleid, die de stadsdelen moeten vaststellen, zijn de verplichte onderdelen slechts summier opgenomen. In alle stadsdelen bieden ze veel ruimte voor interpretatie en invulling. Op grond van de inhoud ervan is geen beeld te krijgen over de wijze waarop de kosten worden toegerekend en de overhead wordt omgeslagen. In de verplichte paragraaf over de lokale heffingen in de begroting en rekening dient een overzicht te worden opgenomen op hoofdlijnen over het beleid inzake heffingen en de resultaten daarvan. Alleen de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer en ZuiderAmstel voldoen op alle punten aan de regelgeving. Door De Baarsjes en Slotervaart wordt in de begroting noch in de rekening in deze paragraaf inzicht geboden in de inkomsten uit de bouwleges. In Bos en Lommer, Oud-West en Zuidoost gebeurt dit slechts in 1 van beide documenten.

Op grond van het wettelijk kader mag geen winst worden gemaakt op de (geraamde) leges die een stadsdeel heft (maximaal 100% kostendekkend). Het beleid dat door de meeste stadsdelen is vastgesteld, gaat uit van een streven naar kostendekkendheid dan wel kostendekkendheid als maximum.

De kostendekkendheid van de bouwvergunningen loopt tussen de stadsdelen sterk uiteen. In Zuidoost en Bos en Lommer is zij in de periode 2003 – 2005 meer dan 100% geweest. Slotervaart haalt de 100% niet helemaal en Zuideramstel scoort juist onder de 100%. De kostendekkendheid in de andere 4 stadsdelen schommelt rond de 50%.

Een hoge kostendekkendheid is vooral het gevolg van hoge opbrengsten uit vergunningen voor grote bouwprojecten. In een aantal stadsdelen is sprake van een groot aantal grotere projecten. In Zuidoost lijkt sprake van een vrij constante stroom van dergelijke projecten. Bos en Lommer en Slotervaart lijken tijdelijk te profiteren van grote bouwprojecten. In Oud-West is sprake van veel splitsingsvergunningen; de lage kostendekkendheid van de verlening van bouwvergunningen wordt hier mogelijk gecompenseerd door de opbrengsten van de splitsingsvergunningen.

Minstens vier stadsdelen voldoen niet aan de doelstellingen van hun beleid van kostendekkendheid en blijven daar in de praktijk ruim onder. Twee stadsdelen hebben geen expliciet beleid geformuleerd.

In stadsdeel Zuidoost is zijn de opbrengsten zo hoog dat de rechtmatigheid van de tarieven ter discussie kan worden gesteld. Hoewel de rekenkamer geen inzicht heeft in de financiële resultaten van andere legestarieven, zijn deze naar verwachting niet zo gering dat zij de winst, die het stadsdeel maakt bij de bouwleges, teniet doen. Dit betekent dat de tarieven van de bouwleges te hoog zijn.

De rekenkamer constateert dat slechts Geuzenveld-Slotermeer een egalisatiefonds heeft ingesteld voor bouwvergunningen. Een dergelijk fonds biedt de mogelijkheid om inkom-

sten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. Gezien de schommelingen in de opbrengsten acht de rekenkamer het merkwaardig dat niet meer stadsdelen hiertoe zijn overgegaan.

6 Bevindingen per stadsdeel

In dit hoofdstuk vat de rekenkamer de belangrijkste bevindingen per stadsdeel kort samen. Achtereenvolgens komen de legestarieven, de tarieven voor bouwleges, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van de bouwleges aan de orde.

6.1 Bos en Lommer

Legestarieven

Bos en Lommer neemt de zevende positie in in de rangorde van legestarieven van stadsdelen. Dit betekent dat het stadsdeel gemiddelde tarieven heeft.

De uitkomst is het resultaat van scores voor het stadsdeel voor de onderzochte tarieven, die nogal verschillend zijn.

Van de 20 onderzochte tarieven zijn er 5 die meer dan 10% liggen boven het gemiddelde van alle stadsdelen. Zeven tarieven zijn meer dan 10% lager dan het gemiddelde van alle stadsdelen. In totaal zijn er dus 13 van de 20 tarieven die meer dan 10% afwijken van het gemiddelde van alle stadsdelen.

Het stadsdeel hanteert de laagste tarieven van alle stadsdelen voor kapvergunningen. In Bos en Lommer worden hier geen legeskosten voor in rekening gebracht. Het stadsdeel hanteert de hoogste tarieven van alle stadsdelen voor de exploitatievergunning en de gebruikersvergunning voor een hotel.

Bouwleges

Bos en Lommer staat op de elfde plek van de rangorde van bouwleges. Dit betekent dat gemiddeld genomen de tarieven voor bouwleges in 10 stadsdelen op een gemiddeld hoger niveau liggen. Van de 17 onderzochte bouwleges tarieven zijn er 10 meer dan 10% lager dan gemiddeld in andere stadsdelen. Grote afwijkingen zijn er bij de lichte bouwvergunning, met een bouwsom tot € 10.000,- (54% goedkoper dan gemiddeld) en de eerste fase bouwvergunning met een bouwsom tot € 100.000,- (64% goedkoper dan gemiddeld).

Van alle stadsdelen hanteert Bos en Lommer het laagste tarief voor de aanlegvergunning met aanlegkosten tot € 10.000,- (79% goedkoper dan gemiddeld).

Twee tarieven zijn hoger dan gemiddeld: die ex artikel 19.1 en artikel 19.2. In het eerste geval, ligt het tarief 98% hoger en in het tweede geval 73%.

Bos en Lommer heeft gemiddeld genomen lage tarieven voor bouwleges en iets hogere tarieven voor andere gemeentelijke diensten. Er kan dus niet geconcludeerd worden dat Bos en Lommer een qua tarieven goedkoop of duur stadsdeel is. Uitspraken over kruis-subsidiëring kunnen niet worden gedaan.

Kwaliteit van informatie

De kwaliteit van de informatie van het stadsdeel die aan de rekenkamer is aangeleverd is redelijk volledig en redelijk betrouwbaar. Bij deze algemene conclusie is een aantal specifieke kanttekeningen te maken:

- Het stadsdeel is niet in staat gebleken om een overzicht te produceren van de kosten die direct aan het bouwvergunningverleningsproces zijn gerelateerd.
- Het stadsdeel is ook niet in staat gebleken om cijfers over de doorlooptijden van de aanvragen in aantal weken op te leveren.

- Specifieke verklaringen voor extreme afwijkingen van de overige stadsdelen omtrent huisvestingskosten en loonkosten van ondersteunend personeel konden niet worden gegeven.
- Bij de opbrengsten uit bouwleges ontbreken bedragen bij sommige categorieën, terwijl bij de opgave van het aantal vergunningen de categorieën wel worden genoemd.
- Het aantal bij het vergunningsproces betrokken medewerkers is door de rekenkamer bepaald op grond van de opgave van het stadsdeel over de urenverdeling naar taken en het aantal bij de kostenopgave genoemde fte's. Dit is minder dan het opgegeven aantal medewerkers van de afdeling.
- De bepaling van de kosten is door de rekenkamer bepaald op grond van het aantal medewerkers dat daadwerkelijk bij het vergunningsproces is betrokken. Dit is minder dan het opgegeven aantal medewerkers van de afdeling.
- In tegenstelling tot de meeste andere stadsdelen hanteert Bos en Lommer normtijden voor de behandeling van bouwvergunningen. Bij de normtijden gaat het met name om vergunningtoetsing. Normtijden voor bijvoorbeeld de 1e controle zijn niet gegeven. Navraag bij het stadsdeel leert dat hier wel een grote mate van diversiteit is. Grote bouwprojecten vergen vaak 10 keer meer inzet dan kleinere bouwprojecten.

De administratie en organisatie van het stadsdeel maken een verder een redelijk efficiënte indruk. Er is echter weinig aandacht voor het relateren van werkelijke kosten van het bouwvergunningverleningsproces aan de opbrengsten bouwleges.

Doelmatigheid

Er zijn in 2005 in Bos en Lommer 97 vergunningen afgegeven. Het aantal medewerkers dat zich bezighoudt met het verlenen van bouwvergunningen, bedraagt in fte 6,9. Dit betekent dat er gemiddeld ongeveer 14 vergunningen per fte worden behandeld. Hiermee heeft Bos en Lommer samen met Zuidoost gemiddeld het laagste aantal vergunningen per medewerker. Verklaring hiervoor is dat binnen het stadsdeel in 2005 een aantal aanvragen (8) voor grote projecten zijn behandeld. Het gaat hier om aanvragen voor een bouwsom van meer dan €500.000,-, die in totaal ruim € 1,4 miljoen hebben opgeleverd (95% van de legesopbrengsten in 2005). Door de omvang van de projecten zijn deze aanvragen in het algemeen complexer van aard.

De opbrengsten uit bouwleges variëren in Bos en Lommer buitengewoon sterk. In 2003 was de opbrengst van de bouwleges circa € 73.000,-. In 2005 is de gerealiseerde opbrengst ruim 20 keer zoveel (€ 1,5 miljoen euro). Het verschil wordt verklaard door de aan- of afwezigheid van aanvragen voor grote nieuwbouwprojecten. Dit kan worden geïllustreerd aan de hand van de totale bouwsommen in elk van de jaren. In 2003 bedroeg de totale bouwsom € 4 miljoen, in 2004 was dit ruim € 40 miljoen en in 2005 was dit ruim € 81 miljoen. Voor 2006 is opnieuw een hoge opbrengst geraamd. Of deze zal worden gerealiseerd is sterk afhankelijk van het halen van de planning van enige grote projecten.

De kosten van de afdeling BWT zijn in 2006 ruim € 1,3 miljoen. Hiervan mag ruim de helft worden toegerekend aan het bouwvergunningverleningsproces (€ 764.000,-). De kosten per fte bedragen € 110.000,-, dit is lager dan het gemiddelde van de groep van 8 stadsdelen. Het verschil wordt veroorzaakt door zowel lagere directe kosten als lagere indirecte kosten.

In vergelijking met de andere stadsdelen zijn er een paar opmerkelijke verschillen in de kostenopbouw van zowel de direct als indirecte kosten. Bij de directe kosten is de post loonkosten ondersteuning in Bos en Lommer veel hoger dan elders. Bij de indirecte kosten is

de post huisvestingskosten veel hoger dan elders; daar staat tegenover dat in tegenstelling tot andere stadsdelen er geen loonkosten van de stadsdeel overhead zijn opgevoerd. Deze kosten zijn door de rekenkamer geschat.

Het stadsdeel kon geen verklaring geven voor de hoogte van de loonkosten van de ondersteuning en van de huisvesting.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden op grond waarvan kan worden gezegd dat de kwaliteit van de dienstverlening in Bos en Lommer beter of slechter is dan in andere stadsdelen. Op basis van het aantal bezwaarschriften kan worden geconcludeerd dat het stadsdeel ongeveer een gemiddelde positie inneemt. Ongeveer de 1 op de 10 vergunningen-beschikkingen leidt tot een bezwaarschrift, waarvan er in Bos en Lommer trouwens geen gegronde is verklaard.

Rechtmatigheid

De begroting van Bos en Lommer voldoet op 3 van de 5 punten aan het BBV. Op twee punten: de geraamde inkomsten en de beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid voldoet de begroting niet aan het BBV.

De paragraaf lokale heffingen bevat wel de geraamde inkomsten bouwvergunningen maar niet de totale geraamde inkomsten uit de lokale heffingen. Hiermee voldoet het stadsdeel niet aan de eisen uit het BBV.

De jaarrekening voldoet aan geen van de 6 voorgeschreven punten uit het uit het BBV.

Kostendekkendheid

De kostendekkendheid van bouwleges is over de periode 2003 – 2005 gemiddeld genomen 105%. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat er een grote variatie tussen de jaren is. In 2003 was het kostendekkendheidspercentage 10% terwijl dat in 2005 198% was. Deze uitkomst is het resultaat van enerzijds hoge opbrengsten, als gevolg van grote nieuwbouwprojecten en anderzijds lagere dan gemiddelde kosten.

6.2 De Baarsjes

Legestarieven

Stadsdeel De Baarsjes neemt de achtste plaats in binnen de rangorde van de legestarieven. Dit betekent dat het stadsdeel gemiddelde tarieven vraagt.

Het stadsdeel heeft één tarief dat het hoogste is van alle stadsdelen, namelijk het tarief voor het kappen van 25 bomen. De tarieven voor een gebruiksvergunning buurthuis en winkeluitstallingen zijn de laagste van alle stadsdelen.

Van de onderzochte 17 tarieven zijn er 6 tarieven die 10% hoger zijn dan het gemiddelde van de stadsdelen. Uitgezonderd de al eerder genoemde kapvergunning is de afwijking van de overige tarieven niet extreem. Vier tarieven zijn 10% lager dan het gemiddelde van de stadsdelen. Het stadsdeel heeft dus gemiddelde legestarieven.

Bouwleges

Uit de rangorde van de bouwleges blijkt dat De Baarsjes op plaats 12 staat. Bij de bouwleges zijn er geen tarieven waarbij het stadsdeel het hoogste tarief of het laagste tarief heeft van alle stadsdelen.

Het stadsdeel kent geen tarieven die 10% hoger zijn dan de gemiddelde tarieven. Wel zijn 13 tarieven 10% tarieven lager dan het gemiddelde. Opvallende uitschieters naar beneden zijn

de tarieven voor de bijzondere procedures artikel 19. De tarieven voor bouwleges zijn gemiddeld laag in vergelijking met de andere stadsdelen.

Tussen de hoogte van de legestarieven en de bouwleges zijn verschillen te signaleren. De legestarieven zijn gemiddeld en de bouwleges zijn laag te benoemen. Er lijkt echter geen kruissubsidiëring plaats te vinden tussen de legestarieven en de bouwleges gezien de geringe verschillen en de beperkte gegevens die beschikbaar zijn.

Kwaliteit van informatie

De kwaliteit van de informatie die door het stadsdeel is aangeleverd aan de rekenkamer is niet volledig. Naar aanleiding van de Nota van bevindingen zijn door het stadsdeel nieuwe gegevens verstrekt aan de rekenkamer. De rekenkamer heeft de validiteit van deze gegevens nog niet kunnen controleren. Dit betekent dat de conclusies over de doelmatigheid in De Baarsjes een voorlopig karakter hebben.

Over de aangeleverde gegevens zijn de volgende opmerkingen te maken:

- De aanlevering van de gegevens is beperkt, verre van volledig en voor een deel wordt verwezen naar rapporten (BMC, Rapportage onderzoek bouwleges en afvalstoffenheffing, januari 2006).
- Het deel dat wel is aangeleverd, is niet conform het format van de rekenkamer.
- Een deel van de gegevens is door de rekenkamer zelf geconstrueerd op basis van beschikbare bronnen (begrotingen, programmakkoorden, jaarrekeningen, rapportages van stadsdelen en andersoortige onderzoeken, landelijk en lokaal).

Doelmatigheid

In stadsdeel De Baarsjes zijn in 2005 193 vergunningen afgegeven. Dat is veel meer dan in de jaren daaraan vooraf het geval was.

Per fte zou dit op een gemiddelde van 96 vergunningen uitkomen. Dat is bijna twee keer zoveel als het stadsdeel dat na De Baarsjes de meeste vergunningen per fte heeft afgegeven. De rekenkamer kent geen onderzoek waaruit blijkt dat een gemeente een dergelijk hoog aantal vergunningen per fte heeft verstrekt.

De bouwleges genereerden in 2003 € 549.000,- aan opbrengsten. In 2006 is de opbrengst op ongeveer € 318.000,- geraamd. De Baarsjes is daarmee in 2006 het stadsdeel met de minste opbrengsten uit bouwleges; de gemiddelde opbrengst van alle stadsdelen is in 2006 ongeveer € 861.000,-.

De kosten voor het verlenen van bouwvergunningen zijn in De Baarsjes € 433.000,- in 2005. De Baarsjes is met € 21 6.000,- aan kosten per fte het stadsdeel met de hoogste relatieve kosten. Per vergunning zijn de kosten relatief laag.

De dienstverlening komt overeen met de andere stadsdelen. Dit geldt ook voor openstellingstijden en de dienstverlening via het Internet. Over de doorlooptijd kan de rekenkamer geen conclusies trekken omdat deze niet zijn opgegeven door het stadsdeel.

Rechtmatigheid

In De Baarsjes zijn de verplichte onderdelen opgenomen in de verordeningen. Met betrekking tot de voorschriften van het BBV ontbreken de volgende onderdelen in de Programmabegroting over 2006:

- Geraamde inkomsten.
- Aanduiding lokale lastendruk.
- Beschrijving kwijtscheldingsbeleid.

Op deze punten schiet het stadsdeel tekort.

Kostendekkendheid

Over de periode 2003-2005 heeft stadsdeel De Baarsjes een gemiddelde kostendekking van 75%; variërend van 131% (in 2003) tot 48% (in 2004). Het stadsdeel behoort voorlopig hiermee tot de stadsdelen met een gemiddeld kostendekkingspercentage. Dit percentage ligt juist onder het gemiddelde van 83% van alle stadsdelen.

Uit de analyse blijkt dat het stadsdeel vanaf 2004 de laagste opbrengsten van alle stadsdelen heeft. De kosten zijn (absoluut) niet hoog. Daaruit blijkt dat de verklaring voor de kostendekkendheid gezocht moet worden in de opbrengstenkant. De tarieven dekken niet in voldoende mate de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de bouwvergunningen.

6.3 Geuzenveld-Slotermeer

Legestarieven

De legestarieven van Geuzenveld-Slotermeer zijn lager dan gemiddeld. Het stadsdeel staat op de twaalfde plaats op de lijst van de rangorde van de hoogte van tarieven in Amsterdam. Voor één vergunning heft het stadsdeel de hoogste tarieven, namelijk de gebruiksvergunning voor buurthuizen (157% van het gemiddelde tarief). Andere tarieven waar het stadsdeel meer dan 10% boven het gemiddelde zit, zijn: aanlegvergunning gehandicaptenplaats, kapvergunning voor één boom en de ligplaatsvergunning. Tegenover deze vier duurdere vergunningen staan 12 vergunningen waar het stadsdeel meer dan 10% onder het stadsdeelgemiddelde zit. Opvallend daarbij is dat geen enkele vergunning ver naar beneden uitschiet. Geuzenveld-Slotermeer is dan ook nooit het goedkoopste stadsdeel. De relatief goedkoopste vergunning van Geuzenveld-Slotermeer is de huwelijksvoltrekking (57% van het gemiddelde tarief).

Bouwleges

Voor wat betreft de bouwleges is het stadsdeel gemiddeld gezien duurder dan de andere stadsdelen. Het stadsdeel neemt een zesde positie in op de rangorde. Bij geen enkel tarief is Geuzenveld-Slotermeer het duurste of goedkoopste stadsdeel. Er is slechts één tarief waar het stadsdeel meer dan 10% boven het gemiddelde zit, namelijk de sloopvergunning. Opvallend is dat Geuzenveld-Slotermeer als enige stadsdeel de kosten voor een aantal bijzondere procedures via een uurtarief doorrekent aan de aanvrager. Hierdoor zijn deze vergunningen niet te vergelijken met andere stadsdelen. Er zijn 3 bouwvergunningen waar het stadsdeel onder 10% van het gemiddelde zit, namelijk de lichte bouwvergunning, de eerste fase-vergunning en de aanlegvergunning.

Er is geen aanwijzing dat er sprake is van kruissubsidie tussen de bouwleges en de overige leges. Geuzenveld-Slotermeer kenmerkt zich niet door extreme tarieven (naar beneden of naar boven) die het hanteert voor de vergunningen.

Kwaliteit van informatie

De door Geuzenveld-Slotermeer aangeleverde informatie over bouwleges is zowel in volledigheid als betrouwbaarheid goed te noemen. Het stadsdeel heeft alle gevraagde gegevens aangeleverd. De gegevens zijn betrouwbaar gebleken, maar de rekenkamer houdt wel een voorbehoud bij de omvang van de opgegeven indirecte kosten, omdat deze slechts 11% van de totale kosten bedragen. Het lijkt de rekenkamer vrijwel onmogelijk dat een evenredig deel van de kosten voor de overhead over de verlening van de bouwvergunningen is omgeslagen. In het rapport is echter wel van de opgave van het stadsdeel uitgegaan.

Doelmatigheid

Door Geuzenveld-Slotermeer zijn in 2005 87 vergunningen afgegeven. Dit komt neer op gemiddeld 19 vergunningen per fte. Dit is weliswaar iets meer dan in de stadsdelen met de laagste score, maar gezien het grote aantal vergunningen voor relatief lage bouwsommen is het laag te noemen. Van de 87 vergunningen werden er 74 afgegeven voor een bouwsom van minder dan € 50.000,-, terwijl er slechts 4 werden afgegeven voor een bouwsom van meer dan € 500.000,-. In geen van de andere stadsdelen is het aandeel vergunningen voor bouwwerken van minder dan € 50.000,- zo hoog als in Geuzenveld-Slotermeer. Aan de andere kant brachten de 4 vergunningen met een bouwsom van meer dan € 500.000,- wel 89% op van de totale leges. Deze verhouding is vergelijkbaar met die in Bos en Lommer en Slotervaart. Het stadsdeel verwacht in 2006 meer vergunningen af te geven.

De opbrengsten uit de bouwleges zijn in Geuzenveld-Slotermeer niet hoog geweest, zowel absoluut als relatief. Dit is uiteraard ook een gevolg van het hoge aandeel vergunningen voor een beperkte bouwsom. De totale bouwsom betrof in 2005 € 20 miljoen: dat is de laagste bouwsom van alle stadsdelen.

De kosten bedragen in 2005 € 600.000,-. Dit komt neer op € 131.000,- per fte. Dit is onder het gemiddelde van de stadsdelen. De kosten per fte worden daarbij in gunstige zin beïnvloed door de lage indirecte kosten. Deze vormen 11% van de totale kosten. Dit lijkt de rekenkamer wel zeer laag. Hierboven is het voorbehoud al genoemd dat de rekenkamer bij deze opgave heeft.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden op grond waarvan kan worden gezegd dat de kwaliteit van dienstverlening in Geuzenveld-Slotermeer beter of slechter is dan in andere stadsdelen. Het aantal (toegekende) bezwaarschriften was in 2005 erg laag, maar lag in eerdere jaren iets hoger.

Rechtmatigheid

Zoals in alle andere stadsdelen zijn ook in Geuzenveld-Slotermeer de verplichte onderdelen heel summier opgenomen in de verordeningen. Ze bieden veel ruimte voor interpretatie en invulling. Op grond van de inhoud ervan kan men geen beeld krijgen over de wijze waarop de overhead wordt toegerekend.

In de paragraaf lokale heffingen van de programmabegroting 2006 en de jaarrekening 2005 zijn gegevens opgenomen over alle onderdelen waar het BBV om vraagt. Geuzenveld-Slotermeer voldoet hierdoor, als één van de weinige stadsdelen, aan alle eisen van het BBV. Wel is ook hier de beschrijving van het beleid er één op hoofdlijnen.

Kostendekkendheid

Over de periode 2003-2005 is de totale kostendekkendheid van Geuzenveld-Slotermeer 50%. In 2003 was deze bijzonder laag door lage opbrengsten; in de jaren daarna varieerde de kostendekkendheid tussen 69% en 71%. Deze uitkomst is het resultaat van lage opbrengsten (door een relatief beperkt aantal grote bouwprojecten) en relatief lage kosten per fte.

6.4 Oud-West

Legestarieven

Stadsdeel Oud-West staat op de tweede plaats van de rangorde van de legestarieven. Dit betekent dat het stadsdeel gemiddeld hogere tarieven vraagt dan andere stadsdelen.

De tarieven voor de dagmarkten, per dag en per kwartaal, zijn het hoogste van alle stads-

delen. Het tarief voor de aanleg van een gehandicaptenparkeerplaats is het enige tarief waarop Oud-West het laagste tarief hanteert van alle stadsdelen.

Van de onderzochte 17 tarieven zijn er 8 tarieven die 10% hoger zijn dan het gemiddelde van de stadsdelen. Bij twee tarieven (kapvergunning voor één boom en ligplaatsvergunning) wordt twee keer het gemiddelde van de stadsdelen gehanteerd. Zes tarieven zijn 10% lager dan het gemiddelde van de stadsdelen. Het stadsdeel is dus in legestarieven relatief duur.

Bouwleges

Uit de rangorde van de bouwleges blijkt dat Oud-West op plaats 7 staat. De tarieven voor de bouwleges zijn gemiddeld in Oud-West. Er zijn afwijkingen ten opzichte van de gemiddelden maar deze zijn niet zo extreem als bij de legestarieven het geval is. Het aantal tarieven dat 10% hoger is dan gemiddeld gevraagd wordt in de stadsdelen is 3. Daarnaast zijn 8 tarieven lager dan het gemiddelde.

Tussen de hoogte van de legestarieven en de bouwleges zijn duidelijke verschillen te signaleren. De legestarieven zijn relatief duur en de bouwleges zijn gemiddeld. Kruissubsidiëring kan in dit geval plaatsvinden. Vooral de inkomsten van de splitsingsvergunning (relatief hoog tarief en zeer veel afgegeven vergunningen) kunnen hiervoor benut worden.

Kwaliteit van informatie

De kwaliteit van de informatie aangeleverd aan de rekenkamer is niet volledig en betrouwbaar. Dit blijkt uit de volgende punten:

- De aanlevering van de gegevens is niet volledig en voor een deel niet beschikbaar. Dit is van toepassing op de registratiegegevens maar ook op de financiële gegevens.
- De financiële eindbedragen uit de verschillende geautomatiseerde systemen laten grote verschillen zien die niet verklaard kunnen worden. Ook is niet duidelijk welke gegevens de juiste zijn omdat op verschillende plekken verschillende bedragen voor hetzelfde totaal zijn opgenomen.
- De financiële gegevens zijn niet aangeleverd conform het format van de rekenkamer. De rekenkamer heeft zelf een conversie moeten maken.
- Het takenpakket van de afdeling is breder dan alleen bouw- en sloopvergunningen. De registratie van personele uren gebeurt niet op het niveau van de bouwvergunningen. Op basis van toerekeningen zijn schattingen gemaakt.
- De registratie van bouwvergunningen is niet conform het format. Veel van de gegevens zijn alleen getotaliseerd beschikbaar, niet per gevraagde categorie.
- Een groot deel is door de rekenkamer zelf geconstrueerd op basis van beschikbare bronnen en gegevens (jaarverslagen/rekeningen, begrotingen).

Het blijkt dat niet alleen binnen de systemen zelf de gegevens niet correct worden geregistreerd maar er is ook geen goede aansluiting tussen de systemen; de informatievoorziening schiet duidelijk tekort. Door de verantwoordelijke binnen de organisatie is aangegeven dat handmatig alle dossiers doorgenomen zouden moeten worden om de door de rekenkamer gevraagde informatie te kunnen leveren. Met andere woorden de registratie en administratie voldoet (nog) niet aan de huidige eisen die gesteld worden aan een goede bedrijfsvoering.

Doelmatigheid

Stadsdeel Oud-West heeft in 2005 totaal 476 vergunningen afgegeven. Het stadsdeel heeft daarmee in 2005 het hoogste aantal vergunningen van alle stadsdelen afgegeven. Per fte is dit een gemiddelde van 43 vergunningen. Het stadsdeel positioneert zich daarmee aan de subtop. Het merendeel (352) van deze vergunningen is verstrekt voor de bouwsommen tot € 50.000,-.

Een mogelijke verklaring voor het hoge aantal vergunningen is het feit dat er in Oud-West veel splitsingvergunningen worden afgegeven. Deze leiden in veel gevallen tot een aanvraag voor een bouwvergunning.

De bouwleges genereerden in 2004 volgens opgave € 737.000,- en in 2005 € 431.000,- aan opbrengsten. Oud-West behoorde in 2005 tot de stadsdelen met lage opbrengsten. Per fte zijn de opbrengsten het laagste van alle stadsdelen. Een opvallend aspect in Oud-West is het hoge aandeel in de opbrengsten van de vergunningen voor de kleinere projecten. Maar liefst 41% van de opbrengsten is afkomstig van de bouwwerken van minder dan € 10.000,-. In geen enkel ander stadsdeel is dit aandeel hoger dan 5%. Oud-West heeft het hoogste tarief van alle stadsdelen voor lichte bouwvergunningen met een bouwsom van € 10.000,-.

Volgens opgave van het stadsdeel is de totale bouwsom in 2005 € 3 miljoen. Dit moet echter onjuist zijn, omdat ook is opgegeven dat er 17 vergunningen zijn afgegeven met een bouwsom van meer dan € 500.000,-. Een andere opgave heeft het stadsdeel echter niet kunnen doen.

De kosten voor het verlenen van bouwvergunningen zijn in Oud-West in 2005 iets minder dan € 1,4 miljoen. Het stadsdeel heeft daarmee de hoogste kosten van alle stadsdelen. Uit nadere analyse blijkt dat dit voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door het aandeel van de personele kosten. Oud-West behoort met € 132.000,- aan kosten per fte tot stadsdelen met gemiddeld lagere kosten. De omvang van de totale kosten is dus vooral een gevolg van de omvang van de formatie. Het aantal afgegeven vergunningen per fte is echter ook hoog. Op de financiële beoordelingspunten kan de doelmatigheid van Oud-West goed worden genoemd.

De dienstverlening komt overeen met de andere stadsdelen. Het aantal ingediende bezwaarschriften is in Oud-West het hoogste van alle stadsdelen, namelijk 67. Dit hoge aantal is te verklaren door het grote aantal vergunningen. Verhoudingsgewijs blijkt dat het stadsdeel in de pas loopt met de andere stadsdelen.

Dit geldt ook voor openstellingstijden en de dienstverlening via het Internet. Over de doorlooptijden kan de rekenkamer geen conclusies trekken omdat deze niet zijn opgegeven door het stadsdeel.

Rechtmatigheid

In Oud-West zijn de verplichte onderdelen opgenomen in de verordeningen. Met betrekking tot de voorschriften van het BBV ontbreekt één onderdeel, namelijk een aanduiding van de lokale lastendruk. Op dit punt voldoet Oud-West niet aan het BBV.

Kostendekkendheid

Stadsdeel Oud-West realiseert over de periode 2003 – 2005 gemiddeld een kostendekking van 33%, variërend van 19% (in 2003) tot 51% (in 2004). Het stadsdeel heeft daardoor de laagste kostendekkendheid van alle acht stadsdelen. Het uitgangspunt van het stadsdeel in het Programmakkoord 2002-2006 is volledige kostendekkendheid.

Het stadsdeel komt alleen in het jaar 2004 qua opbrengsten in de buurt van het gemiddelde van alle stadsdelen. In de overige jaren liggen de opbrengsten duidelijk onder het gemiddelde. De kosten komen in de periode 2003 tot en met 2006 ruimschoots boven het gemiddelde uit; bijna het dubbele van wat het gemiddelde van de stadsdelen is.

De rekenkamer verwacht dat in Oud-West de geringe kostendekkendheid van de bouwvergunningen (voor een deel) wordt gecompenseerd door de opbrengsten uit de splitsingsvergunningen.

6.5 Slotervaart

Legestarieven

De tarieven voor de leges (buiten de bouwleges) zijn de laagste van alle stadsdelen in Amsterdam. Het stadsdeel staat op de 14e plaats in de rangorde van tariefhoogte. Dat wil niet zeggen dat het stadsdeel voor alle tarieven het laagste tarief hanteert. Wel is er slechts één tarief waar het stadsdeel een tarief heeft dat meer dan 10% boven het gemiddelde is: de gebruiksvergunning voor een buurthuis. Voor de drankvergunning hanteert Slotervaart het laagste tarief. Voor alle andere vergunningen zit Slotervaart steeds bij de stadsdelen met de laagste tarieven. Er zijn dus weinig uitschieters naar boven of naar beneden; het stadsdeel zit constant aan de lage kant.

Bouwleges

Ook de tarieven voor de bouwleges zijn in Slotervaart relatief laag. Gemiddeld genomen is alleen Noord goedkoper. Stadsdeel Slotervaart neemt dus een 13e positie in op de lijst van tariefhoogte. Voor de lichte bouwvergunning is het tarief van Slotervaart het laagste van geheel Amsterdam: circa 37% van het gemiddelde tarief. Op alle andere tarieven is het tarief in Slotervaart meer dan 10% onder het gemiddelde. Zelfs het relatief hoogste tarief van Slotervaart, de sloopvergunning, is circa 80% van het gemiddelde tarief.

Er is geen aanwijzing om te veronderstellen dat er sprake is van kruissubsidie tussen de algemene leges en de bouwleges. De tarieven in beide legesgroepen zijn in vergelijking tot de andere stadsdelen laag.

Kwaliteit van informatie

De kwaliteit van de informatie die Slotervaart de rekenkamer heeft geleverd is goed. De informatie was volledig. Alle vragen die de rekenkamer heeft gesteld zijn snel en adequaat beantwoord. Daarom kan voor het stadsdeel een accuraat beeld worden geschetst ten aanzien van de bouwleges. In hoeverre de informatie betrouwbaar is, is moeilijk in te schatten. De rekenkamer ziet in ieder geval geen aanwijzingen om aan de betrouwbaarheid te twijfelen. Ook bij doorvragen naar nadere detaillering van antwoorden bleek Slotervaart goed te 'scoren'.

De kwaliteit van geleverde informatie is voor de rekenkamer één van de graadmeters voor een doelmatige administratieve organisatie. De rekenkamer concludeert dan ook dat de administratieve organisatie van Slotervaart met betrekking tot de bouwleges doelmatig is.

Doelmatigheid

Het stadsdeel verstrekke in 2005 117 vergunningen. Hiermee is de 'productie' beperkt en iets onder het gemiddelde van de stadsdelen. Het aantal vergunningen per fte is aan de lage kant (22), maar het is vergelijkbaar met stadsdelen die net als Slotervaart grote nieuwbouwprojecten kennen: Zuidoost en Bos en Lommer. Deze vergunningen zullen complexer zijn

dan vergunningen voor kleinere projecten. Hierdoor is de tijd gemoeid met een vergunning relatief groot. Dit is ondermeer terug te vinden in het aandeel vergunningen boven een bouwsom van € 500.000,-. Dit aandeel is in Slotervaart 16%, terwijl de stadsdelen zonder grote projecten rond de 5% uitkomen.

De kosten van het bouwvergunningproces liggen iets onder het gemiddelde en bedragen in 2005 € 978.000,-. Aangezien het aantal fte iets onder het gemiddelde ligt, betekent dit dat de kosten per fte hoger zijn dan gemiddeld, namelijk € 183.000,-. Verder valt op dat de kosten van inhuur externen/advieskosten hoog zijn. Eenderde van alle kosten betreft deze kostenpost. Bij navraag bleken dit voornamelijk kosten te zijn voor welstandadvisering, supervisie van stedelijke vernieuwingsprojecten en inhuur van een binnendienstinspecteur. Volgens Slotervaart zijn deze kosten toe te rekenen aan het bouwvergunningproces. Uit de hoge advieskosten blijkt dat Slotervaart grote nieuwbouwprojecten kent, waarvoor de afdeling extra expertise inhuurt. Het stadsdeel kan dit blijkbaar niet opvangen met de vaste formatie.

De dienstverlening van Slotervaart wijkt niet sterk af van die van de andere stadsdelen. Opvallend is dat het stadsdeel als enige de mogelijkheid kent om bouwvergunningen online in te dienen. In 2005 zijn 2 van de 17 bezwaarschriften gehonoreerd. Bij de meeste stadsdelen is geen van de bezwaarschriften gehonoreerd. Omdat de cijfers slechts betrekking hebben op één jaar en dusdanig laag zijn, kunnen er geen harde conclusies uit worden getrokken. De doorlooptijden zijn gelijk aan de wettelijke termijnen.

Rechtmatigheid

Slotervaart voldoet aan de eisen die de Gemeentewet stelt aan de verordening financieel beleid. Echter, als bij de andere stadsdelen zijn de verplichte onderdelen summier beschreven en blijven ze steken op hoofdlijnen.

Slotervaart voldoet als enige stadsdeel op geen enkel punt aan de eisen uit het BBV ten aanzien van de paragraaf lokale heffingen in de programmabegroting en de rekening. In de programmabegroting 2006 wordt alleen verwezen naar de vaststelling legestarieven 2006.

Kostendekkendheid

De kostendekkendheid van het stadsdeel fluctueerde sterk in de afgelopen jaren. Het gemiddelde in de periodes tussen 2003 en 2005 is 93% en ligt daarmee juist boven het gemiddelde van alle stadsdelen. In 2005 was de kostendekkendheid echter 185%. In de andere jaren (inclusief 2006) ligt het percentage tussen de 44% en 67%. De uitschieter naar boven in 2005 is zeer waarschijnlijk toe te schrijven aan een aantal grote projecten waarvoor bouwvergunningen zijn aangevraagd. Dit blijkt ook uit de eerder gepresenteerde bevindingen hierboven. Het stadsdeel gaf in een mondelinge toelichting aan dat er kruissubsidiëring plaatsvindt van de kleine projecten door de opbrengsten uit de grote projecten. De rekenkamer gaat er vanuit dat er geen kruissubsidie plaatsvindt tussen de bouwleges en de leges voor de overige tariefgroepen. Zoals eerder geconstateerd zijn deze beide aan de lage kant.

6.6 Zeeburg

Legestarieven

De legestarieven in Zeeburg zijn relatief laag. Van de 14 stadsdelen staat Zeeburg op een tiende positie in de rangorde van de hoogte van de tarieven. Tarieven waar Zeeburg zich op meer dan 10% onder het gemiddelde van alle stadsdelen bevindt, zijn: exploitatievergunning, gebruiksvergunning hotel, winkeluistallingen, kapvergunning 25 bomen, ligplaatsvergunning, splitsingsvergunning (25 en 90 appartementsrechten). Bij deze laatste twee

vergunningen heft Zeeburg het laagste tarief van alle stadsdelen. Het aantal vergunningen waar Zeeburg meer dan 10% boven het gemiddelde zit, is beperkt: drankvergunning, evenementenvergunning voor 300 bezoekers, gebruiksvergunning buurthuis en kapvergunning voor één boom. Bij geen enkel tarief is Zeeburg het duurst.

Bouwleges

Bij de bouwleges ontstaat een ander beeld. Zeeburg neemt hier de vierde plaats in en een eerste plaats voor de aangesloten stadsdelen. Voor alle bouwvergunningen geldt dat het tarief in Zeeburg meer dan 10% hoger is dan het gemiddelde, met uitzondering van de reguliere bouwvergunningen boven € 1 miljoen, de eerste fase vergunning en de vergunning ex artikel 15 WRO. Voor wat betreft de reguliere bouwvergunningen van € 5 miljoen zijn de tarieven van Zeeburg meer dan 10% lager dan het gemiddelde. Dit betekent dat de ondernemers/projectontwikkelaars (grotere projecten) een relatief voordeel hebben ten opzichte van de burgers (kleinere projecten).

De legestarieven zijn relatief laag in Zeeburg, terwijl de tarieven voor de bouwleges relatief hoog zijn. Dit zou op kruissubsidiëring van de bouwleges naar de overige leges kunnen wijzen, ware het niet dat – zoals hieronder wordt uiteengezet – de bouwleges lang niet kostendekkend zijn.

Kwaliteit van informatie

De kwaliteit van de informatie die de rekenkamer van het stadsdeel heeft ontvangen, is redelijk tot goed. Ten eerste is de verkregen informatie nagenoeg volledig. Alleen een uitsplitsing van de indirecte kosten naar de diverse kostenposten heeft de rekenkamer niet ontvangen.

Ten tweede zijn de cijfers betrouwbaar. Het stadsdeel heeft de rekenkamer er een aantal keer op gewezen dat het format zoals de rekenkamer dat hanteert niet één op één toe te passen is op de gegevens die het stadsdeel zelf produceert. Hierdoor heeft het veel tijd gekost om de gegevens aan te leveren. Een deel ervan is op aannames en berekeningen van het stadsdeel gebaseerd. Daarnaast lijken de gegevens ook betrouwbaar omdat gewerkt wordt met een uurregistratiesysteem en uurtarieven. Het stadsdeel hanteert geen normtijden. In SVIS – geautomatiseerd bouwregistratie systeem dat Zeeburg gebruikt – kan niet geautomatiseerd aan termijnbewaking gedaan worden. Tevens bestaat er geen koppeling tussen het financiële systeem en het bouwregistratiesysteem.

Naar aanleiding van vragen vanuit de rekenkamer zijn de cijfers op punten aangescherpt. Deze wijzigingen waren niet dusdanig groot dat ze de conclusies hebben beïnvloed (alleen bijstelling advieskosten).

Al met al kan op basis van de ervaringen van de rekenkamer gesteld worden dat de administratieve organisatie redelijk tot goed op orde lijkt te zijn.

Doelmatigheid

De totale kosten van Zeeburg die toegerekend kunnen worden aan het bouwvergunningproces bedragen € 877.000,-. Hiermee zijn de kosten van Zeeburg gemiddeld in vergelijking tot de andere 7 stadsdelen. De verdeling van de kosten over directe kosten en indirecte kosten is 70% – 30%. Ook dit ligt in de buurt van het gemiddelde van alle stadsdelen. Het stadsdeel heeft aangegeven dat geen indirecte kosten worden toegerekend aan het interne tarief voor verlening van bouwvergunningen. Dit is daardoor bijzonder laag. Door het stadsdeel is echter wel een opgave van indirecte kosten gedaan.

Opvallend zijn de hoge kosten voor de inhuur van externen/advieskosten. Deze bedragen 46% van de directe kosten, ofwel eenderde van de totale kosten. Volgens het stadsdeel zijn dat kosten die gemaakt worden voor de inhuur van de Dienst Milieu- en Bouwtoezicht (DMB) voor de inhoudelijke behandeling van aanvragen. De inhuur van deze expertise verklaart tevens het lage aantal fte dat toegerekend kan worden aan de bouwleges. Dit zijn er in Zeeburg 5,0 tegen 5,9 gemiddeld voor alle stadsdelen. Het lage aantal fte brengt met zich mee dat de kosten per fte hoog zijn (€ 175.000,-), maar dat het aantal vergunningen per fte ook hoog is. Indien we de advieskosten omzetten in fte werkzaam bij Zeeburg dan blijkt het stadsdeel een gemiddeld stadsdeel te zijn in zowel het aantal vergunningen per fte als de kosten per fte.

Het aantal vergunningen dat het stadsdeel verstrekt was in 2005 163. Hiermee week het stadsdeel weinig af van het gemiddelde. Daarbij valt op dat ten opzichte van het gemiddelde vooral bouwvergunningen verstrekt zijn met kleinere bouwsommen: 82% van de bouwvergunningen kent een bouwsom onder € 50.000,-. Dit betekent dat er dus relatief minder bouwvergunningen zijn verstrekt met een hogere bouwsom. Daarentegen is de totale bouwsom van alle vergunningen ongeveer gemiddeld. Er kan dus vanuit worden gegaan dat er een paar vergunningen voor omvangrijke projecten zijn verleend.

De dienstverlening wijkt niet af van wat gebruikelijk is in de stadsdelen. Volgens Zeeburg worden alle wettelijke doorlooptijden gehaald waardoor geen vergunningen van rechtswege hoeven te worden verstrekt.

De kosten voor inhuur van externen (advieskosten) zijn hoog, maar daar staat tegenover dat er minder fte vanuit het stadsdeel betrokken zijn bij de verstrekking van de bouwvergunningen. Indien hiervoor wordt gecorrigeerd, lijkt het stadsdeel gemiddeld te scoren op nauwelijks alle aspecten van doelmatigheid, zoals de kosten per fte, de bouwvergunningen per fte en de kosten per vergunning.

Rechtmatigheid

De programmabegroting van Zeeburg voldoet op één eis na aan het BBV. Het betreft de aanduiding van de lokale lastendruk. De paragraaf lokale heffingen is ten aanzien van de bouwvergunningen vrij summier ingevuld. Alleen de opbrengsten staan vermeld. Daarnaast is alleen het algemene beleid van de lokale heffingen opgenomen en dit blijkt niet meer te behelzen dan het verhogen van de heffingen met het stijgingspercentage dat de centrale stad jaarlijks berekend.

Kostendekkendheid

De kostendekkendheid is in de periode tussen 2003 en 2005 37% geweest. Hiermee is de kostendekkendheid aan de lage kant in vergelijking tot andere stadsdelen. De lage kostendekkendheid is op zich opvallend vanwege de discussie in 2004 over de hoogte van de leges, of eigenlijk de verhoging van de leges in het stadsdeel. Toen is besloten een deel van de leges te restitueren en de tarieven weer (deels) te verminderen. De restitutie is opgenomen in de gegevens over de kostendekkendheid voor 2004, die daardoor is gedaald van 63% naar 50%. De rekenkamer heeft het door het stadsdeel aangeleverde cijfer gebruikt en niet het eerdere door de ACAM gerapporteerde. Vanuit het oogpunt van kostendekkendheid was de verlaging van de tarieven niet productief.

De kostendekkendheid is vooral laag vanwege de lage opbrengsten (de kosten liggen in lijn met de andere stadsdelen). De lage opbrengsten worden mogelijk veroorzaakt doordat de

vergunningaanvragen vooral kleinere bouwprojecten betreffen. De opbrengsten per vergunning zijn de op twee na laagste van de stadsdelen en minder dan de helft van het gemiddelde.

6.7 ZuiderAmstel

Legestarieven

De legestarieven van stadsdeel ZuiderAmstel zijn relatief hoog. Het stadsdeel neemt de vijfde plaats in op de ranglijst van de hoogte van legestarieven. De ligplaatsvergunning voor woonboten springt daarbij het meest in het oog: circa drie keer zo duur als het gemiddelde. Daarmee is ZuiderAmstel het duurste stadsdeel voor deze vergunning. Andere tarieven die meer dan 10% hoger zijn dan het gemiddelde betreffen: afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden, evenementenvergunning 300 bezoekers, splitsingsvergunning voor 5 (duurste stadsdeel) en 25 appartementen, en gebruikersvergunning voor een buurthuis. Het tarief voor deze vergunningen bedraagt meestal tussen de 10% en 30% boven het gemiddelde. Aan de andere kant zijn er ook vergunningen die meer dan 10% onder het gemiddelde liggen, zoals evenementenvergunning 2.500 bezoekers, huwelijksvoltrekking, kapvergunning voor één en 25 bomen, exploitatievergunning en winkeluitstallingen. Het stadsdeel is voor geen enkel tarief het goedkoopst.

Tarieven bouwleges

De tarieven voor de bouwleges in stadsdeel ZuiderAmstel liggen in vergelijking tot de andere stadsdelen aan de hoge kant. Het stadsdeel neemt in de rangorde de vijfde positie in. Het hanteert het hoogste tarief bij de aanlegvergunning (circa 240% van het gemiddelde). Voor een groot aantal andere vergunningen is het stadsdeel meer dan 10% duurder dan het gemiddelde. Opvallend is dat de tarieven voor de bijzondere procedures op één na allemaal ver onder het gemiddelde liggen: tussen 19% en 68%.

Zowel de legestarieven als de bouwleges zijn in het stadsdeel aan de hoge kant. Er lijkt daarom niet op voorhand sprake te zijn van kruissubsidiëring.

Kwaliteit van informatie

De kwaliteit van de door de rekenkamer verkregen informatie is minder goed dan van de meeste andere stadsdelen. Dit heeft betrekking op de volledigheid en betrouwbaarheid van de informatie. Volgens het stadsdeel heeft dit ondermeer te maken met het niet goed bijhouden geautomatiseerde systeem voor de bouwvergunningen. Dit systeem bleek niet altijd goed en volledig te zijn gebruikt door de medewerkers. Hierop is ook geen controle geweest door het stadsdeel. Daarnaast wordt er geen gebruik gemaakt van urenregistratie en wordt er niet gewerkt met normtijden.

Informatie ontbreekt ondermeer over:

- De opbrengsten per jaar naar type bouwvergunning.
- De uitsplitsing naar kostenposten voor de indirecte kosten.
- Het aantal afgegeven bouwvergunningen naar type bouwvergunning.

Een deel van de gevraagde gegevens is door het stadsdeel na uitkomst van de Nota van bevindingen aan de rekenkamer aangeleverd. Het betreft vooral informatie over 2005 en 2006. Al met al maakt de administratieve organisatie van ZuiderAmstel voor wat betreft de bouwleges (nog) geen efficiënte indruk. Wel zijn er in de loop van 2006 verbeteringen aangebracht.

Doelmatigheid

ZuiderAmstel heeft in 2005 216 vergunningen afgegeven. Na Oud-West is dit het stadsdeel dat de meeste bouwvergunningen verstrekt. Het aantal vergunningen per fte is dan ook zeer hoog, namelijk 50 vergunningen per fte. Naast het hoge aantal verstrekte vergunningen wordt het cijfer bepaald door het beperkte aantal fte dat toegedeeld kan worden aan het bouwvergunningproces. Met 4,3 fte (op basis van berekeningen van de rekenkamer) is er in ZuiderAmstel de minste formatie (van alle stadsdelen) betrokken bij de bouwvergunningen.

De opbrengsten uit de bouwleges bedroegen in 2005 € 577.000,- en zijn daarmee lager dan de gemiddelde opbrengsten van de andere stadsdelen. De opbrengsten per fte zijn wel weer hoger dan gemiddeld. Dat heeft te maken met het eerder geconstateerde lage aantal fte. De bouwsom in 2005 bedroeg € 37 miljoen. Dit was ongeveer de helft van het gemiddelde. In ZuiderAmstel wordt een groot aantal vergunningen verstrekt voor kleinere bouwprojecten.

De kosten voor het bouwvergunningproces bedroegen in 2005 € 656.000,- en deze zijn daarmee aan de lage kant. Ook dit wordt veroorzaakt door het lage aantal fte. Wanneer we kijken naar de kosten per fte dan valt op dat deze boven gemiddeld zijn: circa € 153.000,-. De kosten per vergunning zijn daarentegen laag.

64% van de kosten betreffen directe kosten en 36% indirecte kosten. Het aandeel van de indirecte kosten is hoger dan in de meeste andere stadsdelen. Opvallend is dat de advieskosten laag zijn in vergelijking tot de andere stadsdelen. Dit is des te meer opvallend omdat het aantal vergunningen in het stadsdeel hoog is. Het hoge aantal vergunningen in 2005 heeft dus niet geleid tot bijvoorbeeld extra inhuur van personeel.

Er is geen verdeling in kostenposten gemaakt voor de indirecte kosten waardoor het onmogelijk is om een helder inzicht te krijgen in bijvoorbeeld de toerekening van stadsdeeloverthead.

Voor wat betreft de dienstverlening wijkt het stadsdeel niet af van andere stadsdelen. Het aandeel bezwaarschriften ligt op 13% en ligt daarmee in de orde van grootte van de 7 andere stadsdelen. Dit geldt ook voor openstellingstijden en de dienstverlening via het Internet.

Rechtmatigheid

ZuiderAmstel is één van de twee stadsdelen die volledig voldoet aan de eisen uit het BBV betreffende de begroting en de rekening. Een paragraaf lokale heffingen is conform de eisen uit het BBV opgenomen.

Kostendekkendheid

Over de periode 2003 – 2005 is de kostendekkendheid van de bouwleges gemiddeld 73%. In 2005 bedroeg het percentage 88%; voor 2006 komt de raming uit op 92%. De laatste jaren neemt de kostendekkendheid dus toe. Hiermee is het stadsdeel het enige dat bijna kostendekkend werkt, maar relatief weinig grote nieuwbouwprojecten kent. De tarieven voor de andere leges zijn net als de bouwleges aan de hoge kant in vergelijking tot andere stadsdelen.

6.8 Zuidoost

Legestarieven

Stadsdeel Zuidoost neemt op de ranglijst van de hoogte van 17 onderzochte legestarieven de negende plaats in, zodat gesteld kan worden dat de tarieven in dit stadsdeel gemiddeld tot iets lager dan gemiddeld zijn. De uitkomst is het resultaat van scores voor het stadsdeel voor de onderzochte tarieven, die nogal verschillend zijn.

Zo zijn de tarieven voor een huwelijksvoltrekking en voor een ligplaatsvergunning de laagste van alle stadsdelen. Daarentegen is het tarief voor een vergunning voor een aanleg van een gehandicaptenparkeerplaats het hoogst. Het tarief van nog eens 6 leges is meer dan 10% lager dan het gemiddelde van de stadsdelen. Dat van 2 leges is meer dan 10% hoger dan het gemiddelde. Op 11 van de 17 onderzochte legestarieven scoort Zuidoost meer dan 10% afwijkend van het gemiddelde.

Bouwleges

De tarieven voor de bouwleges zijn in Zuidoost alleen voor een bouwsom van € 10 miljoen (beperkt) hoger dan het gemiddelde. In alle andere gevallen zijn ze lager dan het gemiddelde van de stadsdelen. Alleen het tarief voor een bouwsom van € 10.000,- is meer dan 10% lager dan het gemiddelde. Dit tarief voor het aanbouwen van een dakkapel is zelfs meer dan 50% lager dan het gemiddelde.

Ook de tarieven voor de bouwleges zijn in Zuidoost dus gemiddeld tot iets lager dan gemiddeld, waarbij de afwijking van het gemiddelde – op 1 uitzondering na – vrij beperkt is.

Zowel voor de bouwleges als voor de overige onderzochte leges zijn de tarieven in Zuidoost gemiddeld tot iets minder dan gemiddeld te noemen. Er lijken op voorhand geen aanwijzingen voor kruissubsidiëring tussen de 2 groepen van tarieven.

Kwaliteit van informatie

De kwaliteit van de informatie die door het stadsdeel aan de rekenkamer is aangeleverd, is in redelijke mate volledig en betrouwbaar. Dit oordeel heeft als basis de volgende punten:

- Een aantal van de gevraagde gegevens was 'uit voorraad leverbaar' (stonden al in jaarlijkse presentatie).
- Een aantal gevraagde gegevens, die niet direct beschikbaar waren, konden zonder veel moeite worden aangeleverd, zij het niet altijd in het door de rekenkamer gevraagde format.
- Er waren een aantal inconsistenties in de aangeleverde gegevens, maar deze zijn voor het grootste deel opgelost in overleg met het stadsdeel.

Bij de algemene conclusie is een aantal kanttekeningen te maken:

- Een enkel gegeven ontbreekt, zoals het aantal schetsontwerpen (wordt niet bijgehouden) en het aantal bezwaarschriften (niet afzonderlijk bijgehouden voor bouwvergunningen).
- Een aantal gegevens is aangeleverd in een iets andere opzet dan de door de rekenkamer gewenste (andere indeling naar bouwsommen; andere indeling bij doorlooptijden). Overigens is de aangeleverde informatie wel relevant en bruikbaar.
- De bepaling van de kosten is gebeurd op grond van het aantal medewerkers dat daadwerkelijk bij het vergunningsproces is betrokken. Dit is minder dan het opgegeven aantal medewerkers van de afdeling. Het aantal bij het vergunningsproces betrokken medewerkers is door de rekenkamer bepaald op grond van de opgave van het stadsdeel over de urenverdeling naar taken en het aantal bij de kostenopgave genoemde fte's.

- Bij de kosten zijn alle centrale overheadkosten van het stadsdeel doorgerekend;
- De kosten heeft het stadsdeel alleen voor 2006 opgegeven. Er is een urenregistratiesysteem, maar het is wel de vraag (volgens het stadsdeel) in hoeverre dit goed wordt ingevuld door medewerkers. Normtijden voor de afhandeling van een vergunning worden niet gehanteerd. Een uurtarief kon slechts achteraf worden berekend en wordt dus niet (vooraf) in rekening gebracht.
- Het bovenstaande betekent dat de kosten voor 2005 en eerder door de rekenkamer zijn bepaald. De manier waarop we hierbij hebben gewerkt, is door het stadsdeel geaccepteerd.

De administratie en organisatie van het stadsdeel maken een vrij efficiënte indruk, zonder dat ze uitgesproken zakelijk kunnen worden genoemd.

Doelmatigheid

Er zijn in 2005 in Zuidoost 134 vergunningen afgegeven. Dat komt neer op gemiddeld ongeveer 15 vergunningen per fte. Daarmee positioneert Zuidoost zich in de groep van stadsdelen met een laag aantal vergunningen per fte. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds een aanzienlijk aantal complexe nieuwbouwprojecten en anderzijds een groot aantal bijzondere procedures bij de vergunningen met kleinere bouwsommen. Verantwoordelijk voor dit laatste zijn de verouderde bestemmingsplannen van het stadsdeel, die een groot aantal bijzondere procedures veroorzaken. Mede hierom heeft het stadsdeel bepaald voor bijzondere procedures geen tarief te vragen totdat de bestemmingsplannen op orde zijn. Voorzien is dat dit op niet al te lange termijn het geval zal zijn.

De opbrengsten uit de bouwleges zijn in 2004 en 2005 in Zuidoost de hoogste geweest van alle acht stadsdelen, absoluut en in 2004 ook per fte. De hoge opbrengsten zijn terug te voeren op de nieuwbouwprojecten waarvoor in de afgelopen jaren een vergunning is aangevraagd. De totale bouwsom betrof in deze jaren respectievelijk € 269 miljoen en € 164 miljoen. Alleen in Bos en Lommer en Slotervaart was in enig jaar sprake van ongeveer dezelfde bouwsommen. Voor 2006 wordt door het stadsdeel uitgegaan van een vergelijkbare hoge bouwsom.

De kosten zijn in 2006 ruim € 1 miljoen. Dat komt uit op € 113.000,- per fte. Dit maakt Zuidoost – met Bos en Lommer – tot het stadsdeel met relatief de laagste kosten. In Zuidoost zijn echter veel meer kosten dan elders toegerekend voor de centrale overhead van het stadsdeel.

De lage kosten worden vooral veroorzaakt doordat de kosten voor inhuur vrij beperkt zijn. De kosten voor automatisering en huisvesting komen rond het gemiddelde uit. Het aantal medewerkers in schaal 9 is naar verhouding relatief laag en dat in schaal 10 relatief hoog. Hoewel op grond hiervan relatief vrij hoge directe kosten zouden mogen worden verwacht, wordt dit dus teniet gedaan door de lage kosten voor inhuur. In Zuidoost kan een groot aanbod aan vergunningen voor grote projecten worden verwerkt door eigen personeel en hoeft weinig relatief duur personeel van buiten te worden aangetrokken. Mogelijk heeft het stadsdeel hierbij een schaalvoordeel, omdat het door zijn relatief grote omvang verzekerd is van een meer constante stroom van nieuwbouwprojecten.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden op grond waarvan kan worden gezegd dat de kwaliteit van de dienstverlening in Zuidoost beter of slechter is dan in andere stadsdelen. De rekenkamer heeft geen inzicht in het aantal bezwaarschriften.

Rechtmatigheid

Zoals in alle andere stadsdelen zijn ook in Zuidoost de verplichte onderdelen heel summier opgenomen in de verordeningen. Ze bieden veel ruimte voor interpretatie en invulling. Op grond van de inhoud ervan kan men geen beeld krijgen over de wijze waarop de overhead wordt toegerekend.

In de paragraaf lokale heffingen van de programmabegroting 2006 zijn gegevens opgenomen over de inkomsten en de kosten van bouwleges. De tarieven zijn voor 2006 (en inmiddels ook 2007) niet verhoogd, omdat ze meer dan kostendekkend zijn, maar ook omdat het stadsdeel er vanuit gaat dat de indexering voor de prijzen tot stand komt via de verhoging van de bouwsommen en een aparte verhoging van de tarieven dus niet noodzakelijk is.

In de paragraaf lokale heffingen ontbreekt een aanduiding van de lokale lastendruk, waardoor de paragraaf alleen op dit punt niet aan het BBV voldoet.

Kostendekkendheid

Bij de bepaling van kostendekkendheid heeft het stadsdeel vastgelegd (o.a. in de begrotingen) dat een volledige toerekening van de kosten plaatsvindt. Dit stemt overeen met de opgave van de kosten die de rekenkamer heeft gehad: nergens wordt zoveel overhead toegerekend als in Zuidoost.

Desondanks is zelfs met die hoge toerekening de kostendekkendheid voor de periode 2003 – 2005 bijna 200%. Deze uitkomst is het resultaat van enerzijds hoge opbrengsten en anderzijds lage kosten. Voor 2006 is een kostendekkendheid van 175% geraamd. Het stadsdeel gaat er vanuit dat dit percentage door verschuiving in de planning van projecten in dit jaar niet gehaald zal worden.

7 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk presenteert de rekenkamer haar conclusies en aanbevelingen over de bouwleges in 8 Amsterdamse stadsdelen. De rekenkamer beantwoordt daarbij de volgende vragen die de leidraad vormden voor het onderzoek:

- Welke verschillen zijn er tussen de belangrijkste tarieven en tussen de tarieven voor de bouwleges?
- Welke verklaringen zijn er te vinden voor de verschillen in de tarieven voor de bouwleges?
 - Hoe doelmatig is de verlening van bouwvergunningen georganiseerd?
 - Hoe rechtmatig komen de bouwleges tot stand?

Allereerst presenteren we de conclusies voor alle stadsdelen samen. Op basis daarvan doet de rekenkamer aanbevelingen. Vervolgens geeft de rekenkamer de conclusies en aanbevelingen voor de 8 individuele stadsdelen.

7.1 Conclusies

Aanzienlijke tariefverschillen niet te verklaren

De rekenkamer constateert dat de verschillen in de tarieven aanzienlijk zijn. Dit geldt voor zowel de gemeentelijke tarieven in zijn algemeenheid als specifiek voor de bouwleges. De rekenkamer concludeert dat de geconstateerde verschillen voor de tarieven van de bouwleges niet te herleiden zijn op verschillen in kostendekkendheid, opbrengsten, kosten of kwaliteit van de dienstverlening. De rekenkamer heeft geen concrete onderbouwing gevonden voor de bestaande verschillen in de hoogte van de tarieven. De rekenkamer veronderstelt dat de verschillen terug te voeren zijn op pragmatische redenen als de verschillen tussen de stadsdelen in de jaarlijkse verhoging van de tarieven, de mate waarin de stadsdelen kostendekkendheid in de praktijk nastreven en het politieke draagvlak voor verhoging van de tarieven en kostendekkendheid.

Dit wil niet zeggen dat er geen verschillen in kosten, opbrengsten of kostendekkendheid zijn tussen de stadsdelen; die zijn er zeker wel.

Opbrengsten bepalen kostendekkendheid, grote bouwprojecten bepalen opbrengsten

De kostendekkendheid is de verhouding tussen de opbrengsten en de kosten. Bij een kostendekkendheid van 50% zijn de kosten twee keer zo hoog als de opbrengsten en maakt het stadsdeel verlies. Het wettelijke kader bepaalt dat stadsdelen geen winst mogen maken op de (geraamde) leges: die mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

De mate van kostendekkendheid loopt tussen de stadsdelen sterk uiteen.

Tabel 7.1 – Kostendekkendheid bouwvergunningen 2003–2006

	Kostendekkendheid 2003-2005 (gerealiseerd)	Kostendekkendheid 2006 (geraamd)
Bos en Lommer	105%	198%
De Baarsjes	75%	74%
Geuzenveld-Slotermeer	50%	68%
Oud-West	33%	37%
Slotervaart	93%	67%
Zeeburg	37%	59%
ZuiderAmstel	73%	92%
Zuidoost	198%	175%

De rekenkamer concludeert dat de verschillen in opbrengsten groter zijn dan de verschillen in kosten tussen de stadsdelen. Om die reden bepalen vooral de opbrengsten de (verschillen in) kostendekkendheid van de verlening van bouwvergunningen.

De opbrengsten worden op hun beurt vooral bepaald door de aanwezigheid van grotere bouwprojecten in de stadsdelen. In Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost zijn relatief veel grote bouwprojecten waardoor de opbrengsten in deze stadsdelen relatief hoog zijn: in 2005 werkten deze stadsdelen meer dan 100% kostendekkend. Dit betekent dat deze stadsdelen dus winst maakten op de bouwleges. In 4 andere stadsdelen en in Slotervaart in de overige onderzochte jaren varieert de kostendekkendheid tussen ongeveer 40% en 70%. Deze stadsdelen leden dus verlies op de bouwleges. Dit zijn de stadsdelen waar relatief weinig vergunningen voor grotere projecten zijn afgegeven.

Meer kostendekkendheid niet wenselijk als tarieven meer gaan verschillen

Op verschillende plekken (op landelijk niveau, maar bijvoorbeeld ook in sommige stadsdelen) is discussie over de vraag of de tarieven van leges meer in overeenstemming moeten worden gebracht met de kosten. Hierdoor zou de aanvrager van een vergunning de reële kosten van de vergunning gaan betalen.

De rekenkamer concludeert dat indien de stadsdelen de hoogte van de tarieven meer zouden baseren op de mate van de kostendekkendheid de verschillen in tarieven nog aanzienlijker zouden worden. Als zo zou worden gewerkt leidt dit bijvoorbeeld tot een toename van de tarieven in stadsdeel Zeeburg, dat al de hoogste tarieven heeft en tot een mogelijke vermindering in Zuidoost en Bos en Lommer, die al relatief lage tarieven hebben. Het komt er dan op neer dat een burger in een stadsdeel, waar weinig wordt gebouwd, hiervoor moet opdraaien bij de betaling van de bouwleges. De rekenkamer acht dit niet redelijk.

Verschillen in kosten: gevolg van verschillen in doelmatigheid

In alle stadsdelen kan de doelmatigheid van de uitvoering in meer of mindere mate worden verbeterd. In de conclusies per stadsdeel gaan we daar verder op in. Toch zijn er ook in doelmatigheid duidelijke verschillen te zien. Dit verschil in doelmatigheid verklaart de verschillen in de kosten van de verlening van de vergunningen.

Tabel 7.2 – Overzicht doelmatigheid

	Kosten per fte (in € 1.000)	Kosten per vergun- ning (in € 1.000)	Vergun- ningen per fte	Kwaliteit AO	Voor-waarden doelmatige uitvoering	Aandeel indirecte kosten in totaal
Bos en Lommer	111	8	14	Gemiddeld	Goed	27%
De Baarsjes	216	2	96	Laag	Matig	14%
Geuzenveld-S.	131	7	19	Hoog	Goed	11%
Oud-West	132	3	43	Laag	Redelijk	28%
Slotervaart	183	8	22	Hoog	Matig	17%
Zeeburg	175	5	33	Gemiddeld tot Hoog	Redelijk	30%
ZuiderAmstel	153	3	50	Laag	Matig	36%
Zuidoost	113	8	15	Gemiddeld	Redelijk	42%

Dit blijkt uit de kosten per fte en per vergunning en uit het aantal afgegeven vergunningen per fte. In drie stadsdelen is de administratieve organisatie niet op orde. In bijna alle stadsdelen ontbreken (één of enige) voorwaarden voor een doelmatige uitvoering als een urenregistratiesysteem, een door de afdeling toegepast uurtarief, normtijden voor onderdelen van de uitvoering en inzicht in de doorlooptijden van de vergunningverlening.

Verschillen in kosten: gevolg van toerekening indirecte kosten

Daarnaast zijn de verschillen tussen de stadsdelen in de kosten van het proces van verlenen van bouwvergunningen toe te schrijven aan de toerekening van de indirecte kosten. Het aandeel van de indirecte kosten in de totale kosten varieert tussen de stadsdelen van ongeveer 10% tot ongeveer 45%. Deze variatie wordt deels verklaard door daadwerkelijke kostenverschillen van de overhead, maar is voor een ander deel een gevolg van voor de rekenkamer niet-transparante verschillen in de kostentoerekening.

Verantwoording van tarieven kent beperkte rechtmatige basis

De rekenkamer concludeert dat op lang niet alle punten de stadsdelen voldoen aan de regelgeving over de leges en in het bijzonder de bouwleges niet op orde zijn. In de verordeningen over het financieel beleid, die de stadsdelen moeten vaststellen, zijn de verplichte onderdelen slechts summier opgenomen. In alle stadsdelen bieden ze veel ruimte voor interpretatie. Op grond van de inhoud ervan is geen beeld te krijgen over de wijze waarop de kosten worden toegerekend en de overhead wordt omgeslagen.

Het wettelijke kader bepaalt dat stadsdelen geen winst mogen maken op de (geraamde) leges: die mogen maximaal 100% kostendeekkend zijn. Het beleid dat door de meeste stadsdelen is vastgesteld, gaat uit van een streven naar 100% kostendeekkendheid. Zoals hierboven al genoemd loopt de kostendeekkendheid van de bouwvergunningen tussen de stadsdelen sterk uiteen. De stadsdelen De Baarsjes, Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West en Zeeburg voldoen niet aan de doelstellingen van hun beleid van kostendeekkendheid en blijven daar in de praktijk ruim onder. Over deze situatie wordt door de stadsdelen aan de raad niet gerapporteerd.

In stadsdeel Zuidoost zijn de opbrengsten daarentegen zo hoog dat de rechtmatigheid van de tarieven ter discussie kan worden gesteld. Hoewel de rekenkamer geen inzicht heeft in de financiële resultaten van andere legestarieven, zijn deze naar verwachting niet zo gering dat zij de winst, die het stadsdeel maakt bij de bouwleges, teniet doen. Dit betekent dat de tarieven van de bouwleges te hoog zijn en daarmee onrechtmatig zijn.

Tariefverschillen zijn groot

Ten aanzien van de verschillen in tarieven komt de rekenkamer met de volgende deelconclusies:

- *Zeeburg duurste stadsdeel en Slotervaart goedkoopste stadsdeel.* Geen stadsdeel heeft in alle gevallen het duurste of het goedkoopste tarief voor bouwleges. Maar van de bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen is Zeeburg over de gehele linie gezien het duurste stadsdeel en Slotervaart het goedkoopste.
- *Factor 4 à 5 tussen laagste en hoogste tarieven.* De tarieven voor bouwleges lopen tussen de stadsdelen sterk uiteen. Bij elk van de tarieven die door de rekenkamer is onderzocht, is sprake van een verschil van minstens een factor 4 à 5 tussen het hoogste en het laagste tarief. Er zijn ook uitschieters waardoor het hoogste tarief meer dan 25 keer zo hoog is als het laagste tarief (de eerste fase bouwvergunning).
- *Amsterdamse situatie vergelijkbaar met landelijke situatie.* De hoogste tarieven, die door een stadsdeel worden gevraagd, zijn vergelijkbaar met de tarieven van de duurste gemeente in het onderzoek van de Vereniging Eigen Huis. Andersom is het stadsdeel met de laagste tarieven vergelijkbaar met de goedkoopste gemeenten. De spreiding van de tarieven in de stadsdelen is dus bijna even groot als de spreiding van de tarieven tussen de 40 gemeenten in het onderzoek van de Vereniging Eigen Huis.
- *Situatie tarieven bouwleges vergelijkbaar met andere gemeentelijke tarieven.* Ook de tarieven voor de andere door de rekenkamer onderzochte leges, de tarieven voor marktplaatsen, de precariobelasting en de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht lopen sterk uiteen. Vooral de andere onderzochte legestarieven variëren in grote mate en kunnen uiteenlopen van een bedrag van 6 maal het gemiddelde tarief van de stadsdelen tot nul. De spreiding van de tarieven bij de marktplaatsentarieven, de precariobelasting en de afvalstoffenheffing is minder groot. Ook bij deze tarieven geldt dat er geen stadsdeel is dat altijd het hoogste of laagste tarief heeft. Van de bij de rekenkamer aangesloten stadsdelen heeft Oud-West gemiddeld de hoogste tarieven en Slotervaart de laagste.

Kruissubsidiëring vindt plaats

De wet maakt het mogelijk om de kosten van leges te verrekenen met de opbrengsten van andere uit dezelfde verordening. Dit wordt kruissubsidiëring genoemd, hetgeen wettelijk is toegestaan. Afzonderlijke leges mogen meer dan kostendekkend zijn, maar alle leges uit één verordening samen mogen in principe niet meer dan kostendekkend zijn. Ten aanzien van kruissubsidiëring concludeert de rekenkamer het volgende:

- Door de rekenkamer is een beperkt aantal aanwijzingen gevonden voor kruissubsidiëring vanuit de bouwleges van de andere leges uit de verordening of omgekeerd. Dit betreft de stadsdelen Bos en Lommer, Zuidoost en Oud-West. In Bos en Lommer en Zuidoost kunnen vanuit de hoge kostendekkendheid van de bouwleges de uitgaven voor andere legestarieven gecompenseerd worden. De tarieven voor bouwleges zijn in Oud-West gemiddeld te noemen, maar de overige legestarieven zijn relatief duur. Vooral de inkomsten van de splitsingsvergunning kunnen voor kruissubsidiëring benut worden. Al deze vormen van kruissubsidiëring vinden overigens plaats binnen het wettelijke kader.
- Er kan sprake zijn van kruissubsidiëring tussen bouwleges en andere leges uit de verordening, maar ook tussen verschillende groepen aanvragers van vergunningen, zoals tussen projectontwikkelaars enerzijds en burgers anderzijds bij bouwleges. Inzake de bouwleges worden de tarieven voor de kleinere bouwprojecten (in het algemeen dus die voor burgers) door de stadsdelen laag gehouden in vergelijking met de kosten die daarvoor worden gemaakt. Het verlies dat de stadsdelen hierop maken wordt gefinancierd vanuit de hogere tarieven voor grotere projecten (in het algemeen dus die van het

bedrijfsleven). Kleinere bouwprojecten worden ‘gesubsidieerd’ door grotere bouwprojecten. Hier is dus sprake van kruissubsidiëring. Dit gebeurt binnen het wettelijke kader en behoort tot de beleidsvrijheid van de stadsdelen.

7.2 Aanbevelingen

Op grond van de bovenstaande conclusies doet de rekenkamer aanbevelingen die voor alle stadsdelen individueel gelden. Een aantal hiervan kan gezamenlijk worden opgepakt:

1. *Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges.* De onderbouwing van de hoogte van de huidige tarieven ontbreekt. Een transparante onderbouwing geeft duidelijkheid over de hoogte van de tarieven en de verschillen daarin met andere stadsdelen richting de stadsdeelraad en richting de burgers. In een onderbouwing van de tarieven kan de hoogte daarvan in relatie worden gebracht met de kosten, opbrengsten en kostendekkendheid en het beleid dat het stadsdeel voert inzake kostendekkendheid.
2. *Verken de mogelijkheden van een systeem van verevening tussen de stadsdelen van opbrengsten uit bouwleges uit grotere projecten.* Het verschil in kostendekkendheid tussen stadsdelen wordt vooral bepaald door de spreiding van nieuwbouwprojecten door de stad. Als uit wordt gegaan van een meer kostendekkend tarief betekent dit dat burgers (met hun minder omvangrijke bouw aanvragen) meer in rekening wordt gebracht. Dit zal in het bijzonder burgers treffen in stadsdelen zonder grootschalige bouwprojecten. Met een systeem van verevening kan de invloed van opbrengstverschillen tussen de stadsdelen verminderen en kan een duidelijkere relatie ontstaan tussen de tarieven en de kosten.
3. *Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan.* Een andere wijze om de kostenverschillen tussen de stadsdelen en kostenverschillen in de tijd te verminderen, is via een ‘pool’ van medewerkers. Stadsdelen met (tijdelijk) een groter aanbod aan werk vanwege grotere bouwprojecten kunnen andere stadsdelen benaderen voor het tijdelijk inhuren van medewerkers. Dit zou kunnen via de creatie van een pool van personeel dat in verschillende stadsdelen inzetbaar is. Fluctuaties in het aanbod van werk kunnen zo doelmatiger worden opgevangen.
4. *Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten uniform.* De basis hiervoor is het advies van de ACAM, dat door vier stadsdelen reeds wordt aangehouden. De rekenkamer beveelt de overige stadsdelen aan dit ook te gaan doen.
5. *Stel een egalisatiefonds in.* Een egalisatiefonds biedt de mogelijkheid om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. Alleen Geuzenveld-Sloterveer heeft een egalisatiefonds ingesteld voor bouwvergunningen. Gezien de schommelingen in de opbrengsten beveelt de rekenkamer andere stadsdelen aan om ook een dergelijk fonds in het leven te roepen.

7.3 Conclusies en aanbevelingen per stadsdeel

7.3.1 Bos en Lommer

Kenmerken

Het stadsdeel Bos en Lommer wordt in 2005 en 2006 gekenmerkt door een klein aantal vergunningen voor grote bouwprojecten die verantwoordelijk zijn voor circa 95% van de legesinkomsten voor die jaren. Het totaal aantal afgegeven vergunningen is laag. In 2004 en 2003 waren de opbrengsten aanmerkelijk lager dan de jaren erna.

Doelmatigheid

Het aantal afgegeven vergunningen per fte is laag, maar ook de kosten per fte zijn lager dan gemiddeld. Dit wordt veroorzaakt door het relatief grote aantal complexe vergunningen voor grotere projecten dat het stadsdeel heeft afgegeven.

De kostendekkendheid van de bouwleges is 105% in de periode 2003-2005. Er zijn echter grote verschillen in kostendekkendheid tussen de jaren. In 2003 was er een kostendekkendheid van 10% en in 2005 van 198%; ook voor 2006 wordt wederom een kostendekkendheid van circa 200% geraamd. De uitkomst is uiteraard afhankelijk van het doorgaan van de geplande projecten.

De administratie en organisatie van het stadsdeel zijn redelijk efficiënt. Het stadsdeel heeft een urenregistratie, hanteert normuurtarieven en normtijden voor onderdelen van het werk.

Gegeven de grote opbrengsten van een klein aantal grote bouwprojecten is de conclusie dat de inkomsten uit deze vergunningen er voor zorgen dat de tarieven voor de andere vergunningen relatief laag gehouden kunnen worden. De tarieven voor lichte vergunningen met een lage bouwsom (dakkapel) zijn in Bos en Lommer relatief laag in vergelijking met andere stadsdelen.

Rechtmatigheid

Het stadsdeel voldoet niet op alle punten aan de eisen van het BBV. In de begroting ontbreken de geraamde inkomsten en de beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid. De paragraaf lokale heffingen bevat wel de geraamde inkomsten bouwvergunningen maar niet de totale geraamde inkomsten uit de lokale heffingen. De jaarrekening voldoet aan geen van de 6 voorgeschreven punten uit het BBV.

Aanbevelingen

Voor stadsdeel Bos en Lommer doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Verbeter de toerekening van de indirecte kosten door de loonkosten van de overhead van het stadsdeel daar in op te nemen.
- Maak kruissubsidiëring inzichtelijk.
- Stel een meerjaren begroting op met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid.
- Richt een egalisatiefonds in voor de opbrengsten uit de bouwleges. Daarmee kunnen schommelingen in tarieven worden voorkomen.
- Pas de paragraaf lokale heffingen aan in zowel de begroting als de rekening aan de eisen van het BBV. Dit betreft in het bijzonder de geraamde inkomsten in de begroting. De rekening dient in overeenstemming te worden gebracht met de voorschriften uit het BBV.

7.3.2 De Baarsjes

Kenmerken

In De Baarsjes zijn in 2005 vrij veel vergunningen afgegeven. In de jaren daarvoor lag het aantal bijna de helft lager. Er zijn in de afgelopen jaren weinig grote bouwprojecten geweest. De opbrengsten uit de bouwleges zijn de laagste van alle stadsdelen. De tarieven voor bouwleges zijn laag.

Doelmatigheid

De gegevens van dit stadsdeel over doelmatigheid zijn slechts voorlopig, omdat de validiteit ervan nog niet gecontroleerd kon worden door de rekenkamer. Volgens deze gegevens zou het aantal afgegeven vergunningen per fte het hoogste zijn van alle stadsdelen, namelijk bijna twee keer zo hoog (96) als het aantal van het eerst volgende stadsdeel (50). De kosten per fte zouden eveneens het hoogste zijn van alle stadsdelen. Door de lage opbrengsten is de kostendekkendheid laag.

De administratieve organisatie van het stadsdeel maakt geen goede indruk. Betrouwbare gegevens (personele uren, kosten, opbrengsten) op het niveau van het bouwvergunning-verleningproces blijken slechts met moeite te leveren. Eerdere bevindingen en aanbevelingen van BMC en de VROM inspectie over tekortkomingen in de organisatie van de verlening van bouwvergunningen hebben in de ogen van de rekenkamer (nog) niet geleid tot zichtbare resultaten.

Rechtmatigheid

Het stadsdeel voldoet niet op alle punten aan de eisen van het BBV. In de begroting ontbreken de geraamde inkomsten, de aanduiding van de lokale lastendruk en de beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Aanbevelingen

Voor stadsdeel De Baarsjes doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Breng de administratieve organisatie in orde voor wat betreft de bouwleges. De rekenkamer beveelt hierbij een integrale aanpak aan waarbij bewaakt wordt dat de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens. Ook beveelt de rekenkamer aan een goede tijdregistratie in te voeren zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en daaruit volgend kostendekkende tarieven bepaald kunnen worden. Ook de invoering van normtijden bevelen wij aan. Voor de toerekening van kosten kan gebruik worden gemaakt van het advies van de ACAM. Op basis daarvan kan goede sturings- en verantwoordingsinformatie worden opgesteld. Dan kan ook daadwerkelijk gestuurd worden op doelmatigheid.
- Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.
- Verbeter in de begroting en rekening de paragraaf lokale heffingen bij de geraamde inkomsten, de aanduiding van de lokale lastendruk en de beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

7.3.3 Geuzenveld-Slotermeer

Kenmerken

Geuzenveld-Slotermeer is een stadsdeel met een relatief beperkt aantal grote bouwprojecten. Er worden veel bouwvergunningen afgegeven voor bouwsommen onder de € 50.000,-. De totale bouwsom waar de afgegeven vergunningen betrekking op hebben, is

de laagste van alle stadsdelen. Het totaal aantal afgegeven vergunningen is de laagste van alle stadsdelen.

De tarieven van Geuzenveld-Slotermeer liggen juist onder het gemiddelde van de stadsdelen.

Doelmatigheid

Het aantal afgegeven vergunningen per fte is – gezien de beperkte hoeveelheid grote bouwprojecten – niet hoog te noemen. Er zijn stadsdelen die met ongeveer dezelfde formatie meer dan twee keer zoveel (minder complexe) vergunningen verstrekken. De directe kosten per fte zijn minder dan gemiddeld.

De kostendekkendheid is laag door de lage opbrengsten en relatief hoge kosten.

De administratieve organisatie maakt een goede indruk. De rekenkamer vindt de beperkte omvang van de indirecte kosten erg laag. Er wordt gewerkt met een urenregistratiesysteem en een doorberekend gemiddeld uurtarief. Dit laatste is overigens aan de lage kant in vergelijking met andere stadsdelen.

Rechtmatigheid

De paragraaf lokale heffingen in de begroting en rekening voldoet als een van de weinige stadsdelen aan alle vereisten van het BBV.

Aanbevelingen

Voor het stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Onderzoek de oorzaken van de lage doelmatigheid. De rekenkamer heeft geen oorzaak kunnen vinden van de vrij lage doelmatigheid van het stadsdeel. De administratieve organisatie lijkt op orde, terwijl aan een aantal andere voorwaarden voor doelmatigheid ook wordt voldaan. Hierbij kunnen ook de algemene aanbevelingen, die de rekenkamer aan de stadsdelen heeft gedaan, worden betrokken. Normering van werkzaamheden kan een mogelijke oplossing zijn.
- Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren.

7.3.4 Oud-West

Kenmerken

Stadsdeel Oud-West is een van dichtst bebouwde stadsdelen. De laatste jaren worden veel splitsingsvergunningen aangevraagd. Deze leiden naar alle waarschijnlijkheid tot aanvragen voor een bouwvergunning en dit verklaart het hoge aantal bouwvergunningen. Het aantal grote bouwprojecten is klein en de opbrengsten van de bouwleges zijn laag.

De tarieven voor bouwleges zijn gemiddeld, met uitzondering van die voor de kleinste bouwsommen, die de hoogste van alle stadsdelen zijn.

Doelmatigheid

In doelmatigheid wordt Oud-West gekenmerkt door een aantal extremen. Per fte geeft het stadsdeel een hoog aantal vergunningen af. De kosten per fte zijn gemiddeld te noemen, maar het aantal fte is het hoogste van de stadsdelen. Oud-West heeft de laagste kostendekkendheid van alle stadsdelen. Dit wordt verklaard door de lage opbrengsten en de hoge kosten.

De rekenkamer gaat er vanuit dat de geringe kostendekkendheid van de bouwvergunningen voor een deel wordt gecompenseerd door de opbrengsten uit de splitsingsvergunningen.

De administratieve organisatie is niet op orde. Betrouwbare gegevens, zoals personele uren, kosten, opbrengsten op het niveau van het proces van vergunningverlening zijn niet beschikbaar.

Rechtmatigheid

Oud-West voldoet niet aan alle voorschriften van het BBV, omdat de aanduiding van de lokale lastendruk in de begroting en rekening ontbreekt.

Aanbevelingen

Voor stadsdeel Oud-West doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Koppel de verschillende administratieve systemen aan elkaar: 'systeem bouwvergunningverlening', personele urenregistratie en financieel systeem. Dan pas kan goed bepaald worden voor welke mate van kostendekking het stadsdeel kiest.
- Breng de administratieve organisatie op orde voor wat betreft de bouwleges. De rekenkamer beveelt hierbij een integrale aanpak aan, waarbij bewaakt wordt dat de registratiegegevens uit het bouwvergunningproces aansluiten bij de financiële gegevens.
- Voer een goede tijdregistratie in, zodat daadwerkelijk een (integrale) kostprijs berekend kan worden en de kostendekkendheid van tarieven. Hierdoor kan het stadsdeel betere sturings- en verantwoordingsinformatie opstellen. Dan kan ook daadwerkelijk gestuurd worden op doelmatigheid.
- Neem in de begroting en rekening in de paragraaf lokale heffingen een passage op over de lokale lastendruk.

7.3.5 Slotervaart

Kenmerken

Slotervaart kenmerkt zich voor wat betreft 2005 door een hoge opbrengst als gevolg van grote projecten die in het stadsdeel gerealiseerd worden. Dit heeft zijn weerslag op een hoge kostendekkendheid, veel verstrekte vergunningen met een hoge bouwsom, hoge opbrengsten per vergunning en hoge kosten voor inhuur. In eerdere jaren was het beeld nogal verschillend. Naar verwachting zullen de inkomsten in 2006 minder zijn, zodat dan voor 2005 van een éénmalige piek kan worden gesproken.

De tarieven zijn het laagste van alle stadsdelen.

Doelmatigheid

De kosten per fte zijn in Slotervaart hoger dan gemiddeld. De kostendekkendheid was in 2005 hoog, maar lag in voorgaande jaren tussen ongeveer 45% tot 65%. Voor 2006 wordt eveneens een lagere kostendekkendheid verwacht.

De doelmatigheid van de administratieve organisatie is goed. Het stadsdeel kent wel urenregistratie, maar werkt niet met een intern uurtarief en normtijden voor specifieke onderdelen van het proces van vergunningverlening.

Rechtmatigheid

Als enige stadsdeel voldoet Slotervaart op geen enkel punt aan de voorschriften die het BBV stelt aan de paragraaf lokale heffingen in de begroting en rekening.

Aanbevelingen

Voor stadsdeel Slotervaart doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Overweeg een verhoging van de tarieven voor bouwleges om de kostendekkendheid te verbeteren. Gezien het verschil in hoogte van de tarieven met de andere stadsdelen is hiervoor ruimte.

- Stel een egalisatiefonds in om fluctuaties in de opbrengsten op te vangen. Juist in de situatie waar Slotervaart zich in bevindt kan dit een goed hulpmiddel zijn.
- Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen. Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verbeteren.
- Laat de begroting en rekening voldoen aan de eisen aan het BBV. Slotervaart is voor wat betreft de begroting en rekening niet rechtmatig bezig; het houdt zich niet aan wettelijke richtlijnen.

7.3.6 Zeeburg

Kenmerken

Stadsdeel Zeeburg wordt gekenmerkt door de verstrekking van relatief veel kleinere bouwvergunningen. Dit heeft te maken met de bebouwde omgeving. Het grootste project in het stadsdeel (IJburg) is een stedelijk vernieuwingsproject en valt onder de centrale stad. Hierover ontvangt het stadsdeel dan ook geen bouwleges.

Doelmatigheid

Het stadsdeel kent relatief hoge advieskosten welke gecompenseerd worden door lage directe loonkosten, omdat er weinig fte vanuit het stadsdeel betrokken zijn bij de vergunningverlening. Er is voor gekozen om een deel van de bouwvergunningverlening uit te besteden om zo een hoge kwaliteit te kunnen bereiken. De rekenkamer concludeert dat het stadsdeel een ten opzichte van andere stadsdelen gemiddelde doelmatigheid kent. De administratieve organisatie is redelijk tot goed, terwijl ook aan een aantal andere voorwaarden voor doelmatigheid wordt voldaan. De kostendekkendheid is als gevolg van de lage opbrengsten laag te noemen.

Opvallend is dat de tarieven voor de overige legesgroepen relatief laag zijn en die van de bouwleges relatief hoog. Aangezien de kostendekkendheid van de bouwleges in de periode 2003 – 2005 slechts 37% was, lijkt hier geen sprake te zijn van kruissubsidiëring. Het lijkt er eerder op dat de kostendekkendheid voor de overige legesgroepen nog lager ligt dan die van de bouwleges.

Rechtmatigheid

Zeeburg voldoet niet op alle punten aan de voorschriften van het BBV, omdat de aanduiding van de lokale lastendruk ontbreekt in de begroting en rekening.

Aanbevelingen

Voor stadsdeel Zeeburg doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Overweeg de tarieven weer te laten stijgen om de kostendekkendheid te bevorderen. Het stadsdeel krijgt daardoor wel extreem hoge tarieven.
- Verhoog de kostendekkendheid door de kosten te beperken. Dit betekent dat het stadsdeel doelmatiger zou moeten gaan werken. In vergelijking met andere stadsdelen is daarvoor beperkt ruimte. Wellicht bestaat de mogelijkheid om de kosten van inhuur te verminderen.
- Geef een aanduiding in de paragraaf over de lokale heffingen van de lokale lastendruk. In deze paragraaf kan meer in het bijzonder worden ingegaan op de opbrengsten en kosten die in verband staan met bouwvergunningen.

7.3.7 ZuiderAmstel

Kenmerken

ZuiderAmstel wordt gekenmerkt door de afgifte van relatief veel en kleine bouwvergunningen. De totale bouwsom van de vergunningen is laag.

De tarieven voor de bouwvergunningen zijn in vergelijking tot de andere aangesloten stadsdelen relatief hoog. Indien de tarieven worden vergeleken met de tarieven van alle Amsterdamse stadsdelen dan zijn de tarieven juist boven het gemiddelde.

Doelmatigheid

De uitvoering van het bouwvergunningproces wordt gekenmerkt door het feit dat er daarbij relatief weinig fte betrokken zijn. Dit werd in 2005 gecompenseerd door de relatief hoge kosten van inhuur van externen. Het gevolg is dat de kosten per fte relatief hoog zijn en het aantal afgegeven vergunningen per fte hoog is. De kosten per vergunning zijn relatief laag door het grote aantal afgegeven vergunningen. De doelmatigheid van het stadsdeel ligt juist boven het gemiddelde indien de kosten van inhuur worden verdisconteerd in het aantal fte. Aan een belangrijke voorwaarde om doelmatig te werken wordt niet voldaan: een goede administratieve organisatie. Het stadsdeel geeft zelf toe dat deze onvoldoende aanwezig was: geen urenregistratie, geen normtijden en een matig bijgehouden administratief systeem voor de bouwleges. Volgens het stadsdeel is in 2006 een begin gemaakt met het op orde brengen van de administratieve organisatie.

De kostendekkendheid in 2005 (88%) en in de periode tussen 2003 en 2006 (gemiddeld 73%) is het hoogste van de stadsdelen zonder grootschalige nieuwbouwprojecten. Dit is een resultante van de relatief hoge tarieven en bovengemiddelde doelmatigheid.

Rechtmatigheid

ZuiderAmstel voldoet volledig aan de eisen uit het BBV betreffende de begroting en de rekening. Een paragraaf lokale heffingen is conform het BBV opgenomen in de begroting en rekening.

Aanbevelingen

Voor stadsdeel ZuiderAmstel doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Verbeter de administratieve organisatie voor wat betreft de bouwleges. Hierdoor kan gerichter gestuurd worden op doelmatigheid en kan goede verantwoordingsinformatie worden opgesteld.
- Voer een intern uurtarief in en stel normtijden vast voor vooral de vergunningen voor kleinere bouwsommen. Dit kan de sturing op de doelmatigheid van de uitvoering verder vergroten.

7.3.8 Zuidoost

Kenmerken

Zuidoost is een stadsdeel met een relatief groot aanbod aan nieuwbouwprojecten. Door de verouderde bestemmingsplannen heeft het stadsdeel daarnaast te maken met relatief veel bijzondere procedures bij vergunningen voor kleinere bouwsommen.

De tarieven van de bouwvergunningen zijn gemiddeld zowel ten opzichte van de andere aangesloten stadsdelen als ten opzichte van alle Amsterdamse stadsdelen.

Doelmatigheid

De complexere bouwvergunningen voor de grootschalige bouwprojecten beïnvloeden de doelmatigheid van het stadsdeel. Het aantal afgegeven vergunningen per fte is beneden gemiddeld en de kosten per vergunning zijn boven gemiddeld. De lage kosten per fte worden mede veroorzaakt door beperkte kosten voor inhuur. Mogelijk profiteert het stadsdeel hierbij van een schaalvoordeel. Rekeninghoudend met de specifieke kenmerken van het stadsdeel concludeert de rekenkamer dat de doelmatigheid gemiddeld is en in lijn ligt met de twee andere stadsdelen met grootschalige nieuwbouwprojecten.

Er is een urenregistratiesysteem, maar aan de betrouwbaarheid daarvan wordt door het stadsdeel nog getwijfeld. Het stadsdeel werkt niet met normtijden en urentarieven.

De hoge opbrengsten en relatief lage kosten leveren Zuidoost de hoogste kostendeckendheid op. Over de periode tussen 2003 en 2005 was de kostendeckendheid gemiddeld 198%.

Rechtmatigheid

Zuidoost voldoet niet op alle punten aan de voorschriften van het BBV, omdat de aanduiding van de lokale lastendruk ontbreekt in de begroting en rekening.

Aanbevelingen

Voor stadsdeel Zuidoost doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

- Overweeg een verlaging van de tarieven voor bouwvergunningen. Bij een blijvend hoge kostendeckendheid van meer dan 100% zal sprake zijn van onrechtmatigheid.
- Verbeter de paragraaf lokale heffingen in de begroting en rekening.
- Verbeter de controle op de invulling van het urenregistratiesysteem waardoor een betere sturing mogelijk is op doelmatigheid van het proces van vergunningverlening.

8 Bestuurlijke reacties en nawoord

8.1 Inleiding

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam verzond haar eindrapport op 22 december 2006 en verzocht de Dagelijkse Besturen van de stadsdelen uiterlijk voor 15 januari 2007 te reageren op de conclusies en aanbevelingen. Van de Dagelijkse Besturen van de stadsdelen Bos en Lommer, De Baarsjes, Zeeburg, ZuiderAmstel en Zuidoost ontving de rekenkamer binnen de gestelde termijn een reactie. De besturen van Geuzenveld-Slotermeer, Slotervaart en Oud-West hebben geen reactie aangeleverd binnen de gestelde termijn. Geuzenveld-Slotermeer heeft op 18 januari 2007 alsnog een concept gestuurd. Daar dit een concept is en geen definitieve reactie is deze niet opgenomen in het onderdeel Bestuurlijke reacties en nawoord. Slotervaart en Oud-West hebben aangegeven nog wel een reactie te willen sturen maar na de sluitingstermijn.

8.2 Bestuurlijke reacties

8.2.1 Reactie Dagelijks Bestuur Bos en Lommer

Naar aanleiding van het Concept-rapport voor bestuurlijke wederhoor van het concept-rapport Gemeentelijke Tarieven hierbij onze reactie.

In algemene zin wil ik mijn waardering uitspreken voor het werk dat Rekenkamer stadsdelen Amsterdam met dit onderzoek heeft uitgevoerd. Wat mij betreft is dit onderzoek een goede stap in de richting om te komen tot een meer transparante en toetsbare onderbouwing van de kosten die de basis vormen van de legestarieven in de stad. Vanuit het democratische bestel waarin wij werken moeten de verschillen tussen de tarieven van stadsdelen verklaarbaar zijn, met in achtname van de individuele positie en politieke keuzes van de stadsdelen.

1. *Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges:*

Reactie: Akkoord. Naar mijn mening voldoet het stadsdeel hieraan. Ik nodig de Rekenkamer hierbij uit om mij specifiek aan te geven waar dat in Bos en Lommer nog beter kan.

2. *Verken de mogelijkheden van een systeem van verevening tussen de stadsdelen van opbrengsten uit bouwleges in grote projecten:*

Reactie: Het advies van de Rekenkamer om de opbrengsten bouwleges over de stadsdelen te verevenen deel ik niet. De Rekenkamer constateert terecht dat de uitgaven voor de grote projecten in een latere fase plaatsvinden. Daarnaast zijn ook de kosten bij de verschillende stadsdelen verschillend, denk maar eens aan de huisvestingslasten. Het vaststellen van de tarieven en de mate van kostendekkendheid behoort tot de verantwoordelijkheid van de Raad en is een politieke afweging. Wel juich ik initiatieven toe om te komen tot het uniform opstellen van de tarieven, zodat de tarieven onderling beter met elkaar vergeleken kunnen worden. Daarnaast zouden centrale richtlijnen met betrekking tot een maximaal % overhead, uurtarieven etc ook bijdrage kunnen leveren aan een beter tarievenbeleid binnen Amsterdam.

3. *Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan.*
Reactie: Een verkenning van de mogelijkheden om samen te werken, bijvoorbeeld via een pool, past binnen de doelstellingen van het Dagelijks Bestuur om door middel van samenwerking te komen tot een verbetering van kwaliteit en/of het realiseren van doelmatigheidswinsten. Ik vind de aanbeveling dan ook een interessante gedachte om nader uit te werken.
4. *Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten uniformer*
Reactie: Aanbeveling wordt onderschreven.
5. *Stel een egalisatiefonds in.*
Reactie: Dit punt wordt onderschreven. Het stadsdeel Bos en Lommer hanteert als uitgangspunt dat het totaal aan legesinkomsten niet hoger mag zijn dan de uitgaven. Dit uitgangspunt is meerdere malen vastgelegd in Jaarverslagen, Voorjaarsnota en begroting.¹ Omdat Bos en Lommer bij voorkeur niet wil starten met een negatieve egalisatiereserve heeft er tot op heden, vanwege de lager dan geraamde inkomsten, geen toevoegingen aan de reserve plaats gevonden. Voeding gaat waarschijnlijk in 2007 plaatsvinden.

Conclusies specifiek voor het stadsdeel Bos en Lommer (ad § 7.3.1)

1. *Ad kenmerken:* Geen opmerkingen.
2. *Ad doelmatigheid:* De hoge kostendekkendheid waar naar verwezen wordt, wordt niet herkend. Zoals u in uw rapport aangeeft heeft u kosten die zijn **opgegeven** aangepast omdat u twijfelt aan de hoogte en juistheid van de bedragen. Indien de opgegeven kosten worden gebruikt, is er géén sprake van de enorme kostendekkendheid die u aangeeft voor de jaren 2005 en 2006. Wij stellen het op prijs dat bij een eventuele volgende benchmark wordt overlegd over de bijstelling van de opgegeven bedragen, zodat de gehanteerde bedragen worden herkend en onderschreven.

In meer algemene zin merken wij op dat de benchmark uitgaat van een kostendekkendheid per jaar, terwijl de uitgaven voor een bouwvergunningsverleningsproces, zeker in het geval van bouwaanvragen voor grote projecten, in de toekomst en vaak meerjarig zullen plaatsvinden. Dit heeft u niet in uw beschouwing meegenomen.

3. *Ad rechtmatigheid:* De opmerkingen mbt de rechtmatigheid worden ter harte genomen en zullen worden meegenomen in de jaarrekening 2006.

Aanbevelingen specifiek voor het stadsdeel Bos en Lommer (ad § 7.3.1)

1. *Verbeter de toerekening van de indirecte kosten door de loonkosten van de overhead van het stadsdeel daar in op te nemen*
Reactie: Ten tijde van het aanleveren van de gegevens voor de benchmark was een gedeelte van de administratie, als gevolg van de Bos en Lommerpleincrisis, niet goed benaderbaar, waardoor op dat moment niet alle gegevens konden worden geleverd. In het

¹ Ref jaarverslag 2003 blz 73 “in principe dienen de leges kostendekkend te zijn voor de uitgaven. De gedachten is om een en ander te egaliseren met toekomstige inkomsten en inkomsten uit het verleden. Omdat geen negatieve voorziening gevormd kan worden dient compensatie in andere jaren plaats te vinden.

Begroting 2006 blz 51: De geraamde legesopbrengsten uit bouw zijn de komende jaren hoog als gevolg van de ten uitvoering gaan van de grote projecten. Tot en met 2012 zal grofweg voor 1,1 miljard euro worden gebouwd. Uit de leges opbrengsten die hieraan gekoppeld zijn moeten in opeenvolgende jaren door vooral bouw en woningtoezicht, brandweer en welstand activiteiten worden verricht. Over de totale periode zullen de opbrengsten en uitgaven in evenwicht zijn. Eventuele vertragingen van projecten hebben dus slechts invloed op het tijdstip van opbrengsten maar niet op de hoogte.

uurtarief worden de indirecte kosten (loonkosten overhead) opgenomen. De gehanteerde verdeelsleutel voor de indirecte kosten is fte's.

Daarmee voldoet naar mijn mening het stadsdeel reeds aan de voorgestelde aanbeveling. Ik nodig de Rekenkamer hierbij uit om mij specifiek aan te geven waar dat in Bos en Lommer nog beter kan.

2. *Maak kruissubsidiering inzichtelijk*

Reactie: Voor 2006 is kruissubsidiëring begroot voor een bedrag van € 350.000. Hiermee wordt een tekort bij de inkomsten publieksdienstverlening gesubsidieerd.

Daarmee voldoet naar mijn mening het stadsdeel reeds aan de voorgestelde aanbeveling. Ik nodig de Rekenkamer hierbij uit om mij specifiek aan te geven waar dat in Bos en Lommer nog beter kan.

3. *Stel een meerjaren begroting op met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid*

Reactie: In de voorjaarsnota 2006 en in de begroting 2006 is een meerjarenbegroting opgenomen. De ervaring met deze begroting in relatie tot kostendekkendheid en leges-tarief is echter dat bij vertraging in m.n. grote projecten de bruikbaarheid van deze meerjarenbegroting ter discussie staat. Dit omdat je de leges-tarieven per jaar vaststelt en grote fluctuaties per jaar voorkomen dienen te worden. De invloed van de grote projecten op de leges-tarieven is te groot.

4. *Richt een egalisatiefonds in voor de opbrengsten uit de bouwleges. Daarmee kunnen schommelingen in tarieven worden voorkomen*

Reactie: Het stadsdeel heeft een egalisatiereserve in 2006 begroot. Hierover bent u reeds bericht in de reactie van 15 december j.l..

5. *Pas de paragraaf lokale heffingen aan in zowel de begroting als de rekening aan de eisen van het BBV. Dit betreft in het bijzonder de geraamde inkomsten in de begroting. De rekening dient in overeenstemming te worden gebracht met de voorschriften uit het BBV*

Reactie: Daar waar de paragraaf lokale lasten nog verder verbetering behoeft nemen we de aanbevelingen van de rekenkamer over.

Tot slot

Na lezing van het concept-rapport voor bestuurlijk wederhoor, constateren wij dat een aantal opmerkingen uit de reactiebrief van 15 december 2006 op de nota van bevindingen niet is meegenomen. Wij verzoeken u deze punten alsnog in het rapport op te nemen. Het betreft:

- In verband met de ontruiming van het Bos en Lommerplein en daarmee ook van ons stadsdeelhokantoor was het lastig, zo niet in sommige gevallen onmogelijk geweest om alle gevraagde gegevens aan u te kunnen leveren.
- Daarnaast willen wij u meegeven dat de vraagstelling niet altijd even duidelijk en voor tweeërlei uitleg vatbaar was, waardoor meerdere antwoorden op één vraag mogelijk waren.
- Pagina 21, § 3.1, 2e alinea:
Het Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken geeft niet een aantal gedetailleerde voorwaarden voor bouwwerken en verbouwingen zonder bouwvergunning, maar geeft een aantal voorwaarden waaraan een bouwwerk moet voldoen wil het vergunningvrij zijn.

Verder geldt dat het zij- of achtererf voor niet meer dan 50% mag worden bebouwd en een dakkapel, dan wel dakraam meer dan 0,5 meter boven de dakvoet moeten worden geplaatst.

- Pagina 22, § 3.2, 1^e alinea:
Een aanvraag om een bouwvergunning wordt niet getoetst aan de vereisten uit de monumentenvergunning. Er moet gekeken worden of indien een monumentenvergunning is vereist, deze daadwerkelijk is verleend. Indien dat namelijk niet het geval is, moet de bouwvergunning worden geweigerd.
- Pagina 31, uitvoeringsproces verlenen bouwvergunning:
Algemeen wordt opgemerkt dat het aanvragen van advies (punt 2) pas kan gebeuren indien een aanvraag om bouwvergunning volledig is. Het aanvragen van aanvullende informatie (punt 3) zal dus over het algemeen plaatsvinden voor het aanvragen van advies.

Voor wat betreft punt 4 wordt opgemerkt dat indien een weigeringsprocedure wordt gestart, de eerste fase vergunning niet zal worden verleend. Deze zal namelijk worden geweigerd.

Bovendien volgt in de tweede fase geen nieuwe toetsing aan het bestemmingsplan, dit vindt uitsluitend plaats in de eerste fase.

- Pagina 55 tabel 5.2:
Het kwijtscheldingsbeleid binnen de afvalstoffenheffing is stedelijk beleid. Bos en Lommer houdt zich hieraan VOLGENS DBGA (zie voetnoot): De rijksoverheid bepaalt de normen voor deze regeling. De gemeente Amsterdam verleent alleen kwijtschelding voor heffingen die direct invloed hebben op de woonlasten.²
- Pagina 61, tekst onder tabel 5.7:
Gesteld wordt dat de kostendekkendheid in Bos en Lommer voor de gehele periode 2003 – 2006 ruim boven de 100% uitkomt en dat deze uitkomst vooral is bepaald door de extreem hoge kostendekkendheid in 2005 en naar verwachting in 2006. Deze stelling moet worden genuanceerd. Als gevolg van het niet kunnen beschikken over alle gegevens zijn de kosten (met name de indirecte kosten) te laag geschat, wat bijdraagt aan een te hoge kostendekkendheid. Daarnaast zijn in de verwachting voor 2006 grote projectmatige bouwplannen meegenomen. Als voor wat betreft deze plannen de planning niet wordt gehaald, en deze plannen daardoor doorschuiven naar 2007, zal er geen sprake zijn van een extreem hoge kostendekkendheid en is het nog maar de vraag of de kostendekkendheid van 2006, 100% is.
Bovendien vinden in de aansluitende jaren nog controles plaats. De kostendekkendheid wordt in dit onderzoek bepaald in een kalenderjaar, terwijl de vraag interessanter is of er sprake is van meerjarige kostendekkendheid.
- Pagina 62 §5.4 Aanwezigheid egalisatiefonds
Vanwege de stijging van de inkomsten van de bouwleges door grote projecten en de daaraan gekoppelde uitgaven die in meerdere jaren plaatsvindt, heeft het stadsdeel besloten een egalisatiereserve in te stellen. Deze reserve zou in 2006 worden ingesteld. Echter, vanwege de fasering van de grote projecten zal de voeding van deze reserve niet in 2006, maar in 2007 plaatsvinden.

² Bron: <http://www.gemeentebelastingen.amsterdam.nl/live/index.jsp?nav=309&loc=4988>

8.2.2 Reactie Dagelijks Bestuur De Baarsjes

Wij hebben met interesse van het conceptrapport van uw Rekenkamer naar de zeer gecompliceerde materie van leges en de toerekening van kosten kennis genomen.

Uitgangspunt in ons stadsdeel is het streven naar kostendekkendheid van alle leges gezamenlijk voor de verlening van vergunningen. De Rekenkamer kijkt slechts naar de kostendekkendheid van de bouwleges. Daarnaast is de specifieke situatie van De Baarsjes, een klein en dichtbebouwd stadsdeel, waarin grote nieuwbouwprojecten minimaal zijn, niet verdisconteert in het rapport.

Het belang van transparante tarieven, een redelijke prijs voor dienstverlening, gecombineerd met een zorgvuldige toetsing van vergunningaanvragen is evident. De rol van de overheid, als monopolist en behartiger van het algemeen belang voor onze mooie en veilige stad is een complexe.

Het, met betrekking tot het vergelijken van de gemeentelijke tarieven voor kapvergunningen, slechts opnemen van de zinsnede *“Het tarief bedraagt 668% van het gemiddelde tarief over alle stadsdelen. . .”* krijgt zonder enige toelichting een enigszins tendentius karakter. In de ambtelijke reactie is aangegeven hoe tot die kosten gekomen wordt, namelijk de kosten die het beoordelen van elke boom op zich met zich meebrengt. Hierna beperken we ons tot de bouwleges.

Wat in het algemeen opvalt is het vergelijken van verschillende grootheden. Er zijn stadsdelen met een grote bouwopgave en dito bouwvragen en stadsdelen met weinig nieuwbouw. Een stadsdeel als Zuid-Oost zonder meer vergelijken met een stadsdeel als De Baarsjes, met totaal verschillende karakters in bebouwing, grootte, inrichting, etc vraagt om een grootte mate van voorzichtigheid bij vergelijken en concludering.

Op bladzijde 54 geeft de Rekenkamer aan dat een vergelijking tussen de stadsdelen zonder grootschalige bouwopgave lastig te maken is wegens het ontbreken van goede informatie. Laat staan het maken van een valide vergelijking tussen alle stadsdelen die deel uitmaken van dit onderzoek. Interessant in dit opzicht is dan ook de constatering dat de verschillen in tarieven overeenkomen met de verschillen in tarifiering tussen alle gemeenten in Nederland.

Overigens is er, weliswaar in en ander format dan gevraagd, de nodige informatie aan de Rekenkamer verstrekt.

Bij de conclusie dat er in De Baarsjes erg veel vergunningen per fte worden verleend, wordt er vrijwel geen rekening mee gehouden dat er in dit stadsdeel erg veel ‘kleine’ vergunningaanvragen, bijvoorbeeld voor dakterrassen, worden gedaan.

Ook wordt er geen aandacht gegeven aan het feit dat veel bouwvragen inhoudelijk door een extern bureau of door de Dienst Milieu en Bouwtoezicht getoetst worden. (blz. 73: *“De Rekenkamer kent geen onderzoek waaruit blijkt dat een gemeente een dergelijk hoog aantal vergunningen per fte heeft verstrekt”*, en *“..het stadsdeel met de hoogste relatieve kosten.”*).

De constatering: *“De tarieven dekken niet in voldoende mate de kosten die gemaakt worden ten behoeve van bouwvergunningen”* (blz. 73) bevreedt ons zeer. Dit, omdat er hier slechts geoordeeld wordt over de bouwleges, en niet over de kostendekkendheid van alle leges binnen de verordening. Daarnaast mag wettelijk maximaal sprake zijn van kostendekkendheid, er is dus geen verplichting tot kostendekkendheid. Verder is kruissubsidiëring een toegestaan instrument. Hoe deze kruissubsidiëring plaatsvindt, is een keuze die tot de bevoegdheid van het stadsdeelbestuur behoort. Het trekken van deze conclusie is er dan ook niet een die door de Rekenkamer gemaakt kan worden.

Verder geeft de Rekenkamer aan dat er over het niet kostendekkend zijn van bouwleges niet aan de Raad wordt gerapporteerd. Het beleid is het algemene streven naar kostendekkendheid, niet van een streven naar kostendekkendheid per soort leges. Deze constatering, het niet-informerende van de Stadsdeelraad door het Dagelijks Bestuur, is dan ook onjuist.

Op bladzijde 90 geeft u aan dat een hogere kostendekkendheid van bouwleges voor een stadsdeel als De Baarsjes zou leiden tot hogere tarieven voor 'kleine' bouwvragen, waardoor de verschillen binnen Amsterdam groter zouden worden, en de burger in een stadsdeel met weinig grote nieuwbouw hiervoor moet opdraaien. Blijkbaar huldigt de Rekenkamer het uitgangspunt dat verschillen in bouwleges ongewenst zijn, en dat de bouwleges kostendekkend dienen te zijn.

In hoofdstuk 7.2 geeft u een 5-tal aanbevelingen. Hieronder de reactie per aanbeveling:

1. Deze aanbeveling ondersteunen wij. In verband met het kantelen van onze organisatie waarbij er binnen de nieuwe directie Dienstverlening een afdeling vergunningen is gecreëerd, wordt er gewerkt aan een nieuwe procesbeschrijving en aan een nieuwe toerekening van de overhead.
2. We zijn bereid om mee te werken aan het verkennen van de mogelijkheden van een vereveningssysteem tussen de stadsdelen.
3. Deze optie is niet aan de orde voor De Baarsjes. De toetsing van veel bouwvergunningen wordt al uitbesteed.
4. We zijn voorstander van het uniform maken van de toerekening van de indirecte kosten. In het kader van de onder 1 geschetste reorganisatie wordt daaraan gewerkt. De voorjaars- en najaarsnota hebben de afgelopen jaren voldoende mogelijkheden geboden om met deze schommelingen om te gaan. Het instellen van een egalisatiefonds is daarom niet zinvol.

In hoofdstuk 7.3.2 somt de Rekenkamer de conclusies en aanbevelingen voor De Baarsjes op. Hieronder onze reactie per paragraaf:

Doelmatigheid:

Opvallend is dat hier gesteld wordt dat de administratieve organisatie "geen goede indruk maakt". Eerder is in het rapport de conclusie: *"Een aanmerkelijk minder positief oordeel velt de Rekenkamer over de kwaliteit van de administratieve organisatie: deze is duidelijk niet op orde"*. In de ambtelijke reactie is gevraagd naar de bronnen waarop deze conclusie gebaseerd is. Hierop is uwerzijds niet gereageerd. Het genoemde VROM-rapport is wegens gebrek aan kwaliteit niet voor het nazorgonderzoek van de Inspectie gebruikt. (zie bijlagen). Het nazorgrapport van VROM velt een aanmerkelijk positiever oordeel dan de Rekenkamer over onze administratieve organisatie en de inspanningen die getroffen zijn om tot verbeteringen te komen.

Aanbevelingen:

Zoals hierboven vermeld, wordt in verband met de reorganisatie gewerkt aan nieuwe procesbeschrijvingen en kostentoerekeningen. Hierbij zal de kruisjeslijst van de ACAM en de invoering van normtijden worden meegenomen. Het tijdschrijven is geen instrument met toegevoegde waarde voor een afdeling die zich volkomen met het verlenen van vergunningen bezig houdt, waarbij de doelstelling is om te streven naar kostendekkendheid van de leges, en niet van de bouwleges apart. Daarnaast is de ervaring die we in onze kleine organisatie hebben opgedaan met tijdschrijven dat deze kostenverhogend werkt

Aangezien we streven naar kostendekkendheid over de gehele linie, en niet slechts voor de

bouwleges, is de verhoging van hiervan, zoals door de Rekenkamer wordt voorgesteld, geen optie.

De voorgestelde verbeteringen met betrekking tot de begroting en rekening nemen wij over.

In dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen aan de orde die wij zeker overnemen. Verder is ook weer uit dit rapport te merken hoe complex de materie van leges, kostentoedeling en kostendekkendheid is, en dat niet zonder meer stadsdelen onderling vergeleken kunnen worden.

In de verwachting dat u onze reactie in het definitieve rapport verwerkt,

8.2.3 Reactie Dagelijks Bestuur Zeeburg

Wij hebben uw Concept Rapport Gemeentelijke tarieven in goede orde ontvangen. De korte termijn, gedeeltelijk vallend in het kerstreces, waarop door u om een bestuurlijke reactie is gevraagd doet geen recht aan de importantie van het rapport. Wij voelen ons derhalve genoodzaakt onze reactie voor dit moment te beperken tot de hoofdlijnen.

Om te beginnen willen wij aangeven dat uit een eerste lezing van het concept rapport het beeld naar voren komt dat hiermee goed inzicht wordt gegeven van de verschillen in de onderzochte gemeentelijke tarieven en de onderliggende oorzaken.

In uw brief van 22 december vraagt u ons om met name te reageren op de conclusies en aanbevelingen. Onder voorbehoud van de behandeling in de Stadsdeelraad willen wij hierover het volgende meedelen.

In Amsterdam zijn op basis van eerdere onderzoeken zoals onder andere het 'Hiemstra' rapport reeds verschillende trajecten gestart welke van invloed zijn op de werkwijze binnen de stad. Een aantal van de aanbevelingen uit uw rapport kunnen mede van invloed zijn op de verdere uitwerkingen van de reeds in gang gezette ontwikkelingen.

Voorwaarde voor een verdere afgestemde aanpak is derhalve een stadsbrede behandeling. Het verkregen inzicht zal door ons derhalve benut worden voor verdere afstemming binnen Amsterdam.

Hierbij betrekken wij de volgende aanbevelingen uit uw rapport:

- Verken de mogelijkheden van een systeem van verevening tussen de stadsdelen van opbrengsten uit bouwleges uit grotere projecten (stadsbrede afspraken).
- Maak in onderling overleg de toerekening van de indirecte kosten uniformer.

Vooralsnog is het Dagelijks bestuur van Zeeburg van mening dat een systeem van verevening binnen de bestaande structuur in de stad niet goed past. Een dergelijke aanpassing vergt een aanzienlijke stadsbrede tijdsinvestering en zal naar verwachting niet op korte termijn leiden tot een voor de burgers en bedrijven eenduidigere samenhang in de tarieven. Wij achten het zinvoller om de inzet te richten op het direct afstemmen van de tarieven tussen de stadsdelen. Deze samenhang kan op drie niveaus worden gezocht; doelmatigheid, systematiek en politiek. Voor de eerste twee punten geldt dat hierover door de stadsdelen afstemming kan worden gezocht in de vorm van afspraken omtrent toerekening, etc. Wijzigingen welke de autonomie van de stadsdelen raakt vraagt om een aanpak binnen een breder kader en dient aan te sluiten bij de trajecten zoals hierboven reeds genoemd.

- Verken de mogelijkheden om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan (bv via pool).

De Dienst Milieu-, Bouw- en Woningtoezicht controleert voor Zeeburg de aanvragen op onder andere de bouwtechnische-, brandveiligheid- en welstandaspecten. Hierdoor is reeds sprake van een flexibele inzet.

Voor Zeeburg zullen wij de volgende aanbevelingen direct overnemen:

- Onderbouw de hoogte van tarieven voor bouwleges.
- Voldoe aan voorschriften BBV door aanduiding over lokale heffingen m.n. voor de bouwvergunningen.

De overige aanbevelingen vragen nog nader onderzoek:

- Stel een egalisatiefonds in (per Stadsdeel).
- Overweeg de tarieven weer te laten stijgen om kostendekkendheid te bevorderen.
- Verhoog de kostendekkendheid door de (inhuur)kosten te beperken. Echter aangegeven wordt dat hiervoor weinig ruimte is.

De laatste aanbevelingen zullen wij nader onderzoeken. Wij zijn ons daarbij van bewust dat zoals u zelf ook in rapport aangeeft dat een tarief stijging voor in ieder geval de tarieven voor de behandeling van bouw aanvragen niet goed mogelijk lijkt. Tevens geeft u aan dat voor wat betreft de kostenkant Zeeburg niet uit de pas loopt.

Verdere uitwerking van de bevindingen zal na nadere bestudering van het definitieve rapport in overleg met de Stadsdeelraad plaats vinden.

8.2.5 Reactie Dagelijks Bestuur ZuiderAmstel

Naar aanleiding van uw schrijven d.d. 22 december 2007 ontvangt u bij deze de gevraagde reactie, op de conclusies en aanbevelingen uit het concept rapport gemeentelijke tarieven, van het stadsdeelbestuur ZuiderAmstel.

Wij hebben kennisgenomen van uw rapport. Dit rapport zal mede dienen als input voor de herziening van onze legestabel, waartoe wij de ambtelijke organisatie reeds opdracht gegeven hebben.

In onderstaande zullen wij nader ingaan op de inhoud van het rapport en de daarin opgenomen conclusies en aanbevelingen.

Uw conclusie dat de uitvoering van de administratieve organisatie op basis van de kwaliteit van de gevraagde informatie nog niet op orde lijkt te zijn, heeft ons niet verrast. Wij hebben dit reeds medio 2005 onderkend en maatregelen getroffen om deze administratie op orde te brengen. Daartoe is een nieuw workflow programma aangeschaft en in mei 2006 in gebruik genomen. Vanaf mei 2007 zal dit operationeel zijn voor alle te verlenen vergunningen.

Door beter gebruik van het programma beschikken wij over een betere beheersing en administratie van het werkproces en kunnen er betrouwbare managementrapportages gemaakt worden. Ook de door u gevraagde gegevens met betrekking tot aantal aanvragen en leges per soort aanvraag zijn vanaf mei 2006 inzichtelijk geworden.

Met betrekking tot hoogte van de legestarieven willen wij het volgende opmerken

De leges voor een ligplaatsvergunning voor woonboten is bewust zo hoog. Wij hebben beleidsmatig hiervoor gekozen om woonboten te ontmoedigen. Daarbij komt dat de uitvoering ervan volledig uitbesteed wordt (DBA).

De aanlegvergunning komt gemiddeld één maal in de vijf jaar voor.

De bouwleges worden in ZuiderAmstel berekend per bouwsom. Hierdoor betalen de grote aanvragen mee aan de kleine aanvragen. Dit om te voorkomen dat kleine bouwwerken onbetaalbaar worden en daarmee illegaal bouwen in de hand wordt gewerkt.

De in uw rapport opgemerkte aanwezigheid van vele kleinere aanvragen bij stadsdeel Zuideramstel heeft tot gevolg dat een in vergelijking met andere stadsdelen wat hogere leges in rekening gebracht wordt om kostendekkendheid te kunnen zijn. Hierbij willen wij nog opmerken dat maar weinig leges in ons stadsdeel op zichzelf kostendekkend zijn.

U geeft aan dat de uitvoering van het bouwvergunningenproces wordt gekenmerkt door het feit dat er daarbij relatief weinig fte betrokken zijn en dat het aantal afgegeven vergunningen per fte hoog is. Zoals eerder vermeld is het aantal bouw aanvragen flink toegenomen en zijn de werkzaamheden vermeerderd. De formatie is daarbij tot nu toe gelijk gebleven en is er personeel ingehuurd. Dat heeft geleid tot hoge kostendekkendheid. Op dit moment wordt de relatie van structureel aanbod aan aanvragen en de structurele formatie nader onderzocht.

Uw aanbevelingen voor ons stadsdeel, zoals vermeld op pag. 100 kunnen wij onderschrijven. De verbetering van de uitvoering van de gehele administratieve organisatie is reeds in gang gezet. De aanbeveling voor het invoeren van een uurtarief en het instellen van normtijden is ook al in uitvoering.

Voor wat betreft de aanbevelingen die gezamenlijk kunnen worden opgepakt (pag. 93 e.v.)

Onderbouw de hoogte van de tarieven voor bouwleges.

Wij onderschrijven dat een goede onderbouwing van de tarieven belangrijk is. Wij zijn van mening dat een gelijke onderbouwing van de tariefopbouw binnen Amsterdam bijdraagt aan transparantie van de tarievenstructuur binnen geheel Amsterdam. Een aandachtspunt hierbij is dat er niet in alle gevallen een directe relatie is tussen de feitelijke kosten en een gehanteerd tarief. De kostendekkendheid wordt namelijk berekend op basis van de totale kosten en de totale opbrengst van de tarieven, waarmee "kruisfinanciëring" mogelijk is (zie ook hierboven). Een betere onderbouwing van de bouwleges zal komend jaar worden opgepakt.

Verken de mogelijkheid van een systeem van verevening tussen de stadsdelen van opbrengsten van bouwleges uit grotere projecten.

Stadsdeel Zuideramstel vindt dit een zeer interessant idee dat kan bijdragen aan een grotere gelijkheid van tarieven binnen Amsterdam. Een initiatief om dit idee nader uit te werken, ondersteunen wij van harte.

Verken de mogelijkheid om fluctuaties in het aanbod van werk tegen te gaan.

Het idee om gezamenlijk een mogelijkheid te creëren om fluctuaties in het aanbod van werk op te vangen is de moeite waard om gezamenlijk nader te onderzoeken. Een betere samenwerking tussen en mogelijk ook een grotere afstemming van werkwijzen van de afdelingen vergunningen lijkt ons dan wel een voorwaarde.

Maak in onderling overleg een toerekening van de indirecte kosten uniformer.

Een uniforme toerekening van indirecte kosten leidt tot een transparantere opbouw van tarieven en geeft de mogelijkheid de tarieven beter te kunnen vergelijken. Wij zullen het advies van de ACAM nader bestuderen en op zijn mogelijkheden bezien.

Stel een egalisatiefond in.

Gezien het feit dat, zoals u zelf al heeft geconstateerd, Zuideramstel een min of meer constante hoeveelheid inkomsten heeft, zien wij geen directe noodzaak tot het instellen van een egalisatiefonds.

In het algemeen ondersteunen wij graag initiatieven die leiden tot een grotere gezamenlijkheid van stadsdelen en een transparante en eenduidige bedrijfsvoering. Dit komt de gelijkheid van behandeling van de inwoners van Amsterdam te goede.

8.2.5 Reactie Dagelijks Bestuur Zuidoost

In onze vergadering van 16 januari hebben wij gesproken over het ons toegezonden vertrouwelijke conceptrapport “Gemeentelijke tarieven”. Helaas was het niet mogelijk om eerder het op 28 december ontvangen rapport te spreken. U zult begrijpen dat het rapport in de korte tijd die ons (door het kerstreces) was gegeven ons beperken tot een summiere reactie op de belangrijkste en meest aansprekende onderdelen. Na publicatie van het definitieve rapport spreekt ons DB opnieuw over de aanbevelingen en termijnen waarop de over te nemen aanbevelingen zullen worden geïmplementeerd.

Wat betreft uw conceptrapport willen wij u allereerst onze complimenten uitbrengen over de toegankelijkheid en de leesbaarheid van het rapport. Bovenal bevat het rapport een schat aan informatie bevat over de tarieven zoals die door de stadsdelen worden gehanteerd. Het rapport geeft daarmee de stadsdelen goed de kans om een eerste onderlinge vergelijking te maken en ook gezamenlijk te werken aan de aanbevelingen ten aanzien van de transparantie van de structuur van kostentoerekeningen die onder de tarieven ligt. Zoals u wellicht weet worden op dit moment de laatste voorbereidingen getroffen voor een nieuw af te sluiten akkoord Stad-Stadsdelen. Onderdeel van dit akkoord is een bedrijfsvoeringakkoord waarin ook deze tarieven en de opbouw daarvan aanbod komen. De Stadsdelen zijn dus al bezig met een meer uniforme opbouw en vergelijkbaarheid. Uw rapport is hierbij een uitstekend hulpmiddel.

In het vervolg van deze reactie gaan wij in de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. Als wij geen opmerking maken over de betreffende aanbeveling betekent dit niet dat de aanbeveling zonder meer wordt overgenomen. Vooral ook niet omdat voor een aantal aanbevelingen geldt dat nader stilgestaan zal moeten worden bij de impact die de aanbevelingen hebben op de begrotingsopzet en de rekening. Aanpassingen in de huidige systematiek vergen enige doorlooptijd en een oordeel hierover is op de korte termijn die beschikbaar was voor onze reactie niet goed te geven.

In het rapport constateert u op pagina 68 dat: *“In het stadsdeel Zuidoost zijn de opbrengsten zo hoog dat de rechtmatigheid van de tarieven ter discussie kan worden gesteld. Hoewel de rekenkamer geen inzicht heeft in de financiële resultaten van de andere legestarieven, zijn deze naar verwachting niet zo gering dat zij de winst, die het stadsdeel maakt bij de bouwleges, te niet doen. Dit betekent dat de tarieven van de bouwleges te hoog zijn.”*

De constatering kan ons bestuur niet delen. Binnen het geheel van de lokale heffingen is er geen sprake van een overdekking ten opzichte van de kosten. Eerder is ook al in een ambte-

lijke reactie aangeven dat het verlies (€ 1,8 miljoen in 2005) op burgerzaken, vergunningen en markten de winst (€ 1,5 miljoen in 2005) op de bouwleges ruimschoots te niet doet. Ter uwer informatie is deze stelling nog eens onderbouwd in de bijlage met behulp van rekeningcijfers 2005.

In 2006 gaat uw stelling inmiddels niet meer op nu het voortschrijdend inzicht heeft laten zien dat er geen “winst” wordt gemaakt op de bouwleges.

Wij verzoeken u deze passage (pagina 68) dan ook aan te passen. Mocht u de gegevens van het stadsdeel nader willen verifiëren dan bieden wij u daartoe uiteraard graag de gelegenheid. Tevens doen wij dit verzoek met betrekking tot pagina 101. Hier staat als eerste aanbeveling: *“Overweeg een verlaging van de tarieven voor bouwvergunningen. Bij een blijvend hoge kostendekkend van meer dan 100% zal sprake van onrechtmatigheid.”* Gelet op de argumenten die wij u hiervoor hebben geven zult u begrijpen dat wij deze aanbeveling niet delen. Opname in het rapport suggereert dat zonder verlaging er sprake is van onrechtmatigheid. Ons bestuur vraagt u de suggestie van onrechtmatigheid i.v.m. te hoge kostendekkendheid uit het rapport te halen omdat dit niet door feiten wordt gestaafd.

De werkelijkheid van de geïnde bouwleges hangt in Zuidoost sterk samen met de ontwikkelingen in de vernieuwing van de Bijlmermeer. In dit gebied vindt grootschalige (ver)nieuwbouw plaats. In het proces van de bouwvergunningen is de werkelijke opbrengst niet eenvoudig te voorspellen. Er is hiervoor een meerjarige raming maar het moment van realisatie kan sterk afwijken. Zo is in 2005 op het laatste moment nog een groot bedrag aan bouwleges gerealiseerd. Inmiddels zien wij hiervan in 2006 de tegenhanger. De geraamde opbrengsten 2006 van oorspronkelijk € 1,8 miljoen zijn in de najaarsbrief verlaagd met € 0,5 miljoen tot € 1,3 miljoen. Dat is net minder dan kostendekkend. Inmiddels is 2006 zo goed als afgesloten in financiële administratie en blijken de inkomsten nog aanzienlijk lager uit te vallen. Naar verwachting blijven de gerealiseerde bouwleges beperkt tot circa € 1,1 miljoen. Daarmee is er slechts een dekking van circa 85 % van de kosten.

Op pagina 58 tot en met 60 gaat u in op de mate waarin voldaan wordt aan de BBV vereisten. U constateert dat Zuidoost ten aanzien van de geraamde inkomsten en de aanduiding van de lokale lastendruk in de programmabegroting 2006 onvoldoende of geen informatie heeft opgenomen in de paragraaf lokale heffingen. Deze onderdelen en de gerealiseerde bouwleges komen eveneens onvoldoende aan de orde in de programmarekening 2005. Uw bevinding is op dit punt correct. In de rekening 2006 en in de programmabegroting 2008 zullen wij erop toezien dat ook op deze onderdelen het stadsdeel voldoet aan de BBV vereisten.

Tot op heden heeft het stadsdeel ten aanzien de bouwleges bewust niet gekozen voor een egaliseriereserve. Hiervoor zijn twee redenen:

Ten eerste biedt een degelijke egaliseriereserve geen toegevoegde waarde voor de klant en ten tweede is er op het geheel van de lokale heffingen nog geen reden tot aanvullende egalisatie naast de afvalstoffenheffing.

Egalisatie zou meer ingegeven zijn door begrotingsmotieven. Op dit punt voorziet de meerjarenraming van het stadsdeel echter al in de schommelingen van de opbrengsten uit bouwleges. Vooralsnog zien wij geen reden tot instelling van de reserve. Mocht op rekening of begrotingsbasis blijken dat hier wel voldoende aanleiding toe is dan zullen wij niet schromen om dit aan onze raad voor te stellen.

Ons bestuur kan uw aanbeveling niet overnemen. Hiervoor hebben wij de volgende reden: een dergelijke verevening zou ons inziens pas het sluitstuk kunnen zijn van een operatie waarin zowel de tarieven als de kosten en de kostentoerekening volledig zijn geharmoniseerd. Dit is nu niet het geval en kan ook niet op relatief korte termijn worden bereikt.

Wij hopen u met het bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd over onze reactie op uw nota van bevindingen. Voor andere toelichting zijn wij uiteraard beschikbaar.

8.3 Nawoord Rekenkamer Amsterdam

8.3.1 Algemeen

De rekenkamer is verheugd dat de stadsdeelbesturen van mening zijn dat het rapport een goed beeld geeft van de verschillen in tarieven en de oorzaken daarvan. Ook vindt de rekenkamer het positief dat een aantal stadsdeelbesturen het onderzoek van de rekenkamer een goede stap vindt om te komen tot een meer transparante en toetsbare onderbouwing van de kosten van de tarieven.

De rekenkamer constateert dat de besturen van de stadsdelen veel van haar aanbevelingen willen overnemen. Een aantal besturen geeft aan dat er door hen al acties in gang zijn gezet, waarop de gemaakte aanbevelingen aansluiten. Uit de reacties blijkt verder dat er bij veel besturen bereidheid bestaat om gezamenlijk naar verbeteringen te streven, in het bijzonder op het gebied van de uniformering van de wijze van kostentoerekening.

In een aantal reacties wordt er op gewezen dat de omstandigheden, waarmee de stadsdelen bij de vergunningverlening te maken hebben, verschillend zijn. In het bijzonder door het bestuur van stadsdeel De Baarsjes wordt daarom betwijfeld of een goede vergelijking tussen de stadsdelen wel mogelijk is. De rekenkamer wijst er op dat zij bij de uiteenzetting over de verschillen in kosten en opbrengsten in het rapport uitgebreid is ingegaan op de verschillen in de context, zoals onevenwichtige spreiding van grote bouwprojecten tussen de stadsdelen. Zowel bij de beoordeling van de kosten als bij die van de opbrengsten heeft de rekenkamer hiermee rekening gehouden. De verschillen in omstandigheden heeft de rekenkamer juist betrokken bij een aantal specifieke aanbevelingen, zoals mogelijkheden van verevening van opbrengsten en de wijze waarop fluctuaties in het aanbod tegen gegaan kunnen worden.

8.3.2 Bos en Lommer

De rekenkamer heeft waardering voor het feit dat het de stadsdeelorganisatie gelukt is binnen de gestelde termijn de gegevens aan te leveren, ondanks de moeilijke omstandigheden die waren ontstaan ten gevolge van het ontruimen van het stadsdeelhokantoor.

De rekenkamer constateert dat het dagelijkse bestuur drie van de vijf algemene aanbevelingen onderschrijft. Zij stelt vast dat het dagelijkse bestuur één aanbeveling eerst nader wil uitwerken (onderbouwing hoogte tarieven) en één aanbeveling (verevening van opbrengsten bouwleges) niet wil overnemen. Het bestuur meent dat een systeem van verevening niet zinvol is, omdat uitgaven voor grote projecten in een latere fase plaatsvinden en de kosten bij de stadsdelen uiteenlopen. De rekenkamer erkent dat een systeem van verevening niet op korte termijn te realiseren is, maar slechts tot stand gebracht kan worden als aan andere voorwaarden (bijvoorbeeld uniforme toerekening van kosten) is voldaan. De looptijd van grote projecten is langer dan die van korte, maar dit maakt in de ogen van de rekenkamer verevening nog niet onmogelijk. De rekenkamer meent dat de mogelijkheden voor een dergelijk systeem toch onderzocht kunnen worden, vooral vanwege de grote ver-

schillen in opbrengsten tussen de stadsdelen en de snelle jaarlijkse veranderingen daarin.

Van de stadsdeelspecifieke aanbevelingen neemt het bestuur twee aanbevelingen over en zijn twee aanbevelingen volgens het bestuur al ingevoerd. Eén specifieke aanbeveling wil het stadsdeelbestuur niet overnemen, namelijk een meerjarenbegroting met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid. Het bestuur meent dat bij vertraging in vooral de grote projecten de bruikbaarheid van een meerjarenbegroting ter discussie staat. De rekenkamer onderkent dit probleem wel, maar meent dat als men kiest voor een sturing op kostendekkendheid en een relatie van de tarieven daarmee, men een instrument als een meerjarenbegroting niet mag veronachtzamen. Daarin zal dan een zekere inschatting over de vertraging van projecten moeten zijn opgenomen. De uiterste consequentie van het argument van het bestuur is immers, dat de invloed van grote projecten dusdanig is dat een beleid inzake kostendekkendheid niet te voeren is door een stadsdeel als Bos en Lommer.

De rekenkamer heeft verder de volgende opmerkingen ten aanzien van de reactie van het dagelijkse bestuur.

Het bestuur is van mening dat de rekenkamer voor het berekenen van de kostendekkendheid geen correcte cijfers heeft gebruikt. Daarbij verwijst het bestuur naar de gegevens die het stadsdeel aan de rekenkamer heeft aangeleverd en die niet door de rekenkamer zijn gebruikt. De rekenkamer heeft deze gegevens wel degelijk gebruikt maar heeft deze gegevens gecorrigeerd voor de kosten die mogen worden toegerekend, volledig in lijn met het ACAM-advies voor kostentoerekening.

Voorts is het bestuur van mening dat de rekenkamer een te korte periode in beschouwing heeft genomen, namelijk één jaar, bij haar bevindingen over de kostendekkendheid. De rekenkamer kan deze opmerking van het dagelijkse bestuur niet goed plaatsen omdat zowel de kostendekkendheid van één jaar, als van een meerjarige periode is bepaald (2003 – 2005).

Tenslotte is het dagelijkse bestuur van mening dat niet alle opmerkingen uit de fase van het ambtelijke wederhoor door de rekenkamer zijn opgenomen. De rekenkamer is van mening dat een deel van deze opmerkingen wel zijn opgenomen, maar in eigen bewoordingen geformuleerd door de rekenkamer. Een ander deel is niet opgenomen omdat het voor het onderzoek niet relevante details betrof.

8.3.3 De Baarsjes

De rekenkamer constateert dat het dagelijkse bestuur drie van de vijf algemene aanbevelingen onderschrijft. Zij stelt vast dat het dagelijkse bestuur aangeeft al één aanbeveling uit te voeren (procesbeschrijving en toerekenen overhead) en één aanbeveling (egalisatiefonds) niet wil overnemen. Het bestuur acht een egalisatiefonds overbodig, omdat de voorjaars- en najaarsnota voldoende mogelijkheden bieden om met schommelingen om te gaan. De rekenkamer tekent hierbij aan dat op die manier overschotten dan wel tekorten op de bouwleges worden verrekend in de algemene middelen. Een egalisatiefonds biedt echter de mogelijkheid om jaarlijkse schommelingen in de opbrengsten van de bouwleges op te vangen en zo de kosten- en opbrengstenontwikkeling van de bouwleges in relatie tot de tarieven beter te sturen.

Van de stadsdeelspecifieke aanbevelingen neemt het bestuur twee van de drie aanbevelingen over. De aanbeveling met betrekking tot het tijdschrijven wil het bestuur niet overnemen. De ervaring is volgens het bestuur dat tijdschrijven in een kleine organisatie kos-

tenverhogend werkt. Naar de mening van de rekenkamer is het doelmatiger laten werken van een organisatie zonder dat de leiding daarvan inzicht heeft in de ‘productie’ in uren nauwelijks voorstelbaar.

Het dagelijkse bestuur is van mening dat de constatering van de rekenkamer dat het tarief voor kapvergunningen 668% bedraagt van het gemiddelde tarief over alle stadsdelen ‘tendentieus van karakter’ is. De rekenkamer heeft niet de bedoeling met deze constatering tendentiekus te zijn, maar geeft slechts de feiten weer.

Voorts stelt het bestuur dat de rekenkamer het uitgangspunt huldigt “*dat verschillen in bouwleges ongewenst zijn en dat de bouwleges kostendekkend dienen te zijn*”.

De rekenkamer merkt op dat verschillen in tarieven zowel landelijk als stedelijk tot politieke discussies leiden en dat dit mede een aanleiding is voor dit onderzoek. Wat betreft het uitgangspunt dat bouwleges kostendekkend dienen te zijn, merkt de rekenkamer op dat dit geen uitgangspunt is van de rekenkamer. Wel streven de stadsdelen zelf naar zo veel mogelijk kostendekkendheid op het niveau van alle leges (bouwleges, maar ook marktgelden, tarieven voor kapvergunningen, paspoort) tezamen.

Tenslotte is het dagelijkse bestuur van mening dat het oordeel van de rekenkamer over de administratieve organisatie aanmerkelijk minder positief is dan het oordeel van VROM. De rekenkamer is van mening dat het VROM rapport gericht is op de toetsing van het technische/inhoudelijke proces van vergunningverlening, terwijl het rapport van de rekenkamer is gericht op het financiële proces. Voorts is de rekenkamer van mening dat het feit dat het stadsdeel pas in de fase van de bestuurlijke reactie komt met het voor de rekenkamer nieuwe feit dat “veel aanvragen door externen” afgehandeld worden illustratief is voor de kwaliteit van de administratieve organisatie. Overigens zal het nieuwe feit dat veel aanvragen door externen worden afgehandeld een oordeel over de doelmatigheid zeker niet verbeteren. Dit betekent dat de kosten voor de vergunningverlening zoals opgenomen in dit rapport nog vermeerderd zouden moeten worden met de kosten van deze externe inhuur.

8.3.4 Zeeburg

De rekenkamer constateert dat het dagelijkse bestuur twee van de vijf algemene aanbevelingen onderschrijft. Eén aanbeveling wil het stadsbestuur nader onderzoeken en over één aanbeveling doet het bestuur geen duidelijke uitspraak (uniformering toerekening indirecte kosten). De aanbeveling over het systeem over verevening wijst het bestuur af, omdat dit niet goed zou passen binnen de bestaande structuur van de stad. De rekenkamer erkent dat een systeem van verevening niet op korte termijn te realiseren is, maar slechts tot stand gebracht kan worden als aan andere voorwaarden (bijvoorbeeld uniforme toerekening) is voldaan. Het bestuur van Zuidoost constateert dit eveneens. De rekenkamer meent dat de mogelijkheden voor een dergelijk systeem toch onderzocht kunnen worden, vooral vanwege de grote verschillen in opbrengsten tussen de stadsdelen en de snelle jaarlijkse veranderingen daarin.

Van de stadsdeelspecifieke aanbevelingen neemt het bestuur één aanbeveling direct over. De overige twee aanbevelingen (stijging tarieven en verminderen van inhuur) verdienen eerst nog nader onderzoek naar mening van het dagelijkse bestuur. De rekenkamer zal een dergelijk onderzoek met belangstelling volgen.

8.3.5 ZuiderAmstel

Uit de reactie van het dagelijkse bestuur blijkt dat het rapport direct ingezet wordt in de dagelijkse uitvoering. De rekenkamer waardeert dit.

Het dagelijkse bestuur geeft in zijn reactie aan drie van de vijf algemene aanbevelingen over te nemen. Met betrekking tot één aanbeveling (toerekening indirecte kosten) stelt het bestuur dit eerst nader te willen bestuderen. Het bestuur ziet geen noodzaak om over te gaan tot de instelling van een egalisatiefonds, omdat er sprake is van een min of meer constante stroom van inkomsten. De rekenkamer heeft begrip voor deze redenering omdat in ZuiderAmstel geen sprake is van grote schommelingen die het instellen van een egalisatiefonds noodzakelijk maken.

Met betrekking tot de stadsdeelspecifieke aanbevelingen onderschrijft het bestuur deze volledig en geeft tevens aan dat een deel van de aanbevelingen al in de praktijk worden uitgevoerd.

Ook geeft het bestuur in zijn reactie duidelijk aan initiatieven te ondersteunen die leiden tot een grotere gezamenlijkheid van de stadsdelen en een transparante en eenduidige bedrijfsvoering.

8.3.6 Zuidoost

De rekenkamer heeft met belangstelling kennis genomen van de mening van het bestuur dat het rapport 'een schat aan informatie' bevat.

In zijn reactie geeft het bestuur aan twee van de vijf algemene aanbevelingen over te nemen. Over één aanbeveling doet het dagelijkse bestuur geen duidelijke uitspraak. Twee aanbevelingen neemt zij niet over. Het bestuur wil eerst de gevolgen van deze en de andere aanbevelingen in kaart brengen.

Voor wat betreft de reactie van het bestuur op de aanbeveling over verevening verwijst de rekenkamer naar haar opmerking in haar nawoord aan het bestuur van Zeeburg. Een egalisatiereserve biedt volgens het bestuur geen toegevoegde waarde voor de klant. Ook is er volgens het bestuur vooralsnog geen reden tot egalisatie. De rekenkamer is van mening dat het instellen van een egalisatiereserve betekent dat middelen, die uit de bouwleges zijn ontvangen, daar ook weer voor worden ingezet. Dit maakt de ontwikkeling van de kosten en opbrengsten van de bouwleges beter stuurbaar voor het stadsdeel. Dit kan ook leiden tot een aanpassing van de tarieven, die tot voordelen voor de klant leiden.

Het bestuur gaat niet expliciet in op de stadsdeelspecifieke aanbevelingen.

Het bestuur brengt in zijn reactie naar voren zich niet te kunnen vinden in de constatering van de rekenkamer dat "de opbrengsten zo hoog zijn dat de rechtmatigheid van de tarieven ter discussie kan worden gesteld". Ter weerlegging hiervan heeft de rekenkamer stukken mogen ontvangen die dit zouden aantonen. Gezien het tijdstip van aanlevering heeft de rekenkamer dit niet kunnen controleren. In een eerdere fase waren deze feiten niet aangeleverd.

Op basis van de vermelde gegevens in de bestuurlijke reactie blijkt dat de winst (€ 1,5 miljoen in 2005) die gemaakt wordt op bouwleges gebruikt wordt om het totale verlies (€ 1,8 miljoen) op burgerzaken, vergunningen en markten te compenseren. Op basis daarvan stelt de rekenkamer dat deze nieuwe feiten voorlopig leiden tot de constatering dat er geen sprake lijkt te zijn van onrechtmatigheid bij de hoogte van de tarieven van de bouwleges.

Wel is de rekenkamer van mening dat op basis van deze nieuwe feiten vragen oprijzen over

de doelmatigheid van burgerzaken, vergunningen en markten gelet op het totale verlies van € 1,8 miljoen. Wellicht dat een volgend onderzoek van de rekenkamer hierop nader licht kan werpen.

Bijlage 1 – Verordeningen

Legesverordening

De legesverordeningen hoeven niet jaarlijks te worden vastgesteld. De datum waarop de meest recente legesverordening is vastgesteld verschilt per stadsdeel. Hieronder is hiervan een overzicht opgenomen. Stadsdelen kunnen overigens naderhand wel wijzigingen vaststellen op de legesverordening.

Tabel B.1.1 - Overzicht legesverordening

	Legesverordening
Bos en Lommer	Legesverordening Stadsdeel Bos en Lommer 2006
De Baarsjes	Legesverordening Stadsdeel De Baarsjes 1998
Geuzenveld-Slotermeer	Gewijzigde Legesverordening stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer 2006
Oud-West	Legesverordening Oud-West 1999
Slotervaart	Legesverordening 2000 van Stadsdeel Slotervaart/Overtoomseveld
Zeeburg	Legesverordening Stadsdeel Zeeburg 2006
ZuiderAmstel	Legesverordening ZuiderAmstel 2006
Zuidoost	Legesverordening 2000 Stadsdeel Zuidoost
Centrum	Legesverordening stadsdeel Amsterdam-Centrum 2004
Noord	Legesverordening 2006
Oost-Watergraafsmeer	Legesverordening van Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer 2006
Osdorp	Legesverordening stadsdeel Osdorp 1998
Oud-Zuid	Legesverordening Amsterdam Oud-Zuid 2006
Westerpark	Legesverordening Westerpark 1999

Precariobelastingverordeningen

Alle stadsdelen stellen een precariobelastingverordening vast en een daarbij behorende tarieventabel. Net als bij de legesverordeningen is dit in sommige stadsdelen recent gebeurd en in andere stadsdelen is dit langer geleden. In onderstaande tabel is hiervan een overzicht gegeven. De tarieventabellen behorende bij de precariobelastingverordening moeten wel jaarlijks door de stadsdeelraad worden vastgesteld. De tarieventabellen voor de 14 stadsdelen zijn veelal uit dezelfde onderdelen opgebouwd.

Tabel B.1.2 – Overzicht precariobelastingverordeningen

	Precariobelastingverordening
Bos en Lommer	Precariobelastingverordening stadsdeel Bos en Lommer 2005
De Baarsjes	Precarioverordening de Baarsjes
Geuzenveld-Slotermeer	Precariobelastingverordening stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer 2006
Oud-West	Precariobelastingverordening stadsdeel Oud-West 2001
Slotervaart	Precariobelastingverordening stadsdeel Slotervaart/Overtoomse Veld 2001
Zeeburg	Verordening op de invordering en heffing van de precariobelasting van stadsdeel Zeeburg 2006
ZuiderAmstel	Verordening Precariobelasting stadsdeel ZuiderAmstel 2006
Zuidoost	Verordening op de Precariobelasting Amsterdam Zuidoost 2002
Centrum	Precariobelastingverordening stadsdeel Amsterdam-Centrum
Noord	Precarioverordening 2006
Oost-Watergraafsmeer	Precarioverordening van stadsdeel Oost/Watergraafsmeer 2006
Osdorp	Precariobelastingverordening Stadsdeel Osdorp 1999
Oud-Zuid	Verordening Precariobelasting Amsterdam Oud Zuid 2006
Westerpark	Verordening Precariobelasting Westerpark 2001

Marktverordeningen

Tabel B.1.3 – Overzicht marktverordeningen

	Marktverordening
Bos en Lommer	Heffingsverordening marktgelden Stadsdeel Bos en Lommer 2006
De Baarsjes	Heffingsverordening Marktgelden 2001
Geuzenveld-Slotermeer	Heffingsverordening marktgelden 1998 stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer
Oud-West	Verordening marktgelden Oud-West 1998
Slotervaart	Geen marktverordening
Zeeburg	Geen marktverordening
ZuiderAmstel	Heffingsverordening staanplaatsgelden stadsdeel ZuiderAmstel 2006
Zuidoost	Verordening op de heffing en invordering van de marktgelden 1995
Centrum	Verordening Marktgelden 2005
Noord	Heffingsverordening Marktgelden 2001
Oost-Watergraafsmeer	Verordening Marktgelden 2006
Osdorp	Heffingsverordening marktgelden stadsdeel Osdorp 1998
Oud-Zuid	Heffingsverordening marktgelden stadsdeel Amsterdam Oud-Zuid 2006
Westerpark	Geen marktverordening

Afvalstoffenheffingverordening

In onderstaande tabel staat een overzicht van de geldende afvalstoffenheffingverordeningen van de stadsdelen. Hieruit blijkt dat, vergeleken met de hierboven vermelde verordeningen, dat de afvalstoffenheffingverordening door de stadsdelen over het algemeen het meest recent is vastgesteld door de stadsdeelraden.

Tabel B.1.4 – Overzicht afvalstoffenheffingverordening

	Afvalstoffenverordening
Bos en Lommer	Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrecht Stadsdeel Bos en Lommer 2006
De Baarsjes	Verordening Afvalstoffenheffing en Reinigingsrecht bedrijfspuil de Baarsjes 2004
Geuzenveld-Slotermeer	Verordening Afvalstoffenheffing en Reinigingsrecht bedrijfspuil stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer 2006
Oud-West	Verordening Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2006 stadsdeel Oud-West
Slotervaart	Verordening Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht bedrijfspuil 2006 stadsdeel Slotervaart
Zeeburg	Afvalstoffenverordening Zeebrug 2006
ZuiderAmstel	Verordening Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht bedrijfspuil ZuiderAmstel 2006
Zuidoost	Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrecht bedrijfspuil 2006
Centrum	Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrecht bedrijfspuil Amsterdam Centrum 2006
Noord	Afvalstoffenverordening 2000
Oost-Watergraafsmeer	Afvalstoffenverordening van stadsdeel Oost/Watergraafsmeer 2006
Osdorp	Verordening Afvalstoffenheffing en Reinigingsrecht stadsdeel Osdorp 2006
Oud-Zuid	Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrecht bedrijfspuil Amsterdam Oud-Zuid
Westerpark	Verordening reinigingsheffingen stadsdeel Westerpark 2004

Bijlage 2 – Legestarieven exclusief bouwleges

Tabel B.2.1 – Tarieven drank-, exploitatie- en evenementenvergunning

	Drankvergunning	Exploitatie- vergunning	Evenementen- vergunning openlucht 300 bezoekers	Evenementen- vergunningen open lucht 2.500 bezoekers
Bos en Lommer	€ 395,00	€ 750,00	€ 130,00	€ 900,00
De Baarsjes	€ 410,00	€ 501,00	€ 109,00	--- ³²
Geuzenveld- Slotermeer	€ 235,60	€ 488,05	€ 77,15	€ 619,45
Oud-West	€ 422,21	€ 508,90	€ 75,94	€ 784,69
Slotervaart	€ 229,95	€ 475,65	€ 75,25	€ 603,50
Zeeburg	€ 354,80	€ 448,35	€ 185,50	€ 977,10
ZuiderAmstel	€ 306,00	€ 450,00	€ 155,20	€ 765,00
Zuidoost	€ 235,30	€ 496,40	€ 125,00	€ 800,00
Centrum	€ 434,00	€ 418,00	€ 224,00	€ 1.675,00
Noord	€ 294,00	€ 681,00	€ 78,80	€ 642,00
Oost- Watergraafsmeer	€ 232,00	€ 581,00	€ 75,00	€ 1.000,00
Osdorp	€ 288,00	€ 476,00	€ 118,00	€ 470,00
Oud-Zuid	€ 270,00	€ 620,00	€ 110,00	€ 1.690,00
Westerpark	€ 253,00	€ 506,00	€ 176,00	€ 1.412,00
Aangesloten stadsdelen	€ 323,61	€ 516,76	€ 116,63	€ 778,53
Alle stadsdelen	€ 311,42	€ 530,72	€ 122,49	€ 949,13

Tabel B.2.2 – Tarieven huwelijksvoltrekking

	Huwelijksvoltrekking in stadsdeelkantoor op vrijdag om 14:00 uur
Bos en Lommer	€ 225,00
De Baarsjes	€ 139,20
Geuzenveld-Slotermeer	€ 146,55
Oud-West	€ 400,00
Slotervaart	€ 150,00 ³³
Zeeburg	€ 235,00
ZuiderAmstel	€ 184,70
Zuidoost	€ 139,10
Centrum	€ 417,00
Noord	€ 359,00
Oost-Watergraafsmeer	€ 220,00
Osdorp	€ 180,00
Oud-Zuid	€ 390,00
Westerpark	€ 165,00
Aangesloten stadsdelen	€ 202,44
Alle stadsdelen	€ 239,33

Tabel B.2.3 – Tarieven splitsingsvergunning

	5 appartementsrechten	25 appartementsrechten	90 appartementsrechten
Bos en Lommer	€ 3.978,05	€ 15.912,25	€ 42.963,30
De Baarsjes	€ 4.015,00	€ 18.050,00	€ 57.780,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 4.000,00	€ 16.000,00	€ 43.200,00
Oud-West ³⁴	€ 4.178,75	€ 18.804,50	€ 59.431,50
Slotervaart ³⁵	--	--	--
Zeeburg ³⁶	€ 4.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00
ZuiderAmstel	€ 5.000,00	€ 20.000,00	€ 54.000,00
Zuidoost	€ 3.273,50	€ 16.367,50	€ 58.923,00
Centrum	€ 4.711,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00
Noord	€ 4.100,50	€ 20.480,50	€ 73.715,50
Oost-Watergraafsmeer	€ 4.250,00	€ 21.250,00	€ 76.500,00
Osdorp	€ 3.270,00	€ 16.350,00	€ 58.860,00
Oud-Zuid	€ 4.650,00	€ 18.600,00	€ 50.220,00
Westerpark	€ 4.000,00	€ 18.025,00	€ 57.600,00
Aangesloten stadsdelen	€ 4.063,61	€ 15.733,46	€ 45.899,69
Alle stadsdelen	€ 4.109,75	€ 16.141,52	€ 49.476,41

Tabel B.2.4 – Tarieven gebruiksvergunning

	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum voor 200 personen	Hotel met 50 bedden/ personen (verblijfsinrichting)
Bos en Lommer	€ 939,60	€ 2.119,35
De Baarsjes	€ 763,00	€ 1.913,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 2.255,00	€ 1.670,00
Oud-West	€ 801,17	€ 1.661,85
Slotervaart	€ 1.958,50	€ 1.605,10
Zeeburg	€ 2.200,00	€ 1.500,00
ZuiderAmstel	€ 1.774,80	-- ³⁷
Zuidoost	€ 830,55	€ 2.082,05
Centrum	€ 2.005,00	€ 2.012,00
Noord	€ 1.729,50	€ 1.898,50
Oost-Watergraafsmeer	€ 850,00	€ 2.000,00
Osdorp	€ 808,00	€ 2.027,00
Oud-Zuid	€ 2.030,00	€ 2.020,00
Westerpark	€ 827,00	€ 2.073,00
Aangesloten stadsdelen	€ 1.440,33	€ 1.793,05
Alle stadsdelen	€ 1.412,29	€ 1.890,91

Tabel B.2.5 – Tarieven vergunning aanleg gehandicaptenparkeerplaats

	Vergunning aanleg gehandicaptenparkeerplaats
Bos en Lommer	€ 295,65
De Baarsjes	€ 354,00
Geuzenveld-Sloterveer	€ 349,80
Oud-West	€ 202,50
Slotervaart	€ 290,45
Zeeburg	€ 304,50
ZuiderAmstel	€ 306,70
Zuidoost	€ 461,55
Centrum	n.v.t. ³⁸
Noord	€ 323,00
Oost-Watergraafsmeer	€ 300,00
Osdorp	€ 264,00
Oud-Zuid	€ 210,00
Westerpark	€ 334,00
Aangesloten stadsdelen	€ 320,64
Alle stadsdelen	€ 307,40

Tabel B.2.6 – Tarieven winkeluitstalling en kapvergunning

	Winkeluitstallingen	Kapvergunning 1 boom	Kapvergunning 25 bomen
Bos en Lommer	€ 216,00	€ 0,00	€ 0,00
De Baarsjes	€ 58,70	€ 48,60	€ 966,10
Geuzenveld-Sloterveer	€ 112,10	€ 60,00	€ 95,00
Oud-West	€ 113,71	€ 85,00	€ 120,00
Slotervaart	€ 105,65	€ 0,00	€ 0,00
Zeeburg	€ 102,00	€ 81,55	€ 119,95
ZuiderAmstel	€ 76,50	€ 33,50	€ 96,90
Zuidoost	€ 100,55	€ 75,60	€ 75,60
Centrum	€ 151,00	€ 0,00	€ 0,00
Noord	€ 115,00	€ 27,10	€ 221,00
Oost-Watergraafsmeer	€ 125,00	€ 0,00	€ 0,00
Osdorp	€ 118,00	€ 20,60	€ 32,00
Oud-Zuid	€ 220,00 ³⁹	€ 100,00	€ 150,00
Westerpark	€ 109,00	€ 47,00	€ 88,00
Aangesloten stadsdelen	€ 116,02	€ 42,69	€ 163,73
Alle stadsdelen	€ 123,09	€ 41,35	€ 140,33

Tabel B.2.7 – Tarieven ligplaatsvergunning woonschepen

	Ligplaatsvergunning woonschepen
Bos en Lommer	€ 72,00
De Baarsjes	--
Geuzenveld-Slotermeer	€ 200,00
Oud-West	€ 382,05
Slotervaart	--
Zeeburg	€ 46,70
ZuiderAmstel	€ 400,00
Zuidoost	€ 43,40
Centrum	€ 46,70
Noord	€ 52,60
Oost-Watergraafsmeer	€ 43,43
Osdorp	€ 191,00
Oud-Zuid	€ 95,00
Westerpark	€ 46,70
Aangesloten stadsdelen	€ 190,69
Alle stadsdelen	€ 134,97

Bijlage 3 – Tarieven precariobelasting

zie tabel volgende pagina

Tabel B.3.1 – Tarieven precariobelasting

Eenheid	A			B		C	D	E	
	m ² jaar	m ² week	m ² dag	m ² jaar	m ² week	m ² jaar	m ² jaar	m ² jaar	m ² week
Bos en Lommer	37,90	1,20	0,27	37,90	1,20	11,90	2,73	10,72	0,59
De Baarsjes ⁴⁰	30,30	1,15	0,30	30,30	1,15	9,80	2,25	9,30	0,50
Geuzenveld S'meer ⁴¹	29,50	1,20	0,30	29,50	1,20	9,60			
Oud-West	33,57	1,18	0,30	33,57	1,18	10,89	2,36	10,31	0,58
Slotervaart	30,34	1,16	0,31	30,34	1,16	10,06	2,32	9,29	0,65
Zeeburg ⁴²	30,90	1,20	0,30	30,90	1,20	10,10			0,55
ZuiderAmstel	35,30	1,20	0,20	35,30	1,20	11,20	3,00	10,70	0,70
Zuidoost	33,35	1,20	0,30	33,35	1,20	10,85	2,50	10,20	0,60
Centrum	34,37	1,35	0,33	34,37	1,35	11,23			
Noord	31,70	1,00	0,30	31,70	1,00	10,50	2,40	9,60	0,40
Oost-Watergraafsmeer	31,06	1,20	0,37	31,06	1,20	10,18	--	--	--
Osdorp	30,00	1,20	0,30	30,00	1,20	9,80	2,30	9,30	0,60
Oud-Zuid ⁴³	30,00	1,10	0,30	30,00	1,10	10,00	2,40	9,50	0,50
Westerpark ⁴⁴	41,40	1,58	0,33	41,40	1,58	--	3,05	12,36	0,68
Aangesl. stadsdelen	32,65	1,19	0,29	32,65	1,19	10,55	2,53	10,09	0,60
Alle stadsdelen	32,84	1,21	0,30	32,84	1,21	10,47	2,53	10,13	0,58

In tabel B.3.1 zijn de volgende tarieven onderscheiden:

- A: Algemeen Tarief.
- B: Bouwtarief.
- C: Luifels, baldakijnen e.d.
- D: Kabels.
- E: Leidingen, buizen, kokers e.d.
- F: Ligplaatsen woonschepen, bedrijfsvaartuigen, stationerende vaartuigen en vlot alsmede aanhorigheden.
- G: Toonkasten, uitstalkast of vitrine.
- H: Automaat.
- I: Overdekt terras.
- J: Onoverdekt terras.
- K: Uitstallingen.
- L: Vast of verplaatsbaar motoraftappunt.
- M: Twee motorbrandstofpunten in een mantel.
- N: Het plaatsen van een afsluiting.
- O: Parkeerapparatuurplaats.

Een aantal stadsdelen hanteert bij tarieven G t/m J een A-gebied en een B-gebied met twee verschillende tarieven.

F	G		H	I	J	K	L	M	N	O
m² jaar	m² jaar	m² week	stuk jaar	m² jaar	m² seizoen	m² jaar	stuk jaar	stuk jaar	afsl. dag	10m² dag
5,69	40,26	2,73	54,60	60,96	31,20	36,26	198,92	333,05	26,59	6,73
5,00			52,20	54,20	27,10	30,30	173,00	289,00	23,10	6,00
	38,90	2,60	51,00	53,30	26,65	29,50	169,95	283,20	22,60	6,95
6,31	38,87	1,48	58,89	61,25	30,03	33,57	194,92	325,06	25,90	6,48
5,04	34,86	2,32	52,27	54,61	27,49	30,34	174,28	290,44	23,50	n.g
5,15	35,70	2,40	53,50	55,90	27,95	30,90	178,20	297,00	23,80	5,95
5,90	39,80	3,00	59,90	62,20	31,10	35,30	198,60	330,90	26,20	6,60
5,50	38,50	2,50	57,80	60,25	30,10	33,35	192,65	321,15	25,60	n.g.
	55,15	3,75	82,80	90,50	44,90					
8,12	92,50	6,62	138,72	162,33	80,83	34,37	198,13	330,23	26,47	32,91
	56,84	3,99	85,25	97,40	48,36					
5,30				84,80	40,50	30,60	182,00	307,00	23,70	n.g.
5,20	43,25	3,00	84,85	56,00	28,00	29,00	177,35	295,45	23,66	15,00
5,00	48,70	3,30	73,10	79,80	39,70	30,00	173,40	288,90	23,10	5,70
	34,70	2,25	53,10	54,30	27,20					
5,10		5,80	130,00	140,00	70,00	30,00	180,00	300,00	25,00	
		2,30	50,00	55,00	25,00					
	47,79	--	71,75	74,92	37,44		239,27	398,82	31,93	7,96
5,51	40,26	2,60	58,11	61,46	30,72	32,44	185,07	308,73	24,66	6,45
5,61	46,13	3,20	71,16	75,43	37,42	31,81	187,91	313,59	25,08	10,03

Bijlage 4 – Tarieven marktplaatsen

Tabel B.4.1 – Tarieven marktplaatsen⁴⁵

	Dagmarkt (plaats 4 meter) Per dag	Dagmarkt (plaats 4 meter) Per kwartaal
Bos en Lommer	€ 11,50	€ 380,07
De Baarsjes	n.v.t.	n.v.t.
Geuzenveld-Slotermeer	€ 9,96	€ 339,03
Oud-West	€ 20,35	€ 647,11
Slotervaart	n.v.t.	n.v.t.
Zeeburg	n.v.t.	n.v.t.
ZuiderAmstel	n.v.t.	n.v.t.
Zuidoost	€ 11,00	€ 409,68
Centrum	€ 14,30	€ 456,00
Noord	€ 8,65	€ 288,60
Oost-Watergraafsmeer	n.v.t.	€ 146,40 ⁴⁶
Osdorp	n.v.t.	n.v.t.
Oud-Zuid	€ 16,66	€ 540,07
Westerpark	n.v.t.	n.v.t.
Aangesloten stadsdelen	€ 13,20	€ 443,97
Alle stadsdelen	€ 13,34	€ 407,00

Bijlage 5 – Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Tabel B.5.1 – Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

	Afvalstoffenheffing 1 persoons HH	Afvalstoffenheffing meerpersoons HH	Reinigingsrecht tot 4 hl ¹⁷
Bos en Lommer	€ 238,52	€ 318,02	€ 405,84
De Baarsjes	€ 228,00	€ 303,96	€ 768,60
Geuzenveld-Slotermeer	€ 190,20	€ 253,58	€ 452,76
Oud-West	€ 249,74	€ 293,84	€ 723,00
Slotervaart	€ 184,39	€ 245,85	€ 569,75
Zeeburg	€ 203,52	€ 271,32	--
ZuiderAmstel	€ 237,82	€ 317,16	€ 591,48
Zuidoost	€ 260,76	€ 306,72	€ 480,96
Centrum	€ 205,20	€ 273,60	€ 582,48
Noord	€ 222,37	€ 296,52	€ 694,54
Oost-Watergraafsmeer	€ 258,52	€ 344,69	€ 915,81
Osdorp	€ 183,48	€ 244,68	€ 552,72
Oud-Zuid	€ 187,35	€ 249,80	€ 598,20
Westerpark	€ 180,96	€ 241,32	€ 642,60
Aangesloten stadsdelen	€ 224,12	€ 288,81	€ 570,34
Alle stadsdelen	€ 216,49	€ 282,93	€ 613,75

Bijlage 6 – Tarieven bouwleges

Tabel B.6.1 – Tarieven lichte bouwvergunning

	Bouwsom € 10.000
Bos en Lommer	€ 93,60
De Baarsjes	€ 96,20
Geuzenveld-Slotermeer	€ 150,00
Oud-West	€ 277,40
Slotervaart	€ 75,00
Zeeburg	€ 250,00
ZuiderAmstel	€ 239,00
Zuidoost	€ 100,75
Centrum	€ 411,00
Noord	€ 116,58
Oost-Watergraafsmeer	€ 450,00
Osdorp	€ 191,00
Oud-Zuid	€ 290,00
Westerpark	€ 94,75
Aangesloten stadsdelen	€ 160,24
Alle stadsdelen	€ 202,52

Tabel B.6.2 – Tarieven reguliere bouwvergunning bij verschillende bouwsommen

	45.500	130.000	1.000.000	5.000.000	10.000.000
Bos en Lommer	€ 851,76	€ 2.433,60	€ 18.720,00	€ 93.600,00	€ 187.200,00
De Baarsjes	€ 853,13	€ 2.437,50	€ 18.750,00	€ 93.750,00	€ 187.500,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 960,00	€ 2.650,00	€ 20.050,00	€ 100.050,00	€ 200.050,00
Oud-West	€ 868,14	€ 2.480,40	€ 19.080,00	€ 95.400,00	€ 190.800,00
Slotervaart	€ 682,50	€ 1.950,00	€ 15.000,00	€ 60.000,00	€ 120.000,00
Zeeburg	€ 1.592,50	€ 3.750,00	€ 20.500,00	€ 80.500,00	€ 105.500,00
ZuiderAmstel	€ 1.087,45	€ 3.107,00	€ 23.900,00	€ 119.500,00	€ 239.000,00
Zuidoost	€ 916,83	€ 2.619,50	€ 20.150,00	€ 100.750,00	€ 201.500,00
Centrum	€ 1.405,00	€ 4.445,00	€ 32.265,00	€ 148.265,00	€ 263.265,00
Noord	€ 430,45	€ 1.081,10	€ 7.780,10	€ 38.580,10	€ 77.080,10
Oost-	€ 1.932,50	€ 4.890,00	€ 35.340,00	€ 175.340,00	€ 350.340,00
Osdorp	€ 682,50	€ 1.950,00	€ 15.000,00	€ 75.000,00	€ 150.000,00
Oud-Zuid	€ 1.137,50	€ 3.250,00	€ 25.000,00	€ 125.000,00	€ 250.000,00
Westerpark	€ 862,23	€ 2.463,50	€ 18.950,00	€ 94.750,00	€ 189.500,00
Aangesloten stadsdelen	€ 976,54	€ 2.678,50	€ 19.518,75	€ 92.943,75	€ 178.943,75
Alle stadsdelen	€ 1.018,75	€ 2.821,97	€ 20.748,94	€ 100.034,65	€ 193.695,36

Tabel B.6.3 – Tarieven bijzondere procedures (vrijstellingsverzoek bij bouwvergunning)

	Artikel 15 Bouwsom € 45.500	Artikel 17 Bouwsom € 45.500	Artikel 19.1 Bouwsom € 45.500	Artikel 19.2 Bouwsom € 45.500	Artikel 19.3 Bouwsom € 45.500
Bos en Lommer	€ 150,00	€ 250,00	€ 2.500,00	€ 1.500,00	€ 250,00
De Baarsjes	€ 55,74	€ 55,74	€ 110,34	€ 110,34	€ 55,74
Geuzenveld- Slotermeer	€ 60,00 p. uur	€ 60,00 p. uur	€ 1.100,00	€ 205,00	€ 60,00 p. uur
Oud-West	€ 60,00	€ 384,75	€ 2.577,83	€ 673,31	€ 384,75
Slotervaart	€ 0,00	€ 238,88	€ 307,13	€ 307,13	€ 238,88
Zeeburg	€ 125,00	€ 1.625,00	€ 1.625,00	€ 1.625,00	€ 1.625,00
ZuiderAmstel	€ 240,70	€ 240,70	€ 240,70	€ 240,70	€ 240,70
Zuidoost	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Centrum	€ 255,00	€ 255,00	€ 1.669,00	€ 1.041,00	€ 255,00
Noord	€ 0,00	€ 0,00	€ 105,65	€ 105,65	€ 105,65
Oost- Watergraafsmeer	€ 500,00	€ 775,00	€ 2.060,00	€ 1.550,00	€ 775,00
Osdorp	€ 472,00	€ 472,00	€ 943,00	€ 943,00	€ 472,00
Oud-Zuid	€ 140,00	€ 280,00	€ 2.860,00	€ 2.230,00	€ 280,00
Westerpark	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.579,00	€ 1.579,00	€ 105,00
Aangesloten stadsdelen	€ 90,21	€ 399,29	€ 1.057,62	€ 582,68	€ 399,29
Alle stadsdelen	€ 153,73	€ 352,08	€ 1.262,69	€ 865,01	€ 368,29

Tabel B.6.4 – Tarieven eerste en tweede fase bouwvergunning

	Eerste fase Bouwsom € 130.000	Tweede fase Bouwsom € 130.000
De Baarsjes	€ 487,50	€ 2.193,75
Bos en Lommer	€ 486,72	€ 2.190,24
Geuzenveld-Slotermeer	€ 530,00	€ 2.385,00
Oud-West	€ 1.860,30	€ 868,14
Slotervaart	€ 390,00	€ 1.755,00
Zeeburg	€ 750,00	€ 3.375,00
ZuiderAmstel	€ 932,10	€ 2.485,60
Zuidoost	€ 523,90	€ 2.357,55
Centrum	€ 4.607,00	€ 3.671,00
Noord	€ 171,10	€ 962,80
Oost-Watergraafsmeer	€ 4.790,00	€ 4.790,00
Osdorp	€ 487,50	€ 1.657,50
Oud-Zuid	€ 1.950,00	€ 1.300,00
Westerpark	€ 492,70	€ 2.217,15
Aangesloten stadsdelen	€ 745,07	€ 2.201,29
Alle stadsdelen	€ 1.318,49	€ 2.300,62

Tabel B.6.5 – Tarieven aanlegvergunning en sloopvergunning

	Aanlegvergunning Aanlegkosten € 10.000	Sloopvergunning
Bos en Lommer	€ 60,25	€ 668,25
De Baarsjes	€ 187,50	€ 678,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 250,00	€ 1.000,00
Oud-West	€ 277,40	€ 601,20
Slotervaart	€ 77,65	€ 642,30
Zeeburg	€ 350,00	€ 1.750,00
ZuiderAmstel	€ 683,20	€ 980,80
Zuidoost	€ 201,00	€ 900,20
Centrum	€ 411,00	€ 255,00
Noord	€ 80,80	€ 728,50
Oost-Watergraafsmeer	€ 385,00	€ 835,00
Osdorp	€ 191,00	€ 588,00
Oud-Zuid	€ 650,00	€ 930,00
Westerpark	€ 170,30	€ 684,00
Aangesloten stadsdelen	€ 260,88	€ 902,59
Alle stadsdelen	€ 283,94	€ 802,95

Bijlage 7 – Verantwoording selectie tarieven

De rekenkamer heeft de volgende groepen van tarieven afgeleid uit de tarieventabellen van de stadsdelen⁴⁸:

- a. Algemene tarieven.
- b. Algemene Bestuurlijke en Juridische Zaken.
- c. Burgerzaken.
- d. Bouw- en woningtoezicht.
- e. Milieuzaken.
- f. Verkeer en Vervoer.
- g. Openbare Ruimte.
- h. Welzijn en Onderwijs.
- i. Binnenwaterbeheer.

De rekenkamer heeft de belangrijkste tarieven geselecteerd aan de hand van de volgende criteria:

- Vatstelling tarief door Stadsdelen; de stadsdelen zijn bevoegd het tarief vast te stellen.
- Aantal betrokken; aantal aanvragen of aantal betrokkenen bij het verlenen van een vergunning of het leveren van een dienst.
- Financiële omvang; inschatting van de opbrengsten voor het stadsdeel.
- Hoogte tarief; de hoogte van het tarief in vergelijking tot andere tarieven.
- Mate van verschillen; de verschillen tussen de stadsdelen in hoogte van het tarief.
- Tarief in alle stadsdelen; tarief wordt in meerdere stadsdelen geheven
- Bekendheid; de bekendheid van de burger bij dit tarief.
- Aandacht in media; de aandacht in de media voor dit tarief.

Tabel B.7.1 geeft het overzicht van de scores op deze criteria per tarief. In de tabel zijn de geselecteerde tarieven grijs gekleurd.

Tabel B.7.1 – Verantwoording selectie tarieven

Selectiecriteria	Vaststelling door stadsdeel	Aantal betrokkenen	Financiële omvang	Hoogte tarief	Omvang tariefverschillen	Aanwezigheid tarieven	Bekendheid	Publieke aandacht	Totaal +	Totaal -
Tariefgroep Algemeen										
1 Afschriften of uittreksels uit de stukken conform Gemeentewet art 140	+	--	--	--	+	+	-	--	3	9
2 Overige Afschriften	+	--	--	-	-	-	-	--	1	10
3 Beschikking, tenzij anders in de tabel vermeld	+	+	+	-	++	++	-	--	7	4
4 Afschrift van een beschikking	+	++	-	-	+	+	-	--	5	5
5 Afschrift ter uitvoering van de wet openbaarheid van bestuur	+	-	-	--	+	+	-	--	3	7

Selectiecriteria	Vaststelling door stadsdeel	Aantal betrokkenen	Financiële omvang	Hoogte tarief	Omvang tariefverschillen	Aanwezigheid tarieven	Bekendheid	Publieke aandacht	Totaal +	Totaal -
6 Afschrift/uittreksel uit het door de Registratiecommissie gehouden openbaar register	+	-	-	-	-	--	-	--	1	9
7 Ingebonden publicaties Begroting Rekening en Voorjaarsnota	+	-	-	-	+	--	-	--	2	8
8 Een exemplaar van de Kaderbegroting	+	-	-	-	-	--	-	--	1	9
9 Een exemplaar van de Najaarsnota	+	-	-	-	-	--	-	--	1	9
10 Overige Ingebonden Publicaties	+	-	-	-	+	--	-	--	2	8
11 Jaarabonnement raadsstukken	+	-	-	-	+	--	+	--	3	7
12 Jaarabonnement commissiestukken	+	-	-	-	+	--	+	--	3	7
13 Abonnement raads- en commissiestukken t.b.v. pers	+	-	-	-	-	--	-	--	1	9
14 Toezenden afschrift, uittreksel of fotokopie	+	-	--	-	-	--	-	--	1	10
15 Faxen van afschrift, uittreksel, of fotokopie	+	-	--	-	-	--	-	--	1	9
Tariefgroep Algemene bestuurlijke en juridische zaken										
16 Aanvraag certificaat van oorsprong	+	-	--	-	+	--	--	--	1	10
17 Aanvraag op grond van de Drank- en Horecawet (Drankvergunning)	+	+	+	++	+	++	+	-	9	1
18 Wijziging in leidinggevenden op grond van Drank- en Horecawet	+	+	-	+	+	-	-	--	4	3
19 Aanvraag exploitatievergunning ex art. 3.2 APV	+	++	+	++	++	++	++	-	12	1
20 Wijziging in leidinggevenden op grond van art 3.2 APV	+	+	-	+	+	-	-	--	4	5
21 Terrasvergunning op grond van art 3.5 APV	+	+	-	-	++	-	--	--	4	7
22 Publicatiekosten i.v.m. drank- en horecawet	+	+	-	+	++	-	-	--	5	5

Selectiecriteria	Vaststelling door stadsdeel	Aantal betrokkenen	Financiële omvang	Hoogte tarief	Omvang tariefverschillen	Aanwezigheid tarieven	Bekendheid	Publieke aandacht	Totaal +	Totaal -
23 Aanvraag incidentele verlenging openingstijden	+	++	-	-	+	+	+	--	6	4
24 Aanvraag seksvergunning	+	--	--	++	++	+	--	--	6	8
25 Aanvraag loterijvergunning.(art. 1 Wet op de Kansspelen)	+	--	--	+	+	+	-	--	4	7
26 Aanvraag	+	--	--	+	+	+	--	--	4	8
27 Aanvraag ontheffing krachtens Winkeltijden of Winkeltijdenverordening	+	-	--	+	-	--	+	--	3	8
28 Honden en kattenbesluit (art. 3 lid 1)	+	--	--	--	+	-	--	--	2	11
29 Beschikking evenementen op of aan de weg of het openbare water art 2.11 APV	+	++	-	++	++	++	++	-	10	2
30 Beschikkingen evenementen gebouwen art. 18 Algemene Plaatselijke Verordening	+	++	-	++	++	++	++	-	10	2
31 Publicatiekosten i.v.m. evenementenvergunning	+	+	-	+	++	-	--	--	5	6
32 Verklaring van geen bezwaar krachtens de luchtvaartwet	+	--	--	-	+	-	--	--	2	10
33 Beschikking ontheffing voor straatartiest of muziek	+	--	--	-	+	+	-	--	3	8
34 Beschikking ontheffing voor het aanbieden van diensten op of aan de weg	+	-	--	-	++	++	-	--	5	7
35 Aanvraag collectievergunning o.g.v. art. 2.24 APV	+	--	--	-	+	--	-	--	2	10
36 Vergunning voor zover het betreft het uitdelen van reclamemonsters (sampling) (art. 8.9 APV)	+	+	-	-	+	+	--	--	4	6
Tariefgroep Burgerzaken										
37 Huwelijksvoltrekking	+	++	-	+	++	++	++	-	10	2
38 Lijsten geborenen, overledenen, ondertrouwen en gehuwden	-	-	+	++	--	++	--	+	6	6
39 Verstrekkingen uit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	-	++	-	--	--	++	++	+	7	6
40 Paspoorten en Identiteitskaarten	-	++	-	--	--	++	++	+	7	6

Selectiecriteria	Vaststelling door stadsdeel	Aantal betrokkenen	Financiële omvang	Hoogte tarief	Omvang tariefverschillen	Aanwezigheid tarieven	Bekendheid	Publieke aandacht	Totaal +	Totaal -
41 Rijbewijzen	-	++	-	--	--	++	++	+	7	6
42 Verklaringen	-	++	-	--	--	++	+	+	6	6
43 Lijkenpas	-	++	-	--	--	++	+	+	6	6
Tariefgroep Bouw- en woningtoezicht										
44 Bouwvergunningen (regulier, licht, eerste fase, tweede fase)	+	+	++	+	++	++	++	++	13	0
45 Vrijstellingsverzoeken										
46 Aanvraag aanlegvergunning	+	+	+	+	++	++	+	+	10	0
47 Aanvraag sloopvergunning	+	+	+	+	++	++	+	+	10	0
48 Aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 12 Monumentenwet 1998	+	-	-	++	++	++	+	-	8	3
49 Aanvraag splitsingsvergunning	+	--	-	++	+	++	++	-	8	4
50 Aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 30 van de Huisvestingswet	+	+	-	++	++	++	-	-	8	3
51 Aanvraag om een gebruiksvergunning	+	+	-	++	++	++	++	+	11	1
52 Geschiktheidsverklaring Prostitutiebedrijven	+	--	--	++	++	+	--	--	6	8
53 Huisnummer en Perceelregistratie	+	+	-	-	++	++	--	--	6	6
54 Raadplegen kaarten en dossiers en verstrekken situatietekeningen	+	--	--	--	++	+	--	--	4	10
55 Raadplegen elektronisch kadaster	+	--	--	--	--	--	--	--	1	14
Tariefgroep Milieuzaken										
56 Verzegelen apparatuur	-	--	--	--	--	+	-	--	1	12
57 Verrichten Onderzoek	-	--	--	--	--	+	-	--	1	12
58 Ontheffing ten behoeve van verkoop van vuurwerk	-	--	--	--	--	+	-	--	1	12
59 Verstrekken van inlichtingen uit AMIS of ABIS	+	--	--	+	--	-	--	--	2	11
Tariefgroep Verkeer en vervoer										
60 Vergunning op grond van garageverordening (garagevergunning)	+	-	--	++	+	++	-	--	6	6
61 Aanvraag laad- en losplaats	+	-	--	+	+	--	--	--	3	9
62 Beschikkingen zwaar vervoer	+	--	--	-	++	--	--	--	3	10

Selectiecriteria	Vaststelling door stadsdeel	Aantal betrokkenen	Financiële omvang	Hoogte tarief	Omvang tariefverschillen	Aanwezigheid tarieven	Bekendheid	Publieke aandacht	Totaal +	Totaal -
63 Maaiveldonthefingen en ontheffingen blauwe zone	+	--	--	-	+	--	--	--	2	11
64 Tijdelijk plaatsen of toepassen verkeersregels	+	-	--	-	+	--	--	--	2	10
65 Aanvraag tot het verkrijgen van een	+	+	--	+	++	++	+	+	9	2
Tariefgroep Openbare ruimte										
66 Hinder vanuit de openbare ruimte, filmopnames, art. 9.4 en 9.5 APV	+	--	--	-	-	--	-	--	1	11
67 Vergunning voor het plaatsen en hebben van Plantenbakken (art. 8.2 APV)	+	+	-	+	++	+	-	--	6	4
68 Vergunning voor het plaatsen en hebben van een Winkeluitstalling (art. 8.2 APV)	+	+	-	+	++	+	+	--	7	3
69 Vergunning voor het plaatsen van (overige) objecten op de openbare weg (art 8.2 APV)	+	+	-	+	++	+	-	--	6	4
70 Beschikking ten behoeve van reclame aan de weg (art 8.5 APV)	+	+	-	+	+	--	+	--	5	5
71 Opbreekvergunning (art. 8.2 en 8.6 APV)	+	+	-	+	++	+	--	--	6	5
72 Verklaring van geen bezwaar bij gebruik van explosieven bij	+	--	-	+	+	+	--	--	4	7
73 Verklaring van geen bezwaar o.g.v. art 18 Reglement Gevaarlijke Stoffen	+	--	-	+	+	+	--	--	4	7
74 Verkrijgen van een kapvergunning	+	++	-	+	+	+	++	--	8	3
75 Aanvraag toestemming werkzaamheden als bedoeld in artikel 5.2 derde lid van de Telecommunicatiewet	+	--	-	+	+	+	--	--	4	7
76 Ontheffing als bedoeld in art. 45 van de Afvalstoffenverordening	+	-	-	-	-	-	--	--	1	9
77 Verstrekking huisvuilpas bij verlies of diefstal	+	--	--	-	-	-	--	--	1	11
78 Ontheffing kamperen in het openbaar	+	--	--	-	-	--	-	--	1	11

Selectiecriteria	Vaststelling door stadsdeel	Aantal betrokkenen	Financiële omvang	Hoogte tarief	Omvang tariefverschillen	Aanwezigheid tarieven	Bekendheid	Publieke aandacht	Totaal +	Totaal -
Tariefgroep Welzijn en Onderwijs										
79 Vergunning voor het openstellen en openhouden van een peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, naschoolse opvang	+	-	-	+	++	--	--	--	4	8
Tariefgroep Binnenwaterbeheer										
80 Ligplaatsvergunning woonschip (art. 2.2 Verordening op de haven en het binnenwater)	+	+	-	-	++	+	++	--	7	4
81 Verbouwen woonschip (art. 2.5 Verordening op de haven en het binnenwater)	+	--	--	+	++	+	-	--	5	7
82 Vervangen woonschip (art. 2.4 Verordening op de haven en het binnenwater)	+	--	--	+	++	+	-	--	5	7
83 Ligplaatsvergunning bedrijfsvaartuig (art. 2.7 Verordening op de haven en het binnenwater)	+	-	--	+	+	+	--	--	4	7
84 Vervangen bedrijfsvaartuig (art. 2.9 Verordening op de haven en het binnenwater)	+	--	--	+	+	+	--	--	4	8
85 Verbouwen bedrijfsvaartuig (art. 2.10 Verordening op de haven en het binnenwater)	+	--	--	+	+	+	--	--	4	8
Precariobelasting	+	++	+	+	++	++	+	++	12	0
Afvalstoffentarieven	+	++	++	+	++	++	++	++	14	0
Marktplaatsen	+	+	-	+	+	+	+	-	6	2

Bijlage 8 – Berekeningsmethodiek bouwleges

Tabel B.8.1 – Berekeningsmethodiek bouwleges

	Reguliere bouwvergunning	Lichte bouwvergunning	Bouwvergunning eerste fase	Bouwvergunning tweede Fase	Aanlegvergunning	Sloopvergunning
Bos en Lommer	Vast bedrag (€ 18,72) per € 1.000 van de bouwkosten met een	50% van het tarief van de reguliere	20% van het tarief van de reguliere	90% van het tarief van de reguliere	Vast bedrag (€ 5,95) per € 1.000 van de aanlegkosten met een minimum-bedrag (€ 60,25)	Vast bedrag (€ 668,25)
De Baarsjes	Vast bedrag (€ 18,75) per € 1.000 van de bouwkosten met een	50% van het tarief van de reguliere	20% van het tarief van de reguliere	90% van het tarief van de reguliere	Vast bedrag (€ 18,75) per € 1.000 van de aanlegkosten met een	Vast bedrag (€ 678)
Geuzenveld-Slotermeer	Vast bedrag (€ 150) voor eerste € 5.000 van de bouwsom, daarna per € 1.000 (€ 20)	50% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 150)	20% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 150)	90% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 150)	Vast bedrag (€ 150) voor eerste € 5.000 aanlegkosten, daarna vast bedrag (€ 20) per € 1.000 aanlegkosten	Vast bedrag (€ 150) voor de eerste € 5.000 van de sloopkosten, vervolgens verhoging per € 1.000 met een vast bedrag (€ 20) met een maximum-bedrag (€ 1.000)
Oud-West	Vast bedrag (€ 9,54) per € 500 van de bouwkosten met een minimum-bedrag (€ 277,40)	75% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 277,40)	75% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 277,40)	35% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 277,40)	Vast bedrag (€ 9,54) per € 500 van de aanlegkosten met een minimum-bedrag (€ 277,40)	Vast bedrag (€ 601,20)
Slotervaart	Staffel met vast bedrag per € 1.000 van de bouwkosten (tot € 5.000.000 is € 15 en vanaf € 5.000.000 is € 12), met een minimum-bedrag (€ 72,70)	50% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 72,70)	20% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 72,70)	90% van het tarief van de reguliere bouwvergunning met een minimum-bedrag (€ 72,70)	Vast bedrag € 7,00) per € 1.000 van de aanlegkosten met een minimum-bedrag (€ 77,65)	Vast bedrag (€ 642,30)

	Reguliere bouwvergunning	Lichte bouwvergunning	Bouwvergunning eerste fase	Bouwvergunning tweede Fase	Aanlegvergunning	Sloopvergunning
Zeeburg	Gestaffeld tarief, waarbij het bedrag per € 1.000 verminderd naarmate de bouwkosten hoger worden, met een minimum-bedrag (€ 250)	50% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 250)	20% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 250)	90% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 250)	Vast bedrag per € 1.000 van de aanlegkosten, tevens gestaffeld met een minimum-bedrag. (Gelijk aan tarief voor de reguliere bouwvergunning)	Vast bedrag (€ 1.750)
ZuiderAmstel	Vast bedrag (€ 23,90) per € 1.000 van de bouwkosten, met een minimum-bedrag (238,90)	Vast bedrag (€ 23,90) per € 1.000 van de bouwkosten, met een minimum-bedrag (154,60)	30% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 238,90)	80% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 238,90)	Vast bedrag (€ 23,20) per € 1.000 van de aanlegkosten met een minimum-bedrag (€ 683,20)	Vast bedrag (€ 980,80)
Zuidoost	Vast bedrag (€ 20,15) per € 1.000 van de bouwkosten	50% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 91,65)	20% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 91,65)	90% van het tarief van de reguliere bouwvergunning, met een minimum-bedrag (€ 91,65)	Vast bedrag (€ 20,10) per € 1.000 van de aanlegkosten met een minimum-bedrag (€ 91,65)	Vast bedrag (€ 900,20)
Centrum	Basisbedrag (van € 156 tot € 50.000 en van € 1.565 voor boven € 50.000 bouwkosten), met daarbovenop een gestaffeld tarief per € 100 van de bouwkosten.	Gelijk tarief reguliere bouwvergunning	Basisbedrag (van € 156 tot € 50.000 en van € 1.565 voor boven € 50.000 bouwkosten), vermeerderd met 65% van de gestaffelde tarieven reguliere bouwvergunning.	Basisbedrag (van € 156 tot € 50.000 en van € 1.565 voor boven € 50.000 bouwkosten), vermeerderd met 45% van de gestaffelde tarieven reguliere bouwvergunning.	Gelijk tarief als reguliere en lichte bouwvergunning	Basisbedrag vermeerderd met een vast bedrag.
Noord	Basisbedrag (€ 74,60) vermeerderd met vast bedrag (€ 7,70) per € 1.000 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 88,20) vermeerderd met vast bedrag (€ 2,60) per € 1.000 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 74,60) vermeerderd met vast bedrag (€ 0,70) per € 1.000 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 47,30) vermeerderd met vast bedrag (€ 7,00) per € 1.000 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 68,30) vermeerderd met vast bedrag (€ 0,70) per € 1.000 van de kosten van het werk	Vast bedrag (€ 1) per € 100 van de sloopkosten metm inimum-bedrag (€ 83,90) en een maximum-bedrag (€ 723)
Oost-Watergraafsmeer	Basisbedrag (€ 340) en daarbij een vast bedrag (€ 17,50) per € 500 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 200) en daarbij een vast bedrag (€ 12,50) per € 500 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 240) en daarbij een vast bedrag (€ 17,50) per € 500 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 240) en daarbij een vast bedrag (€ 17,50) per € 500 van de bouwkosten.	Vast tarief (€ 385)	Vast bedrag (€ 835)

	Reguliere bouwvergunning	Lichte bouwvergunning	Bouwvergunning eerste fase	Bouwvergunning tweede Fase	Aanlegvergunning	Sloopvergunning
Osduorp	Percentage (1,5%) van de bouwkosten met een minimum- bedrag (€ 191)	50% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk (€ 191)	25% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk	85% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk	Percentage (1,5%) van de aanlegkosten met een inimum- mbedrag (€ 191)	Vast bedrag (€ 588)
Oud-Zuid	Vast bedrag (€ 25) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimum- bedrag (€ 290)	Gelijk tarief reguliere bouw- vergunning	60% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk	40% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk	Vast bedrag (€ 20) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimum- bedrag (€ 650)	Vast bedrag (€ 930)
Westerpark	Vast bedrag (€ 18,95) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimum- bedrag (€ 84)	50% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk (€ 84)	20% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk	90% van het tarief van de reguliere bouw- vergunning, het minimum- bedrag blijft gelijk	Vast bedrag (€ 17,03) per € 1.000 van de aanlegkosten met een minimum- bedrag (€ 84)	Vast bedrag (€ 684)

Tabel B.8.2 – Berekeningsmethodiek bijzondere procedures (vrijstellingsverzoek in combinatie met bouwaanvraag)

	Art. 15 WRO	Art. 17 WRO	Art 19.1 WRO	Art. 19.2 WRO	Art. 19.3 WRO
Bos en Lommer	Alleen tarief voor een aanvraag in combinatie met bouwvergunning. Dan wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met een vast bedrag (€ 150)	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 2,05) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 86,22) en een maximumbedrag (€ 10.440). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning verhoogd met een vast bedrag (€ 250).	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 4,10) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 86,22) en een maximumbedrag (€ 20.890). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning verhoogd met een vast bedrag (€ 2.500).	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 4,10) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 86,22) en een maximumbedrag (€ 20.890). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning verhoogd met een vast bedrag (€ 1.500).	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 2,05) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 86,22) en een maximumbedrag (€ 10.440). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning verhoogd met een vast bedrag (€ 250).
De Baarsjes	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 2,45) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 96,20) en een maximumbedrag (€ 12.150).	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 2,45) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 96,20) en een maximumbedrag (€ 12.150). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 4,85) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 96,20) en een maximumbedrag (€ 24.300). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 4,85) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 96,20) en een maximumbedrag (€ 24.300). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.	Voor alleen een vrijstellingsverzoek geldt een vast bedrag (€ 2,45) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 96,20) en een maximumbedrag (€ 12.150). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.
Geuzenveld-Slotmeer	Tarief per uur (€ 60) van behandeling van het vrijstellingsverzoek.	Tarief per uur (€ 60) van behandeling van het vrijstellingsverzoek.	Tarief per uur (€ 60) van behandeling van het vrijstellingsverzoek, eventueel verhoging voor publicatiekosten in de Staatscourant. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning, wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met een vast bedrag (€ 1.110).	Tarief per uur (€ 60) van behandeling van het vrijstellingsverzoek, eventueel verhoging voor publicatiekosten in de Staatscourant. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning, wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met een vast bedrag (€ 205).	Tarief per uur (€ 60) van behandeling van het vrijstellingsverzoek.
Oud-West	Vast bedrag voor vrijstellingsverzoek (€ 60)	Vast bedrag voor vrijstellingsverzoek (€ 384,75)	Vast bedrag voor vrijstellingsverzoek (€ 2.577,83)	Vast bedrag voor vrijstellingsverzoek (€ 673,31)	Vast bedrag voor vrijstellingsverzoek (€ 384,75)

	Art. 15 WRO	Art. 17 WRO	Art 19.1 WRO	Art. 19.2 WRO	Art. 19.3 WRO
Slotervaart	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Voor alleen een vrijstellingsverzoek is het tarief 60% van bedrag onder reguliere bouwvergunning, met een minimumbedrag (€ 72,70) en een maximumbedrag (€ 10.000). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.	Voor alleen een vrijstellingsverzoek is het tarief 90% van bedrag onder reguliere bouwvergunning, met een minimumbedrag (€ 72,70) en een maximumbedrag (€ 20.000). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.	Voor alleen een vrijstellingsverzoek is het tarief 90% van bedrag onder reguliere bouwvergunning, met een minimumbedrag (€ 72,70) en een maximumbedrag (€ 20.000). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.	Voor alleen een vrijstellingsverzoek is het tarief 60% van bedrag onder reguliere bouwvergunning, met een minimumbedrag (€ 72,70) en een maximumbedrag (€ 10.000). Teruggave van 50% bij bouwaanvraag naar aanleiding van vrijstellingsverzoek.
Zeeburg	Vast bedrag voor alleen het vrijstellingsverzoek (€ 250). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning geheven plus 50% van het tarief voor de vrijstellingsaanvraag.	Vast bedrag voor alleen het vrijstellingsverzoek (€ 3.250). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning geheven plus 50% van het tarief voor de vrijstellingsaanvraag.	Vast bedrag voor alleen het vrijstellingsverzoek (€ 3.250). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning geheven plus 50% van het tarief voor de vrijstellingsaanvraag.	Vast bedrag voor alleen het vrijstellingsverzoek (€ 3.250). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning geheven plus 50% van het tarief voor de vrijstellingsaanvraag.	Vast bedrag voor alleen het vrijstellingsverzoek (€ 3.250). Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt het tarief voor de bouwvergunning geheven plus 50% van het tarief voor de vrijstellingsaanvraag..
ZuiderAmstel	Vast bedrag (€ 240,70) voor alleen de vrijstellingsaanvraag. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt een apart tarief dat is een verhoging van bedrag bouwvergunning met een vast bedrag (€ 132,20).	Vast bedrag (€ 240,70) voor alleen de vrijstellingsaanvraag. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt een apart tarief dat is een verhoging van bedrag bouwvergunning met een vast bedrag (€ 132,20).	Vast bedrag (€ 240,70) voor alleen de vrijstellingsaanvraag. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt een apart tarief dat is een verhoging van bedrag bouwvergunning met een vast bedrag (€ 132,20).	Vast bedrag (€ 240,70) voor alleen de vrijstellingsaanvraag. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt een apart tarief dat is een verhoging van bedrag bouwvergunning met een vast bedrag (€ 132,20).	Vast bedrag (€ 240,70) voor alleen de vrijstellingsaanvraag. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt een apart tarief dat is een verhoging van bedrag bouwvergunning met een vast bedrag (€ 132,20).
Zuidoost	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.
Centrum	Basisbedrag (€ 156) vermeerderd met vast bedrag (€ 99)	Basisbedrag (€ 156) vermeerderd met vast bedrag (€ 99).	Basisbedrag (€ 156) vermeerderd met vast bedrag (€ 1.513).	Basisbedrag (€ 156) vermeerderd met vast bedrag (€ 885).	Basisbedrag (€ 156) vermeerderd met vast bedrag (€ 99).

	Art. 15 WRO	Art. 17 WRO	Art 19.1 WRO	Art. 19.2 WRO	Art. 19.3 WRO
Noord	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Basisbedrag (€ 68,30) vermeerderd met vast bedrag (€ 0,70) per € 1.000 van de kosten die samenhangen met de bestemmingsplanwijziging.	Basisbedrag (€ 68,30) vermeerderd met vast bedrag (€ 0,70) per € 1.000 van de kosten die samenhangen met de bestemmingsplanwijziging. Voor een aanvraag in combinatie met een bouwvergunning wordt dat tarief verhoogd met een vast bedrag € 3,70) voor elke € 1.000 van de bouwkosten.	Basisbedrag (€ 68,30) vermeerderd met vast bedrag (€ 0,70) per € 1.000 van de kosten die samenhangen met de bestemmingsplanwijziging.
Oost-Watergraafsmeer	Vast tarief (€ 500)	Vast tarief (€ 775)	Vast tarief (€ 2.060)	Vast tarief (€ 1.550)	Vast tarief (€ 775)
Osdorp	Vast bedrag (€ 472) voor alleen de vrijstellingsaanvraag (4.5.1.). Voor aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt dat het bedrag van de reguliere bouwvergunning wordt verhoogd met vast bedrag (€ 472).	Vast bedrag (€ 472) voor alleen de vrijstellingsaanvraag (4.5.1.). Voor aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt dat het bedrag van de reguliere bouwvergunning wordt verhoogd met vast bedrag (€ 472).	Vast bedrag (€ 943) voor alleen de vrijstellingsaanvraag (4.5.1.). Voor aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt dat het bedrag van de reguliere bouwvergunning wordt verhoogd met vast bedrag (€ 943).	Vast bedrag (€ 943) voor alleen de vrijstellingsaanvraag (4.5.1.). Voor aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt dat het bedrag van de reguliere bouwvergunning wordt verhoogd met vast bedrag (€ 943).	Vast bedrag (€ 472) voor alleen de vrijstellingsaanvraag (4.5.1.). Voor aanvraag in combinatie met een bouwvergunning geldt dat het bedrag van de reguliere bouwvergunning wordt verhoogd met vast bedrag (€ 472).
Oud-Zuid	Vast tarief (€ 140) voor alleen een vrijstellingsverzoek. Voor aanvraag in combinatie met bouwvergunning wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met bovengenoemd bedrag.	Vast tarief (€ 280) voor alleen een vrijstellingsverzoek. Voor aanvraag in combinatie met bouwvergunning wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met bovengenoemd bedrag.	Vast tarief (€ 2.860) voor alleen een vrijstellingsverzoek. Voor aanvraag in combinatie met bouwvergunning wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met bovengenoemd bedrag.	Vast tarief (€ 2.230) voor alleen een vrijstellingsverzoek. Voor aanvraag in combinatie met bouwvergunning wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met bovengenoemd bedrag.	Vast tarief (€ 280) voor alleen een vrijstellingsverzoek. Voor aanvraag in combinatie met bouwvergunning wordt het tarief van de bouwvergunning verhoogd met bovengenoemd bedrag.
Westerpark	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Geen gegevens in tarieventabel. Daarom tarief € 0,00 gehanteerd.	Vast bedrag (€ 4,00) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 1.579) en een maximumbedrag (€ 5.262)	Vast bedrag (€ 4,00) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 1.579) en een maximumbedrag (€ 5.262)	Vast bedrag (€ 2,00) per € 1.000 van de bouwkosten met een minimumbedrag (€ 105) en een maximumbedrag (€ 526)

Bijlage 9 – Omschrijving van directe en indirecte kosten

Directe kosten

Loonkosten primaire proces (inclusief sociale lasten):

- Uitvoeren intake.
- Beoordeling bouwaanvraag.
- Beoordelen extern advies.
- Afgeven beschikking.
- Uitvoeren eerste controle.
- Administratieve afhandeling bouwaanvraag.

Loonkosten ondersteuning (inclusief sociale lasten):

- Afdelingsmanagement.
- Interne adviseur.
- Controleur bestemmingsplan.
- Coördinator BWT.
- Jurist.
- Vergunning behandelaar.

Advieskosten extern/inhuur:

- Architect.
- Bodemonderzoek.
- Brandweer.
- DMB.
- Geluidsdeskundig adviseur.
- Milieudeskundig adviseur.
- Stedenbouwkundig advies.
- Jurist.
- Uitzendkrachten.
- Welstand advisering.

Afschrijving en reserveringskosten:

- Bestemmingsreserve nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen.
- Afschrijving duurzame productiemiddelen.
- Rente investeringslasten.

Overige directe kosten:

- Administratieve ondersteuning.
- Archiefkosten.
- Huur, servicekosten, OZB, energie.
- Incassokosten leges.
- Materiaalkosten (o.a. dienstkleding).
- Specifieke Software voor bouwvergunningproces.

Indirecte kosten

Informatisering en automatisering:

- Infrastructuur.
- Kantoorautomatisering.
- Licentiekosten.
- Netwerk.
- Onderhoudscontract.
- Werkplekinrichting.

Huisvestingskosten:

- Huisvestingskosten.

Doorberekende loonkosten stadsdeel overhead (NB: inclusief sociale lasten):

- Medewerker staf en ondersteunende diensten (I&A, P&O etc.).
- Secretariële ondersteuning.
- Stadsdeelsecretaris.

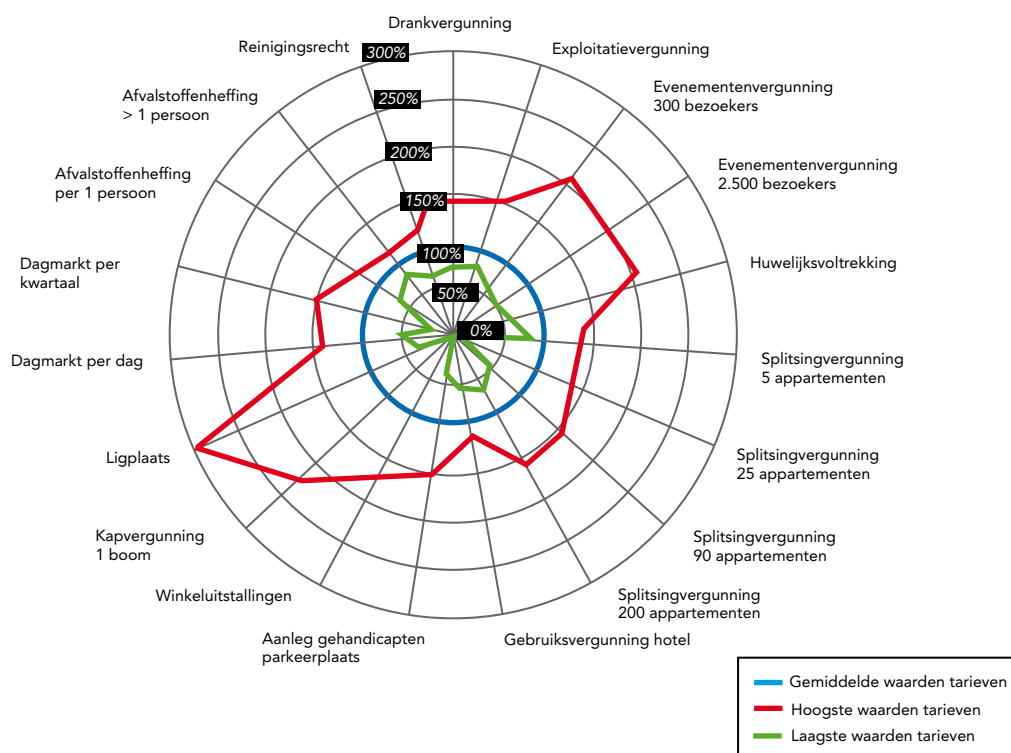
Overige indirecte kosten:

- abonnementen vakbladen.
- advertentiekosten vakbladen.
- Bibliotheekkosten.
- BTW compensatiefonds.
- Drukwerk.
- Werkplekinrichting – facilitair (excl. hard en software).
- Opleidingskosten.
- Telefoonkosten.
- Verzekeringen.

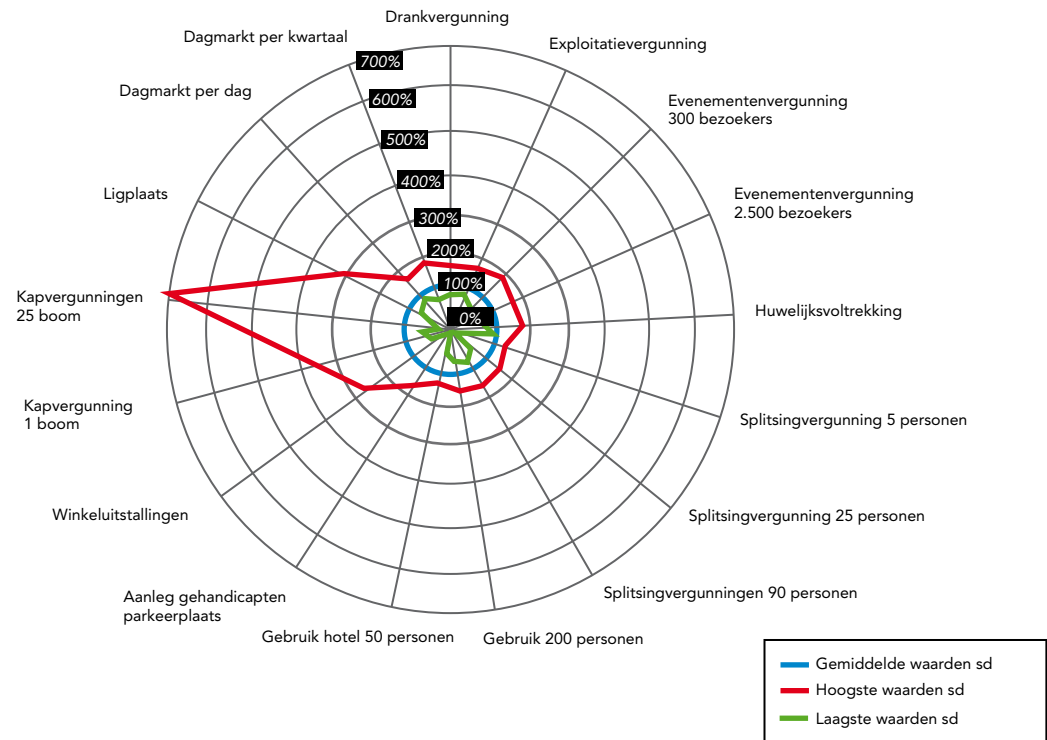
Bijlage 10 – Gemiddelde, hoge en lage tarieven stadsdelen

Voor het verschaffen van inzicht in de legestarieven van alle stadsdelen zijn in onderstaande afbeeldingen overzichten opgenomen van alle gemiddelde tarieven (blauw), de laagste tarieven (groen) en hoogste tarieven (rood). Deze grafische afbeeldingen laten zien bij welke tarieven de grootste afwijkingen zijn te constateren ten opzichte van het gemiddelde; zowel naar boven als naar beneden⁴⁹.

Figuur B.10.1 - Tarieven alle stadsdelen, exclusief tarief voor kapvergunning 25 bomen

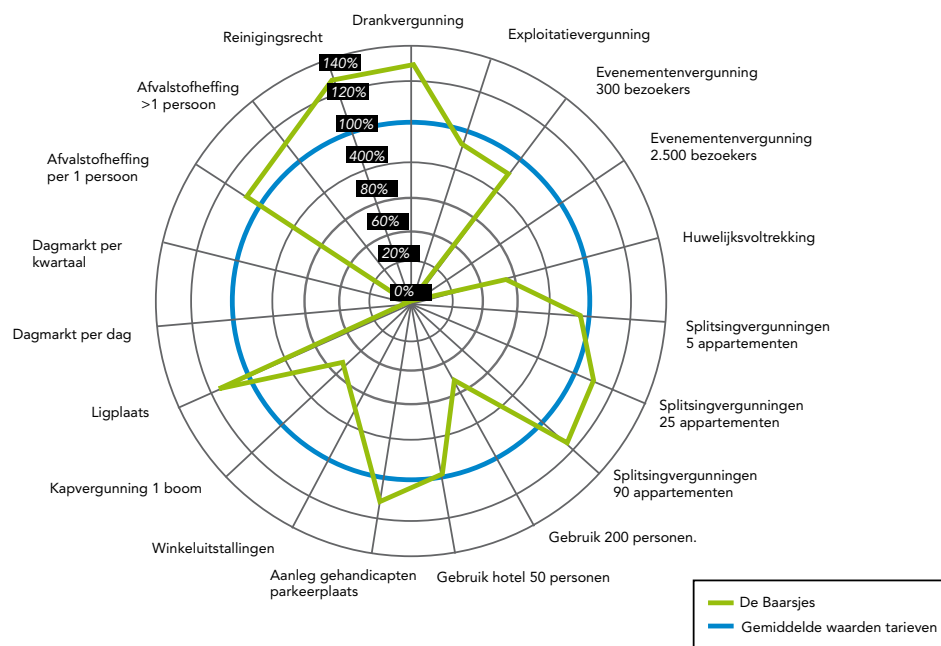
Figuur B.10.2 - Tarieven alle stadsdelen, inclusief tarief voor kapvergunning 25 bomen

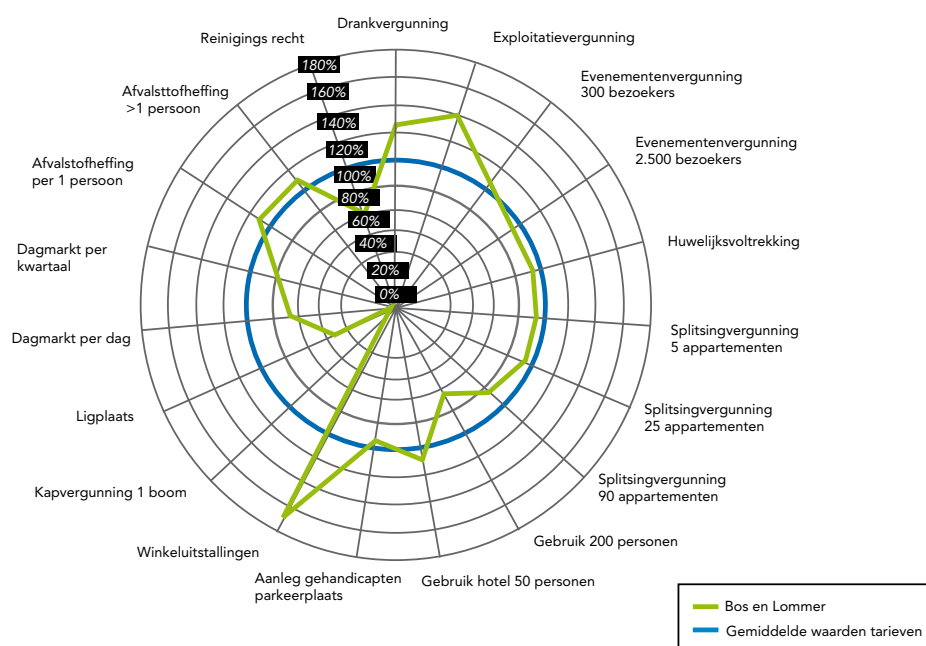
Bijlage 11 – Vergelijking legestarieven per stadsdeel

In deze bijlage wordt per aangesloten stadsdeel een vergelijking gemaakt tussen de tarieven van het stadsdeel en de gemiddelde waarden van de tarieven van alle stadsdelen. Deze vergelijking is gemaakt exclusief het tarief voor de kapvergunning voor 25 bomen vanwege de al eerder vermelde ‘vertekening’ in de grafische afbeelding.

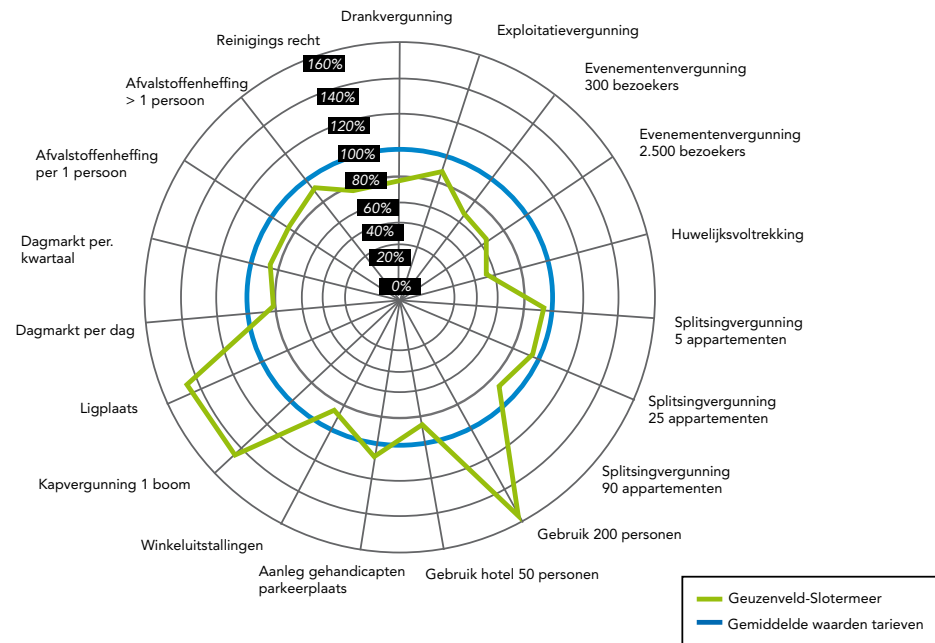
Figuur B.11.1 - Tarieven De Baarsjes

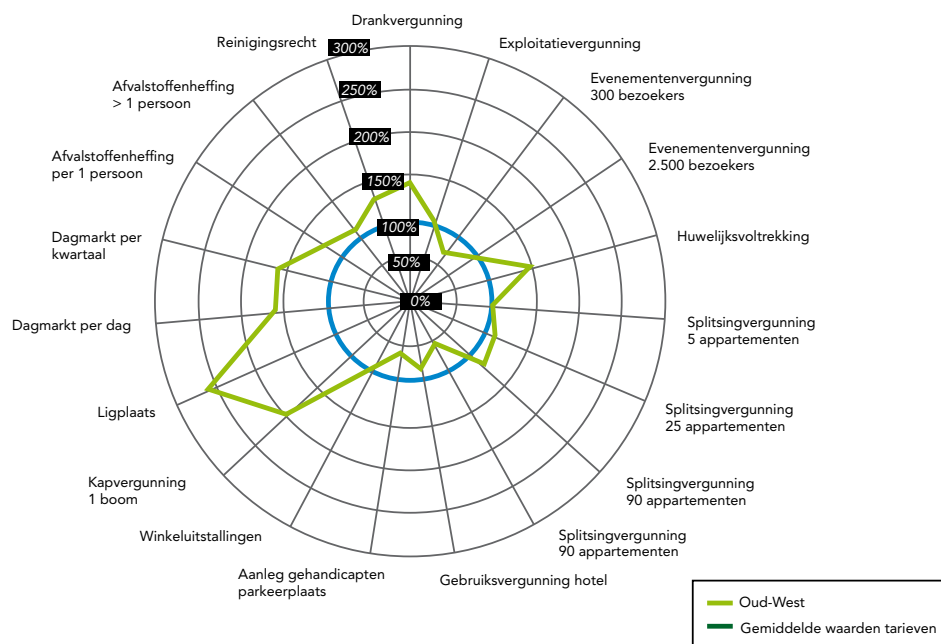
Figuur B. 11.2 - Tarieven Bos en Lommer

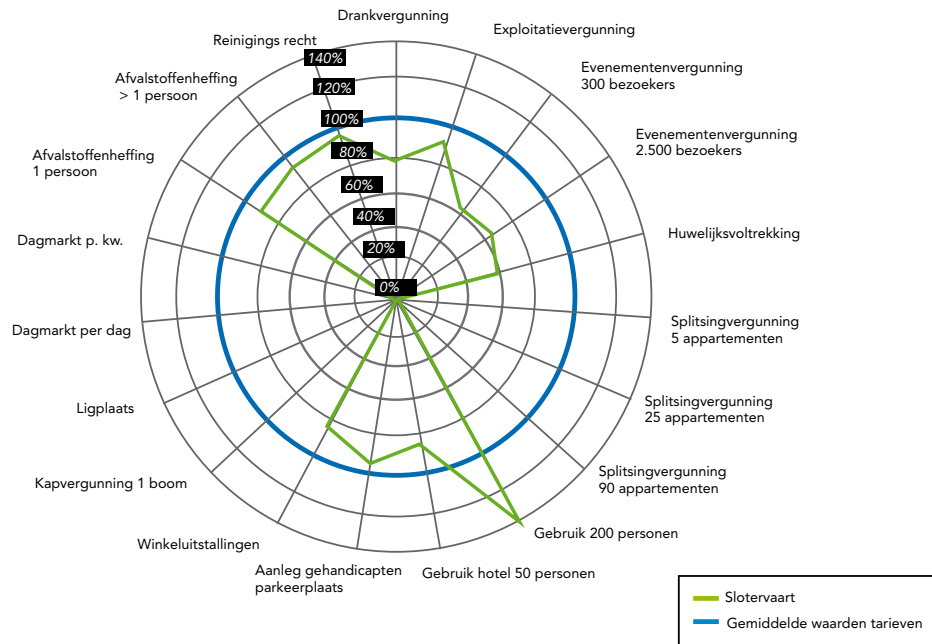
Figuur B.11.3 - Tarieven Geuzenveld-Slotermeer

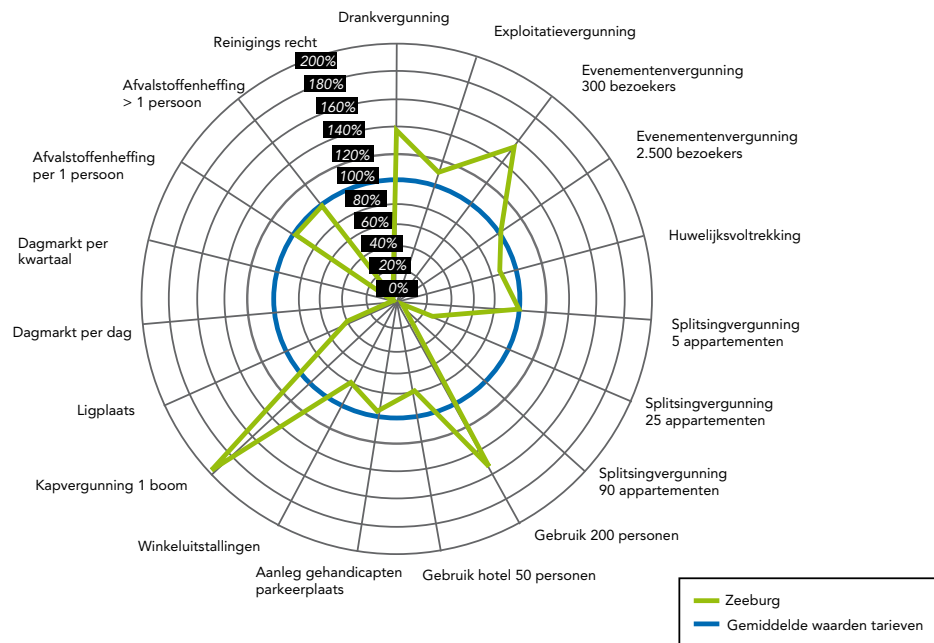
Figuur B.11.4 - Tarieven Oud-West

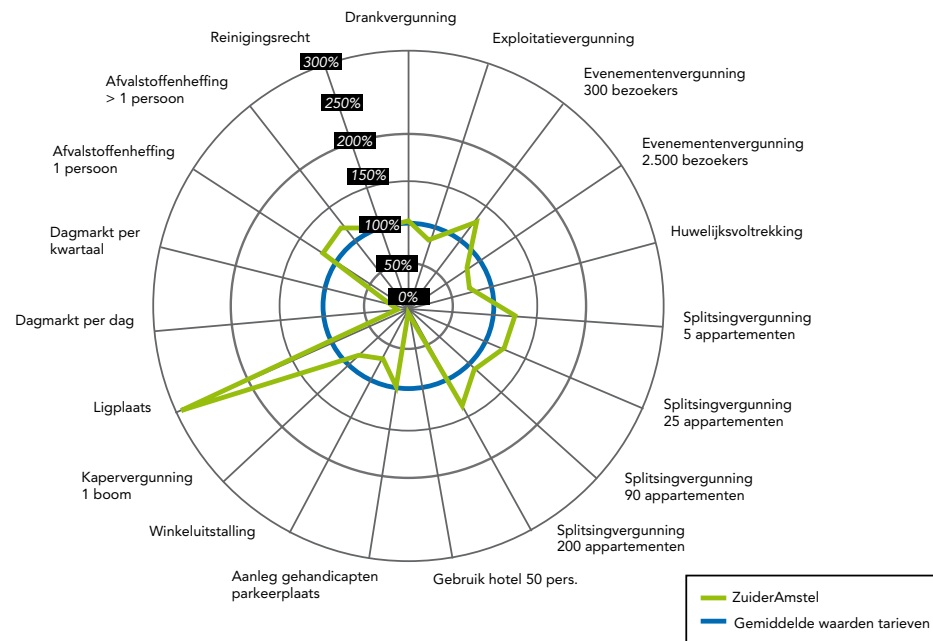
Figuur B.11.5 - Tarieven Slotervaart

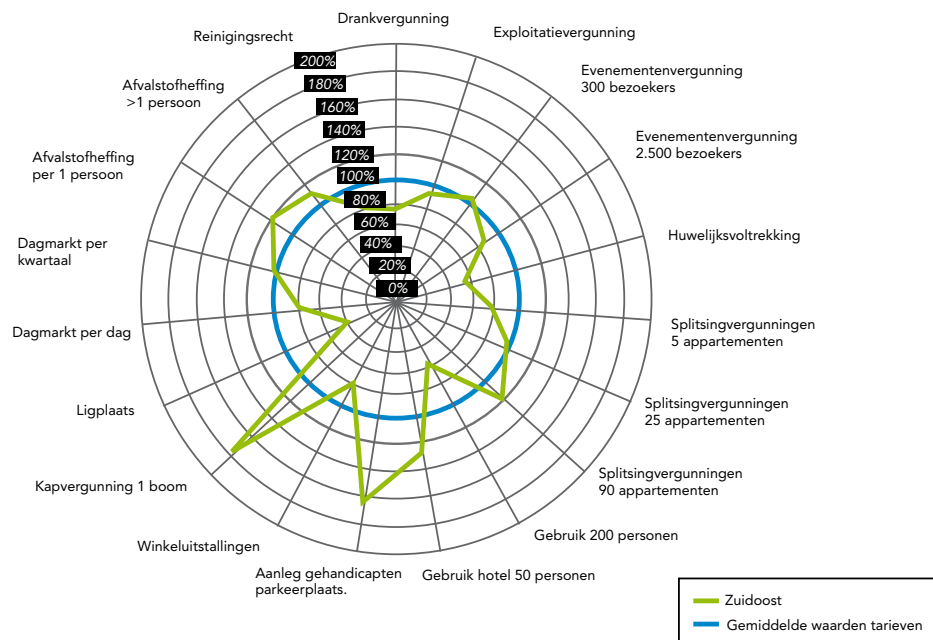
Figuur B.11.6 - Tarieven Zeeburg

Figuur B.11.7 - Tarieven ZuiderAmstel

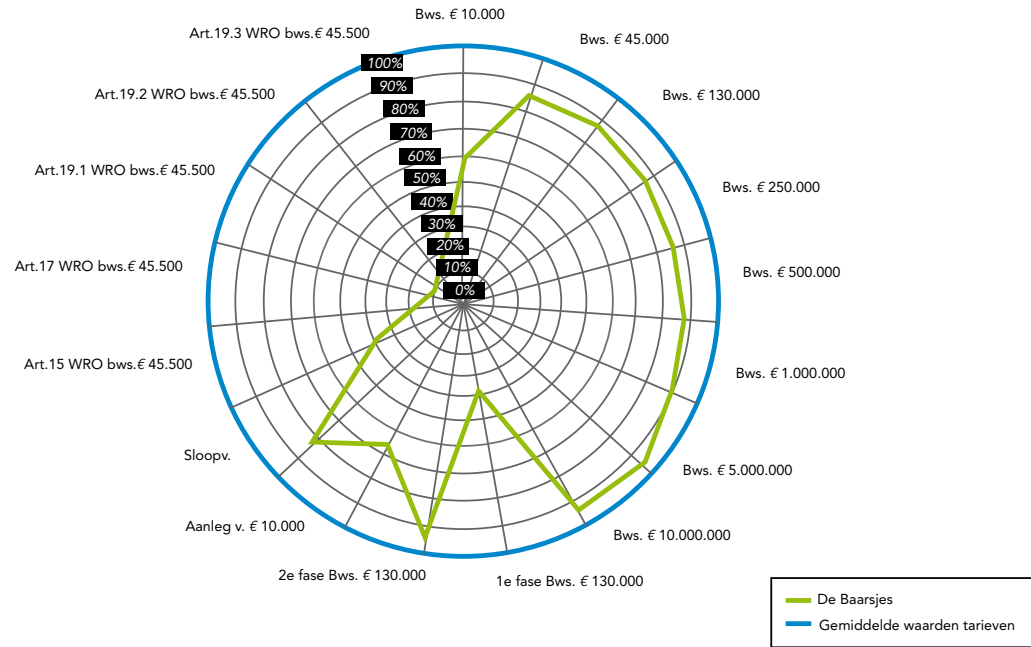

Figuur B.11.8 - Tarieven Zuidoost

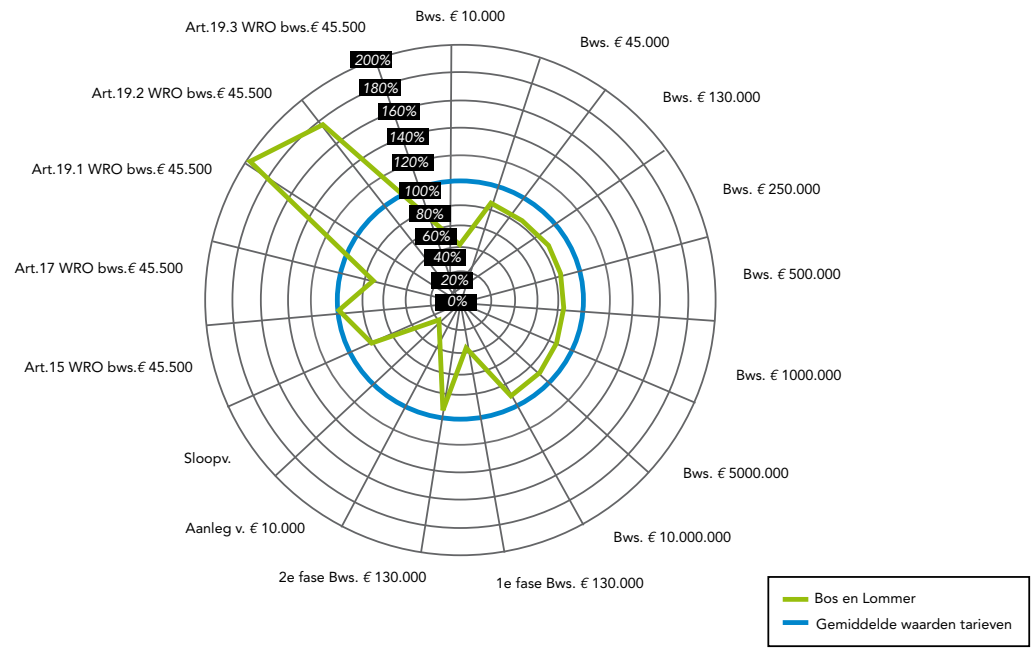

Bijlage 12 Vergelijking bouwleges per stadsdeel

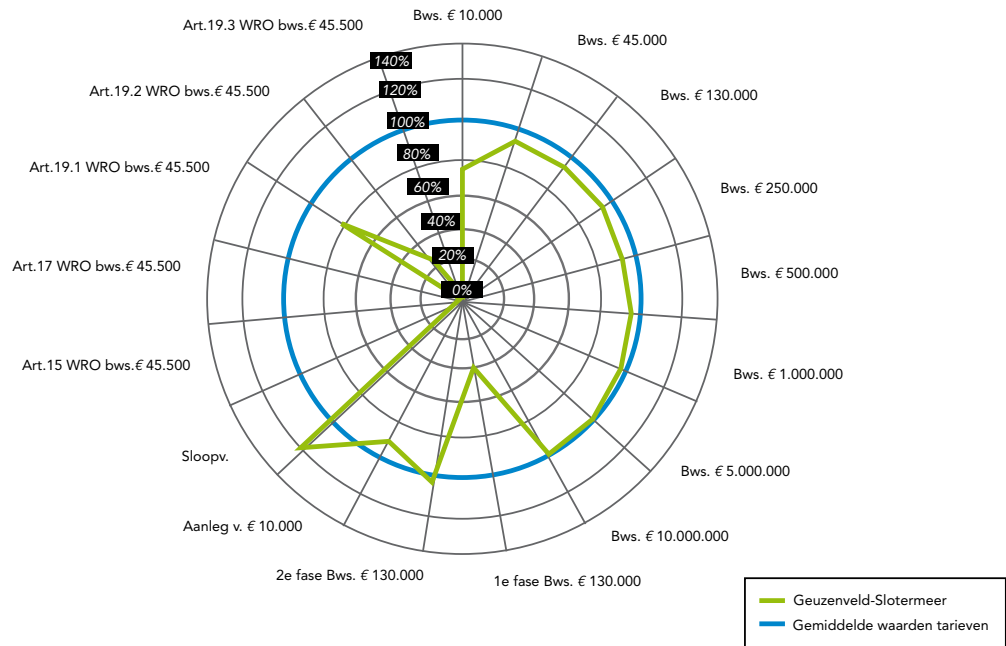
Figuur B.12.1 – Bouwleges De Baarsjes

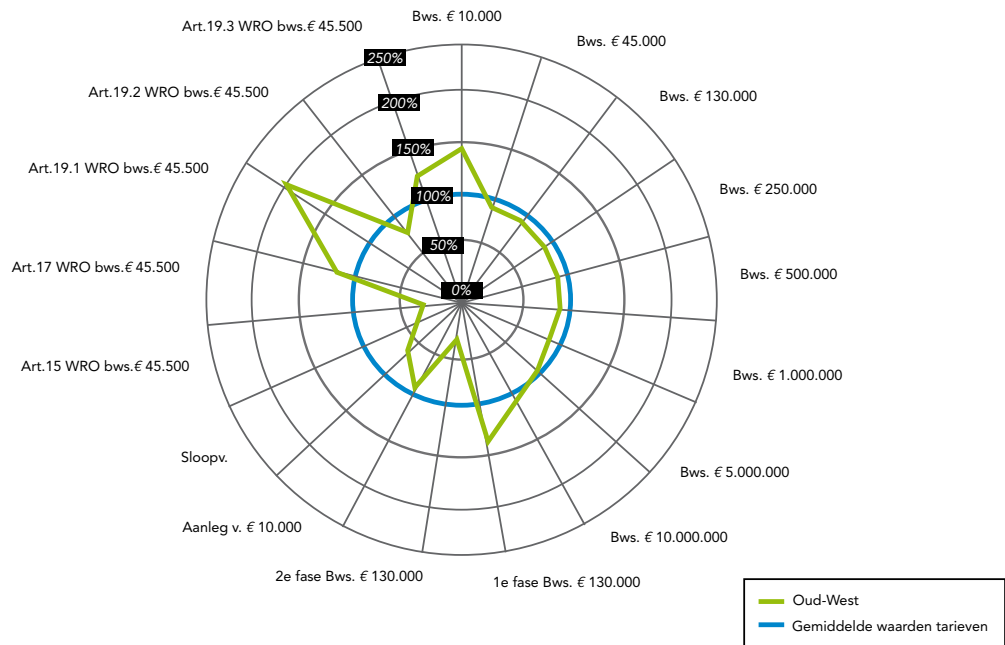
Figuur B.12.2 – Bouwleges Bos en Lommer

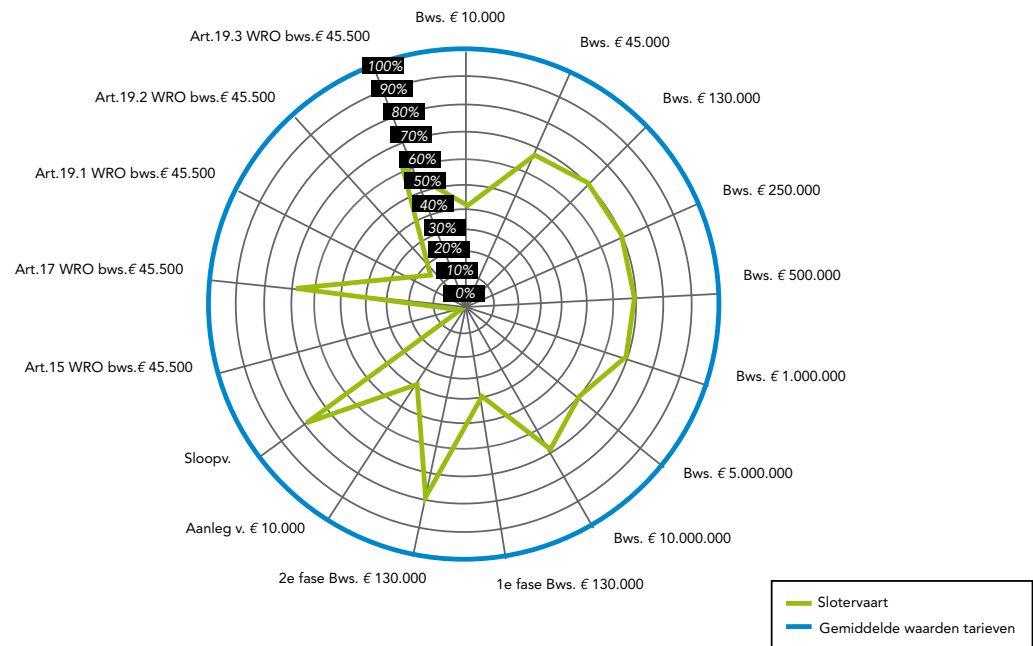
Figuur B.12.3 – Bouwleges Geuzenveld-Slotermeer

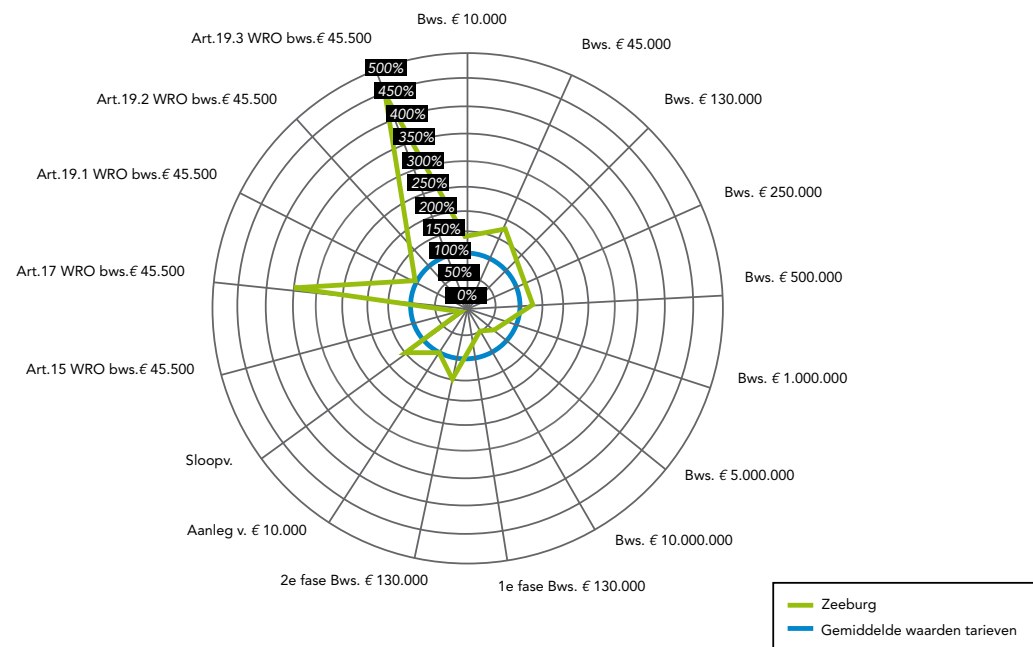
Figuur B.12.4 – Bouwleges Oud-West

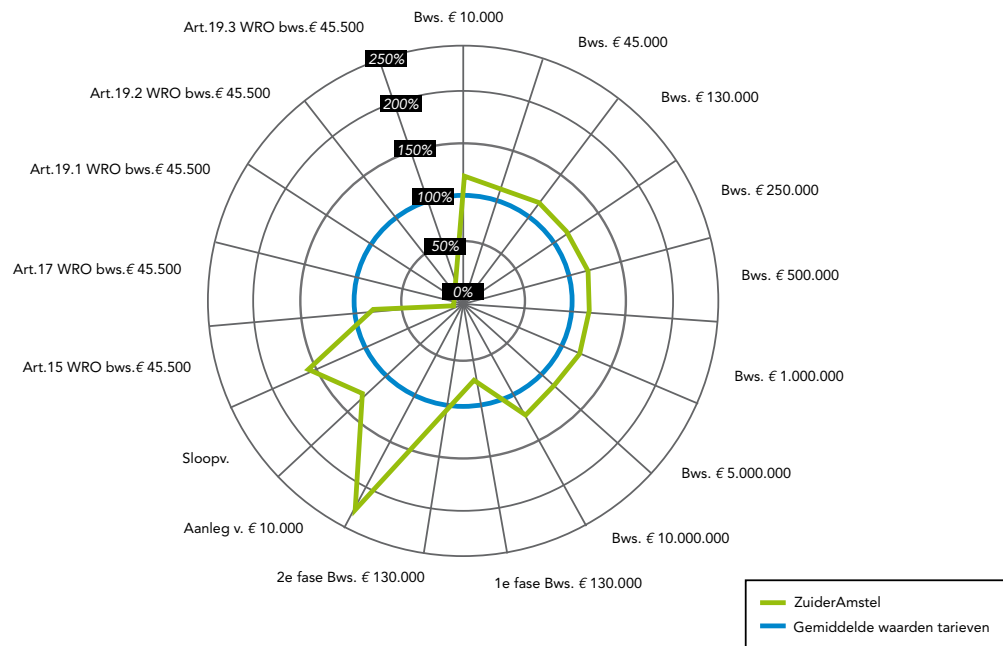
Figuur B.12.5 Bouwleges Slotervaart

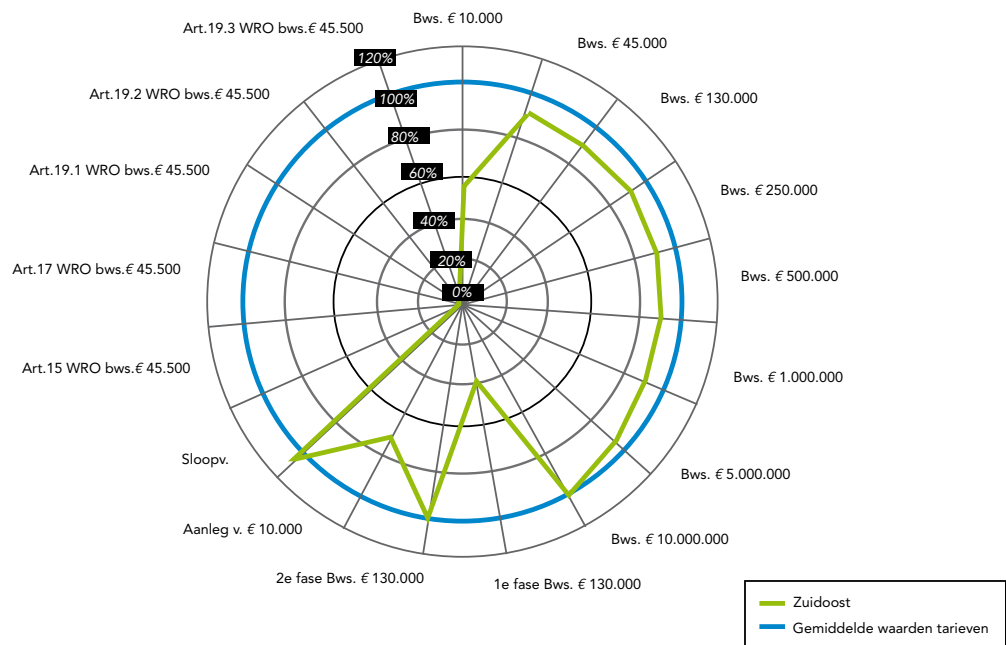
Figuur B.12.6 - Bouwleges Zeeburg

Figuur B.12.7 – Bouwleges ZuiderAmstel

Figuur B.12.8 – Bouwleges Zuidoost

Bijlage 13 – Rangorde per tarief

Tabel B.13.1 – Overzicht rangorde legestarieven, deel 1

	Invalide parkeer- plaats	Kapvergunning (# bomen)		Ligplaats	Drank- vergun- ning	Exploitatie vergun-ning	Evenementen- vergunning (# bezoekers)	
		1	25				300	2.500
Bos en Lommer	9	11	11	6	4	1	5	6
De Baarsjes	2	6	1	–	3	7	9	–
Geuzenveld-S.	3	5	7	3	11	9	11	11
Oud-West	13	2	4	2	2	5	12	8
Slotervaart	10	11	11	–	14	11	13	12
Zeeburg	7	3	5	8	5	13	2	5
ZuiderAmstel	6	8	6	1	6	12	4	9
Zuidoost	1	4	9	12	12	8	6	7
Centrum	–	11	11	8	1	14	1	2
Noord	5	9	2	7	7	2	10	10
Oost-W.	8	11	11	11	13	4	14	4
Osdorp	11	10	10	4	8	10	7	13
Oud-Zuid	12	1	3	5	9	3	8	1
Westerpark	4	7	8	8	10	6	3	3

Tabel B.13.2 – Overzicht rangorde legestarieven, deel 2

	Huwelijks- voltrekking	Splittingsvergunning (# appartementen)			Gebruiksvergunning (type gebruik)		Winkeluit- stalling
		5	25	90	Buurthuis	Hotel	
Bos en Lommer	6	11	11	11	8	1	2
De Baarsjes	13	7	6	6	14	8	14
Geuzenveld-S.	12	8	10	10	1	10	8
Oud-West	2	5	4	3	13	11	7
Slotervaart	11	–	–	–	5	12	10
Zeeburg	5	8	12	12	2	13	11
ZuiderAmstel	8	1	3	8	6	–	13
Zuidoost	14	12	8	4	10	2	12
Centrum	1	2	12	12	4	6	3
Noord	4	6	2	2	7	9	6
Oost-W.	7	4	1	1	9	7	4
Osdorp	9	13	9	5	12	4	5
Oud-Zuid	3	3	5	9	3	5	1
Westerpark	10	8	7	7	11	3	9

Tabel B.13.3 – Overzicht rangorde tarieven marktplaatsen (incl. elektra)

	Dagmarkt per dag	Dagmarkt per kwartaal
Bos en Lommer	4	5
De Baarsjes	-	-
Geuzenveld-Slotermeer	6	6
Oud-West	1	1
Slotervaart	-	-
Zeeburg	-	-
ZuiderAmstel	-	-
Zuidoost	5	4
Centrum	3	3
Noord	7	7
Oost-Watergraafsmeer	-	8
Osdorp	-	-
Oud-Zuid	2	2
Westerpark	-	-

Tabel B.13.4 – Overzicht rangorde tarieven afvalstoffenheffing

	1-persoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden
Bos en Lommer	4	2
De Baarsjes	6	5
Geuzenveld-Slotermeer	10	10
Oud-West	3	7
Slotervaart	12	12
Zeeburg	9	9
ZuiderAmstel	5	3
Zuidoost	1	4
Centrum	8	8
Noord	7	6
Oost-Watergraafsmeer	2	1
Osdorp	13	13
Oud-Zuid	11	11
Westerpark	14	14

Tabel B.13.5 – Overzicht rangorde tarieven reinigingsrecht (tot 4hl)

	Reinigingsrecht
Bos en Lommer	13
De Baarsjes	2
Geuzenveld-Slotermeer	12
Oud-West	3
Slotervaart	9
Zeeburg	-
ZuiderAmstel	7
Zuidoost	11
Centrum	8
Noord	4
Oost-Watergraafsmeer	1
Osdorp	10
Oud-Zuid	6
Westerpark	5

Bijlage 14 – Toegepaste berekeningen per stadsdeel

Tabel B.14.1 – Bos en Lommer: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Berekening kosten per fte o.b.v. opgegeven aantal fte en opgegeven totale kosten
2. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces [12]
3. Berekening totale kosten o.b.v. [1] en [2]
4. Berekening totale directe kosten o.b.v. opgegeven verhouding directe kosten en indirecte kosten
5. Verdeling directe kosten over de kostenposten o.b.v. opgegeven verhouding tussen de kostenposten
Indirecte kosten
6. Verdeling indirecte kosten over indirecte kostenposten als bij directe kosten [1 t/m 5]
7. Inschatting totale indirecte kosten ingeschat o.b.v. verdeling directe kosten en indirecte kosten gemiddeld alle stadsdelen en [4]
8. Loonkosten stadsdeel overhead ingeschat door [7] te verminderen met het totaal van de andere indirecte kostenposten [6]
9. Berekening uiteindelijke totale indirecte kosten door [6] en [8] bij elkaar op te tellen
Totale kosten
10. Berekening totale directe kosten en verhouding direct en indirect o.b.v. [4] en [9]
Kosten per fte
11. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte.
12. Bij [11] is 1fte toegevoegd bij vergunningtoetsing welke afkomstig was van handhaving (aanname)
13. Berekening kosten per fte o.b.v. [10] en [12]
Aantal vergunningen
14. Aantal vergunningen als opgegeven
15. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [12] en [14]
16. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [10] en [14]
17. Verdeling aantal vergunningen naar bouwsom en per type bouwvergunning als opgegeven
Kostendekkendheid
18. Opbrengsten 2003 t/m 2005 als opgegeven
19. Opbrengsten 2006 gelijkgesteld aan opbrengsten 2005, omdat opgegeven opbrengsten 2006 uitgaan van investeringssommen in plaats van bouwsommen. Hierdoor zijn de opbrengsten 2006 te hoog geraamd
20. Berekening kosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. kosten 2005 [10] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
21. Aanname bij [20] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven

Tabel B.14.2 – De Baarsjes: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Berekening loonkosten per fte o.b.v. BMC rapportage en opgegeven fte's na NvB
2. Berekening loonkosten primair proces o.b.v. [1] en toe te rekenen fte primair proces
3. Berekening loonkosten ondersteuning o.b.v. [1] en toe te rekenen fte ondersteuning
4. Advieskosten/inhuur o.b.v. opgave in BMC rapportage
5. Overige kosten o.b.v. opgave BMC rapportage: optellen advertentiekosten en welstandkosten
6. Berekening totale directe kosten o.b.v. [2], [3], [4] en [5]
Indirecte kosten
7. Berekening totale kosten informatisering en huisvesting o.b.v. sector overhead BMC rapportage (opslag 20%) en [2]
8. Berekening informatiseringkosten en huisvestingskosten o.b.v. [7] en gemiddelde verdeling informatiseringkosten en huisvestingskosten alle stadsdelen
9. Berekening kosten loonkosten stadsdeel overhead o.b.v. overhead centraal BMC rapportage (opslag 47,5%) en [2]
10. Berekening uiteindelijke totale indirecte kosten door [7], [8] en [9] bij elkaar op te tellen
Totale kosten
11. Berekening totale kosten door optellen [6] en [10]
Kosten per fte
12. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte na NvB
13. Berekening kosten per fte o.b.v. [11] en [12]

Tabel B.14.3 – Geuzenveld-Slotermeer: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Directe kosten en verdeling directe kosten als opgegeven
Indirecte kosten
2. Indirecte kosten en verdeling indirecte kosten als opgegeven
Totale kosten
3. Berekening totale kosten door optellen [1] en [2]
Kosten per fte
4. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte.
5. Berekening kosten per fte o.b.v. [3] en [4]
Aantal vergunningen
6. Aantal vergunningen als opgegeven
7. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [4] en [6]
8. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [3] en [6]
9. Verdeling aantal vergunningen naar bouwsom en per type bouwvergunning als opgegeven
Kostendekkendheid
10. Opbrengsten 2003 t/m 2006 als opgegeven
11. Berekening kosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. kosten 2005 [3] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
12. Aanname bij [12] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven
Aantal vergunningen
14. Aantal vergunningen als opgegeven
15. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [12] en [14]
16. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [11] en [14]
17. Verdeling aantal vergunningen naar bouwsom als opgegeven en type bouwvergunning is niet opgegeven
Kostendekkendheid
18. Opbrengsten 2003 t/m 2005 als opgegeven
19. Berekening opbrengsten 2006 gemiddelde van [18]
20. Berekening kosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. kosten 2005 [11] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
21. Aanname bij [20] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven

Tabel B.14.4 – Oud-West: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Berekening loonkosten per fte o.b.v. toegezonden documenten
2. Berekening loonkosten primair proces o.b.v. [1] en toe te rekenen fte primaire proces
3. Berekening loonkosten ondersteuning o.b.v. [1] en toe te rekenen fte ondersteuning
4. Berekening gemiddelde advieskosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. toegezonden documenten
5. Aannames bij [4] dat de aangeleverde advieskosten over 2005 niet betrouwbaar zijn
6. Berekening overige kosten o.b.v. gemiddeld aandeel overige kosten in totale kosten van de andere stadsdelen
7. Berekening totale directe kosten o.b.v. [2], [3], [4] en [6]
Indirecte kosten
8. Inschatting totale indirecte kosten o.b.v. gemiddelde verdeling tussen indirecte kosten en loonkosten primaire proces en loonkosten ondersteuning van de andere stadsdelen vermenigvuldigd met [2] en [3]
9. Berekening informatiseringkosten o.b.v. opgegeven verdeling tussen informatiseringkosten en indirecte kosten vermenigvuldigd met [8]
10. Berekening overige indirecte kosten o.b.v. opgegeven verdeling tussen overige indirecte kosten en indirecte kosten vermenigvuldigd met [8]
Totale kosten
11. Berekening totale kosten door optellen [7] en [8]
Kosten per fte
12. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte.
13. Berekening kosten per fte o.b.v. [11] en [12]
Aantal vergunningen
14. Aantal vergunningen als opgegeven (blijkt uit jaarverslag 2004 te zijn)
15. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [12] en [14]
16. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [11] en [14]
17. Verdeling aantal vergunningen naar bouwsom en per type bouwvergunning als opgegeven
Kostendekkendheid
18. Opbrengsten 2003 t/m 2006 als opgegeven
19. Berekening kosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. kosten 2005 [11] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
20. Aanname bij [19] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven

Tabel B.14.5 – Slotervaart: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Directe kosten en verdeling directe kosten als opgegeven
Indirecte kosten
2. Indirecte kosten en verdeling indirecte kosten als opgegeven
Totale kosten
3. Berekening totale kosten door optellen [1] en [2]
Kosten per fte
4. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte na NvB
5. Berekening kosten per fte o.b.v. [3] en [4]
Aantal vergunningen
6. Aantal vergunningen als opgegeven
7. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [4] en [6]
8. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [3] en [6]
9. Verdeling aantal vergunningen naar bouwsom en per type bouwvergunning als opgegeven
Kostendekkendheid
10. Opbrengsten 2003 t/m 2006 als opgegeven
11. Berekening kosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. kosten 2005 [3] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
12. Aanname bij [12] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven

Tabel B.14.6 – Zeeburg: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Directe kosten als opgegeven
Indirecte kosten
2. Totale indirecte kosten als opgegeven
3. Geen inschatting verdeling indirecte kosten, omdat aangeleverde cijfers niet te corresponderen zijn met de kostenposten zoals de rekenkamer die hanteert
Totale kosten
4. Berekening totale kosten door optellen [1] en [2]
Kosten per fte
5. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte.
6. Berekening kosten per fte o.b.v. [4] en [5]
Aantal vergunningen
7. Aantal vergunningen als opgegeven
8. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [5] en [7]
9. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [4] en [7]
10. Verdeling aantal vergunningen per type bouwvergunning als opgegeven
11. Berekening aantal vergunningen naar bouwsom o.b.v. van opgegeven verdeling waarbij vergunningen voor bijzondere procedures over de verschillende bouwsommen naar rato is toegekend
Kostendekkendheid
12. Opbrengsten 2003 t/m 2006 als opgegeven (inclusief restitutie)
13. Berekening kosten 2003 en 2004 o.b.v. kosten 2005 [4] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
14. Kosten 2006 als opgegeven
15. Aanname bij [13] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven

Tabel B.14.7 – ZuiderAmstel: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Directe kosten als opgegeven na NvB
Indirecte kosten
2. Totale indirecte kosten als opgegeven
3. Geen inschatting verdeling indirecte kosten, omdat aangeleverde cijfers niet te corresponderen zijn met de kostenposten zoals de rekenkamer die hanteert
Totale kosten
4. Berekening totale kosten door optellen [1] en [2]
Kosten per fte
5. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte.
6. Berekening kosten per fte o.b.v. [4] en [5]
Aantal vergunningen
7. Aantal vergunningen als opgegeven
8. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [5] en [7]
9. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [4] en [7]
10. Verdeling aantal vergunningen naar bouwsom en type bouwvergunning is niet opgegeven
Kostendekkendheid
11. Opbrengsten 2004 en 2006 uit begroting en jaarverslag
12. Opbrengsten 2005 als opgegeven
13. Opbrengsten 2003 als opgegeven na NvB
14. Berekening kosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. kosten 2005 [4] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
15. Aanname bij [14] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven

Tabel B.14.8 – Zuidoost: berekeningen en aannames

Directe kosten
1. Berekening aantal fte dat toegerekend mag worden aan bouwvergunningproces o.b.v. opgegeven aantal fte
2. Berekening kosten per fte als opgegeven
3. Berekening totale kosten o.b.v. [1] en [2]
4. Berekening totale directe kosten o.b.v. opgegeven verhouding directe kosten en totale kosten vermenigvuldigd met [3]
5. Verdeling directe kosten o.b.v. opgegeven verdeling en [4]
Indirecte kosten
6. Verdeling indirecte kosten over indirecte kostenposten als bij directe kosten [1 t/m 5]
7. Berekening totale indirecte kosten als [4]
Totale kosten
8. Berekening totale kosten door optellen [4] en [7]
Kosten per fte
9. Als [1]
10. Berekening kosten per fte o.b.v. [8] en [9]
Aantal vergunningen
11. Aantal vergunningen als opgegeven
12. Berekening aantal vergunningen per fte o.b.v. [1] en [11]
13. Berekening kosten per vergunning o.b.v. [8] en [11]
14. Verdeling aantal vergunningen naar bouwsom niet opgegeven
15. Verdeling aantal vergunningen per type bouwvergunning o.b.v. opgegeven verdeling en evenredige toerekening daarvan aan de categorieën die de rekenkamer hanteert
Kostendekkendheid
16. Opbrengsten 2003 t/m 2005 als opgegeven
17. Opbrengsten 2006 uit begroting 2006
18. Berekening kosten 2003, 2004 en 2006 o.b.v. kosten 2005 [8] en gecorrigeerd voor inflatie (CBS)
19. Aanname bij [18] dat kosten buiten inflatie stabiel zijn gebleven

Eindnoten

- 1 In bijlage 2 zijn alle geselecteerde tarieven opgenomen.
- 2 In bijlage 12 is voor elk aangesloten stadsdeel een afbeelding opgenomen met daarin de positie van het stadsdeel met betrekking tot haar tarieven ten opzichte van de gemiddelden van alle stadsdelen.
- 3 Bijlage 4 geeft de tarieven voor de marktplaatsen weer.
- 4 Verordening op de Stadsdelen (versie 1 februari 2006).
- 5 Alleen in de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer, Slotervaart, Oost-Watergraafsmeer, Osdorp en Noord wordt precariobelasting op standplaatsen geheven.
- 6 Voor de vergelijking van de tarieven van de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht is gebruik gemaakt van de overzichten die zijn opgenomen op de website van de dienst Belastingen van Amsterdam. In bijlage 5 is een totaaloverzicht opgenomen.
- 7 ACAM-Advies, Onderzoek tariefopbouw afvalstoffenheffing reinigingsrecht 2005, december 2005.
- 8 Het tarief voor een kapvergunning voor 25 bomen is niet in deze afbeelding opgenomen omdat deze in stadsdeel De Baarsjes dermate veel afwijkt ten opzichte van de andere tarieven dat het inzicht in alle tarieven hierdoor verloren gaat.
- 9 Hierbij is de precariobelasting buiten beschouwing gelaten, vanwege de lastige vergelijkbaarheid van een aantal tarieven. Op basis van de geselecteerde tarieven van de precariobelasting blijkt dat de gemiddelde spreiding bij deze tarieven voor de aangesloten stadsdelen 10% is en voor alle stadsdelen 21%.
- 10 Andere bijzondere procedures, zoals artikel 10, 11 WRO en Bestemmingsplanwijziging laten wij hier buiten beschouwing, omdat de meeste stadsdelen geen leges in rekening brengen voor deze bijzondere procedures.
- 11 Bron: www.bestemmingsplan.nl
- 12 Naar aanleiding van de aanvraag om een bouwvergunning kan een vrijstellingsprocedure gestart worden. In dat geval krijgt de aanvrager een deel van de kosten van het vrijstellingsverzoek terug. Deze teruggave is in de berekeningen meegenomen.
- 13 Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer berekent de leges aan de hand van een tarief per uur. Hierdoor zijn de tarieven in dit stadsdeel slechts deels te vergelijken met de tarieven van andere stadsdelen.
- 14 Het onderscheid tussen de stadsdelen De Baarsjes en Bos en Lommer is niet waar te nemen in de afbeelding omdat deze nauwelijks verschillen en daardoor in de afbeelding 'samenvallen'.
- 15 VROM Inspectie, Onderzoek VROM regelgeving gemeente Amsterdam stadsdeel Slotervaart, versie Julie 2005.
- 16 VROM Inspectie, Uitvoering en handhaving VROM-regels door stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer in 2002, december 2003.
- 17 VROM Inspectie, Uitvoering en handhaving VROM-regels door stadsdeel Oud-West in 2003, oktober 2004.
- 18 BMC, Rapportage onderzoek bouwleges en afvalstoffenheffing, januari 2006.
- 19 VROM Inspectie, Regelgeving en beleid rapportage gemeente Amsterdam stadsdeel De Baarsjes, oktober 2003.
- 20 Zie ondermeer: Erasmus Studiecentrum Belastingen Lokale Overheden, Bouwleges, een fiscaal juridische kijk op bouwgerelateerde leges, 2005.
- 21 Begripsbepaling en uniformering bouwleges, ACAM accountancy en advies, januari 2006.

- 22 Het hoge aandeel advieskosten in De Baarsjes is nog niet door de rekenkamer gevalideerd.
- 23 ZuiderAmstel en Zeeburg hebben cijfers over de indirecte kosten aangeleverd die niet hanteerbaar zijn om een verdeling in indirecte kosten te kunnen maken. Ook een inschatting op basis van secundaire informatie is niet mogelijk. Om die reden is 'niet bekend' ingevuld. De verhouding tussen de totale directe en totale indirecte kosten van beide stadsdelen lijkt overigens betrouwbaar te zijn en ligt in de lijn van andere stadsdelen.
- 24 Bij De Baarsjes betreft dit overigens overhead centraal. Dit is zeer waarschijnlijk meer dan de loonkosten stadsdeel overhead. Een betere inschatting is echter niet mogelijk.
- 25 De stadsdelen rekenen de indirecte kosten door aan de vergunningverlening met behulp van de kostenplaatsmethode. Alleen De Baarsjes hanteert de opslagmethode.
- 26 De cijfers die Oud-West heeft aangeleverd betreffende de bouwsom per vergunning is niet betrouwbaar en kan ook niet worden ingeschat met andere cijfers. Daarom heeft de rekenkamer voor Oud-West 'niet bekend' ingevuld.
- 27 ZuiderAmstel heeft alleen het totale aantal bouwvergunningen als cijfers aan de rekenkamer verstrekt. Het is niet mogelijk om een inschatting van de verdeling van de bouwvergunningen over bouwsommen te maken. Daarom heeft de rekenkamer bij ZuiderAmstel 'niet bekend' ingevuld.
- 28 In De Baarsjes betreft het voorlopige gegevens.
- 29 Research voor Beleid, Bouwleges doorgelicht, oktober 2001.
- 30 Zie: A.W. Schep en J.J. Verbeek: Bouwleges, Een fiscaaljuridische kijk op bouwgerelateerde leges, in: Belastingoverzicht grote gemeenten 2005, deel II, blz. 16-17.
- 31 Niet van alle stadsdelen waren alle raadsverslagen over deze periode beschikbaar.
- 32 In Stadsdeel de Baarsjes staat in de tarieventabel 2006 dat het tarief van € 223,- geldt voor een evenement tot 2.000 bezoekers. Op <http://www.loket.amsterdam.nl> staat dat dit tarief (€223,-) vanaf 500 bezoekers. Bij navraag bij het stadsdeel is gebleken dat evenementen van meer dan 2.000 bezoekers niet voorkomen, omdat het stadsdeel de ruimte hiervoor niet beschikbaar heeft.
- 33 Het tarief voor stadsdeel Slotervaart is niet duidelijk opgenomen in de tarieventabel. Navraag bij het stadsdeel heeft dit tarief opgeleverd. Echter in de tarieventabel komt dit bedrag niet voor.
- 34 Stadsdeel Oud-West heeft, net als stadsdeel Zeeburg, een apart tarief voor een splitsingsvergunning voor een woningcorporatie. Dat tarief is voor 5 appartementsrechten: € 4.178,75, voor 25 appartementsrechten € 16.508,75 en voor 90 appartementsrechten € 44.573,40.
- 35 In de tarieventabel van stadsdeel Slotervaart is geen tarief voor de splitsingsvergunning opgenomen. Op de website <http://www.loket.amsterdam.nl> staat dat de splitsingsvergunning niet van toepassing is in stadsdeel Slotervaart. Er is geen splitsingsvergunning nodig.
- 36 Stadsdeel Zeeburg heeft, net als stadsdeel Oud-West, een apart tarief voor een splitsingsvergunning voor een woningcorporatie. Dat tarief is voor 5 appartementsrechten: € 4.000,-, voor 25 appartementsrechten € 16.000,- en voor 90 appartementsrechten € 43.200,-.
- 37 In stadsdeel ZuiderAmstel wordt het tarief voor de gebruiksvergunning bepaald door het aantal vierkante meters voor de ruimte. De rekenkamer heeft het tarief voor het buurthuis kunnen omrekenen (op basis van de tarieventabel van stadsdeel Bos en Lommer); voor het hotel met 50 bedden was dit niet mogelijk. Om die reden is hier geen tarief opgenomen voor ZuiderAmstel.

- 38 Stadsdeel Centrum hanteert een tarief per stallingsplaats dat niet vergelijkbaar is met de tarieven bij de stadsdelen. Daarom is dit tarief niet opgenomen.
- 39 Stadsdeel Oud-Zuid geeft hierbij in de tarieventabel aan dat het hier gaat om een tarief voor drie maanden.
- 40 De Baarsjes heeft voor de precariobelasting voor de toon-, uitstal of vitrinekasten aparte tarieven voor verlichte vitrinekasten (€ 2,30 per week) en onverlichte vitrinekasten (€ 1,15 per week), het tarief per jaar is voor verlichte vitrinekasten (€ 34,40 per jaar) en onverlichte vitrinekasten (€ 17,30 per jaar).
- 41 Geuzenveld-Slotermeer geeft bij de precariobelasting voor kabels e.d. aan dat dit tarief door de centrale stad geheven wordt. Daarom heeft het stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer hier geen tarief opgenomen.
Bij het tarief voor de ligplaatsen heeft Geuzenveld-Slotermeer een tarief per kwartaal en per m². De andere stadsdelen hebben een tarief per jaar. Om die reden is hier geen tarief opgenomen. Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer heeft dus wel een precariobelasting voor de ligplaatsen; deze bedraagt € 1,20 per m² per kwartaal.
- 42 Stadsdeel heeft een staffel in het tarief voor de kabels en leidingen. Dit is niet vergelijkbaar met de andere stadsdelen om die reden is dit tarief hier niet opgenomen. Stadsdeel Zeeburg heeft dus wel een precariobelasting voor kabels en leidingen.
- 43 Stadsdeel Oud-Zuid hanteert een differentiatie in het tarief voor de parkeerapparatuurplaatsen. Andere stadsdelen doen dit niet. Dit is niet vergelijkbaar en daarom is dit niet opgenomen in het overzicht. Stadsdeel Oud-Zuid heeft dus wel een tarief voor de parkeerapparatuurplaatsen.
- 44 Stadsdeel Westerpark hanteert een staffel voor de precariobelasting van de ligplaatsen. Dit is niet vergelijkbaar met andere stadsdelen. Om die reden is dit niet in het overzicht opgenomen. Het tarief is voor 'objecten van minder dan 126 m² en voor de eerste 125 m² van grotere objecten, per m² per jaar € 10,26'. Voor 'objecten groter dan 125 m², voor het oppervlak boven 125 m², per m² per jaar € 5,13'.
- 45 De tarieven zijn berekend op basis van een plaats van 4 meter op de markt, inclusief elektra. Daarbij moet opgemerkt worden dat niet altijd in de tarieven tabellen aangegeven is welke kosten in het tarief zijn opgenomen. In sommige tarieven tabellen is bijvoorbeeld opgenomen dat de promotiekosten apart doorberekend worden; in andere tabellen is hierover niets opgenomen.
- 46 Het stadsdeel Oost-Watergraafsmeer heeft alleen een maand- en kwartaaltarief voor een marktplaats, geen weektarief.
- 47 De stadsdelen Centrum, Oud-Zuid, Westerpark en ZuiderAmstel hanteren nog een apart tarief voor het reinigingsrecht tot ca 2 hl. Dat is resp. € 273,60, € 298,20, € 241,32 en € 379,44.
- 48 De indeling van de tarieven is niet gestandaardiseerd waardoor deze per stadsdeel kan verschillen. Ook kan het zijn dat door de lokale situatie bepaalde tarievensoorten alleen in bepaalde stadsdelen voorkomen.
- 49 Het tarief voor een kapvergunning voor 25 bomen is niet in deze afbeelding opgenomen omdat deze in stadsdeel De Baarsjes dermate veel afwijkt (naar boven) ten opzichte van de andere tarieven dat het inzicht in alle tarieven hierdoor verloren gaat. Volledigheids halve is wel een afbeelding, inclusief het tarief voor de kapvergunning, opgenomen in de daarop volgende afbeelding in deze bijlage. Daarin is ook het lage tarief in Bos en Lommer en Slotervaart te zien voor beide kapvergunningen (1 boom en 25 bomen), namelijk € 0,-.

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl